

Worldwide Travel, Inc.

Your One Stop Shop For International Travel Needs

Michigan Office *Serving Community Since 1975.*

29211 Ford Rd.

Garden City, MI 48135

Tel: 734-525-7304

Toll Free: 800-504-3044

Fax: 866-300-9725

Lowest Fare Guaranteed

Los Angeles Office

2701 E. Chapman Ave.

Ste.No.108, Fullerton, CA 92831

Phone: 714-449-7766

Toll Free: 866-889-1203

Fax: 714-449-7767

SELLING MOTELS IS OUR ONLY BUSINESS

Jas Randhawa
510.406.5056

**SUPER 8
Kansas**

**50 Units, Interior Corridor
Manager's Apartment
Grossing-\$815,000
Asking- 3.4 Times**

Bob Seth
408.807.9784

INDUS VALLEY INVESTMENTS

Tenth Year in Publication

ਮਿਡਵੈਸਟ ਐਡੀਸ਼ਨ

Price 50¢

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਅਤੇ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

Email: punjabtimes1@sbcglobal.net

www.punjabtimesusa.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 10, Issue 19, May 9, 2009

20451 N Plum Grove Rd. Palatine, IL 60074

Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਵਾਲੀਆਂ ਚਾਰ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਹਵਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤਿੰਨ ਤਬਕਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਆਏ

-ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੀਰੀ

ਜਲੰਧਰ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ 7 ਮਈ ਨੂੰ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦਾ ਤਾਜ਼ਾ ਅੰਕ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਦੌਰਾਨ ਪਟਿਆਲਾ, ਬਠਿੰਡਾ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਉਪਰ ਵੋਟਾਂ ਪੈ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀ 9 ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਉਪਰ ਵੋਟਾਂ

13 ਮਈ ਨੂੰ ਪੈਣਗੀਆਂ।

ਉਂਜ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ

ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹੱਥ ਉਪਰ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨ ਹਨ ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਸੀਟਾਂ ਉਪਰ 7 ਮਈ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪੈਣੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ

ਭਾਰੂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਬਠਿੰਡਾ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਉਪਰ ਮੁਕਾਬਲਾ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਫਸਵਾਂ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਮੈਂਬਰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕਮੁੱਠ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤਕਰੀਬਨ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦੂਜਾ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮਬਾਜ਼ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 ਉੱਤੇ)

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਚ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਕੋਈ ਰਾਜ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਓਬਾਮਾ ਟੈਕਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਗੇ

ਵਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਟੈਕਸ ਸਿਸਟਮ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਾਰਤ ਬਹੁਕੌਮੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾੜ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਟੈਕਸ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਬੀਤੇ ਸੋਮਵਾਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਟੈਕਸ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚਲੀਆਂ ਚੋਰ ਮੋਰੀਆਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਟੈਕਸ ਛੋਟਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਆਪਣੀਆਂ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਚਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 ਉੱਤੇ)

ਲਟਕਵੇਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਆਸਾਰ: ਸਿਆਸੀ ਜੁਬਾਨਾਂ ਪਈਆਂ ਨਰਮ

-ਬਿੰਦਰ ਬਸਰਾ

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਗੇੜ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚਾਲੇ ਟੱਕਰ ਹੋਰ ਤਿੱਖੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਤਰਲੇ ਮੱਛੀ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਉਭਰਨ ਲਈ ਜੁਝ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ 372 ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਪੈਣ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਚੌਥੇ ਅਤੇ ਪੰਜਵੇਂ ਪੜਾਅ ਦੀ ਹਰ ਸੀਟ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਮਿਲੀ ਜਿੱਤ-ਹਾਰ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਮੌਕਾ ਤੈਅ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਹਰ ਰਣਨੀਤੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇਚ ਅਜਮਾਉਣ ਤੋਂ

ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਚੋਣ ਨਾਅਰਿਆਂ ਦੀ ਖਿੱਲੀ ਉਡਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਵਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਿਉਂ-ਤਿਉਂ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਗਏ ਸਨ, ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਨੇੜੇ ਖਿਸਕਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਰਾਮ ਵਿਲਾਸ ਪਾਸਵਾਨ ਤੇ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਚ ਨਰਮੀ ਤੇ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਜਮਹੂਰੀ ਗਠਜੋੜ 'ਚ ਟੱਕਰ ਨੇੜੇ ਦੀ ਬਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਠਜੋੜ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਰਹਿਮੋ-ਕਰਮ 'ਤੇ ਰਹਿਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ 'ਮਜ਼ਬੂਤ ਨੇਤਾ, ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਰਕਾਰ' ਨਾਅਰੇ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨੇਤਾ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਸੂਰ ਤਿੱਖੀ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਰਮ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਵਲੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਵਜੂ ਉਛਾਲੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਯਤਨਾਂ

ਤੋਂ ਘਬਰਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਬਿਆਨ ਸਿਰਫ ਇਕ ਚੋਣ ਸਟੇਟ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਗਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਤਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਹੀ ਨਿੱਬੜ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਕੌਮੀ ਜਮਹੂਰੀ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦੇ ਸਮੇਂ ਸੰਸਦ, ਲਾਲ ਕਿਲਾ, ਰਘੂਨਾਥ ਮੰਦਰ, ਅੱਕਸ਼ਰਧਾਮ ਮੰਦਰ ਅਤੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ-ਸੋਨਾ, ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਗਿਰਵੀ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 4 ਉੱਤੇ)

North American Truck Stop

ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ! ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!! ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!!!

**ਕੈਰੀਅਰ ਬਰਮੇਕਿੰਗ ਐਂਡ
ਕੈਰੀਅਰ ਯੂਨਿਟ
ਇੰਜਣ ਇਥੇ ਸਸਤੇ ਭਾਅ
ਉੱਤੇ ਬਦਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ**

**ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਸਰਵਿਸ
ਬਿਲਕੁਲ ਵਾਜਬ ਭਾਅ**

909-350-3310, 909-697-5808

balwindernats@yahoo.com

14320 Slover Ave., Fontana, CA 92337

**MICHIGAN WORKS
APPROVED!**

ALL★STARS

NO WAITING!

★ TRUCK DRIVING SCHOOL INC ★
151 MILITARY ST. ★ DETROIT, MI 48209

313-841-2222

**CDL A, B, P & S
WITH AIR BRAKE**

CDL LICENSING IN JUST 3 WEEKS!

WE ARE AFFILIATED WITH NWLB

**WE OFFER FULL TIME, PART TIME, AND WEEKEND
CLASSES TO ACCOMMODATE YOUR SCHEDULING NEEDS**

- ★ Assist in job placement
- ★ Flexible hours, fit your Schedule
- ★ More than 25 years experience
- ★ UP TO \$750 TO \$900 PER WEEK!
- ★ REFRESHER COURSES AVAILABLE
- ★ ONE-ON-ONE TRAINING

VISIT US ONLINE AT ALLSTARSCDL.COM

EMAIL US AT WWW.ALLSTARSTRUCKSCHOOL@YAHOO.COM

www.Livebollywoodshows.com &
MGM Communications

cricket
Presents

(847) 839-8800

ਢਾਈ ਦਿਨ ਨਾ ਜਵਾਨੀ ਨਾਲ ਚੱਲਦੀ,
ਕੁੜਤੀ ਮਲ ਮਲ ਦੀ...

*May be his last show
in the USA*

**\$35 Tickets
All Sold Out**

www.shows2u.com

www.fashionbhai.com

Live in Concert

THE LEGEND

Jagjit Singh

MORE INFO CONTACT

MONTY 847.770.1088
MAJID 786.376.0644
DHITU 847.340.1120
MUSA 630.640.8658
RAJU SHAH 847.962.7641

Al-Mansoor Video 773-764-7576	Atlantic Video 773-338-3600	Raj Grocers 847-364-5447	Annadata 630-233-2525
Quick Pantry (Lambord) 630-268-9574	Quick Pantry (Woodridge) 630-960-4266	Milwaukee Indian Groceries & Spices 414-771-3535	
Jai Hind 847-490-9855	Atmiyaplaza 630-213-2222	Khalid Indo & Pak Grocery Store 630-539-4078	

May 15th 2009 @ 8.30 pm

ODEUM SPORTS & EXPO CENTER
1033 N. Villa Ave. Villa Park, IL 60181

TKTS: VIP, \$100, \$75, \$55, \$35

ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਵਾਮੁਕਤ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਖਬਰ ਛਾਪੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਬੋਰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਕੱਤਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਪਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲਾ ਸੋਮਵਾਰ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਹੋਈ ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮਿਡਵੈਸਟ ਦੇ ਇਸ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਿਛਲੇ ਕੋਈ 27 ਸਾਲ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਪਰੈਲ 2008 ਵਿਚ ਬਣੇ ਨਵੇਂ ਬੋਰਡ ਨੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਬਾਈਲਾਅਜ਼, ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ ਸਟੇਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਆਈ.ਆਰ.ਐਸ. ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤਹਿਤ ਸਾਰੇ

ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਚੋਪੜਾ ਦੇ ਫਲੈਟ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ ਸੰਗੀਤ ਵੱਜਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ

ਮੁੰਬਈ : ਬਾਲੀਵੁਡ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਚੋਪੜਾ ਦੇ ਅੰਧੇਰੀ ਸਥਿਤ ਫਲੈਟ ਵਿਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੰਘੀ 1 ਮਈ ਨੂੰ ਤੜਕੇ ਤਕ ਤੇਜ਼ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਸੰਗੀਤ ਵਜਾਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਯੋਜਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਵਜੋਂ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀ ਆਯੋਜਕ ਰਾਜ ਮਹਿੰਦਰ ਬਸੀਰ ਨੂੰ ਲੰਘੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਇਥੋਂ ਦੀ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੜਕੇ ਢਾਈ ਵਜੇ ਤਕ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਵਿਚੋਂ ਤੇਜ਼ ਆਵਾਜ਼ ਸੰਗੀਤ ਵਜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਇਹ ਸੰਗੀਤ ਬੰਦ ਕਰਵਾਇਆ।

ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਕਾਨਟੈਕਟ ਸਹੀਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹੋਏ। ਨਵੇਂ ਕਾਨਟੈਕਟ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਵੀ ਕੁਝ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਉਠਿਆ ਸੀ। ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੁਝ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਸੀ ਕਿ ਇੰਨੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਹ ਮੰਗ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਬੋਰਡ ਨੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਲਈ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰਾਰ ਦਿਤਾ। ਬੋਰਡ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਕਾਨਟੈਕਟ ਵਾਸਤੇ ਮੰਨਾਉਣ ਲਈ ਵਾਰ ਵਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਉਹ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਏ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬੋਰਡ ਨੇ 21 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਇਕ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬੋਨਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮਤੇ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਲਈ 24 ਅਪਰੈਲ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ ਦਿਤੀ। ਇਹ ਮਿਤੀ ਵੀ ਲੰਘ ਜਾਣ 'ਤੇ 30 ਅਪਰੈਲ ਦੀ ਮਿਤੀ ਮਿੱਥੀ ਗਈ ਪਰ ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦਿੱਤਾ।

ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਦੇ 9 ਦੇ 9 ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਦਾ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵਾਕਆਊਟ ਕੀਤਾ

ਜਦੋਂਕਿ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਵੋਟ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ। ਇਕ

ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਦੀ ਵੋਟ ਪਾਈ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਬੋਰਡ ਦੀ ਹਦਾਇਤ

ਉੱਤੇ ਨਵੇਂ ਕਾਨਟੈਕਟ ਉੱਤੇ ਸਹੀ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਬੋਰਡ ਦੇ ਇਕ ਨੇਤਰੇ ਸੂਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅੜਿੱਚ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਤੈਅ ਕਰਨੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਡਿਊਟੀ ਚਾਰਟ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰਹੇ ਹਨ। 1991 ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਦੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਸਤੀਫਾ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਪਰ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇਹ ਗੱਲ ਕਦੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਈ। 1998 ਵਿਚ ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਨਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਕਾਨਟੈਕਟ ਤੇ ਹੋਇਆ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਕਾਨਟੈਕਟ 3 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗਾ ਪਰ ਇਹ ਸੇਵਾਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕੇ। ਨਵੇਂ ਬੋਰਡ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ 1998 ਵਿਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਗੁਰੂਘਰ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਸੁਪਰੀਮ ਹੈ।

ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਡੋਲਿਆ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਭਰੋਸੇ 'ਚ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਸਿਫ ਅਲੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਲੋਂ ਉਥੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਅੱਤਵਾਦੀ

ਧੜੇ ਲਗਾਤਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਥੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਬਾਗੀਆਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਲਾਭਕਾਰੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਵਧਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਖੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੂਤਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ

ਜਨਰਲ ਡੇਵਿਡ ਪੈਟਰਾਸ ਨੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ 'ਚ ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ 'ਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਲਾਮਿਕ ਤਾਕਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਕਾਰਨ ਅਮਰੀਕਾ ਸਰਕਾਰ ਸ਼ਰੀਫ ਨਾਲ ਦੁਰੀ ਰੱਖਦੀ ਆਈ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਕਿ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਸ਼ਰੀਫ ਮਦਦਗਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

Matrimonials

Gursikh Family seek well educated professional match MD/ Lawyer/Businessman for their 27/5'5", slim, fair, beautiful daughter with strong family values. Working as a Telecom Engineer in a reputed Telecom Company on H1B Visa. Contact: Mobile: 847-414-7033, simran.alliance@gmail.com

Suitable, educated Jatt US citizen/Green Card/H1B holder for jatt sikh girl 5'7" 26yr studying Phd in USA. Call-704-930-1734.

sandhu_rajpal@hotmail.com

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਬੈਂਸ, ਕੱਦ 5'9", 24 ਸਾਲ, ਐਮ.ਏ. ਬੀ ਐਡ, ਮਲਟੀਪਲ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਆਏ ਲੜਕੇ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਜਾਂ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਦੀ ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਫੋਨ 847-852-6912

Accommodation Available

As paying Guest

For female, Student or Mature couples. For more detail:

Kay Kaur 708-444-0554

punjabtimesusa.com

SIDHU & ASSOCIATES REALTY COMMERCIAL REAL ESTATE

GAS STATION, HOTEL, LIQUOR STORE
RESIDENTIAL REAL ESTATE IN ILLINOIS

ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ,
ਮੋਟਲ, ਹੋਟਲ,
ਲਿਕਰ ਸਟੋਰ ਅਤੇ
ਹੋਰ ਵਪਾਰਕ
ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦਣ/
ਵੇਚਣ ਲਈ
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਬਲਜੀਤ ਸਿੱਧੂ

Baljit (BJ) Sidhu, Broker

Cell: 630-862-0941

Fax: 630-423-4024

sidhu-realty@hotmail.com

ਅਮਰ ਕਾਰਪੈਟਸ

ਘਰਾਂ/ਦਫਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਦੇ ਮਕਾਨਾਂ ਵਿਚ ਵਧੀਆ
ਕੁਆਲਟੀ ਦਾ ਕਾਰਪੈਟ ਸਸਤੇ
ਭਾਅ ਪੁਆਉ

ਦੀਵਾਨ ਐਵਨਿਊ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਕਾਰਪੈਟਸ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਟੋਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੁਸੀਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹੋ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੇ ਰੱਗ ਹਰ ਇਕ ਕਵਾਲਿਟੀ ਵਿਚ, ਕੀਮਤਾਂ ਇਨੀਆਂ ਘੱਟ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ! ਆਓ! ਦੇਖੋ ਅਮਰ ਕਾਰਪੈਟਸ ਦਾ ਨਵਾਂ ਤੇ ਬੇਹਤਰੀਨ ਚੋਣ ਭਰਪੂਰ ਨਵਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਸ਼ੋਅਰੂਮ

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ

ਫਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟ, ਆਰਡਰ ਕਰਨ ਦੇ
ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਕਾਰਪੈਟ ਪਾਵਾਂਗੇ

Same day service in
Chicago and suburbs

Amar Carpets Inc

ਵੈਸਟਰਨ ਅਵੇਨਿਊ ਤੋਂ ਅਧਾ ਬਲਾਕ ਵੈਸਟ, 2423 W Devon Ave. Chicago IL 60659

ਕਾਲ ਕਰੋ : ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ

Ph: 773-508-5253, 773-507-8043, Fax: 773-508-5249

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸੋਨੀਆ ਦੀ ਚੋਣ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਭਰਵੇਂ ਇਕੱਠ

—ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਜਲੰਧਰ : ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਜਲੰਧਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਅਤੇ ਫਿਰਜ਼ਪੁਰ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਰੈਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੈਲੀਆਂ ਵਿਚ ਭਰਵੇਂ ਇਕੱਠਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਦੋਨਾ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਗੁਣਗੁਣ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਲੜਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕੁਲ ਹਿੰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੇ ਸਥਿਰ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰਫ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਹੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਹੀ ਕਰਨਗੇ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਬੀਤੇ ਐਤਵਾਰ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਬਲਟਨ ਪਾਰਕ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. ਦੀ ਹਮਾਇਤ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਅਜੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਕ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. 'ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਵਿਅੰਗ ਕਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਵਾਂਗ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਅੱਗੇ ਗੋਏ ਨਹੀਂ ਟੋਕੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਕਦੇ ਟੋਕੇਗੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਲੜਾਈ ਲੜਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੇ ਸਥਿਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਕਾਂਗਰਸ ਹੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ

ਹੇਠ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਹੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਆਰਥਕ ਮੰਦੇ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆਈ ਹੋਈ ਹੈ ਤਦ ਵੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਬੜੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਕਈ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਲੜਦਿਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਲੜਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੰਬਈ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਦਾ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਕੂਟਨੀਤੀਆਂ ਸਦਕਾ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ 'ਚ 26 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਭੇਜੇ ਜਦਕਿ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ 'ਚ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਭੇਜੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਠਿੰਡਾ, ਪਟਿਆਲਾ ਤੇ ਮੋਹਾਲੀ ਲਈ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ, ਸੂਬੇ ਲਈ ਇਕ ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ. ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਂਦੇੜ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਲਈ 1700 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਣਕ ਤੇ ਝੋਨੇ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ 'ਚ ਜਿੰਨਾ ਵਾਧਾ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੀਤਾ ਇੰਨਾ ਵਾਧਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬੇਹਤਰ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ

ਜਿਤਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. ਨੇ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ।

ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਆਗੂ ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਨੇ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਲਾਇਕਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਆਏ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਸਰਕਾਰ ਖਰਚ ਹੀ ਨਾ ਸਕੇ ਉਹ ਨਲਾਇਕ ਹੀ ਅਖਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ, ਗੁਰਕੰਵਲ ਕੌਰ, ਅਵਤਾਰ ਹੈਨਰੀ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਵਰਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਅਰੁਣ ਵਾਲੀਆ, ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ, ਬੀਬੀ ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. ਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਤੋਂ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਪੈਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ 2004 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਪੈਸਾ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਖੇ ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹਿੰਮਤ ਤੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਉਹ ਧਰਤੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ

ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 2 ਮਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਚ ਇਕ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪਸੰਦ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਤੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸਬੰਧ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਹਰਕਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਸੀਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਹਰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਪਿੱਠ ਹੀ ਲਵਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਚੇਤਾਵਨੀ ਭਰੇ ਸ਼ਬਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਕੇ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨਾਲ ਨਾ ਖੇਡਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕਬਜ਼ਾ ਦਾ ਠੋਸ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇਣ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਵਰ੍ਹੇਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਤਾਂ ਅਜੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿਚ ਹੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੀ ਸਵਾਰਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦੀ ਗੱਲ ਭਾਜਪਾ ਅੱਜ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਸਬੰਧੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਭਾਜਪਾ ਨੇ 1991 ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਸੋਨਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਉਸ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਾਪਸ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੈਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਬਾਂਸਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਵੀ ਇਕ ਰੈਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।

ਅਰਥਚਾਰਾ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਮੁੜ ਵਾਧੇ ਪਏਗਾ:ਬਰਨੈਂਕੇ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਫੈਡਰਲ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬੈਨ ਬਰਨੈਂਕੇ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਅਰਥਚਾਰਾ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਮੁੜ ਵਾਧੇ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਮੰਦੇ ਦਾ ਅਰੰਭ ਹੋਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਮਰੀਕੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਬਾਰੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਬਿਆਨ ਹੈ। ਪਰ ਸ਼੍ਰੀ ਬਰਨੈਂਕੇ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੇ ਮੁੜ ਵਾਧੇ ਪੈਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ ਮਾਲੀ ਸਰਗਰਮੀ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਰੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਝਿਜਕ ਦਿਖਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਥੇ ਸਾਂਝੀ ਆਰਥਿਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਫੈਡ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 51 ਲੱਖ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਸੰਬਰ 2007 ਵਿਚ ਅਰੰਭ ਹੋਏ ਮੰਦੇ ਦੀ ਭੇਟਾ ਚੜ੍ਹ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਆਰਥਿਕ ਵਾਧੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਦਰ ਉਚੀ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਦੋਂਕਿ ਕੁਝ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਖਿਆਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ 10 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੀ ਬਰਨੈਂਕੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 9 ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇਜ਼ ਹੀ ਰਹੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਦਰ ਸਮੁੱਚੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਭੈੜਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਫੈਡ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਬਾਰੇ ਕਿਤੇ ਘੱਟ ਨਿਰਾਸ਼ਾਵਾਦੀ ਰਹਿੰਦੇ ਦਿਖਾਇਆ।

ਵਿਧਾਨਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਫੈਡ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਅਜੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਮੰਦੇ ਦਾ ਦੌਰ ਜਾਰੀ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਤਾ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗਾ। ਸਾਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਮੌਤਾ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਧੀਮਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਤੇਜ਼ੀ ਫੜੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੰਦੇ ਦੀ ਗਤੀ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਗਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਬਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਫੈਡਰਲ ਬੈਂਕ ਦੀ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨਾ ਛੇੜਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਬਰਨੈਂਕੇ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਹਾਊਸਿੰਗ ਮਾਰਕਿਟ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਮੰਦੇ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਵਿਚ ਮੌਤ ਦੇ ਕੁਝ ਸੰਕੇਤ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਪਤਕਾਰੀ ਖਰਚ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮਗਰਲੇ ਅੱਧ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਘਟ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁੜ ਇਸ ਸਾਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਵਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ 787 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਪੈਕੇਜ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟੈਕਸ ਛੋਟਾਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਖਪਤਕਾਰੀ ਖਰਚ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟ ਰਹੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ੇਅਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਮੰਦੇ ਕਾਰਨ ਖਰਚ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਖਪਤਕਾਰ ਹੱਥ ਘੁੱਟ ਕੇ ਹੀ ਰੱਖਣਗੇ।

ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਮਾਨ) ਵਿਚੋਂ ਖਾਰਜ

ਨਿਊਯਾਰਕ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਨੇ ਵਕੀਲ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ ਚੋਣਾਂ ਲੜ ਰਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਨਾਂ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ. ਮਾਨ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 1990 ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅ) ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਉਤੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰਦੇ ਆਏ ਇਸ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਕਾਲਤ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਦੇ ਬਲਬੂਤੇ ਖੜੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅੱਜ

ਉਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਖੋਮੇ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਦਲ ਦਲ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲ ਬੀਜੇਪੀ ਨੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਬਲੂ ਸਟਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ 'ਦੁਰਗਾ ਮਾਤਾ' ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਦਿੱਤਾ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਖੜੋਦ ਅਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲਾਹਰ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਵਕੀਲ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦਾ ਲੀਗਲ ਅਡਵਾਈਜਰ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਆੜ ਹੇਠ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਲਟਕਵੇਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਆਸਾਰ:ਸਿਆਸੀ ਜ਼ੁਬਾਨਾਂ ਪਈਆਂ ਨਰਮ

ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਾਪਸ ਲਿਆਂਦਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੈਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਜਪਾ 'ਤੇ ਹੱਲਾ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਠੋਸ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਦਿਸ਼ਾਹੀਣ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਹੀ ਉਹ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਜਿਥੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਟੱਕਰ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਝੋਕਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਰੁੱਸੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਨਾਉਣ 'ਚ ਸਫਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਾਰਾਜ਼ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਸਾਬਕਾ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭੈਰੋਂ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਨੂੰ ਵੀ ਮਨਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸੇਧਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸ਼ਾਸਨ 'ਚ ਅਤਿਵਾਦੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਗਰ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ। ਜੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਤਾਂ ਸਵਿਸ ਬੈਂਕ 'ਚ 25 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਾਲਾ ਧਨ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਵਾਪਸ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਾਣੀ, ਬਿਜਲੀ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਰਗੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਐਲਾਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੱਤਾ 'ਚ ਆਉਣ 'ਤੇ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 2 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕਣਕ ਅਤੇ ਚੌਲ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਚਾਹਵਾਨ ਬਸਪਾ ਸੁਪਰੀਮੋ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੁਮਾਰੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਹੁਣ ਸੱਤਾ ਦਾ ਸੁੱਖ ਨਹੀਂ ਮਾਣ ਸਕੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕ ਉਸ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਜਾਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਅਤੇ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਇਆਵਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੁਮਾਰੀ

ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ 'ਚ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕੋਈ ਸਥਾਈ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਕਾਂਗਰਸ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਵਜੋਂ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਬਸਪਾ ਸਰਵਜਨ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ 'ਤੇ ਵਿਅੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀਆਂ ਝੁੱਗੀਆਂ 'ਚ ਸੌਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਪਲ ਭਰ ਲਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਕਾਂਗਰਸ ਹੈ।

ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਦੀਆਂ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਿਥੇ ਖੱਬੇ-ਪੱਖੀਆਂ ਲਈ ਨਰਮ ਰੁਖ ਆਪਣਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੋਗਲੀ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਇਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਯੂ.ਪੀ.ਏ.

ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰੇਗਾ ਜਦਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਖੱਬੇਪੱਖੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਮੌਜੂਦਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ 60 ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 20 ਰਹਿਣ ਦੀ ਹੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਲਾਤ 'ਚ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾ ਸਕਣਗੇ? ਉਧਰ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਂ ਆਉਣ 'ਤੇ ਚੰਗੇ ਦੋਸਤ ਹੀ ਕੰਮ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਚ ਮੇਰੇ ਕਈ ਚੰਗੇ ਦੋਸਤ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੁੱਧਦੇਵ ਭੱਟਾਚਾਰੀਆ ਇਕ ਹਨ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਚੌਥੇ ਅਤੇ ਪੰਜਵੇਂ ਗੇੜ ਦੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਨੇੜੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਿੱਲੀ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਹਰਿਆਣਾ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਜਿਹੇ ਦੌਰ 'ਚ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਕ-ਇਕ ਸੀਟ ਲਈ ਰਾਜਸੀ ਜੰਗ ਲੜੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਖੀਰਲੇ ਮੌਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਦਾ ਸਟੇਂਡੀਜ਼ ਡਿਵੈਲਪਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਦੇ ਚੋਣ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਯੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਅਤੇ 'ਸੀ ਵੋਟਰ' ਦੇ ਯਸ਼ਵੰਤ ਦੇਸ਼ਮੁੱਖ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਇਸ ਸਿਆਸੀ ਜੰਗ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜਲੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਹਨ।

ਦੂਰ ਤੱਕ ਫੈਲੀਆਂ ਹਨ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ

ਜਲੰਧਰ : ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਐਨ ਮੁਹਾਣੇ 'ਤੇ ਖੜ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਚੋਣ ਅੰਕਿਤਿਆਂ ਵਲ ਹੈ, ਉਥੇ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਖਾਸਾ ਭੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਬਾਰੇ ਇਹ ਵਿਸਥਾਰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਹਨ।

ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੱਧਿਓਂ ਵਧ ਮੰਤਰੀ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚੋਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਜੁਆਈ-ਭਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਕੋਲ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ, ਖਪਤਕਾਰ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਜਭਾਰ ਹੈ। ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਸਾਲੇ ਸਾਹਿਬ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਵੱਡੇ ਬਾਦਲ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਦੀਆਂ ਲੰਗਰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਸਿਆਸੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵੀ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ 'ਨੰਨੀ ਛਾਂ' ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਵਲੋਂ ਐਮ.ਪੀ. ਦੀ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਬਾਦਲ ਦਾ ਭਰਾ ਗੁਰਦਾਸ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਬੀਤ ਗਏ 'ਤੇ ਪੰਛੀ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ, ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਸਕੇ ਸੋਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਮੁੱਢ ਆਰੰਭ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੈਰੋਂ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਦਾ ਪੋਤਾ ਹੈ।

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ

ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਧੀ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਹੈ। ਕੈਰੋਂ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚੋਂ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਦਾ ਭਤੀਜ ਜਵਾਈ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਵੀ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਮੁਕਤਸਰ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਹੈ। ਟਕਸਾਲੀ ਮਰਹੂਮ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧੀ ਡਾ. ਉਪਿੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਮੌਜੂਦਾ ਹਕੂਮਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਹਨ। ਉਹ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਵਿਧਾਇਕ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਟਕਸਾਲੀ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੁੜ ਦਾ ਬੇਟਾ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਤੁੜ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿੱਚ ਗਏ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇਪੁਰ ਵੀ ਤੁੜ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਜਵਾਈ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਬਾਬਾ ਬੇਹਤ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਦੇ ਜਵਾਈ ਹਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਵੀ 1997-2002 'ਚ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਗਗਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਵਿਧਾਇਕ ਰਹਿ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਦਰਦਨਾਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਨੀ ਨੂੰ ਵਿਧਾਇਕ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ। ਅਕਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਹਨ।

ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਐਮ.ਪੀ. ਡਾ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਅਮਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੰਨੀ ਵੀ ਵਿਧਾਇਕ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਸਾਂਸਦ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਵੀ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਮੰਤਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਿਖਰਲੇ ਆਗੂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਬੀਬੀ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਠਿੰਡਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਚੋਣ

ਲੜ ਰਿਹਾ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੂਲੇ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਦੂਲੇ ਵੀ ਵਿਧਾਇਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਵੀ ਆਪਣੇ ਭਤੀਜੇ ਰਿਪਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਗੋਪੀ ਚੰਦ, ਰਘੂਨੰਦਨ ਲਾਲ ਭਾਟੀਆ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ

ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਰਹੂਮ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧੀ ਗੁਰਕੰਵਲ ਕੌਰ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਤੇਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਮੰਤਰੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੋਤਾ ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜ ਕੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਚੌਧਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਚੌਧਰੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ

ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਭੁਲੋਬ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਹੈ। ਰਾਣਾ ਗੁਰਜੀਤ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਰਾਣਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਬਣੀ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਰਾਣਾ ਇੰਦਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਚ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇਤਾ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਧਾਇਕ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਲਿਸਟ ਹੋਰ ਵੀ ਲੰਬੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ ਵਿੱਚ ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਦਾ ਸ਼ੋਅ 16 ਮਈ ਨੂੰ

ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ, ਇੰਡੀਆਨਾ: ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਦਾ ਸ਼ੋਅ ਇਥੇ 16 ਮਈ ਨੂੰ ਮੈਡਮ ਵਾਕਰ ਥੀਏਟਰ (617 ਇੰਡੀਅਨ ਐਵਨਿਊ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮੀ 7:30 ਵਜੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ੋਅ ਦੇ ਪ੍ਰੋਮੋਟਰ ਰੋਮੀ ਟਾਹਲੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਦੇ ਨਾਲ 'ਸੀਟੀ ਮਾਰ ਕੇ ਬੁਲਾਉਣ' ਹੱਟ ਜਾ' ਗੀਤ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗੀਤਾ ਜੈਲਦਾਰ ਅਤੇ ਅਮਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ ਵੀ ਹੋਣਗੇ।

ਸ਼ੋਅ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ੋਅ ਪ੍ਰੋਮੋਟਰ ਰੋਮੀ ਟਾਹਲੀ ਪਾਸੋਂ ਫੋਨ 718-679-7221 ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

punjabtimesusa.com

ਗਾਇਕ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਹੰਸ ਰਾਜ ਹੰਸ ਵੀ ਕੇ.ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਦੀ ਕਰੋਪੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਚੱਲਿਆ ਸੀ?

ਜਲੰਧਰ : ਇਥੋਂ ਬੋਝੀ ਦੂਰ ਪਿੰਡ ਧੌਲਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਇਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵੇਲੇ ਦੇ ਪੁਲਸ ਮੁਖੀ ਕੇ.ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਹੰਸ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਖਫਾ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਿੱਖ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ 'ਪੱਤਾ ਪੱਤਾ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਵੈਰੀ' ਗੀਤ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗਿੱਲ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਕਿ ਹੰਸ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਇਕ ਵਾਰ ਹੰਸ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਰਵਾ ਦੇਣ ਲੱਗੇ ਸਨ, ਪਰ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ

ਕਿਵੇਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਖਾੜਕੂ ਮੁੰਡੇ ਖਫਾ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੰਸ 'ਪੱਤਾ-ਪੱਤਾ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਵੈਰੀ' ਗੀਤ

ਕੇ.ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ

ਹੰਸ ਰਾਜ ਹੰਸ

ਗਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ 'ਗਲਤੀ' ਸੋਧ ਕੇ 'ਸੋਧ ਹੋਣੇ' ਮਸਾਂ ਬੱਚਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ ਦੀ ਅੱਖ 'ਚ ਰੜਕਣ ਲੱਗ

ਪਿਆ ਸੀ। ਹੰਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਦੀ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਜਲੰਧਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ

ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੰਸ ਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਕਈ ਨਾਮਵਰ ਹਸਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਵੀ ਬਚਾਈਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਿਰਸਵਾਰਥ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸੱਤਾ ਦੀ ਤਾਕਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ 2500 ਪੰਜਾਬੀ ਧੀਆਂ ਦੇ ਘਰ ਵਸਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ 27 ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ 8500 ਦੇ ਕਰੀਬ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ

ਮੁਕਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਲਿਆਏ ਹਨ। ਜਦਕਿ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵਧ ਮੁੰਡੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਅੱਜ ਵੀ ਰੁਲ ਰਹੇ ਹਨ।

Aero Travel & Tours Inc.

8401 N. Crawford Ave #105, Skokie IL 60076

Serving The Community Since 1981
Most Economical Fares & Confirmed Seats to Indian, Pakistan, Bangladesh, Europe and Middle East.
Consolidators For All Major Airlines

ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰੋ

Toll Free: (800) 679-1328

or (847) 677-2021

e-mail: aerotravel@gmail.com

COLDWELL BANKER

KARN GILL

Canton, MI

LOAN OFFICER

(Evergreen Mortgage)

- New Purchase, Home Loans
- Existing Mortgage, Refinancing
- Lowest Possible Closing Cost, 0 Point
- Lowest Possible Bank Interest Rates
- Lowest Possible Monthly Payments

REALTOR

(Coldwell Banker Preferred)

-Help Buying a House -Help Selling a House
Discount on Sale Commission Rates
Trust, Honesty, Understanding PLUS

734-612-9984

KarnGill@Hotmail.com

www.KarnGill.com

Karn Gill

R K

Carpet & Flooring, Inc.

- *Commercial
- *Residential
- *Industrial
- *Sales
- *Installation
- *Cleaning
- *Repair

6346 N. Claremont Ave.
Chicago, IL 60659

Ravinder Singh Ravi

Ph. 773-761-6888

Fax: 773-761-6865

Punjab Times

Established in 2000
10th Year of Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018

Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Editor:
Amolak Singh Jammu

Astt. Editor:
Jaspreet Kaur
Kuljeet Singh

Graphics:
Mandeep Singh

California Bureau:
Ashok Bhaura
(Bureau Chief)
925-752-8025
Tarlochan Singh Dupalpur
(408) 903-9952
Charanjit Singh Pannu
408-608-4961
Devinder Singh
(510) 750-5757
Shiara Dhindsa
661-703-6664
Director Bus. Relations:
Pritam S. Grewal
408-406-0703

Jalandhar Bureau:
Jasvir Singh Sheeri
181-325-1889
181-279-1422

Distributed in:
California, Illinois, Indiana, Michigan, Wisconsin, Ohio, Iowa, Mississippi, Arkansas, Texas, Nevada, Virginia, Oregon, Arizona, Georgia, Florida, Massachusetts, Washington, Kansas, Minnesota

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 75 ਡਾਲਰ,
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 350 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

Disclaimer
The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.

Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.

All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਵਾਲੀਆਂ ਚਾਰ ਸੀਟਾਂ ‘ਤੇ ਹਵਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ

ਪਰਿਵਾਰਕ ਵੱਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੀਟਾਂ ਉਪਰ ਦਾਅ ‘ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਉਪਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਟੱਕਰ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤਾਕਤ ਝੋਂਕੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੀਟਾਂ ‘ਤੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਤੋਂ ਨਿਗਾਹ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇਹੋ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਕਬੂਲੀਅਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਤੋੜੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੀ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁੜਵਾਂ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਿੰਦੂ ਤਬਕਾ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਵੀ ਕੁਝ ਸਪਸ਼ਟ ਕਾਰਨ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ), ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਵੀ ਆਪਣੇ ਟੱਬਰ ਲਈ ਹਥਿਆ ਲਿਆ। ਭਾਜਪਾ ਹਾਈਕਮਾਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰੀ ਹੇਠ ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਵੀਕਾਰ ਤਾਂ ਕਰ ਲਿਆ, ਪਰ ਹੈ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅੱਕ ਚੱਬਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੀ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਲਗਭਗ ਗੈਰ-ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਿੰਦੂ ਤਬਕਿਆਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਉਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੀ। ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਸੀਟਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਿੰਦੂ ਤਬਕਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਭੁਗਤਾਉਣਾ ਹੀ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜਾਨਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇਹ ਗੱਲ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਤਬਕਿਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹਿਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਇਥੋਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਹਿੰਦੂ ਤਬਕੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤ ਕਾਂਗਰਸ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਜਾਂ ਦੂਜੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਇਕ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਸਦੇ 30-32 ਫੀਸਦੀ ਦਲਿਤ ਤਬਕਿਆਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਉਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ

‘ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਦੁਆਬੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਵਾਂ ਤਜਰਬਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਵਧਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਭੁਗਤਾਈ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਇਹ ਤਬਕਾ ਵੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤਬਕੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਵਜੋਂ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਕ ਤੀਜੀ ਤਾਕਤ ਉਭਰੀ ਸੀ, ਪਰ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਘੱਟ ਸਰਗਰਮ ਹੋਣ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਲਾਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਬਸਪਾ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੱਕ ਹੀ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤਾਂ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਪਰ ਲੱਗਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਂ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤੀ ਵੋਟ ਪੈਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਇਹ ਵੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਵੋਟ ਤੋੜਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੀਟਾਂ ਉਪਰ ਖੜ੍ਹੇ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੰਗੇ ਨਤੀਜੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਵਸੋਂ ਆਮ ਕਰਕੇ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਉਤੇ ਮਾਣ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਤੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਨਰਮ ਵਤੀਰਾ ਆਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਕਾਰਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਹੀ ਹਨ। ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਕ ਸਾਫ ਸੁਥਰੇ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣਾ ਸਿੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸਮਝੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਪਰਵਾਸੀ ਸਿੱਖ ਵੀ ਆਮ ਕਰਕੇ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੀ ਭੁਗਤਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੋਟਿੰਗ ਪੈਟਰਨ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਅਕਸਰ ਹੀ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੁਕਾਬਲਾ ਦੋਨਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਸੰਗਰੂਰ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਇਹ ਮੁਕਾਬਲਾ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵਿਜੈਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਗਲਾ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਵਿਚਕਾਰ ਚਾਰ ਕੋਨਾ ਹੈ। ਉਂਜ ਇਥੇ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਕਾਫੀ ਵੋਟਾਂ ਲੈ ਜਾਣਗੇ, ਪਰ ਮੁਕਾਬਲਾ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸੀਟ ਉਪਰ ਨਜ਼ਦੀਕ ਤੋਂ ਨਿਗ੍ਹਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਰ ਵਿਜੈਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਗਲਾ, ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ‘ਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਤੀਜੇ ਨੰਬਰ ‘ਤੇ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ‘ਤੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਬਠਿੰਡੇ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਇਥੇ ਦੋਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਅਤੇ ਵੱਕਾਰ ਵਧੇਰੇ ਦਾਅ ‘ਤੇ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਭੁਗਤਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੁਹਿੰਮ ਜਥੇਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਹੱਥ ਉੱਪਰ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯਤਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਹੈ। ਮਾਲਵੇ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ‘ਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨੀ ਵਿਚ ਵੀ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵੱਡਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਇਹੋ ਅਕਾਲੀਆਂ ਲਈ ਵੱਡੀ ਸਿਰਦਰਦੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ

ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਸਿੱਖ ਵੋਟਾਂ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹਮ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਿਲਕੁਲ ਇਹੋ ਕੁਝ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਾਲੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਮੁੱਢ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਮੁੱਖੀ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਸਫਲ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਹੇ। ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਸੀਟ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਡੇਰੇ ਦਾ ਫੇਰਾ ਵੀ ਪਾ ਆਉਣਗੇ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਇਥੇ ਵੀ ਮੁਕਾਬਲਾ ਸਖ਼ਤ ਹੈ ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਹੱਥ ਇਥੇ ਵੀ ਉਪਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਓਹੀ ਹਨ, ਜੋ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਤਬਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਦਲਿਤ ਤਬਕੇ ਵੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜਗਮੀਤ ਬਰਾੜ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਕੱਦ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਘੁਬਾਇਆ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਡਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਾਰ ਨਾ ਲੈਣ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਜਗਮੀਤ ਬਰਾੜ ਨੂੰ ਕੋਸਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਕ ਆਮ ਸੱਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣਾ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚਾਰਾਂ ਸੀਟਾਂ ਉੱਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਪੱਖ ਭਾਰੂ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਵੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਸੀਟਾਂ ਉੱਪਰ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਲਈ ਨਤੀਜੇ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਾੜੇ ਸਿੱਧ ਹੋਣਗੇ।

ਓਬਾਮਾ ਟੈਕਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਗੇ

ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਾ।ਪਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਇਹ ਕੰਪਨੀਆਂ ਆਪਣੇ ਮੁਨਾਫੇ ‘ਤੇ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੂਜੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਲ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਨਾ ਦੇਣ”

ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਤੇ ਟੈਕਸ ਕੋਡ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਤੇ ਗੈਰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਾਰੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਮੁੱਚੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅਗਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ 210 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬੱਚਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਟੈਕਸ ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਤੇ

ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਦੇ ਲਾਬੀਕਾਰਾਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਟੈਕਸ ਰੇਟ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਵਧੇਰੇ ਟੈਕਸ ਫਰੈਂਡਲੀ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਟੈਕਸ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਆਰਥਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ। ਇਹ ਟੈਕਸ ਤਦ ਹੀ ਹਾਸਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਆਪਣਾ ਮੁਨਾਫਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਨੁਕਸ ਛਾਂਟੇ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਅੰਤਵਾਦ ਤੋਂ ਬੀਤੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ‘ਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ‘ਚ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਲੋਂ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਸਾਲ 2008 ‘ਚ 26 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਅੰਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਅੰਤਵਾਦ ਦੇ ਨਾਂ ‘ਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਦੁਨੀਆਂ ‘ਚ ਡਰ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਹਮਲੇ ‘ਚ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਤਕ ਤਾਜ ਹੋਟਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ‘ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, 22 ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਸਮੇਤ 183 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ‘ਚ ਮੁੰਬਈ ਪੁਲਸ ਤਕਨੀਕੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਚੁਸਤੀ ਤਕ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ‘ਚ ਅੰਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੀ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਸਪਸ਼ਟ

ਰੂਪ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰ ਆਈਆਂ। ਰਿਪੋਰਟ ‘ਚ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ‘ਚ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਖਤਰਨਾਕ ਹਮਲਾ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਅੰਤਵਾਦ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ‘ਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅੰਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਪਿਛੇ ਲਸ਼ਕਰ, ਜੈਸ਼, ਹਰਕਤ ਉਲ ਅਨਸਾਰ ਵਰਗੀਆਂ ਚੋਟੀ ਦੀਆਂ ਅੰਤਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੇਸ਼ ‘ਚ ਸਰਗਰਮ ਕਈ ਅੰਤਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ‘ਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਮਲੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸੰਬੰਧ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਰੁਕਾਵਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਵਪਾਰਕ

ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਹਥਿਆਰਾਂ ‘ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਰਿਪੋਰਟ ‘ਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਕੰਟਰੋਲ ਦੀ ਕਮੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਰਿਪੋਰਟ ‘ਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਦੀਆਂ ਅੰਤਵਾਦੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਰਤਾ ਵਿਰੁਧ ਅਜੇ ਤਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਇਸ ‘ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਰਿਪੋਰਟ ‘ਚ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅੰਤਵਾਦ ਦੇ ਖਤਰੇ ਦਾ

ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਮੁਸ਼ਕਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ ਮੁਤਾਬਕ ਢੁੱਕਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੌਮ ਦੇ ਭਾਰ ਕਾਰਨ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵੀ ਦੱਬੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ‘ਤੇ ਕੌਮ ਦਾ ਇਨਾ ਭਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਕੀਤੀ ਦੀ ਚਾਲ ਚਲਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਨਸਾਫ ਮਿਲਣ ‘ਚ ਬਹੁਤ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ‘ਚ ਇਸ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਐਨੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਰਤ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਕ ਅੰਤਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਬੰਬਰ ਖਾਲਸਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ‘ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਆਪਣੀ ਜੰਗੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬੀਬੀ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ (ਡਾ.)
ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਧੂੜ (ਮਿਸ਼ੀਗਨ)
ਪ੍ਰੋ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ
ਸ. ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ
ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਸ. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ

ਸ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸ. ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਸ. ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰ

ਸ. ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ (ਮਿਲਵਾਕੀ)
ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ
ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਸ. ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਸ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ)

ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ 218 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ 'ਚੋਂ 7 ਚਿੱਟੇ ਅਨਪੜ੍ਹ

—ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਕੁੱਲ 218 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ 19 ਦਾ ਪਿਛੇਕਤ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਾਗਜ਼ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 58 ਫੀਸਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੈਨ ਨੰਬਰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ 13 ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕੁੱਲ 13 ਮਹਿਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਹਨ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ 6 ਫੀਸਦੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਪੰਜਾਬ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਵਾਚ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਪਰਾਧੀ ਪਿਛੇਕਤ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਦਰ 8.7% ਬਣਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰ 15.5% ਹੈ। ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਿੱਤਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ 49 ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਰੋੜਪਤੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੁੱਲ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ 22.5% ਹਿੱਸਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਬਠਿੰਡਾ, ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਰੈੱਡ ਅਲਰਟ ਹਲਕੇ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਿੰਨੋਂ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਪਰਾਧੀ ਪਿਛੇਕਤ ਵਾਲੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਅਮੀਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੋਲ 17.2 ਕਰੋੜ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੋਲ 9.6 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੋਲ 9.1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ।

ਇਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬਸਪਾ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਸਿਰ 20.2 ਲੱਖ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਸਿਰ 17.9 ਲੱਖ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਸਿਰ 15.6 ਲੱਖ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤ

ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੇਕਤ ਵਾਲੇ 19 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ 12 ਦਾ ਸਬੰਧ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ, ਇਕ ਦਾ ਸਬੰਧ ਬਸਪਾ ਨਾਲ, ਇਕ ਦਾ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਨਾਲ, ਇਕ ਦਾ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ, ਇਕ ਦਾ ਸਬੰਧ ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ. ਇਕ ਦਾ ਸਬੰਧ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਤੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਉਮੀਦਵਾਰ

ਅਨਪੜ੍ਹ	7
ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ	5
ਪੰਜਵੀਂ ਪਾਸ	21
ਅੱਠਵੀਂ ਪਾਸ	25
ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ	43
ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਪਾਸ	27
ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ	29
ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ	7
ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ	18
ਡਾਕਟਰੇਟ	4
ਹੋਰ	5
ਅਣ-ਐਲਾਨੇ	27
ਕੁੱਲ	218

ਐਲ.ਜੇ.ਪੀ. ਇਕ ਦਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ, ਇਕ ਦਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਨਾਲ ਅਤੇ ਇਕ ਦਾ ਸਬੰਧ ਐਲ.ਬੀ.ਪੀ. ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਕ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਖੁਲਾਸਾ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਕਿ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਕੁੱਲ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸੱਤ

ਉਮੀਦਵਾਰ ਚਿੱਟੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਹਨ। ਪੰਜ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖਰ ਉਠਾਉਣਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਵੀਂ ਪਾਸ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 21 ਅਤੇ ਮਿਡਲ ਪਾਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 25 ਹੈ। ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਪਾਸ 43 ਅਤੇ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਪਾਸ 27 ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਹਨ। ਬੀ.ਏ.ਪਾਸ 29 ਅਤੇ 18 ਨੇ ਐਮ.ਏ. ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਂਜ ਚਾਰ ਕੋਲ ਡਾਕਟਰੇਟ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹੈ। ਲੜ ਰਹੇ ਰਹੇ 27 ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਲੁਕੇ ਕੇ ਰੱਖੀ ਹੈ।

ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਡੇਢ ਦਰਜਨ ਨੌਜਵਾਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਉਤਰੇ ਹਨ। ਬਾਕੀਆਂ 'ਚ 54 ਹੋਰ 31 ਤੋਂ 40 ਦੇ ਅਤੇ 65 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਉਮਰ 41 ਤੋਂ 50 ਹੈ। ਅੱਸੀ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧ ਉਮਰ ਦਾ ਇਕ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੇਕਤ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ (ਅੱਠ ਕੇਸ), ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ (ਤਿੰਨ ਕੇਸ), ਰਜਿੰਦਰ (ਇਕ ਕੇਸ), ਕਰਮ ਸਿੰਘ (ਦੋ ਕੇਸ), ਰਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ (ਦੋ ਕੇਸ), ਕਿਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਇਕ ਕੇਸ), ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ (ਇਕ ਕੇਸ), ਅਰੁਣ ਸੂਦ (ਇਕ ਕੇਸ) ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ (ਇਕ ਕੇਸ), ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਤਿੰਨ ਕੇਸ), ਗਿਰਧਾਰੀ ਲਾਲ (ਦੋ ਕੇਸ) ਰਿਪਲ ਕੁਮਾਰ (ਇਕ ਕੇਸ), ਦੀਪਕ ਜੋਸ਼ੀ (ਇਕ ਕੇਸ), ਡਾਕਟਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਇਕ ਕੇਸ), ਨਰੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਭਟੋਤੀਆ (ਇਕ ਕੇਸ), ਡਾਕਟਰ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ (ਇਕ ਕੇਸ), ਰੇਸ਼ਮ ਲਾਲ ਕਾਹਲੋਂ (ਇਕ ਕੇਸ) ਅਤੇ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਗਰੇਟਾ (ਇਕ ਕੇਸ) ਦਾ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਵਾਚ,

ਨੈਸ਼ਨਲ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਵਾਚ ਦੀ ਇਕ ਇਕਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ 112 ਹੋਰ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ

ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ

ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਹੀ ਰਾਜਾਂ ਬਾਰੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਮੀਡੀਆ 'ਚ ਇਹ ਖਬਰਾਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਧਨਾਢ ਅਤੇ ਬਾਹੂਬਲੀ (ਅਪਰਾਧਕ ਅਕਸ ਵਾਲੇ) ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਹਨ।

ਪਿਛਲੀ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ 40 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਜਿਹੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਅਪਰਾਧਕ ਕੇਸ ਦਰਜ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨੇ ਤਾਂ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੀ ਚੋਣ ਲੜੀ ਸੀ। ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਰਿਫਾਰਮਜ਼

(ਏ.ਡੀ.ਆਰ.) ਦੇ ਬਾਨੀ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਤਿਰਲੋਚਨ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਖੜ੍ਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਦਾ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਥੇ 205 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ 'ਚੋਂ 21 ਵਿਰੁਧ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹਨ। 110 ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ 'ਚੋਂ 10, ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ 2, ਇਨੈਲੋ ਦੇ 3 ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਜਨਹਿਤ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ 2 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਅਪਰਾਧਕ ਪਿਛੇਕਤ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਏ.ਡੀ.ਆਰ., ਜੋ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਵਾਚ ਦੀ ਕੌਮੀ ਚੋਣ ਸੁਧਾਰ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹੈ, ਅਨੁਸਾਰ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਖੜ੍ਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਧਨਾਢਾਂ ਦੀ ਵੀ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ 205 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ 'ਚੋਂ 30 ਫੀਸਦੀ ਕਰੋੜਪਤੀ ਹਨ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਵਾਚ, ਜੋ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਵਾਚ ਦੀ ਬ੍ਰਾਂਚ ਹੈ, ਨੇ ਵੀ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਵੀ 346 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ 'ਚੋਂ 37 (ਮਤਲਬ 10 ਫੀਸਦੀ) ਅਪਰਾਧਕ ਪਿਛੇਕਤ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ 22 ਆਜ਼ਾਦ, 2 ਕਾਂਗਰਸੀ, 2 ਭਾਜਪਾ ਦੇ, 2 ਮਾਕਪਾ ਦੇ ਤੇ 9 ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 12 ਵਿਰੁਧ ਹੱਤਿਆ, ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਅਗਵਾ ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਧਨ ਵਸੂਲਣ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਦਰਜ ਹਨ।

ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਿਰੁਧ ਤਾਂ 22 ਕੇਸ ਦਰਜ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 16 ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਵਿਚ 51 ਕਰੋੜਪਤੀ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 16 ਆਜ਼ਾਦ, 15 ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ, 12 ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਤੇ 8 ਬਸਪਾ ਦੇ ਹਨ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 59 ਫੀਸਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੈਨ ਕਾਰਡ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਵਲੋਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ : ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਿਵਸ ਦੀ 23ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਪ੍ਰਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ। ਦਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੁਹਰਾਈ ਕਿ ਉਹ ਸਿਧਾਂਤਗੀਣ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਮੁੜ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਪਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿਣਗੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਾਕਤ ਜਾਂ ਲਾਲਚ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਝੁਕਣਗੇ। ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 23 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 29 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਦਿਨ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਵਲੋਂ ਚੁਣੀ ਗਈ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਪੰਥਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਵਿਖੇ ਗੁਰਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ 'ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ' ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਇਥੇ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਸ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ

'ਖਾਲਿਸਤਾਨ' ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਵਾਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਯੋਧਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ

ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਆਗੂ ਇਕ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ

ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕ ਤੋਂ ਵਾਂਝਿਆਂ ਕਿਵੇਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪਾਉਂਟਾ

ਸਾਹਿਬ, ਕੰਵਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥਗੜ੍ਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸੋਚ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਸਿੱਖ ਜਜ਼ਬਾਤ ਅਤੇ ਉਮੰਗਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੌਮੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗਲਤ ਰੰਗਤ ਦੇ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਪੁਰਅਮਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪਾਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਭਾਰਤੀ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦਲ

ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਇਕੋ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਲ ਵਲੋਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਸਿੱਧਾ ਕੁੱਦਣ ਨੂੰ ਕਰਤੋਂ ਹੱਥੀਂ ਲੈਂਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਭਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਉਭਾਰ ਨੂੰ ਛੱਟਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਉਭਾਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕੌਮਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਜਾਮਨ ਹੈ, ਜੋ 1947 ਤੋਂ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਦੀਆਂ ਮਾਰਾਂ ਝੱਲਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਲਾੜਿਆਂ ਅਤੇ ਡਾਲਰਾਂ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਮਾਪੇ ਰੋਲ ਰਹੇ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਭਾਰਤੀ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਪਰਵਾਸੀ ਲਾੜਿਆਂ ਨਾਲ ਕਰਨ 'ਚ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਨਾ ਕਰਨ ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰਾਂ ਦੇ ਲਾਲਚ 'ਚ ਨਾ ਆਉਣ।

ਅਨੁੰ ਪੇਸ਼ਾਵਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਕਿਤਾਬ 'ਦ ਇਮੀਗਰੈਂਟਸ' 'ਚ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾੜੇ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈ ਲੈਣ। ਪੇਸ਼ਾਵਰੀਆਂ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵਿੰਬਲਡਨ 'ਚ ਬੌਰਰ ਯੂਥ ਟੈਨਿਸ ਖਿਡਾਰਨ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਪੁਸਤਕ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ

ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮਾਪੇ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਕਰਨ 'ਚ ਕਾਫੀ ਕਾਹਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਡਾਲਰ ਬਾਰੇ ਖਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸੇ ਚੱਕਰ 'ਚ ਉਹ ਲਾੜੇ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਛਾਣਬੀਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਦੁਖੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸੋਚਦੀ ਹਾਂ ਕਾਸ਼! ਇਸਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲਾੜੇ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਲਈ ਹੁੰਦੀ"

ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਘੁੰਡ ਚੁਕਾਈ ਸਮੇਂ ਸਾਬਕਾ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਰਨ ਬੇਦੀ, ਨਿਊਯਾਰਕ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਸਫਾਰਤਖਾਨੇ ਵਿਚਲੀ ਸੁਸ਼ਮਿਤਾ ਬਾਮਸ ਸਣੇ ਕਈ ਹਸਤੀਆਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

SUPER TRAVEL

847-676-9090

E-mail: supertravel2003@yahoo.com

Lowest Fares With Excellent Service

AMERICAN AIR,
CONTINENTAL AIR

JET AIRWAYS
DELTA, AIR INDIA,
KLM, LUFTHANSA.

For Emergency
Call anytime at

847-673-3825

EARLY BIRD SALE!!!!

India \$545
London \$250

LOANS! LOANS!! LOANS!!!

- ✓ Commercial loans- any size, anywhere!
- ✓ Residential Loans
- ✓ Purchase/Refinance
- ✓ Houses/Gas Stations/Franchises/Motels
- ✓ Grocery/Liquor Stores
- ✓ Churches

Rajesh Gupta
414-322-5722 Cell

ABC Mortgage

e-mail: gupta@abcmortgage.biz

6617 W. Capitol Dr. Milwaukee, WI 53216

www.abcmortgage.biz

414-462-2222 (Ph.)

414-462-2220 (Fax)

SYAN VIDEO PRODUCTION, INC.

Professional HD Video & Digital Photo Production

Multiple Camera Shooting / Digital Still Photography
(with flush mount Album)

Live Video Display with Large Screens

DJ Service with Laser Lights

Call Toll Free : 1-888-RAJ- SYAN

(725-7926)

(With 14 years Experienced)

734-261-0936 / 734-890-1767

E-mail: raj@syanvideo.com

or visit at: www.syanvideo.com

ਬਠਿੰਡਾ ਸੀਟ ਦੀ ਗਹਿਗੱਚ, ਅਕਾਲੀ ਹੇਠਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉੱਪਰ

ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਡੇਰਾ ਸੰਗਠਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਮਾਇਤ ਦੇਣ ਲਈ ਡੇਰੇ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅੱਗੇ ਝੁਕਾਉਣ 'ਚ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਕਾਮਯਾਬ ਰਿਹਾ। ਜਦੋਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇਹ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਵੋਟਾਂ ਖਾਤਰ ਡੇਰੇ 'ਚ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਕਰਨਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਐਕਸ਼ਨ ਨਾਲ ਕੱਟੜ ਸਿੱਖ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਦਲ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਸੋਚਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਹਮਾਇਤ ਨਾਲੋਂ ਗੁਪਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਦਦ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਮਝ ਰਹੀ ਹੈ।

—ਗੁਰਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਚਹਿਲ

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਰਫ਼ ਭੁਗਤਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਸਭ ਯਤਨਾਂ ਤੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 7 ਮਈ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਪੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵੋਟਾਂ 'ਚ ਪਲਤਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਹੀ ਭਾਰੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੌਰ 'ਚ ਸੰਗਰੂਰ, ਬਠਿੰਡਾ, ਪਟਿਆਲਾ ਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਮੰਨੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੋਕ ਰਾਏ ਦਾ ਹੋਣਾ ਤੇ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚਰਚਿਤ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਬਠਿੰਡਾ 'ਚ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਚੋਣ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਚਰਮ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਵੱਕਾਰੀ ਬਠਿੰਡਾ ਸੀਟ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਜਿੱਤ ਲਈ ਅੱਡੀ ਚੋਟੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾਉਂਦੀਆਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਭ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਾਲਵੇ ਦੇ 4 ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ, ਜਿੱਥੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ 7 ਮਈ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਇਕਜੁੱਟ ਵੋਟ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਸਭ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਸਿਰਸਾ ਵਲ ਲੱਗੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਕਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ 3 ਮਈ ਦਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ 'ਚ 5 ਮਈ ਦਾ ਦਿਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਫਿਰ 4 ਮਈ ਨੂੰ ਡੇਰੇ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿੰਗ ਵਲੋਂ ਡੇਰੇ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੰਗੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਡੇਰੇ ਦੇ ਸੂਤਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਡੇਰੇ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲ ਭੁਗਤਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 3 ਮਈ ਨੂੰ ਹੀ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਡੇਰੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਇਕਾਈ ਦੀ ਸੱਤ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਇਸ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡੇਰੇ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਲੈਣ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ

ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਮਾਇਤ ਦੇਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਗੁਪਤ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਸਿੱਖ ਵੋਟ ਦੇ ਟੁੱਟ ਜਾਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਇਸ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ 2007

ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ

ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਹਮਾਇਤ ਦੇਣ ਦੀ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਣ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਹੋਇਆ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਡੇਰਾ ਸਮਝਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਬਾਅਦ 'ਚ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਭਾਰੀ ਵਿਰੋਧ ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਡੇਰੇ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਦੇ ਦੱਸਣ ਮੁਤਾਬਕ ਡੇਰੇ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਲੈਣ ਲਈ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਖਾਸ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਦੇ ਹੈੱਡਕੁਆਟਰ ਸਿਰਸਾ ਵਿਖੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 1 ਮਈ ਨੂੰ ਡੇਰੇ 'ਚ ਡੇਢ ਘੰਟਾ ਬਿਤਾਇਆ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਡੇਰਾ ਮੁੱਖੀ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਡੇਰੇ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਵਿੰਗ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

ਡੇਰਾ ਮੁੱਖੀ ਵਲੋਂ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਡੇਰੇ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਵਿੰਗ 'ਤੇ ਛੱਡੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਵਿੰਗ ਵਲੋਂ ਇਹ ਕੰਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ

ਅਤੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਕਾਰਜਕਰਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਲਏ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਆਖਰ ਤੱਕ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਭੁਗਤਣ ਦੇ ਹੀ ਹੱਕ 'ਚ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ। ਪਰ ਡੇਰੇ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਹਮਾਇਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਕੋਲੋਂ ਅਗਾਂਹ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਡੱਟਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਲੈਣ ਦੇ ਪੱਖ 'ਚ ਸੀ ਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਡੇਰੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਮੰਗਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਏ ਤੇ ਫਿਰ ਆਖਰਕਾਰ ਇਸੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਡੇਰੇ ਦਾ ਵੀ ਚੱਕਰ ਲਗਾ ਆਏ।

ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਡੇਰਾ ਸੰਗਠਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਮਾਇਤ ਦੇਣ ਲਈ ਡੇਰੇ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਅੱਗੇ ਝੁਕਾਉਣ 'ਚ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਕਾਮਯਾਬ ਰਿਹਾ, ਜਦੋਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇਹ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਵੋਟਾਂ ਖਾਤਰ ਡੇਰੇ 'ਚ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਕਰਨਗੇ। ਹੁਣ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ।

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਐਕਸ਼ਨ ਨਾਲ ਕੱਟੜ ਸਿੱਖ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਦਲ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਸੋਚਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਹਮਾਇਤ ਨਾਲੋਂ ਗੁਪਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਦਦ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਮਝ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹੱਟ ਸੀਟ ਬਠਿੰਡਾ ਤੇ ਕੱਟੜ ਸਿੱਖ ਵੋਟ ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੂਨਿਟ ਵਲੋਂ ਵੋਟਾਂ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਭੁਗਤਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਖਿਲਾਫ਼ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਬਾਬਾ ਬਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੋਲਾ ਜੋ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਸਨ ਵਲੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਹੈ। ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਖਿਲਾਫ਼ ਜੂਝਣ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਦੂਵਾਲ ਬਾਦਲ ਦਲ ਖਿਲਾਫ਼ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦੋਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਾਥੀ ਜਿਹਨਾਂ 'ਚ ਸੰਤ ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਧਰਮਪੁਰਾ, ਸੰਤ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰਬਤੀ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਸੰਤ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਤਿਲੋਕੇ ਵਾਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ

ਆਪਣੀ ਹਮਾਇਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 1920 ਦਾ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਭੋਗ ਹੀ ਪੈ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਰਲ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਕੁਝ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਨ 2004 'ਚ ਬਠਿੰਡਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਇਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਜ਼ਾਰ ਵੋਟ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਲੋਂ ਇਸ ਵਾਰ ਇਥੇ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੜਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇਕ ਵੱਡੀ ਸਿਆਸੀ ਗਲਤੀ ਮੰਨੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਨਾਲ ਬਠਿੰਡਾ 'ਚ ਪਾਰਟੀ ਖਾਤਮੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ ਉੱਥੇ ਕੱਟੜ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇਕ ਤਬਕੇ 'ਚ ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਦਾ ਆਲਮ ਹੈ।

ਬਠਿੰਡਾ 'ਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਆਖਰੀ ਗੇੜ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਮਾਤ ਦੇਣ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੀ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਬਠਿੰਡਾ ਤੇ ਮਾਨਸਾ 'ਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅੰਤਿਮ ਚੋਣ ਰੈਲੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਇਕੱਠ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਗਈ।

ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ

4 ਮਈ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਰੈਲੀ ਇਸ ਮਕਸਦ 'ਚ ਬੁਰੀ ਤਰਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਈ। ਇਸ ਵਿਚ ਨਾ ਤਾਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਰੈਲੀ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਹੀ ਸਨ, ਜਦੋਂਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ 'ਚ ਸਟਾਰ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ

ਸਿੰਘ ਹੀ ਬਣੇ ਰਹੇ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਹੋਮਾ ਮਾਲਿਨੀ ਤਾਂ ਨਾ ਪਹੁੰਚ ਸਕੀ, ਪਰ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਸਟਾਰ ਸੰਨੀ ਦਿਓਲ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਰੋਡ ਸ਼ੋਅ ਕੀਤਾ।

ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਨੇਤਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹਨਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਨੂੰ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂਕਿ ਦੂਜੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਇਕ ਹਫ਼ਤਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 'ਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਇਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ 43 ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਰੈਲੀ 'ਚ ਬੀਬੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰ ਆਏ ਸਨ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਬਠਿੰਡਾ 'ਚ ਜੇਕਰ ਕੋਣ ਕਿੰਨੇ ਪਾਣੀ 'ਚ ਹੈ ਤੇ ਤਹਿਤ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ 'ਚ ਪੈਂਦੇ 9 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚੋਂ 4 ਹਲਕਿਆਂ ਬਠਿੰਡਾ ਸ਼ਹਿਰੀ, ਮਾਨਸਾ, ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ ਤੇ ਬੁਢਲਾਡਾ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਚੰਗੀ ਲੀਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਜੱਦੀ ਹਲਕੇ ਲੰਬੀ 'ਚ ਵੀ ਇਸ ਵਲੋਂ ਬਰਾਬਰੀ 'ਤੇ ਆਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਠਿੰਡਾ ਦਿਹਾਤੀ, ਮੋੜ, ਭੁੱਚੇ ਮੰਡੀ ਤੇ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਹਿਮ ਹਲਕੇ ਹਨ, ਜੋ ਜਿੱਤ ਹਾਰ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਗੇ।

ਇਹਨਾਂ ਚਾਰਾਂ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚੋਂ ਮੋੜ ਅਤੇ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਲੀਡ ਲੈਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਦਿਹਾਤੀ ਤੇ ਭੁੱਚੇ ਮੰਡੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਣਿਤ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚੋਂ ਕਿਤੋਂ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਲੀਡ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਬਠਿੰਡਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਲਕੇ 'ਚ ਤਾਂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਖਿਲਾਫ਼ ਇਕ ਹਵਾ ਬਣਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਹਲਕੇ 'ਚੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਲੀਡ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਲਈ ਕਾਫੀ ਘਾਤਕ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਠਿੰਡਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਵਪਾਰੀ ਤਬਕਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਬੈਠਾ ਹੈ।

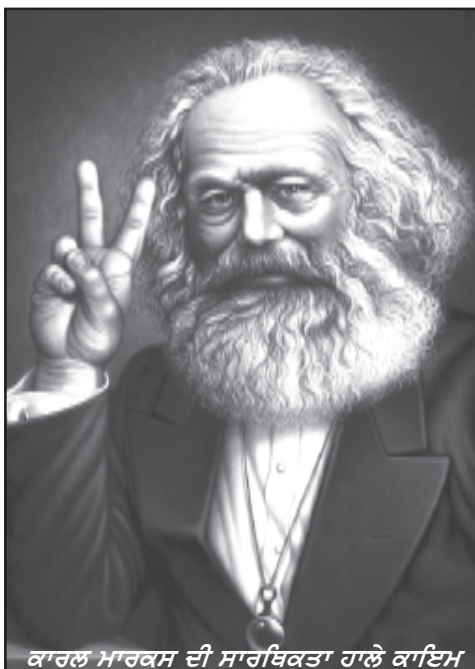
ਭਾਜਪਾ ਵਲੋਂ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਬਲਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੋਏ ਪ੍ਰਚਾਰ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਹੀ ਹੱਥ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਬਠਿੰਡਾ ਦਾ ਚੋਣ ਨਤੀਜਾ ਕਿ ਰੰਗ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਲਈ ਬਠਿੰਡਾ ਸੀਟ ਜਿੱਤਣੀ ਕੋਈ 'ਖਾਲਾ ਜੀ ਦਾ ਵਾਤਾ ਨਹੀਂ' ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਰਵਾਇਆ ਮਾਰਕਸ ਬਾਰੇ ਸੈਮੀਨਾਰ

ਜਲੰਧਰ : ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਮਹਾਨ ਚਿੰਤਕ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦੇ 191ਵੇਂ ਜਨਮ ਦਿਹਾਤੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਡਾ. ਸਤਿਆ ਪੀ. ਗੋਤਮ, ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਆਫ਼ ਫਿਲਾਸਫੀ ਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਜੋਤੀਬਾ ਪੂਲੇ ਰੋਹੇਲਖੰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਰੇਲੀ, ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਉੱਪ ਕੁਲਪਤੀ ਹਨ, ਨੇ 'ਮਾਰਕਸ ਦੀ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਪ੍ਰਸੰਗਕਤਾ' ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਦਰਸ਼ਨ, ਇਤਿਹਾਸ, ਆਰਥਿਕਤਾ, ਰਾਜਨੀਤੀ, ਸਮਾਜ, ਸਾਹਿਤ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਆਦਿ ਪੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਮਾਰਕਸੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਪੜਚੋਲਵੀਂ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਪੜਚੋਲਵੀਂ ਡੂੰਘੀ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ 'ਕਿਰਤੀ' ਨੇ ਭਾਸ਼ਣ ਲੜੀ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਇਸ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਮੌਕੇ ਕੁੰਜੀਵਤ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੰਦਿਆਂ ਡਾ. ਸਤਿਆ ਪੀ. ਗੋਤਮ ਨੇ ਸਮਾਂ, ਸਥਾਨ, ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਮਾਰਕਸੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਇਸਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਉਭਾਰਨ ਉਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਦੇਹ ਪਲਦੀ ਹੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਲੁੱਟ ਸਦਕਾ ਹੈ। ਉਹ ਉਧਰ ਨੂੰ ਹੀ ਉਡਾਰੀ ਭਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਧਰੋਂ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਲਾਭ ਦੀ ਆਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਪੂੰਜੀ ਤੇ ਕਿਰਤ ਦਰਮਿਆਨ ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਰੋਧ ਤੇ ਟਕਰਾਅ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਸੁਭਾਵਕ ਲੱਛਣ ਹੈ। ਡਾ. ਸਤਿਆ ਪੀ. ਗੋਤਮ ਨੇ ਮਾਰਕਸ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਿੱਖਣ ਉਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮਾਰਕਸੀ ਚਿੰਤਨ ਉੱਤੇ ਹਰ ਵੰਨਗੀ ਦੇ ਚੌਤਰਫੇ ਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਹੱਥੀਂ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦ, ਇਤਿਹਾਸ ਜਾਂ ਸਮਾਜਵਾਦ ਨੂੰ ਮਰ ਮੁੱਕ ਗਿਆ ਜਾਂ ਸਮਾਂ ਵਿਹਾਅ ਗਿਆ ਆਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਜਵਾਬ ਕਰਦਿਆਂ ਠੋਸ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਮਾਰਕਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਤਾ ਹੋਰ ਵੀ ਨਿਖਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਇਸ ਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪੂੰਜੀ ਜਾਂ ਬੁੱਢੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਢਾਂਚੇ ਦਾ।

ਸਵਾਲਾਂ-ਜਵਾਬਾਂ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਬੋਲ,

ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਹਾਲੇ ਕਾਇਮ

ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘੂ, ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਅਤਰਜੀਤ, ਡਾ. ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਬੋਲ, ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘੂ, ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਅਤਰਜੀਤ, ਡਾ. ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਮਾਨਵ ਨੇ ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ, ਰਾਜਨੀਤੀ, ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਮਸਲੇ, ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਲਹਿਰ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਹਾਲਤ ਆਦਿ ਕਈ ਸੁਆਲ ਕੀਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਡਾ. ਸਤਿਆ ਪੀ. ਗੋਤਮ ਨੇ ਦਲੀਲਾਂ ਸਹਿਤ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿੰਗ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਗੁਰਮੀਤ ਦੀ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨਾ ਵਿਚ ਹੋਏ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਨੌਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉਪਰ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹਿਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਰਬਾਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ

ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਾਰਕਸੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਮਰੇਡ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਸੈਲੇਸ ਅਵਤਾਰ ਅਟਵਾਲ ਯੂ.ਕੇ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਨਹੀਂ ਚੱਲਣਗੇ ਬਲੂੰਗੜਾ ਤੇ ਬਾਂਦਰ-ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਬਲੂੰਗੜਾ ਅਤੇ ਬਿਕਰਮ ਮਜੀਠੀਆ ਨੂੰ ਬਾਂਦਰ ਕਹਿਣ ਅਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਦੁਆਰਾ ਅਮਰਿੰਦਰ ਨੂੰ ਔਫ਼ਸ ਦੱਸਣ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਰੂਸਾ ਕੋਲ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ, ਸਬੰਧੀ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਆ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਵੀਨ ਚਾਵਲਾ ਨੇ ਸ਼ਨਿੱਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਚਿਕੜ ਉਛਾਲਣ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਚਾਵਲਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੁਸਮਜੀਤ ਸਿੰਘੂ ਤੋਂ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਹੈ।

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਚੌਧਰੀ ਤੇ ਸੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਰਮਿਆਨ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ : ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਹਲਕੇ ਦੀ ਚੋਣ 13 ਮਈ ਨੂੰ ਹੋਣੀ ਹੈ। 11 ਮਈ ਨੂੰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸੋ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਹਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਵੋਟਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਵਿਚ ਰੁਝੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਥੇ 12,87,079 ਵੋਟਰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਗੇ।

ਨਵੀਂ ਹਲਕਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਹਲਕੇ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਕਾਫੀ ਬਦਲ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਜ਼ਰਵ ਹਲਕਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਖੇਤਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਚੰਬੇਵਾਲ ਹਲਕਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਗੜ੍ਹਸੰਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਨਵੀਂ ਬਣੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਸੀਟ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਏ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸਿਉਂ ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ, ਹੁਣ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਪੂਰਥਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਫਗਵਾੜਾ ਅਤੇ

ਭੁਲੱਥ ਹਲਕਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਫਿਲੌਰ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਦੋ ਵਾਰ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੰਤੋਸ਼ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫਸਰ ਸੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉਤਾਰਿਆ ਹੈ। ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਡਾ. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸੁੱਖੀ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 9 ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੀ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਹਨ।

ਭਾਵੇਂ ਬਸਪਾ ਦੀ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਵੋਟ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਸਪਾ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਵਿਚ 1,56,270 ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਉਸ ਵਿਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵੋਟ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਵੋਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ੍ਰੀ ਚੰਨੀ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਆਏ ਸਨ। ਫਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੀ ਖੜ੍ਹਾ

ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੇ ਹੋਰਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਰੋਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ

ਸੰਤੋਸ਼ ਚੌਧਰੀ

ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਦੇ ਬਸਪਾ ਦਾ ਇਹ ਸੀਟ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਅਜੇ ਸਾਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ।

1996 ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਸੁਪਰੀਮੇ ਕਾਂਸੀ ਰਾਮ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇਥੋਂ ਜਿੱਤੇ ਸਨ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਇਆਵਤੀ 1992 ਦੀ ਚੋਣ ਇਸੇ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਹਾਰੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ 90 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵਧ ਵੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। ਇਕ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਬਸਪਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਘਾਟਾ ਪਵੇਗਾ।

ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿੱਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਫੀ ਆਸਵੰਦ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੰਤੋਸ਼ ਚੌਧਰੀ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ

ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੀ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣਗੇ। ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਵੋਟਾਂ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਗਵਾੜਾ, ਸ਼ਾਮ ਚੁਰਾਸੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਦੇ ਵੋਟਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਐਮ.ਪੀ. ਅਜਮਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਵੀ ਵੋਟਾਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਬਤੌਰ ਕੌਮੀ ਸਫਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਫਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਜਰਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਲਿਆਂਦਾ ਅਤੇ ਵੇਜ਼ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਵਾਈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਮਿਲਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ। ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਔਰਤ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਬਣੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਚੌਧਰੀ, ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਸੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਜੋ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਛੱਡ ਕੇ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਆਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਬਾਹਰਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਖੁਦ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਰਹੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਹੈ। ਗਰੀਬੀ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਦੇਣ ਦੱਸਦਿਆਂ ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਐਲ.ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ

ਹਨ। ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਅਤੇ ਬਸਪਾ ਵਲੋਂ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਬੀਤੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਬੁਲਾਰੇ ਬਲਵੀਰ ਪੁੰਜ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਜੋ 'ਹੱਥ' ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ, ਪਰ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਵਧ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਭਾਜਪਾ-ਅਕਾਲੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਇਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵਧ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਜਿੱਤੀ ਸੀ।

ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਗਠਜੋੜ ਹਾਵੀ ਰਿਹਾ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਹਵਾ ਦਾ ਰੁੱਖ ਬਦਲੇਗਾ। ਜੇ ਕਾਂਗਰਸ ਆਪਣੀ ਗੁਆਚੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਸੀਟ ਵੱਕਾਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਹਲਕੇ ਦੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ੀ ਆਏਗੀ ਅਤੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਰੈਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਆਉਣਗੇ।

ਬਾਦਲ ਦੇ 4 ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਸਰਨਾ ਧੜੇ 'ਚ ਗਏ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਅੰਤਰਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਐਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬੀਤੀ 4 ਮਈ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਲਗਾ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਬਾਦਲ ਦਲ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਕੇ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਪੁੱਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਤੇ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਨੇ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ ਤੇ ਸਿਰੋਪੇ ਭੇਟ ਕੀਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ

ਦੇ ਪਾਲਾ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਸਰਨਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 38 ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਦਕਿ 51 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਬਹੁਮਤ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ 26 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਹੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਾਦਲ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਮਹਿਜ਼ 10 ਕੁ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਚਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਸਰਨਾ ਧੜੇ ਨੂੰ ਪਟਖਨੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਸਰਗਰਮ ਆਗੂ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਸਿੰਘ ਚੰਡੌਕ ਵੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਖਹਿਤਾ ਛੱਡਵਾਉਣ ਦਾ ਪੱਕਾ ਮਨ ਬਣਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖਿਆਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚਲਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਦਾ ਯੂਨਿਟ ਆਖਰੀ ਸਾਹਾਂ 'ਤੇ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਧਿਅਮ ਵਾਲੇ ਇਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ 'ਚ ਝੰਡੇ ਗੱਡੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਹੈਰਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਫਖ਼ਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਧਿਅਮ ਵਿਚ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਵਰਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ ਲੜਕਿਆਂ ਦੇ ਵਰਗ ਵਿਚੋਂ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਅਵੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਉਸ ਦਾ ਮੈਰਿਟ ਵਿਚ ਚੌਥਾ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਧਿਅਮ ਵਿਚ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਚੋਟੀ ਦੀ ਪੁਜੀਸ਼ਨ ਲੈ ਲਵੇ।

ਵਰਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਜਿਹੜਾ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੰਗਲਾਤ ਅਫਸਰ ਹੈ, ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਧਿਅਮ ਵਿਚ ਪੇਪਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ

ਇਕੋ-ਇਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 2005 ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਧਿਅਮ ਵਿਚ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਉਹ ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਅਲਾਈਡ ਸਰਵਿਸਜ਼ ਵੀ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤਾਂ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਬਣਨ ਦੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ।

ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਰੋਜ਼ 8 ਤੋਂ 10 ਘੰਟੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਭਮਨਿਉ ਅਕੈਡਮੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਕੋਚਿੰਗ ਲਈ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ ਲਾਲਕੁ ਨੇੜੇ

ਪਿੰਡ ਭਾਗਸੀ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ 10ਵੀਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ, ਲਾਲਕੁ ਕਲਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪੰਜਾਬ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦੀ ਮਾਤਾ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ, ਲੋਹ ਸਿੰਬਲੀ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਕਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਿਤਾ ਸਰਕਾਰੀ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਧਰਮਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਡਰਾਇੰਗ ਟੀਚਰ ਹੈ।

ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੰਗਰੂਰ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ ਅੰਧੌੜੀ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਅਧਿਆਪਕਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਬੱਚੀਆਂ ਮਾਧਵੀ (ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ) ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਭਾ (ਭੇਢ ਸਾਲ) ਹਨ।

ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਬਾਰੇ ਉਹ ਗੱਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਪਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇ ਸਕਿਆ ਹੈ।

ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਕੰਮ ਆਏ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਫਾਈਲਾਂ ਉਤੇ ਲਿਖੇ ਨੋਟ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਆਏ ਹਨ।

ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਅਜੈਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਫਾਈਲਾਂ ਤੋਂ ਨੋਟ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਧਿਅਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਪੇਂਡੂ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਨੇਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਜਾਂ ਇੰਟਰਵਿਊ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਧਿਅਮ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਿਥੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋਵੋ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਸ਼ਰਨਦੀਪ ਦਾ ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ : ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ 2008 ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਰੈਂਕ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਏ ਜਦਕਿ ਨੌਇਡਾ ਦੀ ਸੂਭਰਾ ਸਕਸੈਨਾ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹੀ। ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਰਨਦੀਪ ਕੌਰ ਬਰਾੜ ਦੂਜੇ ਤੇ ਕਿਰਨ ਕੌਸ਼ਲ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹੀ। ਯੂ.ਪੀ.ਐਸ.ਸੀ. ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁੱਲ 791 ਉਮੀਦਵਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਨ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਡੀਨ ਹੀ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਡੀਨ (ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਾਮਲੇ) ਡਾ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਤਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਾਊਂਟੇਨ ਪੈਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਅਹੁਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫਾਇਲਾਂ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਵੱਖਰੇ ਰੰਗ ਦੀ ਸਿਆਹੀ ਵਾਲੇ ਪੈਨ ਨਾਲ ਹਸਤਾਕਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡੀਨ (ਅਕਾਦਮਿਕ) ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਦਫਤਰੀ ਫਾਇਲਾਂ 'ਤੇ ਕਾਲੇ ਪੈਨ ਨਾਲ ਦਸਤਖਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਨੀਲੇ ਪੈਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਇਸ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਹੀ ਉਹ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਹਰੇ ਪੈਨ ਨਾਲ ਦਸਤਖਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਇਕ ਹੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਹੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਹਸਤਾਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੁੱਖ ਅਹੁਦੇ ਖਾਲੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ

ਕਾਰਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਡਾ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਫਤਰੀ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿਚ ਕੋਈ ਉਲਝਣ ਨਾ ਪਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਤਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਸਬੰਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਕੰਮ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਪਾਲਿਸੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਫਾਇਲਾਂ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਪੈਡਿੰਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਸੈਕਟਰੀ ਅੰਜਲੀ ਭਾਵਰਾ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਦਾ ਵਾਧੂ ਚਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਚੋਣ ਅਥਰਿਕਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਉਹ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਹਨ।

ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਇਹ ਚਾਰਜ ਡਾ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇ ਗਏ ਸਨ। ਚੋਣ ਜਾਬਤ ਕਾਰਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਡਾ. ਜੈ ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ ਬਣੀ ਪੰਜਾਬ ਸੈਂਟਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਅੰਜਲੀ ਭਾਵਰਾ ਨੂੰ ਇਥੋਂ ਦਾ ਵਾਧੂ ਚਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

Freeway Travel Inc

ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ, ਖਰਾ ਸੌਦਾ, ਬਿਹਤਰ ਸਰਵਿਸ

Call Raju

Tel: 773-973-0200

Fax: 773-973-0557

2542 W Devon Ave. Chicago IL 60659

ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਪੰਜਾਬੀ ਟੀਚਰ ਦੀ

ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆਨਾ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਇਕ ਚੰਗੇ ਪੰਜਾਬੀ ਟੀਚਰ ਦੀ, ਜਿਹੜਾ ਹਰ ਐਤਵਾਰ 11 ਵਜੇ ਤੋਂ 1 ਵਜੇ ਤੱਕ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਕਰਾਉਣ ਪੁਆਇੰਟ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਇਕ ਕੈਂਪ (Day Time) ਲਾ ਸਕੇ। ਕੈਂਪ ਦੌਰਾਨ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

219-464-7649 ਜਾਂ 219-775-0986

Desi Bazar

Now Proudly Serving You At Two Locations

916 E. Main Street #118,
Greenwood, IN, 46143
Tel: 317-888-2040
Fax: 317-888-2050

6663 W Washington St
Indianapolis, IN 46231
Tel: 317-247-7240
Fax: 317-247-7250

We specialize in all kind of Indian Groceries and Sweets

- FRESH VEGETABLES EVERY THURSDAY
- FRESH GOAT MEAT

10% off on all Gurudwara supplies and Religious programs!!

We Are Open 7 Days a Week

ਖੁਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਸਟੋਰ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਦੇਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ

ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਚੰਦੁਮਾਜਰਾ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਬਣਾਇਆ

ਪਟਿਆਲਾ : ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੁਮਾਜਰਾ ਦੀ ਸਖਤ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਬਠਿੰਡਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟਿਆਲਾ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ੋਰ ਅਜਮਾਈ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ 13 ਸੀਟਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਅਹਿਮੀਅਤ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਦੋ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਰਾਜਸੀ ਘਰਾਣਿਆਂ ਵਲੋਂ ਯੁੱਧ ਲੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਹਨ ਬਠਿੰਡਾ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਪਰਨੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਸਚਮੁੱਚ ਹੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਸਿਟਿੰਗ ਐਮ.ਪੀ. ਬੀਬੀ ਪਰਨੀਤ ਕੌਰ ਲਈ ਸਿਰਦਰਦੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੀਤੀ ਰਾਤ 11 ਵਜੇ ਪਟਿਆਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਇਕ ਸੰਘਣੀ ਅਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਜੋਸ਼ੀਲੇ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਖ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੀ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਧਿਆਨ ਬਠਿੰਡਾ ਲਈ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਲਈ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਬਾਕੀ ਹਲਕਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪਟਿਆਲਾ ਹਲਕੇ ਵਲ ਵਧ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਕਈ ਰੈਲੀਆਂ ਇਸ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜਪੁਰਾ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿਨ ਭਰ ਇਸ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਰਹੇ। ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਟਿਆਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ। ਮੁੱਖ

ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਦੇ ਸਾਥੀ ਹਾਲੇ ਵੀ ਸਦਮੇ ਵਿਚ

ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੀ ਕਈ ਰੈਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰ ਗਏ ਹਨ। ਪਟਿਆਲਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਅਜਿਹਾ ਹੈ

ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ

ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੁਮਾਜਰਾ

ਜਿਥੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਕ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਰਾਜਪੁਰਾ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਵਿਧਾਇਕ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਟਿਆਲਾ ਹਲਕੇ ਵਲ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਮਝਦੇ, ਪਰ ਹੁਣ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਕਈ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਬਹੁਤ ਗੁਣਾਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਮੀਆਂ ਬੀਵੀ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪੰਚਾਇਤ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ 'ਧੱਕਿਆ'

ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪੰਚਾਇਤੀ ਚੋਣਾਂ ਵਾਂਗ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਧੱਕਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲੇਗਾ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ, "ਜੇਕਰ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਸੀਟ ਅਸੀਂ ਜਿੱਤ ਲਈ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ 13 ਸੀਟਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਜਿੱਤੇਗੀ।"

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪ੍ਰੋ. ਚੰਦੁਮਾਜਰਾ ਵਲੋਂ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਚਰਚਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਤੀਜਾ ਚੱਕਰ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਲੜਕੇ, ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸੰਭਾਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਤਕੜਾ ਗਰੁੱਪ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਦਿਨ ਰਾਤ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਸੱਤ ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਉਹ ਚੋਣ ਰੈਲੀਆਂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵੀ ਵੋਟਰਾਂ ਅੱਗੇ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, "ਮੇਰੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਤੋਂ ਘਬਰਾ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਹੀ ਘਿਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ।"

ਪਟਿਆਲਾ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ

ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪ੍ਰੋ. ਚੰਦੁਮਾਜਰਾ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਬੀਬੀ ਪਰਨੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਟੱਕਰ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਥੇ ਬਸਪਾ ਦੇ ਦੀਪਕ ਜੋਸ਼ੀ ਵੀ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਮਾਤਰ ਹੈ।

ਕਈ ਥਾਂ ਵੋਟਰ ਬਿਜਲੀ ਨਾ ਆਉਣ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੇਵਲ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਨਰਾਜ਼ਗੀ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤੀ ਥਾਈਂ ਵੋਟਰ ਪਹਿਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਾਂਗ ਆਪਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਬਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵੋਟਰਾਂ ਵਿਚ ਬਨੇਰਿਆਂ 'ਤੇ ਝੰਡੀਆਂ ਲਾਉਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਤਾਂ ਤਕਰੀਬਨ ਖਤਮ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਧਰੇ ਕੋਈ ਟਾਵੀਂ ਝੰਡੀ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਟੋ ਰਿਕਸ਼ਾ ਜਾਂ ਰਿਕਸ਼ਾ 'ਤੇ ਸਪੀਕਰ ਬੰਨ ਕੇ ਸਾਰੀ ਦਿਹਾੜੀ ਕੰਨ ਪਾੜਵੇਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਹੀ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਖਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਫੁੱਟ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਤਕਸੀਮ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਹੀ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ 'ਸਭ ਅੱਛਾ' ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮਰਹੂਮ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਕਈ ਥਾਂ ਪ੍ਰੋ. ਚੰਦੁਮਾਜਰਾ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਭਾਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਨੇਤਾ ਦੇ ਅਚਾਨਕ ਤੁਰ ਜਾਣ ਦੇ ਸਦਮੇ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਆਏ ਅਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਭਰੋਸਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ।

ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਤੇ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਕਰੇਗੀ ਜਿੱਤ ਹਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਸੰਗਰੂਰ : ਬਠਿੰਡਾ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਲੋਕ ਸਭਾ

ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਗਰੂਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਬਠਿੰਡਾ ਅਤੇ

ਪਟਿਆਲਾ ਸੀਟਾਂ ਉਪਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਭਵਿੱਖ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸੰਗਰੂਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਅਜਮਾ ਰਹੇ ਇਕ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਦੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅ) ਅਤੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ (ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ) ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਅਤੇ ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪਾਤਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾਵਾਂ ਵੀ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ 7 ਮਈ ਨੂੰ ਪੈਣਗੀਆਂ।

ਸੰਗਰੂਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ 'ਤੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਦਿਲਚਸਪ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਸ ਸੀਟ 'ਤੇ 16 ਉਮੀਦਵਾਰ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਅਜਮਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਸਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਚਾਰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਹੀ ਘੁੰਮਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੱਖ ਚੋਣ ਲੜਾਈ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ-ਹਾਰ ਦਾ ਤਵਾਜ਼ਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅ) ਅਤੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉਤਰੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਵੋਟ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨਤੀਜਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਬਸਪਾ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਰੋਲ ਨੂੰ ਵੀ ਅੱਖੋਂ ਪਰੇਖੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਬਸਪਾ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਇਸ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਚਿਹਰਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਸ ਵਲੋਂ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪੱਕੀ ਵੋਟ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗੀ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅ) ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਜਿਥੇ ਸਿੱਧਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬ) ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਥੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਨੇਤਾ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ।

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵੱਡਾ ਸੁਪਨਾ ਮੰਨਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਸਿਖਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਛੱਡਦੇ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਰੁੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਢੀਂਡਸਾ ਆਪਣੀ ਦਰਵੇਸ਼ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਵਾਲੀ ਛਵੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਂਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ

ਤੇ ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਸਿਆਸੀ ਕੱਦ ਨਾਲ ਘੁਰਕੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੀ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਸਰਪੰਚੀ ਤੋਂ ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਤੱਕ ਨਿਭਾਈਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਉਠਾਏ ਕੌਮੀ

ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਢੀਂਡਸਾ ਘਰ ਘਰ ਵਿਚ ਬਾਖੂਬੀ ਪਹੁੰਚਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸੰਗਰੂਰ ਹਲਕੇ ਅੰਦਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦਾ ਨਾ ਲਗਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਸ੍ਰੀ ਢੀਂਡਸਾ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਰੋੜਾ ਬਣਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਖਿਲਾਫ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸਥਾਪਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਪਰਛਾਵੇਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਢੀਂਡਸਾ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹਲਕੇ ਅੰਦਰ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਮੈਰਾਥਨ ਦੌੜ ਵਾਂਗ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਬਰਨਾਲਾ ਢੀਂਡਸਾ ਧੜੇਬੰਦੀ ਸ੍ਰੀ ਢੀਂਡਸਾ ਲਈ ਵੱਡੀ ਸਿਰਦਰਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਵਿਜੈਇੰਦਰ ਸਿੰਗਲਾ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਦੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਆਸਾਂ ਹਨ।

ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਸਿਆਸੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਤੋਂ ਬਚੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇਤਾ ਦੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਚੋਣ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਲਈ ਆਮਦ ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਗਲਾ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਉਮੀਦ ਦਿਵਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਗਲਾ ਹਲਕੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਹੋਣ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦੇ ਠੱਪੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾਉਣ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਲਗਦੇ।

ਸ੍ਰੀ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਫ-ਸੁਥਰੇ ਅਕਸ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਥਾਂ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ।

1999 ਵਿਚ ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਬਣੇ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹਲਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ ਗੁਣਾਂ ਵੰਡਣ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਬ੍ਰਹਮ ਅਸਤਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਤਾਕਤਾਂ ਵਿਰੁਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਦਾ ਹਲਕੇ ਅੰਦਰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੈਡਰ ਹੈ।

ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਵੀ 1985 ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਕੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਸੰਗਰੂਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਹਲਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਲ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਤਕਰੀਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਅਰੰਤੀ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਇਸ ਚੋਣ ਦੰਗਲ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ 'ਦਾਅ' ਮਨ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹਦੇ ਨੇ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਵੇਲੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਚਹੇਤੇ ਪੁਲਸੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਚੱਲੇ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਦੇ ਦੌਰ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਪਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 'ਚਹੇਤੇ' ਬਣ ਕੇ ਜਾਇਜ਼-ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਲੱਗੇ ਰਹੇ ਕਈ ਪੁਲਸੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕੁਝ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਵਲੋਂ ਅਧੀਨ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਅਜਿਹਾ 'ਚ ਲਿਆਂਦੇ ਕਿ ਯਕੀਨ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਜਿਹੇ ਚਹੇਤਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ 'ਚ ਲੰਬੀ 29 ਅਪ੍ਰੈਲ ਇਕ ਕਤੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੈਕਟਰ-17 ਦੇ ਮਾਲਖਾਨਾ ਇੰਚਾਰਜ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਵੀ ਜੁੜ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਬਾਣੇ ਤੋਂ ਚੁਰਾਏ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਸਲੇ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਬਤਸੂਦਾ ਸਾਮਾਨ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਬਲਬੀਰ ਜੋ ਸੈਕਟਰ-23 ਵਿਖੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, 1999 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਲਗਾਤਾਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬਾਣੇ ਸੈਕਟਰ-17 'ਚ ਮਾਲਖਾਨੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕਈ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦਾ ਚਹੇਤਾ ਸੀ।

ਇਹ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮਾਲਖਾਨੇ 'ਚੋਂ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਅਸਲਾ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਮਾਲ ਚੁਰਾ ਕੇ ਵੇਚਿਆ ਪਰ 2003 'ਚ ਉਹ ਕਿਸੇ ਕਬਾੜੀਏ

ਨੂੰ ਮਾਲਖਾਨੇ ਦਾ ਜਬਤਸੂਦਾ ਮਾਲ ਵੇਚਦਾ ਰੰਗੇ ਹੱਥੀਂ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਸੰਪਰਕਾਂ ਦੀ ਬਦਲਤ ਮੁਅੱਤਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ

ਸੀਟ 'ਤੇ ਆ ਡਟਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਫਿਰ ਆਪਣਾ 'ਧੰਦਾ' ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਦਹੇਜ ਸਬੰਧੀ ਕੇਸ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਤਨੀ ਕਮਲੇਸ਼ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਤੇ ਉਸਨੇ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਬਲਬੀਰ ਦੇ ਘਰ ਪੁੱਜੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਕਮਰੇ 'ਚ ਪਏ ਇਕ ਪੁਰਾਣੇ ਸੰਦੂਕ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਦੇਸੀ-ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਖੀਰਾ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਈ। ਜਿਸ 'ਚ 2 ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਿਵਾਲਵਰ, 2 ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪਿਸਟਲ ਤੇ 2 ਦੇਸੀ ਕੱਟੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਏ.ਕੇ.-47 ਐਲ.ਐਮ.ਜੀ.ਬੀ. ਨਾਟ ਬੀ, 32 ਬੋਰ ਤੇ ਰਿਵਾਲਰ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਵੀ ਮਿਲਿਆ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਾਤਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਤੂਸ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਡੂੰਘਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਗੋਲੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਗਲਤ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਵੇਚੇ ਗਏ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਜੋ ਹਥਿਆਰ ਮਿਲੇ ਹਨ ਉਹ ਫੜੇ ਜਾਂਦੇ ਖਾੜਕੂਆਂ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਬਰਾਮਦ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਬਲਬੀਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਵੰਗ ਨਿਰਾਲਾ ਸੀ, ਉਹ ਕਾਗਜ਼ੀ ਪੱਤਰੀ 'ਲਾਹਾ ਟੋਟਾ' ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਜਿਹੜੇ ਹਥਿਆਰ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਕਰਨੇ ਹੁੰਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਤੇ ਫਿਰ ਹਥਿਆਰ ਗਾਇਬ ਕਰ ਦਿੰਦਾ।

ਇਹੀ ਨਹੀਂ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਮਾ ਤਲਾਸ਼ੀ ਤੇ ਕੇਸ ਦੌਰਾਨ ਫੜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਉਥੋਂ ਖਿਸਕਾ ਕੇ ਘਰ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕਿ 80 ਵਸਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰੋਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਮਹਿਕਮੇ 'ਚ ਤਰਬੱਲੀ ਮਚੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿਚ ਕਈ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ.ਸ੍ਰੀ ਸੁਧਾਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ੀਵਾਸਤਵ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਲਖਾਨਿਆਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਤੇ ਸਾਮਾਨ ਚੈੱਕ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦਾ 2 ਦਿਨਾਂ ਰਿਮਾਂਡ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਅਜੇ ਹੋਰ ਸਨਸਨੀਖੇਜ ਇੰਕਸ਼ਾਫ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਮੁਬਾਈਲ 'ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਲਈ ਸਾਫਟਵੇਅਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਹੁਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਂ ਜਾ ਸਥਾਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਕਦੀ ਵੀ ਗੁਰੂਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜੁੜ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸਿੱਖ ਨਾਰਦ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਇਕ ਮੋਬਾਈਲ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਕਦੀ ਵੀ - ਕਿਤੇ ਵੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਮੁਫਤ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਵਿੱਡੋ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਣ ਦਾ ਆਨੰਦ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 'ਗੁਰਬਾਣੀ ਐਨੀਵੇਅਰ' ਨਾਮਕ ਇਹ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਸਿੱਖ ਨਾਰਦ ਡਾਟ ਕਾਮ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ

ਮਾਲੀ ਨੇ ਟਾਈਟਲਰ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਖ਼ਤ 'ਤੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਇਕ ਅਹਿਮ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਿਆਸੀ ਸਕੱਤਰ ਮਾਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਲੀ ਨੇ ਪਟਿਆਲਾ ਸਥਿਤ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਮੋਤੀ ਮਹਿਲ ਵਿਖੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਥੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਲਈ। ਉਹ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਸਕੱਤਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਆਪਣੇ ਮੁਆਫੀਨਾਮੇ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਮਾਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, “ਟਾਈਟਲਰ ਦੀ ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਕਥਿਤ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮੇਰੀ ਅੰਤਰਆਤਮਾ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ।” ਜਥੇਦਾਰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਨ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਮਾਲੀ ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ‘ਕਤਾਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ’ ਭੇਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਾਈ।

ਸ੍ਰੀ ਮਾਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਦੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਖੁਦ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਵੀ ਟਾਈਟਲਰ ਦੀ ਟਿਕਟ ਵਾਪਸ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਹੈ

ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰੋ-ਕੈਪਟਨ

ਕਿ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵੀ ਟਾਈਟਲਰ ਦੀ ਸਿੱਖ-ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਬੂਲ ਲਈ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਮਾਲੀ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਪੰਡਤਾਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਉਦੋਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਨੂੰ ਮਹਿਜ਼ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੰਥਕ ਹਲਕਿਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਮੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਟਾਈਟਲਰ ਅਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣੀ

ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਤੋਂ ਅਸੀਰਵਾਦ ਲੈਣ ਡੇਰੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਸਬੰਧੀ ਪੁੱਛੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸਿੱਖ ਮਰਿਆਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਛੇਤੀ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਵੇਗੀ।

ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜੂਨ 1998 ਵਿਚ ਖੁਦ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 5 ਅਗਸਤ 1996 ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਉਦੋਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਵਲੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਕੇ ਪਟਿਆਲਾ ਸਥਿਤ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਭਵਨ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸਬੰਧੀ

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਂਜ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਉਸ

ਵੇਲੇ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਭਾਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਦੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਭਵਨ ਜਾਣ ਦੀ ਫੋਟੋ ‘ਜਾਅਲੀ’ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਹੁਣ ਵੀ ਇਕ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ਼ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਅਗੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਡੇਰੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਉਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਕੋਲ ਕੈਪਟਨ ਦੇ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਂਜ ਡੇਰੇ ਦੇ ਤਰਜਮਾਨ ਡਾ. ਅਦਿੱਤਿਆ ਇੰਸਾ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡੇਰਾ ਵਿਚ ਗਏ ਸਨ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਤਰਜਮਾਨ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ

ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਵੇ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਕੁਝ ਅਕਾਲੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੀ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦਾ ਅਸੀਰਵਾਦ ਲੈਣ ਲਈ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਸਿਆਸੀ ਸਕੱਤਰ ਮਾਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਲੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ ਉਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਸ੍ਰੀ ਮਾਲੀ) ਨੂੰ ਤਾਂ ਨੌਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਦੇ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਦੇ ਮੋਤੀ ਮਹਿਲ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਮਾਲੀ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਅੱਗੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਟਾਈਟਲਰ ਦੀ ਮੋਤੀ ਮਹਿਲ ਫੇਰੀ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਸ੍ਰੀ ਮਾਲੀ) ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਵੀ ਬੇਬੁਨਿਆਦ, ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਤ ਹੈ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਵਿਰੁਧ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਖੁਫ਼ਾ ਹਨ। ਉਹ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਾਰ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦਾ ਅਸੀਰਵਾਦ ਲੈਣ ਲਈ ਡੇਰੇ ਜਾ ਆਉਣ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ‘ਤੇ ਇਕ ਵੀ ਮੀਟਿੰਗ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾਖ਼ੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਨੂੰ ਇੰਨ ਬਿੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਇਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੌਰਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ

ਰਹੇ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਸਿੱਖ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦਣ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਪੰਥਕ ਹਲਕਿਆਂ ‘ਚ ਤਿਉਰੀਆਂ ਹੋਰ ਵੀ ਚੜ੍ਹ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਮਗਰੋਂ ਅਜਿਹੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕਰਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਨਾਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੱਸੀ। ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਸਿੱਖ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਜਾ ਕੇ ਆਏ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਗਿ. ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ

ਐਚ.ਐਸ. ਧਾਮੀ ਤੇ ਕੰਵਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਧਰਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ 20 ਮਈ 2007 ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਨਿਰਲੋਚਣਾ ਨਾਲ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵਿਰੁਧ ਦਲ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਤੋਂ ਵੋਟਾਂ ਲਈ ਅਸੀਰਵਾਦ ਲੈ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਐਨ

ਉਲਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਗੁਰੂ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ‘ਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ‘ਚ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਾਲਿਬ, ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਘੁਬਾਇਆ, ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡੈਨੀ ਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਨੇ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ, ਬਾਬਾ ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਖੁਖਰਾਣਾ, ਭਾਈ ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ‘ਤੇ ਤਲਬ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਇਕ ਪਾਸਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸੋਭਦੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਾਣ-ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ

ਭਾਰੀ ਠੇਸ ਪੁੱਜਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਦਲ, ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿਰੁਧ ਅਨੇਕਾਂ ਯਾਦ ਪੱਤਰ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁਧ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪਾਰਟੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਭਾਈ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਕੌਮੀ ਪੰਚ ਭਾਈ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਕੱਕੜ ਤੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਭਾਈ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਬਾਦਲ ਲਈ ਘਰ-ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਮੰਗਦੇ ਫਿਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਰੋਸ ਫੈਲਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੈ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕਵੀ ਅਹਿਮਦ ਸਲੀਮ

ਟੋਰਾਂਟੋ : “ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਹਰ ਸ਼ੈਅ ਨੂੰ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਜੁਗਰਾਫੀਕੇ ਦੇ ਨੁਕਤਾ ਨਿਗਾਹ ਤੋਂ ਵੇਖਦੇ ਨੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਬੋਲੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਵੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੋਹਾਂ ਬੰਨੇ ਲੋਕਾਂ ‘ਚ ਮੁਹੱਬਤ ਦੀ ਹਵਾ ਵਗਦੀ ਏ ਅਤੇ ਹਰ ਬੰਦਾ ਅਮਨ ਅਮਾਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਏ।” ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਮਵਰ ਲਿਖਾਰੀ ਅਤੇ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰ ਅਹਿਮਦ ਸਲੀਮ ਨੇ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ਿਆਈ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਗਰਤੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਸਬੰਧੀ ਕੈਨੇਡਾ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਹਾਲ ਵਿਚ ਰੂਬਰੂ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ।

ਬੈਠਕ ‘ਚ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇ ਘਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਅੱਗ ਦੇ ਲਾਂਬੂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵੀ ਆ ਸਕਦੇ ਨੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਤਾਲਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ‘ਚ ਘੁਸਪੈਠ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਵਲ ਸੀ। ਬੈਠਕ ‘ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸਿਰਮੌਰ ਕਥਾਕਾਰ

ਵਰਿਆਮ ਸੰਧੂ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ, ਬਲਰਾਜ ਚੀਮਾ, ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਪੰਨੂ, ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਸੰਘੇੜਾ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸਾਹਿਤ ਰਸੀਏ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਬਣਨ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ‘ਤੇ ਅੰਤਾਂ ਦਾ ਜੁਲਮ ਸਹਿਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਸ਼ਾਇਰ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਵੀ ਫਰੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਕਟ ਵੀ ਬਿਆਨੇ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਆਪਸ ਵਿਚ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਲੋਕਤੰਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਫਰਾਖਦਿਲੀ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਤੇ ਮੁੰਬਈ ਵਾਲੇ ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਸਨੇਹ ‘ਚ ਖਲਲ ਗਰਦਾਨਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਵਰਿਆਮ ਸੰਧੂ ਨੇ ਅਹਿਮਦ ਸਲੀਮ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਲਈ ਜਦੋਂਜਹਿਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣਾ ਸਲਾਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਇਰ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਹਿਮਦ ਸਲੀਮ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰੇਸਿਵ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਹਕੂਮਤ ਫੌਰਸ ਲੈ ਕੇ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਲੋਂ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕਾਉਣ ਦੀਆਂ ਵੀ ਕਈ ਖ਼ਬਰਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ। ਉਥੋਂ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਧੜੱਲੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਅਜਿਹੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿਥੋਂ ਤਕ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬੁਢਲਾਡਾ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕ ਮੰਗਤ ਰਾਏ ਬਾਂਸਲ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਸਮੇਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੇ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜ ਕੇ ਇਸ ‘ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਿਆਸੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਖਿਲਾਫ਼ਤ ਕਰਦਿਆਂ ਲੋਕ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ।

ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੀ ਲਿਖੀ ਨਜ਼ਮ ‘ਜੀਵੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼’ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵੀ ਜਾਣਾ ਪਿਆ। ਉਦੋਂ ਉਹ 25 ਕੁ ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲ ਪ੍ਰੀਤ ਲੜੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਰਸੀ ‘ਚ ਛਪਣਾ ਵੱਡੇ ਮਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਲਈ ਉਹ ਬਹੁਤ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਖੋਰੇ ਲਈ ਉਹ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਉੱਚੇ ਤਬਕੇ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ‘ਚ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪਈ ਮਾਰ ਉਸ ਦੀ ਸਮਝੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇੱਕਸ਼ਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ‘ਚ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਰਕਾਰੇ ਦਰਬਾਰੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੰਜਾਬ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਚਾਲ ਸੁਣੀ ਹੈ, ਜੋ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਰੁਝਾਨ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਸਮਰੱਥ ਕਿਹਾ। ਉਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ‘ਚ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਇਸ ਪਾਸੇ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੰਪਿਊਟਰ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕੜੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਫੋਂਟਾਂ ਦੇ ਉਲੰਬੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਦਮ ਕਿਹਾ।

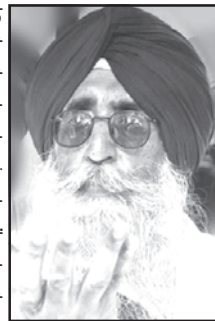
ਇਨਕਲਾਬੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖਣ ਦਾ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਸਿਲਸਿਲਾ ਤੋਰਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕੋਈ 18 ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਸੈਂਟਰਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਸ਼ਾਦਮਾਨ ਚੌਕ ਦਾ ਨਾਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਚੌਕ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ‘ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ‘ਕਿਹੜੀ ਮਾਂ ਨੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜੰਮਿਆ’ ਵੀ ਕਾਫੀ ਚਰਚਿਤ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਨੇ ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਫੋਟੋ ਗਾਇਬ ਕੀਤੀ

ਸੰਗਰੂਰ : ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਮੁੱਖ

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼

ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਸ੍ਰੀ ਐਲ.ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਫੋਟੋ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਗਾਇਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੌਮ ਦੇ ਸੂਝਵਾਨ ਆਗੂ ਗੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਧਨੌਲਾ ਨੇ ਪਿਛਲੇ 20 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਦੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕੌਮਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਲੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾ-ਦਲੀਲ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਘਰ-ਘਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਦਲੀਏ ਸ੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਫੋਟੋ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਇਥੇ ਇਸ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ। ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਨੇ ਸਵਾਲੀਆ ਲਹਿਜੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਸ੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕੀ ਖਾਕ ਬਣਾਓਗੇ?

ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਸੋਚਾਂ ਵਿਰੁਧ ਤੁਫਾਨ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਦਲ ਦਲ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਫੋਟੋ ਸਹਿਤ ਚੋਣ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਰੋਹ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਨਵੇਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਕੱਢੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਕਾਤਲ ਅਡਵਾਨੀ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਜਮਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾਮੋਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ।

ਬਾਦਲ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਾਥੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਬਣਾ ਰਹੇ ਨੇ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਦਹਿਸ਼ਤ

ਮਾਨਸਾ : ਬਠਿੰਡਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਜਿਥੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਕੰਡੇ ‘ਤੇ ਲਾਉਲਸ਼ਕਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਸ ਵਲੋਂ ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲਿਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ ਅਪਣੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਫੌਰਸ ਦੇ ਕੇ ਇਥੇ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਅਤੇ ਰੋਹਬ ਪਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਵੀ ਅਪਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਲਕਾ ਬੁਢਲਾਡਾ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੀ ਸਿਆਸੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਸਾਇਆ ਦੇਖਣ ਲਈ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬੁਢਲਾਡਾ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਦਾ ਇਕ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਬੰਟੀ ਰੋਮਾਣਾ ਅਪਣੇ ਨਾਲ ਕਮਾਂਡੋ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਫ਼ ਸੁਬਦਾਂ ‘ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡੇਰੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ। ਪਵਨ ਇੰਸਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡੇਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲੱਖਾਂ ‘ਚ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਦਿੱਲੀ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ‘ਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਉਸ ਵੇਲੇ ਚਰਚਾ ‘ਚ ਆਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਸਦਾ ਮੁੱਖੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭੇਸ ‘ਚ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 9 ਮਈ, 2009

ਬੈਲ ਦੇ ਸਿੰਗਾਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਖੋਤੇ ਦੇ ਕੇਵਲ ਦੁਲੱਤਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬਚਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ,
ਪਰ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਆਦਮੀ ਦੇ ਹਰ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਪਾਕਿ 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਉਜਾੜਾ

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਰਹੱਦ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੇਕ ਲੱਗਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਗੜਬੜਗੂਸਤ ਓੜਕਰਜ਼ਈ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਤਾਲਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਉਥੇ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜਜ਼ੀਆ ਦੇਣ ਜਾਂ ਉਥੋਂ ਆਪਣਾ ਡੰਡਾ ਡੇਰਾ ਚੁੱਕ ਲੈਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਇਥੇ ਗੈਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਜਜ਼ੀਆ ਵਸੂਲਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਜਜ਼ੀਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹਿਣ ਉੱਪਰ ਲੰਬੀ 1 ਮਈ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਗਿਆਰਾਂ ਘਰ ਢਾਹ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ ਤਾਲਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਜਜ਼ੀਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਏਨੀ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਜੁਟਾਉਣ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੇ। ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ 50 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਖੇਤਰ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੰਗੀ ਗਈ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਇਵਜ਼ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸਿਰਫ 67 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੀ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਸਕੇ। ਓੜਕਰਜ਼ਈ ਦੇ ਕਾਸਿਮ ਖੇਲ ਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ ਖੇਲ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਉੱਪਰ ਕਬਜ਼ੇ ਕਰ ਲਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀਮਤੀ ਸਾਮਾਨ 8 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਨਿਲਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਝ ਸਥਾਨਕ ਕਬੀਲੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਵਾਰ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਵਧਦੇ ਜ਼ੋਰ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੇ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਬਾਮਿਆਨ ਵਿਚ ਬਣੀਆਂ ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ ਇਸਲਾਮਿਕ ਕਹਿ ਕੇ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਸਾਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਗੈਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਸੁਆਲ ਅਕਸਰ ਉੱਠਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਂਜ ਤਾਂ ਕੌਮੀ ਤਹਿਰੀਕਾਂ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਹਾਲੇ ਹੱਲ ਹੋਣੇ ਬਾਕੀ ਹਨ, ਪਰ ਜਿਥੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾ ਦਾ ਪਸਾਰਾ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਅਤੇ ਤਹਿਰੀਕਾਂ ਵਿਚ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਵਧੇਰੇ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਖੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਬਾਇਲੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਖਿਲਾਫ ਇਹ ਧਾਰਮਿਕ ਜੇਹਾਦ ਉੱਠ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੁਝ ਆਰਥਿਕ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹਨ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਇਹ ਕਬਾਇਲੀ ਖੇਤਰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਿਹੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਲੋਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪਸੰਦ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਲੱਖਣ ਰਵਾਇਤਾਂ ਹਨ। ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਵੇਲੇ ਵੀ ਇਹ ਲੋਕ ਬਹੁਤੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਾਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸਨ। 1947 ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਾਇਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਗ਼ੈਰਾ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਇਹ ਖਿੱਤਾ ਅਸਲੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਇਹ ਲੋਕ ਬੋਧੀ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਥੇ ਇਸਲਾਮ ਦਾ ਪਸਾਰਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਹ ਇਸਲਾਮਿਕ ਪਸਾਰਾ ਸੂਫੀ ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਲਾਮਿਕ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਪੈਰੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਥੇ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਪਾਰੀ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਮ ਸਾਧਾਰਨ ਲੋਕ ਭੇਡ ਬੱਕਰੀਆਂ ਚਾਰਨ ਵਾਲੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਕਿਸਾਨ ਹਨ। ਆਮ ਜਨਤਾ ਬੇਹੱਦ ਗਰੀਬ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਵਪਾਰੀ ਸਿੱਖ ਤਬਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਮੀਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਬਾਰ ਵੀ ਪੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸਧਾਰਨ ਮੁਸਲਮਾਨ ਤਬਕਾ ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਵਪਾਰੀ ਤਬਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਨਾਲ ਅਮੀਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੰਜ ਸਥਾਨਕ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਮ ਜਨਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਆਰਥਿਕ ਵਿਰੋਧ ਹੈ। ਤਾਲਿਬਾਨਾਂ ਦਾ ਸਿੱਖਾਂ ਖਿਲਾਫ ਉੱਠਿਆ ਇਹ ਰੋਹ ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਵੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਇਸਲਾਮਿਕ ਕੱਟੜਪੰਥ ਦਾ ਲਬਾਦਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਉਵੇਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕਿਸਾਨੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਆੜੂਤੀਆ ਜਮਾਤ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾਈ ਖਾੜਕੂ ਸਿੱਖ ਲਹਿਰ ਵੇਲੇ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਨ ਸੂਦਖੇਰ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਨਾਜ਼ੀ ਜਰਮਨੀ ਵਿਚ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦੀ ਉਥੇ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਸੂਦਖੇਰ ਜਮਾਤ ਸਨ, ਜਦੋਂਕਿ ਆਮ ਜਰਮਨ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨੀ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ।

ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਰੋਧਤਾਈਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਸੇ ਇਕ ਫਿਰਕੇ ਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਨਸਲੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਜਾੜਾ ਕਤਈ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰਥਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲੁੱਟ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਕਿਸੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਬਕਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂ ਅਤੇ ਨਸਲੀ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗਣਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਕ ਵੱਡੀ ਭੁੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੱਡੇ ਕਲੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਇਹ ਸੰਤੋਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਚੱਲਦਿਆਂ ਇਸ ਵਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਫੌਰੀ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵੀ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਉੱਪਰ ਨਜ਼ਰ ਟਿਕਾਈ ਬੈਠੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰ ਢਾਹੇ ਜਾਣੇ ਬੜੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਐਨ ਉਸ ਵਕਤ ਜਦੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਤਾਲਿਬਾਨ ਦਾ ਸਿੱਖਾਂ ਖਿਲਾਫ ਇਹ ਪੈਂਤੜਾ ਆਪਣੇ ਪੈਰੀਂ ਕੁਹਾੜਾ ਮਾਰਨ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸੰਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਟੇਟ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਬਹਾਨਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਾਰਟੀ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ

ਕਦੇ ਦੇਸ਼ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਲੋਕਸੇਵਾ ਦਾ ਜਰੀਆ ਰਹੀ ਸਿਆਸਤ ਨੇ ਹੁਣ ਤਿਜ਼ਾਰਤ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੋਣ ਵਿਚ ਜਿੰਨਾ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਣ 'ਤੇ ਉਸਤੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਵਿਚ ਜੁਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੋਣ ਸੁਧਾਰ ਫਾਈਲਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉੱਡ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਆਯੋਗ ਨੇ 25 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਖਰਚ ਸੀਮਾ ਤੈਅ ਕਰ ਰੱਖੀ ਹੈ ਪਰ ਇੰਨੀ ਰਕਮ ਨਾਲ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀ ਚੋਣ ਵੀ ਲੜੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਕ ਅਨੁਮਾਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਖਰਚ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੇ ਵਕਫੇ ਮਗਰੋਂ ਦੁੱਗਣੀ ਚੌਗੁਣੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਨਾ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਘਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਨਿਜੀ ਕਾਰ!

ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਵਰਗ ਦਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਘਟਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਛੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਆਮ ਆਦਮੀ ਇਸ ਉਮੀਦ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵੋਟ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਘੱਟ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ਪਰ ਨਤੀਜਾ ਉਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੀ ਹਵਾ ਮਤਦਾਨ ਖਤਮ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਰਵ-ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਐਲਾਨਨਾਮਾ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦਾ। ਸੁਖਦ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨੱਗੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੋਟਰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਚੋਣ ਵਿਚ ਰੁਚੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਗਰਮੀ, ਸਰਦੀ ਜਾਂ ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਮਤਦਾਨ ਕੇਂਦਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਮਤਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਯੋਗ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਅਕਸਰ ਜਿੱਤ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ, ਨਾ-ਕਾਬਿਲ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿੱਠਭੁਮੀ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੰਸਦ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਤਦਾਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਚੁਣਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਹੁਣ ਪੈਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਟਿਕਣ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਸ਼ਾ, ਲਾਲਚ, ਲਾਠੀ, ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਧਰਮ, ਗੁੱਟ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਥਿਆਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਕੇ ਵੋਟ ਹਥਿਆਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਤੱਕ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਦੀ ਲੜਾਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੇ ਵਿਚ ਸੀਮਤ ਸੀ, ਪਰ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਆਮਦ ਨਾਲ ਇਹ ਲੜਾਈ ਹੁਣ ਤਿੰਨ ਤਰਫਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹੀ ਬੋਤੀ ਅਲੱਗ ਸੋਚ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਾਂਝੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਸੱਤਾਰੂਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਘੱਟ ਹੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਵਾਮਪੰਥੀ ਦਲਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਜਿੱਤਣ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲਾਓ

ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਕਿਸ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਗਠਬੰਧਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣਗੇ? ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ 13 ਸੀਟਾਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਦੇ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਕਦੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿੱਤ ਹਾਸਿਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਕੁ ਮੌਕਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਇਕ

ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪੂਰਣ ਬਹੁਮਤ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਵੰਡ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਲਗਦਾ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਖ ਨੂੰ ਅੱਠ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀਟਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਆਪਣੇ ਦਮ ਤੇ ਇਕੱਲੀ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਠਜੋੜ ਪਾਰਟੀ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤਿੰਨ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਰੁਪਏ ਕਿੱਲੋ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਮਾਹ 25 ਕਿੱਲੋ ਚੌਲ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਇਕ ਕਦਮ ਹੋਰ ਅਗੇ ਵਧਦਿਆਂ ਦੋ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਾਰ ਰੁਪਏ ਕਿੱਲੋ ਕਣਕ ਅਤੇ 20 ਰੁਪਏ ਕਿੱਲੋ ਦਾਲ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਅਹਿਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਮ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਖਾਦ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਹੀ ਦਰਕਾਰ ਹੈ? ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ? ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਮਲਟੀਪਲੈਕਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਹੀ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਪੈਮਾਨਾ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ। ਕਮਜ਼ੋਰ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਗਰੀਬ, ਭੁਮੀਹੀਣ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਪਛੜੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਨਰਕ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਦੌਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੱਧਵਰਗੀ ਕਿਸਾਨ ਟੁੱਟ ਕੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਛੋਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮੱਧਲੀਆਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਦਮ ਤੋੜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪਲਾਇਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਸਦੇ ਚੱਲਦੇ ਲੱਖਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਕੰਗਾਲੀ ਦੇ ਨਰਕ ਵਿਚ ਗਿਰਦੇ ਚਲੇ ਗਏ।

ਦੂਰ-ਦਰਾਜ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਨਾਂ-ਮਾਤਰ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਉਥੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਸਾਫ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਲਗਾਤਾਰ ਗਹਿਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚੀ ਤੋਂ ਨਦਾਰਦ ਹਨ। ਹੁਣ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸਵਾਲ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਰੀਏ? ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਕੀ ਵੋਟ ਹੀ ਨਾ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਬਨੀ ਅਤੇ ਕਰਨੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਫਰਕ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਸਾਡੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਈ ਜਾਵੇ ਜਿਸਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰ ਗੁਜਰਨ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਵੀ ਕਿਸੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਖੇਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਬਣੀਏ ਜਿਸ ਵਿਚ ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੱਟ ਵੱਜਦੀ ਹੋਵੇ।

ਫੂਕ-ਫੂਕ ਕੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਪੈਣਗੇ ਓਬਾਮਾ ਨੂੰ

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਫੀਚਰ ਸਰਵਿਸ

ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਸੋ ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਾਰੇ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਕਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਿੰਤਤ ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਕਿ ਸੈਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਜਾਂ ਅਲਕਾਇਦਾ ਵਰਗੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਪੈਣ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿ ਫੌਜ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦੁਸ਼ਮਣ ਮੰਨਣ ਦੀ ਭਰਮ ਧਾਰਨਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਨਪ ਰਹੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਗੱਲਾਂ ਸਹੀ ਹਨ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੁਸ਼ ਕੋਈ ਦੂਜਾ ਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਲੰਬੇ ਅਨੁਭਵ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਕਿ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮੰਨਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਥਿਆਰ ਹਾਲੇ ਕਿਸ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਚ ਹਨ? ਉਸ ਫੌਜ ਦੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਏਨਾ ਭਰੋਸਾ ਹੈ? ਜਾਂ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਜਾਂ ਭੁਰਭੁਰੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ? ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿ ਫੌਜ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਤੋਂ ਮਹਿਜ਼ ਸਵਾ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਆ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਲਿਬਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੁਨੇਰ ਤੋਂ ਖਦੇੜਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪਰ ਕਿੱਦਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿੰਨੇ ਹਕੀਕੀ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਵਿਖਾਵੇ ਲਈ ਹਨ? ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਮੁੰਡਿਆਂ ਅਤੇ ਮੱਧਯੁਗੀ ਡ੍ਰੈਸ ਕੋਡ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਰਮਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਜਜ਼ੀਆ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਜਜ਼ੀਆ ਨਾ ਦੇਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦੇਣ ਨੂੰ ਬੇ ਰੋਕ-ਟੋਕ ਇਜਾਜ਼ਤ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ? ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਸਿਰਫ ਫੌਜੀ ਪਹਿਲੂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਨਾਗਰਿਕ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਉਨੇ ਹੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਅਨੁਪੂਰਕ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਖਿਲਾਫ ਰਣਨੀਤਕ ਸ਼ਸਤਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤਿਵਾਦ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪਾਕਿ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ ਹੈ। ਓਬਾਮਾ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਆਸ਼ਾਵਾਦ ਸੈਨੇਟ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ 50 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਫ-ਪਾਕਿ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੜੇ ਫੂਕ-ਫੂਕ ਕੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਪੈਣਗੇ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਭੱਡੂ-ਛੜੱਪੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ

ਪਰਸੋਂ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਕੱਲ੍ਹ ਸੀ ਹੋਰ ਪਾਸੇ,

ਕੱਲ੍ਹ ਜਾਣਗੇ ਕਿੱਧਰ? ਇਹ ਰੱਬ ਜਾਣੇ!

ਗਿਰਗਿਟ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਬਦਲਦੇ ਰੰਗ ਛੇਤੀ,

ਆਉਂਦੀ ਸੰਗ ਨਾ ਹੋਊ? ਇਹ ਰੱਬ ਜਾਣੇ!

ਕਹਿ ਕੇ ਦੁਸ਼ਟ, ਫਿਰ ਦੇਵਤਾ ਬੱਟ ਆਖਣ,

ਕਰਦੈ ਕੌਣ ਯਕੀਨ? ਇਹ ਰੱਬ ਜਾਣੇ!

ਕਿਹੜਾ ਮੂੰਹ ਲੈ ਪਹਿਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ,

ਪਿਓ, ਚਾਚੇ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਕਿਉਂ? ਰੱਬ ਜਾਣੇ!

ਬੇ-ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਟੱਪ-ਟਪੂਸੀਆਂ ਨੂੰ,

ਰੱਬ ਦੇਖਦਾ ਹੋਊ? ਇਹ ਰੱਬ ਜਾਣੇ!

ਮਾਤ ਪਾਉਂਦੇ ਜੋ ਭੱਡੂ-ਛੜੱਪਿਆਂ ਨੂੰ,

ਦੀਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿਹੜਾ? ਇਹ ਰੱਬ ਜਾਣੇ!

ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੋਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਕੌਣ ਹਨ, ਉਥੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੇ ਚੱਲਦੇ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੇ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਸਰਬਸੰਮਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਕੁਝ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੇ ਪੂਰਨ ਸਮਰਥਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਦਲ, ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨੂੰ ਹੀ ਲੈ ਲਓ, ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨੇਕ-ਝੋਕ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਹੋਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਏ? ਨਿਤਿਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਰਗਾ ਨੇਤਾ ਵੀ ਫੂਕ-ਫੂਕ ਕੇ ਕਦਮ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੰਦਰ ਬਾਬੂ ਨਾਇਡੂ, ਜਿਹੜਾ 2004 ਦੀ ਆਪਣੀ ਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਚੁੱਪਚਾਪ ਦੁਬਾਰਾ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਮਾਉਣ ਵਿਚ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਅਡਵਾਨੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਕਰੇਗਾ?

ਅਗਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ?

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਵਧਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਹੁਣ ਮਾਕਪਾ ਦੇ ਦੋ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾਰਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੁੱਧਾਦੇਬ ਭੱਟਾਚਾਰੀਆ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ। ਅਜਿਹੀ ਸੋਚ ਹੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਨਵ-ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਬਣਨ 'ਤੇ ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਟਾਕ ਮਾਰਕੀਟ ਤੋਂ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਕੀ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਇਹ ਇੰਨਾ ਬੁਰਾ ਹੋਵੇਗਾ?

ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੋਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਕੌਣ ਹਨ, ਉਥੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੇ ਚੱਲਦੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਚੰਗਾ

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੇ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਸਰਬਸੰਮਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਕੁਝ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੇ ਪੂਰਨ ਸਮਰਥਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਤੁਣਕ-ਮਿਜਾਜ਼ ਸਹਿਯੋਗੀ ਦਲ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨੂੰ ਹੀ ਲੈ ਲਓ, ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨੇਕ-ਝੋਕ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਹੋਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਏ, ਨੀਤਿਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਰਗਾ ਨੇਤਾ ਵੀ ਫੂਕ-ਫੂਕ ਕੇ ਕਦਮ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੰਦਰ ਬਾਬੂ ਨਾਇਡੂ, ਜਿਹੜਾ 2004 ਦੀ ਆਪਣੀ ਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਚੁੱਪਚਾਪ ਦੁਬਾਰਾ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਮਾਉਣ ਵਿਚ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਡਵਾਨੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰੇਗਾ? ਜਾਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਕਰੇਗਾ?

ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਮਾਇਆਵਤੀ, ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ, ਜੈਲਲਿਤਾ ਹਾਲੇ ਵੀ ਇਸ ਹੋਤ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਮ ਵਿਲਾਸ ਪਾਸਵਾਨ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਿੰਦੇ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲਿਤ ਪਹਿਚਾਣ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਕ ਹੈ) ਵਰਗੇ ਨੇਤਾ ਵੀ ਨਵੇਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਭਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਂਗ

ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਵਿਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹੋਰ ਜੁੜ ਗਏ ਹਨ। ਮਾਕਪਾ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਹੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਵੀ ਇਸ ਨੇ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਸਮਰਥਨ

ਸਿਧਾਰਥ ਭਾਟੀਆ

ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਕਿਨਾਰੇ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਦੋਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਬੇਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲਿਆ। ਇਸ ਨੇ ਕਈ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ (ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਦੇ ਦੇ ਪਿੱਛਿਓਂ) ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਿਵ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਗੱਲ ਲਈ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਹੋਰ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਕੁਝ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ

ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਕਰਾਰ ਲਈ ਦੋਪੱਖੀ ਅਤੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਗੱਲਬਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਫਲ ਅੰਜਾਮ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਏ। ਮਾਕਪਾ ਨੇ ਸਮਰਥਨ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬੇਧੋਰ ਨਾਰਾਜ਼ ਹਨ।

ਕਿਤੇ ਇਸੇ ਤਜਰਬੇ ਨੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਗਲੀ ਵਾਰੀ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ? ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅਕਰਸ਼ਣ ਹੈ, ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਵੀ, ਪਰ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਤਾਂ ਨੀਤੀਗਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕੰਟਰੋਲ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਲੈਣਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਕਰਾਰ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨਾ ਵੀ ਇਕ ਕਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮਾਕਪਾ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਾ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ। ਮਾਕਪਾ ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਇਕ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ 35 ਤੋਂ 50 ਸੀਟਾਂ ਤੱਕ ਜਿੱਤ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਇਹ ਛੋਟੇ ਖੇਤਰੀ

ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਉਂ ਸੌਂਪ ਦੇਵੇਗੀ।

ਕੋਈ ਮਾਕਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕੰਪਨੀ ਜਗਤ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ੰਕੇ ਵੀ ਉਠ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਿੰਦਾ ਚਲਾਏਗੀ। ਅਜਿਹੀ ਰਾਇ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ 'ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰ' ਅਜਿਹਾ ਮੰਤਰ ਹੈ ਕਿ ਸੁਭਾਵਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਕਈ ਸਾਲ ਪਿੱਛੇ ਚਲਾ ਜਾਏਗਾ। ਦੱਸਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਇਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ 'ਦੇਖ ਲਓ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੰਦੀਗ੍ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼ਿੰਗਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਭਾਲਿਆ!' ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਦੀ ਵੀ ਪ੍ਰੋਰਕ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ।

ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਮਾਕਪਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁੱਧਾਦੇਬ ਭੱਟਾਚਾਰੀਆ ਦਾ ਹੋਣਾ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕੌਸ਼ਲ ਜਾਂ ਨਵ-ਵਿਵਹਾਰਿਕਤਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭੱਟਾਚਾਰੀਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਖੂਬੀਆਂ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਮਾਕਪਾ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਰਾਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਕੇਂਦਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਹ ਰਾਜਨੀਤਕ ਰੂਪ ਤੋਂ ਅਣਛੇਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਥੇ ਸਾਂਸਦ ਤਾਂ ਭੇਜਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦਾ ਭਾਰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿਚ ਸੰਕੋਚ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਉਣਾ

ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਅਲੱਗ ਗੱਲ। ਦੂਜਿਆਂ ਵਾਂਗ ਮਾਕਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਵੀ ਕੁਝ ਗਲਤੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਫਲਤਾਵਾਂ ਵੀ ਹਾਸਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਧ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਵੱਜੋ ਦੇਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾਕਪਾ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨਾ ਪਾਰਟੀ, ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਵੀ ਉੱਚੀ ਛਾਲ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਸ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਲਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸੂਰਤ-ਹਾਲ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਕਪਾ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਤੀਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ।

ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼

ਕਾਬੁਲ ਦੇ ਹਾਕਮ ਅਤੇ ਭਾਰਤ

ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨੇਤਾ ਚੋਣ ਦੰਗਲ ਵਿਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। 20 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਤਾਂ ਚੋਣ ਅਪ੍ਰੈਲ-ਮਈ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹਾਮਿਦ ਕਰਜ਼ਈ ਦੀ ਮਿਆਦ 21 ਮਈ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਰਜ਼ਈ ਨੇ ਅਸੂਰੱਖਿਆ, ਖਰਾਬ ਮੌਸਮ, ਅਯੋਗ ਤਿਆਰੀ ਆਦਿ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਰੋਧੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬੜਾ ਰੌਲਾ ਮਚਾਇਆ, ਪਰ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਨਹਿਰਾਇਆ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਇਸ ਸਮੇਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 50 ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ। ਲਗਭਗ ਦਰਜਨ ਭਰ ਨਾਮੀ ਗਰਾਮੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ, ਜੋ ਹਾਲੇ ਦੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਜ਼ਈ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਸਨ। ਕੁਝ ਹਾਲੇ ਸਿਰਫ ਸਾਂਸਦ ਹਨ, ਕੁਝ ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਜ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ, ਜੋ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਕਦਮ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਸਾਲ ਵਿਚ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ? ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਓਬਾਮਾ ਜਦ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ

ਐਲਾਨ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਆਪਣਾ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਣਗੇ ਤਾਂ ਦੱਸੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ? ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੌਣ ਕਰੇਗਾ? ਤਾਲਿਬਾਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੌਣ ਬਚਾਏਗਾ? ਕੀ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਾਂਤ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਏਗਾ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਫਗਾਨ ਨੇਤਾ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏਨਾ ਅੱਗੇ ਦੀ ਸੋਚਣ ਦੀ ਫਰਸਤ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਹਨ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਤੁਸੀਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਹੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸੀਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ। ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਮਿਦ ਕਰਜ਼ਈ ਦੁਬਾਰਾ ਚੋਣ ਲੜਨਗੇ। ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਲਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਓਬਾਮਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣ ਗਏ ਤਾਂ ਉਹ ਕਰਜ਼ਈ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਟਾ ਦੇਣਗੇ, ਪਰ ਹੁਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਜਲਮਈ ਖਲੀਲਜਾਦ ਜਾਂ ਅਲੀ ਜਲਾਲੀ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਖਲੀਲਜਾਦ ਅਫਗਾਨ ਹੈ, ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ

ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ, ਕਾਬੁਲ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਰਾਜਦੂਤ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਕੂਟਨੀਤਕ ਬੰਧੂ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਲਾਲੀ ਕਰਜ਼ਈ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ। ਡੇਢ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵਿਚ ਜਲਾਲੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਚੋਣ ਜ਼ਰੂਰ ਲੜਨਗੇ, ਪਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਾਬਕਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਅਬਦੁਲਾ ਅਬਦੁੱਲਾ, ਸਾਬਕਾ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਅਹਦੀ, ਬਸ਼ਰ ਦੋਸਤ, ਅਸ਼ਰਫ ਗਨੀ, ਦਾਉਦ ਸੁਲਤਾਨਜਈ ਆਦਿ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ। ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਅਬਦੁੱਲਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਉਹ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕਰਜ਼ਈ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਗੈਰ ਪਠਾਨ ਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੀ ਸਾਰੇ ਪਠਾਨਾਂ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਏਗੀ? ਤਾਲਿਬਾਨ ਕਮੇਥੋਸ ਪਠਾਨ ਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਰਾਇ ਤਾਂ ਇਹੀ ਸੀ ਕਿ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਆਵੇ, ਚੋਣ ਲੜੇ ਅਤੇ ਜਿੱਤ ਜਾਣ ਤਾਂ ਰਾਜ ਕਰਨ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਨਾਲ ਕੀ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਘੱਟ ਵਧ ਲਕੀਰ ਦੀ ਫਕੀਰ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਰਹੇ। ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਲਗਭਗ 6000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਦਦ ਦੀ ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਸ਼ਲਾਘਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਉਹ ਪੰਜਸੌਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਕਾਰਨ ਪਠਾਨ ਅਤੇ ਤਾਜਿਕ ਦੋਵੇਂ ਹਨ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇਹ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਜਾਤ ਵੱਡਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵੰਸ਼ ਵੱਡਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫਲਾਂ-ਫਲਾਂ ਦਾ ਵੰਸ਼ ਕਿਹੜਾ ਹੈ? ਉਹ ਪਠਾਨ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਜਿਕ ਹੈ, ਉਜ਼ਬੇਕ ਹੈ ਜਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾ ਹੈ? ਪਠਾਨ ਵਿਚ ਵੀ ਕਿਹੜਾ ਪਠਾਨ ਹੈ? ਮੁਹੰਮਦ ਜਦਈ ਹੈ

ਵੇਦਪ੍ਰਤਾਪ ਵੈਦਿਕ

ਕਿ ਗਿਲਜਈ ਹੈ ਕਿ ਨੂਰਜਈ ਹੈ ਕਿ ਪੋਪਲਜਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਕਿਹੜੇ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਹੈ? ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵੀ ਲੋਕ ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਫਾਰਸੀ, ਪਸ਼ਤੋ, ਉਜ਼ਬੇਕੀ ਆਦਿ ਮੁੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚਾਲੇ ਹਾਮਿਦ ਕਰਜ਼ਈ ਵਿਰੁਧ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੋਟਾਂ ਡਾ. ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਰਜ਼ਈ ਪੋਪਲਜਈ ਪਠਾਨ ਹਨ, ਪਰ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਵੰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਯੂਨਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਅੱਜ-ਕੱਲ ਅਫਗਾਨ ਲੋਕਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਨ।

ਇਸ ਵਾਰੀ ਕਰਜ਼ਈ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗਾ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਘੱਟ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਿਲਕੁਲ ਢਿੱਲਾ ਹੈ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੈ, ਬੇਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਵਧ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਰਜ਼ਈ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਦਾ ਤਾਂ ਡਾ. ਅਬਦੁਲਾ ਜਬਹੋ-ਮਿਲੀ (ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੋਰਚੇ) ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ, ਪਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਵੀ ਕਈ ਜੋਖਿਮ ਹਨ। ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬੁਰਹਾਨੁਦੀਨ ਰੱਬਾਨੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਨੇਤਾ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਲਗਭਗ ਦੋ ਦਰਜਨ ਲੀਡਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਅਬਦੁੱਲਾ ਦੀ ਲੱਤ ਕੌਣ ਕਦੇ ਘਸੀਟੇਗਾ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਉਦਾ ਵੀ ਕਰਜ਼ਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪਦ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਚੋਣ ਲੜਨਗੇ, ਜਦਕਿ ਦੂਜੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਧਾਰਨ ਹੋਣਗੇ। ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਕਿੱਥੇ ਲਿਆਉਣਗੇ? ਉਦਾ

ਨੱਬੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਸਿਰਫ ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਖਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਮਿਦ ਕਰਜ਼ਈ ਬਿਲਕੁਲ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਲਗਭਗ ਘੱਟੋ ਕੁ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਬਾਰੇ ਪੰਜ ਸੱਤ ਮਿੰਟ ਵੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਬਾਰੇ ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੁੱਛਦੇ ਰਹੇ।

ਕਰਜ਼ਈ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸ਼ਾਸਕ ਹਨ। ਕਾਬੁਲ ਦਾ ਸ਼ਾਸਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦਾ ਡਰ ਦਿਖਾ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਵਸੂਲਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਕਰਜ਼ਈ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ

ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕਰਜ਼ਈ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਗੈਰ ਪਠਾਨ ਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੀ ਸਾਰੇ ਪਠਾਨਾਂ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਏਗੀ?

ਤਾਲਿਬਾਨ ਕਮੇਥੋਸ ਪਠਾਨ ਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਰਾਇ ਤਾਂ ਇਹੀ ਸੀ ਕਿ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਆਵੇ, ਚੋਣ ਲੜੇ ਅਤੇ ਜਿੱਤ ਜਾਣ ਤਾਂ ਰਾਜ ਕਰਨ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਨਾਲ ਕੀ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਘੱਟ ਵਧ ਲਕੀਰ ਦੀ ਫਕੀਰ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਰਹੇ। ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਲਗਭਗ 6000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਦਦ ਦੀ ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਸ਼ਲਾਘਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਮਿਦ ਕਰਜ਼ਈ ਦੁਬਾਰਾ ਚੋਣ ਲੜਨਗੇ। ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਲਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਓਬਾਮਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣ ਗਏ ਤਾਂ ਉਹ ਕਰਜ਼ਈ ਨੂੰ ਚੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਟਾ ਦੇਣਗੇ, ਪਰ ਹੁਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਜਲਮਈ ਖਲੀਲਜਾਦ ਜਾਂ ਅਲੀ ਜਲਾਲੀ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਬੋਹੜ 'ਤੇ ਚੁੜੇਲਾਂ ਨੱਚੀਆਂ!

ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਕਥਨ ਕਿਸੇ ਕਵੀ ਜਾਂ ਵਾਰਤਕ ਲੇਖਕ ਦਾ ਘੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਕ ਚਿੱਤਰ, ਚਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਤਲਬ ਕਿ ਕਿਸੇ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਦੇ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਚਿੱਤਰ ਨੂੰ ਜੇ ਲਿਖਤ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਚਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੋ-ਪੇਂਡੂ ਘਰ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ-ਚਪੱਟ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਹਰੀ ਭਰੀ ਨਿੱਮ ਦਾ ਦਰਖਤ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ-ਗੂੜ੍ਹੀ ਛਾਂ ਹੇਠ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਸਣ ਤੇ ਸੁੱਕੇ ਦੇ ਬੂਟੇ ਹੋਏ ਮੰਜੇ ਡੱਠੇ ਹੋਏ ਨੇ। ਨਿੱਮ ਉੱਪਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਛੀਆਂ ਨੇ ਰੌਣਕ ਲਾਈ ਹੋਈ ਐ-ਨਿੱਮ ਦੇ ਇਕ ਮੋਟੇ ਟਾਹਣ ਨਾਲ ਪੀਘ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ-ਕੁੜੀਆਂ ਆਪਸ ਵਿਚੀਂ 'ਤੇਰੀ ਵਾਰੀ-ਮੇਰੀ ਵਾਰੀ' ਕਰਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਲੜਦੀਆਂ ਝਗੜਦੀਆਂ ਇਕ ਦੂਜੀ ਤੋਂ ਪੀਘ ਦਾ ਰੱਸਾ ਖੋਹੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ - ਇਕ ਪਾਸੇ ਕੱਚੀ ਖੁਰਲੀ ਤੇ ਬੱਝੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਗਾਵਾਂ ਮੱਝਾਂ ਜੁਗਲੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਨੇ-ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੱਟੇ-ਵੱਢੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਬਣੇ ਵਲ ਦੇਖ ਦੇਖ ਤੀਘੜ ਰਹੇ ਨੇ- ਪੱਛੇ ਦੀ ਪੌਣ ਰੁਮਕ ਰਹੀ ਹੈ - ਇਕ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੱਜ 'ਚ ਬੈਠੇ ਸਾਡੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਕੋਲ ਗੁਆਂਢੀ ਪਿੰਡ ਰਾਣੇਵਾਲ ਦਾ ਚਿੱਟੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬਾਪੂ ਗੋਂਦਾ ਸਿੰਘ ਆ ਬੈਠਾ ਹੈ- ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਬਾਬੇ ਨੂੰ 'ਸਾ-ਸਰੀ-ਕਾਲ' ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਭੱਜਦੇ ਹਾਂ'...ਐਸੇ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼-ਚਿਤਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਤਾਂ ਕੀ, ਅੱਸੀ ਹਜ਼ਾਰ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਥੋੜੇ ਹਨ!

ਪੁਣੀ 'ਚੋਂ ਤੰਦ ਕੱਢਣ ਵਾਂਗ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਅਗਾਂਹ ਤੋਰੀਏ- ਇਹ ਲਾਜਵਰ ਲਾਏ ਹੋਏ ਚਿੱਟੀ ਕਮੀਜ਼ ਤੇ ਚਿੱਟੇ ਚਾਦਰੇ ਵਾਲਾ ਬਾਪੂ ਗੋਂਦਾ ਸਿੰਘ ਜਦ ਕਦੀ ਸਾਡੇ ਘਰੇ ਆਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਚਾਅ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ ਭੂਤ-ਚੁੜੇਲਾਂ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਂਗੇ। "ਭਾਈ ਮੱਲਿਉ, ਆਹ 'ਢਿੱਡ ਫੂਕਣੀ' ਨਾ ਬਣਾਇਉ।" ਚਾਹ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਬਹਿੰਦਿਆਂ ਸਾਰ ਉਸ ਨੇ ਖੀਸੇ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਇਕ ਪਤਾਸਾ ਦੇਣਾ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਲੈਣ ਵਾਂਗ ਅਸੀਂ ਦੋਹਾਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਪਤਾਸੇ ਫੜ ਕੇ ਰੌਲਾ ਪਾਉਣਾ- "ਬਾਬਾ, ਉਹ ਗੱਲ ਸੁਣਾ, ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਚੁੜੇਲਾਂ ਨੱਚਦੀਆਂ ਦੇਖਣ ਗਏ ਸੀ?" ਕੋਲ ਬੈਠਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਪਿੱਠਾਂ ਪਲੱਸਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ 'ਹਾ-ਹਾ-ਹਾ' ਕਰਕੇ ਹੱਸਣਾ- "ਆਹ ਤੁਹਾਡਾ ਭਾਪਾ ਵੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਈ ਤੀ ਚੁੜੇਲਾਂ ਦਾ ਨਾਚ ਦੇਖਣ ਗਿਆ, ਸਾਡਾ ਮੋਹਰੀ ਤਾਂ ਇਹੋ ਬਣਿਆ ਤੀ....ਇਹਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਤਾਂ ਕਿੰਦਾ ਹੋਈ ਤੀ?"

ਸਰੋਤੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਦੇਖੇ, ਪਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਖੀਂ ਡਿੱਠਾ ਹਾਲ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਜਣੇ, ਇਕ ਮੇਰਾ ਬਾਪ ਤੇ ਦੂਜਾ ਰਾਣੇਵਾਲੀਆ ਗੋਂਦਾ ਸਿੰਘ ਬਜ਼ੁਰਗ, ਸੁਣਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਐਸਾ 'ਕਹਾਣੀ-ਵਕਤ' ਮੈਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। 'ਚੁੜੇਲਾਂ ਦਾ ਡਾਂਸ' ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਰਹੱਸ-ਭਰਪੂਰ ਕਥਾ ਸੁਣਦਿਆਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਉਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣ ਨਹੀਂ ਰਹੇ, ਸਗੋਂ ਭੂਤਾਂ-ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਫਿਲਮ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਢਾਡੀ ਜਥੇ ਦਾ ਲੈਕਚਰਾਰ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੂਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਗਵੰਢੀਏ, ਵਿਚ ਵਿਚ ਜੋਸ਼ੀਲੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਐਨ੍ਹੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਕਥਾ ਦੀ ਤੰਦ ਫੜੀ ਜਾਣੀ।

".....ਘੁੱਪ ਹਨੇਰੀ ਰਾਤ, ਹੱਥ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਾ ਦਿਸੇ, ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ-ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਸੰਨਾਟਾ!...ਖੜਕ ਹੋਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਅਸੀਂ ਚਾਰੇ-ਪੰਜੇ ਜਣੇ ਦੱਬੇ ਪੈਰੀਂ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਤੁਰ ਰਹੇ ਸਾਂ.... ਉੱਚੀ ਵੱਟ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਜਿਹੜਾ 'ਨਜ਼ਾਰਾ' ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ, ਉਹ ਸਾਡਿਆਂ ਰੱਬਾਂ! ਬੋਹੜ ਦੇ ਉੱਪਰ ਇਕ ਪਾਸਿਉਂ 'ਲੈਟ' ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਦੌੜੇ, ਉੱਧਰੋਂ ਫਿਰ ਵਾਪਸ ਮੁੜਦੀ ਆਵੇ!! ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਧਮਾਲਾਂ ਪੈਣ, ਢੋਲਕੀ ਵੱਜੇ, ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਚੁੜੇਲਾਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਐਨ ਸੁਣਨ!....ਸਾਡੇ ਸਾਹ ਸੁੱਤੇ ਗਏ-ਜਿੰਦਾਂ ਪ੍ਰਾਣ ਹੀ ਮੁੱਕ ਗਏ ਹੋਣ....!"

ਟ੍ਰੇਲਰ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਂਗ ਬਾਪੂ ਗੋਂਦਾ ਸਿੰਘ

ਇੰਨਾ ਕੁ ਲਿਸ਼ਕਾਰਾ ਜਿਹਾ ਦਿਖਾ ਕੇ ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਬਾਪ ਵਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗਣਾ। ਜਿੰਨ-ਭੂਤ-ਚੁੜੇਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸੁਣ ਕੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਪੀਘ ਛੱਡ ਮੰਜਿਆਂ ਦੀ ਪੈਂਦ ਉੱਪਰ ਆ ਬਹਿਣਾ। ਅੱਖਾਂ ਅੱਡੀ ਬੈਠੇ ਇਸ ਸੁੱਤਾ-ਮੰਡਲ ਸਾਹਮਣੇ ਫਿਰ ਭਾਈਆ ਜੀ, 'ਅਲੌਕਿਕ ਕਥਾ' ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਬਿਆਨਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ-

ਰੌਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੇ ਇਹ। ਰਾਣੇਵਾਲ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਅਸਮਾਨਪੁਰ ਵਲ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਗੋਹਰੀ ਉੱਪਰ, ਰਾਣੇਵਾਲ ਤੋਂ ਅਸਮਾਨਪੁਰ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਜਿਹੇ ਇਕ ਬਹੁਤ ਭਾਰਾ ਪੁਰਾਣਾ ਬੋਹੜ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਹਦੇ ਬੱਲਿਉਂ ਤੰਗ ਜਿਹਾ ਰਸਤਾ ਲੰਘਦਾ ਸੀ ਤੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਪਏ ਉਜਾੜ ਵਿਚ ਉੱਚਾ ਸਰਕੜਾ, ਝਾੜ ਝੁੰਡਾ, ਕੰਡਿਆਲੇ ਮਲ੍ਹੇ ਦੇਖ ਕੇ, ਇਥੇ ਦਿਨੇ ਵੀ ਭੈਅ ਆਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ

ਇਕ ਰਾਤ ਰਾਣੇ ਵਾਲ ਤੋਂ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਆਏ ਇਕ ਬੰਦੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਨੂੰ ਆ ਉਠਾਇਆ। ਹੁਣ ਭਾਈਆ ਜੀ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਚਮਕ ਲਿਆ ਕੇ, ਇਸ ਅਨੋਖੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਸਿਖਰ ਵਲ ਲਿਜਾਂਦੇ। "ਜਦ ਜੀ ਮੈਂ ਗਿਆ ਉਥੇ, ਇਹ ਪੰਜ-ਛੇ ਜਣੇ ਟਾਂਡਿਆਂ ਦੇ ਕੁੱਨੂੰ ਨਾਲ ਛਹਿ ਲਾ ਕੇ ਬੀਟਣੀ ਵਲ ਨਿਗਾਹਾਂ ਗੱਡੀ ਖੜ੍ਹੇ। ਫੁਸ-ਫੁਸ ਕਰਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਮੋਢੇ ਨੂੰ ਹਲੂਣਦਿਆਂ ਕਿਹਾ- 'ਔਹ ਦੇਖ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਆ ਹੁੰਦੈ!'.ਬੋਹੜ ਵਲ ਦੇਖ ਕੇ ਮੇਰੇ ਵੀ ਤ੍ਰਾਹ ਨਿਕਲ ਗਏ! ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀਨ-ਢੋਲਕੀ ਦੀ ਧੱਪ-ਧੱਪ ਸੁਣੇ। ਬੋਹੜ ਦੇ ਟਾਹਣਿਆਂ ਵਿਚ ਇਧਰ-ਉਧਰ 'ਲੈਟ' ਭੱਜੀ ਫਿਰੇ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਪਾਸਿਉਂ ਹਵਾ ਦਾ ਬੁੱਲਾ ਆਵੇ ਤਾਂ ਗਾ ਰਹੀਆਂ ਚੁੜੇਲਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਜ਼ਰਾ ਉੱਚੀ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀ। ਇਹ ਅਜਬ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖ ਕੇ ਮੇਰਾ ਵੀ ਮੂੰਹ ਤਾਂ ਅੱਡਿਆ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਲੇਕਿਨ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰੋਂ ਇਹ 'ਵਾਜ਼ ਉੱਠੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ! ਪੰਜ-ਦਸ ਮਿੰਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਂਗ ਚੁੜੇਲ-ਸੰਗੀਤ ਸੁਣਦਿਆਂ ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਹਕੀਕਤ ਦਾ ਕੱਟਾ-ਕੱਟੀ ਜ਼ਰੂਰ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋ ਜਾਵੇ!

ਸੀ। ਬੋਹੜ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਇਕ ਬੇ-ਅਬਾਦ ਪਿਆ ਖੂਹ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਥੇ ਰਾਹੀਂ-ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਨਾਲ ਲੁੱਟ-ਖੋਹ ਤੇ ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਕਤਲੇ-ਗਾਰਤ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵੀ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਕ ਵਾਰ ਇਥੋਂ ਇਕ ਲਾਸ਼ ਵੀ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਦੀ ਸੀ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਇਸ ਥਾਂ ਦੀ 'ਬੀਟਣੀ' ਕਰਕੇ ਅੱਲ ਪਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਬੋਹੜ ਨੂੰ ਵੀ 'ਬੀਟਣੀ ਵਾਲਾ ਬੋਹੜ' ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਲਾਕੇ ਭਰ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਕਾਫੀ ਧੁੰਮੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਬੀਟਣੀ ਵਾਲੇ ਬੋਹੜ ਥੱਲੇ ਚੁੜੇਲਾਂ-ਭੂਤਨੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। 'ਕੱਲੇ-ਦੁਕੱਲੇ ਰਾਹੀਂ ਦਾ ਖੂਨ ਚੁਸ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੂਹ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਵੀ ਇਥੋਂ ਲੋਕੀਂ ਥਰ ਥਰ ਕੰਬਦੇ ਲੰਘਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪੂਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਤਾਂ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਲੇਕਿਨ ਕਿਸੇ ਨੇ ਅੱਖੀਂ ਕਦੇ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇਖਿਆ। ਬੱਸ ਮੂੰਹੋਂ-ਮੂੰਹੀਂ ਕਹਾਣੀਆਂ-ਤੁਰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ।

ਬੀਟਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੁਣੀਆਂ-ਸੁਣਾਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬਾਰੇ, ਮੇਰਾ ਆਪਣੇ ਹਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਬਹਿਸ-ਮੁਬਹਿਸਾ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਆਉਣ ਜਾਣ ਸਦਕਾ ਇੰਨਾ ਕੁ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਚੁੜੇਲਾਂ-ਭੂਤ ਸਭ ਮਨ ਦੇ ਵਹਿਮ ਹਨ। ਲੋਟੂ ਚੇਲਿਆਂ, ਜੇਗੀ-ਜੇਗਡਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਤੋਰੀ-ਫੁਲਕਾ ਚੱਲਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਿੰਨ-ਭੂਤਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ।

ਜਦਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਆਏ-ਗਏ ਮਹਿਮਾਨ ਦੀ ਟਹਿਲ-ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿਫਤ-ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਹ ਘਰ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਭੂਮੀ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਥੇ ਵੱਸਣ ਵਾਲੇ ਅਸਲ ਚੁੜੇਲਾਂ-ਭੂਤਨੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਕ ਵਾਰ ਬਾਈ ਗੋਂਦਾ ਸਿੰਘ ਹੋਣੀ ਬੀਟਣੀ ਵਾਲੇ ਬੋਹੜ 'ਤੇ ਐਸਾ

ਅਦਭੁੱਤ ਸੀਨ ਦੇਖਿਆ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਾਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ....!

"ਮੱਲਿਉ, ਇਕ ਵਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੈਂ ਪਿਸ਼ਾਬ ਦੀ ਹਾਜ਼ਤ ਲਈ ਉੱਠਿਆ।" ਹੁਣ ਬਾਪੂ ਗੋਂਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਸੰਭਾਲੀ "ਮੇਰੇ ਕੰਨਾਂ 'ਚ ਨਾਚ-ਗਾਣੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਪਈ। ਜਦ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਬੀਟਣੀ ਵਲ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਬੋਹੜ ਉੱਪਰ ਪਈ 'ਤਾ ਬੱਈਆ - ਤਾ ਬੱਈਆ' ਹੋਵੇ। ਵਾਜੇ ਵੱਜਣ!, ਬੋਹੜ ਦੇ ਇਕ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਸਿਰੇ ਤੱਕ 'ਲੈਟ' ਨੱਠੀ ਫਿਰੇ। ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਜੀ ਸਰੀਰ ਝੁਠਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਇਹ ਕੌਤਕ ਆਪਣੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਠਾ ਕੇ ਦਿਖਾਇਆ!....ਲਉ ਜੀ, ਅਸੀਂ ਆ ਕੇ ਗਿਆਨੀ (ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ) ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ। ਇਹ ਅੱਗਿਉਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਅੱਖੀਂ ਨਹੀਂ ਕੁਝ ਦੇਖ ਲੈਂਦਾ, ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਯਕੀਨ ਕਰਦਾ।...ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਅੜ ਗਏ, ਇਹ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ!... ਆਖਰ ਗੱਲ ਇਥੇ ਮੁੱਕੀ ਕਿ ਜਿਸ ਰਾਤ ਹੁਣ ਬੀਟਣੀ ਦੇ ਬੋਹੜ ਉੱਪਰ ਚੁੜੇਲਾਂ ਨੱਚਣ, ਅਸੀਂ ਗਿਆਨੀ ਨੂੰ ਰਾਣੇਵਾਲ ਲਿਜਾ ਕੇ ਦਿਖਾਈਏ....!"

ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਮਹੀਨਾ ਕੁ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਕ ਰਾਤ ਰਾਣੇਵਾਲ ਤੋਂ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਆਏ ਇਕ ਬੰਦੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਨੂੰ ਆ ਉਠਾਇਆ। ਹੁਣ ਭਾਈਆ ਜੀ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਚਮਕ ਲਿਆ ਕੇ, ਇਸ ਅਨੋਖੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਸਿਖਰ ਵਲ ਲਿਜਾਂਦੇ। "ਜਦ ਜੀ ਮੈਂ ਗਿਆ ਉਥੇ, ਇਹ ਪੰਜ-ਛੇ ਜਣੇ ਟਾਂਡਿਆਂ ਦੇ ਕੁੱਨੂੰ ਨਾਲ ਛਹਿ ਲਾ ਕੇ ਬੀਟਣੀ ਵਲ ਨਿਗਾਹਾਂ ਗੱਡੀ ਖੜ੍ਹੇ। ਫੁਸ-ਫੁਸ ਕਰਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਮੋਢੇ ਨੂੰ ਹਲੂਣਦਿਆਂ ਕਿਹਾ- 'ਔਹ ਦੇਖ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਆ ਹੁੰਦੈ!'.ਬੋਹੜ ਵਲ ਦੇਖ ਕੇ ਮੇਰੇ ਵੀ ਤ੍ਰਾਹ ਨਿਕਲ ਗਏ! ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀਨ-ਢੋਲਕੀ ਦੀ ਧੱਪ-ਧੱਪ ਸੁਣੇ-ਬੋਹੜ ਦੇ ਟਾਹਣਿਆਂ ਵਿਚ ਇਧਰ-ਉਧਰ 'ਲੈਟ' ਭੱਜੀ ਫਿਰੇ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਪਾਸਿਉਂ ਹਵਾ ਦਾ ਬੁੱਲਾ ਆਵੇ ਤਾਂ ਗਾ ਰਹੀਆਂ ਚੁੜੇਲਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਜ਼ਰਾ ਉੱਚੀ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀ। ਇਹ ਅਜਬ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖ ਕੇ ਮੇਰਾ ਵੀ ਮੂੰਹ ਤਾਂ ਅੱਡਿਆ ਰਹਿ ਗਿਆ, ਲੇਕਿਨ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰੋਂ ਇਹ 'ਵਾਜ਼ ਉੱਠੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ! ਪੰਜ-ਦਸ ਮਿੰਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਂਗ ਚੁੜੇਲ-ਸੰਗੀਤ ਸੁਣਦਿਆਂ ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਹਕੀਕਤ ਦਾ ਕੱਟਾ-ਕੱਟੀ ਜ਼ਰੂਰ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋ ਜਾਵੇ!

ਟਾਂਡਿਆਂ ਦੇ ਕੁੱਨੂੰ ਓਹਲੇ ਬਹਿ ਕੇ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਗੱਲ ਤੁਹਾਡੀ ਵੀ ਠੀਕ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਕੁੱਛ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਆਪਾਂ ਇਹ ਤਾਂ ਦੇਖ ਲਈਏ ਕਿ ਇਹ ਚੁੜੇਲਾਂ-ਭੂਤਨੇ ਹੁੰਦੇ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਹੋਣਗੇ? ਜੇ ਮੇਰੀ ਮੰਨੋ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਕਿਰਪਾਨਾਂ, ਗੰਡਾਸੀਆਂ, ਬਰਛੇ ਲੈ ਕੇ ਬੀਟਣੀ ਨੂੰ ਚੱਲੀਏ। ਤੁਹਾਡੇ ਮੋਹਰੇ ਮੈਂ ਹੋਵਾਂਗਾ!"

"ਗਿਆਨੀ, ਤੈਂ ਸਾਨੂੰ ਅਣਿਆਈ ਮੌਤੇ ਮਰਵਾਉਣਾ?" ਬਾਈ ਗੋਂਦਾ ਸਿੰਘ ਹੋਰੀ ਇਕੱਠੇ ਈ ਬੋਲੇ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਡਰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨਾਲ ਮੈਂ ਜਨਮ-ਸਾਖੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯਾਰੋ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸਿੱਖ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦਿਆਂ ਕਲਯਾਨ ਨੇ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ 'ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ' ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਏਗੀ, ਉਸ ਉੱਤੇ ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਸੋ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਤੁਰੋ, ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ ਮੂਲ-ਮੰਤਰ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਦਾ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਹਥਿਆਰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਤੁਰੋ ਆਇਉ। ਕੋਈ ਹਥੀ-ਨਥੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਤੁਸੀਂ ਤਕੜੇ ਹੋਵੋ!

ਲਉ ਜੀ, ਮੇਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਕਬੂਲਦਿਆਂ ਇਹ ਸਾਰੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਬੀਟਣੀ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ। ਮਨ ਕਰੜਾ ਜਿਹਾ

ਕਰਕੇ ਕੰਬਦੀ ਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ 'ਵਾ..ਹਿ...ਗੁ...ਰੂ' ਕਹਿ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ 'ਲੀਡਰ' ਬਣ ਕੇ ਮੈਂ ਤੁਰ ਤਾਂ ਪਿਆ ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ, ਪਰ ਬੀਟਣੀ ਦੇ ਬੋਹੜ ਦੇ ਟਾਹਣਿਆਂ 'ਚ ਘੁੰਮਦੀ ਲੈਟ ਦੇਖ ਕੇ ਅਤੇ ਉੱਧਰੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਮੇਰੀਆਂ ਵੀ ਲੱਤਾਂ ਕੰਬਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। ਮਨ ਵਿਚ ਆਵੇ ਕਿ ਭਲਾ ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਚੁੜੇਲਾਂ-ਭੂਤਨੇ ਬੋਹੜ ਤੋਂ ਉੱਤਰ ਕੇ ਸਾਡੇ ਗਲ ਪੈ ਗਏ, ਫਿਰ ਕੀ ਬਣੇਗਾ? ਪਛਤਾਵਾ ਵੀ ਆਵੇ ਕਿ ਮੰਨ ਲਉ ਚੁੜੇਲਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਿੱਕਲੀ, ਫੇਰ ਕਿਹੜਾ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜਿੰਨ-ਭੂਤਨਿਆਂ ਤੋਂ ਡਰਨਾ ਹਟ ਜਾਣੈ? ਐਵੇਂ ਪੰਗਾ ਈ ਲਿਆ! ਪਰ ਮੈਂ ਜੱਕੋ-ਤੱਕੋ ਕਰਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰ ਦੇਖ ਕੇ ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ ਤੁਰ ਪਿਆ।

ਕਾਲੀ-ਬੋਲੀ ਰਾਤ ਅਸੀਂ ਤੁਰ ਪਏ ਬੀਟਣੀ ਦੇ ਬੋਹੜ ਥੱਲੇ ਨੂੰ, ਜਿਥੋਂ ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰੇ ਲੰਘਦਿਆਂ ਵੀ ਲੋਕੀਂ ਖੱਫ ਖਾਂਦੇ ਸਨ। ਪੁੱਟੀਏ ਪੈਰ ਅਸੀਂ ਮੋਹਰੇ ਨੂੰ, ਪਰ ਜਾਣ ਪਿੱਛੇ ਨੂੰ! ਪਰ ਸਿਰਤ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਸਾਡਾ ਜਥਾ ਤੁਰਿਆ ਰਿਹਾ। ਸਾਡੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਸਰ-ਸਰਾਹਟ ਸੁਣ ਕੇ ਜੇ ਕੋਈ ਚਿੜੀ-ਪਰਿੰਦਾ 'ਸੂਅ' ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਉੜਦਾ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਬੋਹੜ ਤੋਂ ਕੋਈ ਚੁੜੇਲ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਆਈ ਹੈ! ਬੇ-ਦਿਲੀ ਅਤੇ ਹੌਸਲੇ ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸੀਂ ਕੱਛੂ ਵਾਂਗ ਤੁਰਦੇ ਗਏ। ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਤੇ ਬੋਹੜ ਵਿਚਕਾਰ ਫਾਸਲਾ ਦੋ-ਚੌਹ ਖੇਤਾਂ ਦਾ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਰਾਤ ਦੇ ਸੰਨਾਟੇ 'ਚ ਗਾਉਣ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਹੋਰ ਸਾਫ ਸੁਣਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਛੈਣੇ ਵੱਜਦੇ ਵੀ ਸੁਣਨ ਲੱਗ ਪਏ! ਪਰ ਅਸੀਂ ਤੁਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ।

ਜਦ ਬੋਹੜ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਇਕ ਖੇਤ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਏ, ਮੈਂ ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ, ਖੁਸ਼ਕ ਹੋ ਰਹੇ ਗਲੇ ਵਿਚੋਂ ਝੁਠ-ਮੂਠ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੇਖਿਉ, ਗੱਲ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਈ ਨਿਕਲੂ! ਨਾਲ ਹੀ ਜੇਰਾ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਇਕ ਰੋੜਾ ਚੁੱਕ ਕੇ, ਸਾਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਬੋਹੜ ਵਲ ਵਗਾਹ ਮਾਰਿਆ। ਬੋਹੜ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਝਾੜ-ਝੁੰਡਿਆਂ 'ਚ ਰੋੜਾ ਡਿੱਗਣ ਨਾਲ ਕਈ ਸਾਰੇ ਪੰਛੀ-ਜਨੌਰ ਇਕੋ ਦਮ ਫੁੱਰਰ ਕਰਕੇ ਉੜ ਪਏ। ਬੋਹੜ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਕੁਝ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਖੰਭ ਫੜ-ਫੜਾਏ ਤੇ 'ਘੀਚ-ਘੀਚ' ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਆਈਆਂ, ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਗਿਰਝਾਂ ਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਗਾਉਣ-ਵਜਾਉਣ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਬਾ-ਦਸਤੂਰ ਜਾਰੀ ਰਹੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ 'ਸੱਕ' ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਰੋੜਾ ਵੱਜਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਵੀ ਜੇ ਭੂਤਾਂ ਨੇ ਵਾਜੇ-ਢੋਲਕੀਆਂ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ, ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਕੋਈ 'ਗੜਬੜ' ਹੈ।

ਰਾਣੇਵਾਲ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬੀਟਣੀ ਦੇ ਮੋੜ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇਕੋ ਲੈਵਲ ਹੈ, ਪਰ ਅੱਗੇ ਇਕਦਮ ਢਲਾਣ ਹੈ। ਸੋ ਅਸੀਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਦੌੜ ਕੇ ਬੋਹੜ ਥੱਲੇ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ!

ਲਿਖਤਮ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ

ਉਥੇ ਪਹੁੰਚ ਕੀ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੋਹੜ ਉੱਪਰ ਤਾਂ ਸੁੰਨ-ਮ-ਸਾਨ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਹਮਣੇ ਟਿੱਬੇ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਪਿੰਡ ਸੋਇਤੇ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਪਿੜਾਂ ਵਿਚ ਮੁਜ਼ਰਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁਜ਼ਰੇ ਵਿਚ ਗਾ ਰਹੀਆਂ ਨਚਾਰਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਰੌਸ਼ਨੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮਸ਼ਾਲਦੀ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਮਸ਼ਾਲਾਂ ਫੜ ਕੇ ਨਚਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਧਰੋਂ-ਉਧਰੋਂ ਭੱਜੀ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਥੇ ਹੀ ਢੋਲਕੀ, ਵਾਜੇ ਤੇ ਛੈਣੇ ਵੱਜ ਰਹੇ ਸਨ।

ਹੱਸ ਹੱਸ ਕੇ ਦੋਹਰੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਭਾਈਆ ਜੀ ਤੇ ਬਾਪੂ ਗੋਂਦਾ ਸਿੰਘ ਸਾਨੂੰ 'ਚੁੜੇਲਾਂ ਦੇ ਸੰਗੀਤ' ਦਾ ਰਹੱਸ ਸਮਝਾਉਂਦਿਆਂ ਦੱਸਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਪਿੰਡ ਰਾਣੇਵਾਲ, ਸੋਇਤਾ ਤੇ ਬੀਟਣੀ ਵਾਲਾ ਬੋਹੜ, ਇਕੋ ਸੋਧ ਵਿਚ ਸਨ।

ਦੋਵੇਂ ਪਿੰਡ ਇਕ ਹੀ ਲੈਵਲ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਸਨ ਜਦ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬੋਹੜ ਨੀਵੇਂ ਥਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਬੋਹੜ ਦੀ ਭਾਰੀ ਛਤਰੀ, ਦੋਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੈਵਲ ਵਿਚਕਾਰ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਸੰਨ 47 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਇਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਰੰਘੜ ਮੁਸਲਮਾਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਅਕਸਰ ਮੱਜ-ਮਸਤੀ ਲਈ ਕੰਜਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਜ਼ਰੇ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਸੋ ਰਾਣੇਵਾਲ ਦੀ ਸਾਈਡ ਤੋਂ ਸੋਇਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪਿੜਾਂ ਵਿਚ ਬਲਦੀਆਂ ਮਸ਼ਾਲਾਂ ਇਉਂ ਜਾਪਦੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਬੀਟਣੀ ਵਾਲੇ ਬੋਹੜ ਦੀ ਛਤਰੀ ਵਿਚ ਘੁੰਮ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ। ਹਾਂ, ਮੁਜ਼ਰੇ ਵਿਚ ਨੱਚਦੀਆਂ, ਕੰਜਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਭੂਤਨੀਆਂ ਜਾਂ ਚੁੜੇਲਾਂ ਕਹਿ ਹੀ ਸਕਦੇ ਹੋ! ਪਰ ਇਹ ਜਿਉਂਦੀਆਂ ਜਾਗਦੀਆਂ ਚੁੜੇਲਾਂ ਸਨ, ਉਹ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਬਾਪੂ ਗੋਂਦਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਸਮਝਦੇ ਸਨ।

ਅੰਤਿਕਾ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਰਾਂ ਦਾ ਲੇਖਕ ਸੰਨ 73-74 ਵਿਚ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਵੇਲੇ ਇਸੇ ਬੀਟਣੀ 'ਚੋਂ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਲੰਘਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬੋਹੜ ਵੀ ਵੱਢਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਨਾਲ ਮਲ੍ਹੇ-ਝਾੜੀਆਂ ਸਾਫ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਖੂਹ ਪੂਰ ਕੇ ਟਿਊਬਵੇਲ ਲੱਗ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਕੱਚੀ ਗੋਹਰੀ ਦੀ ਥਾਂ ਬਣੀ ਹੋਈ ਪੱਕੀ ਸੜਕੋਂ ਬਚੀਆਂ ਖੁਚੀਆਂ ਚੁੜੇਲਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਧਰ ਦੌੜ ਗਈਆਂ!

ਕਾਵਿ-ਮੰਚ

ਛੱਡ ਈਰਖਾ ਵੈਰ-ਵਿਰੋਧ ਨਫਰਤ, ਨਾ ਮਰਨ ਤੇ ਜਨਮ ਸੁਆਰ ਆਪਣਾ ਫਲ ਕਪਟ ਤੇ ਨਿੰਦਿਆ ਵਿਚ ਪੈ ਕੇ, ਕਾਹਨੂੰ ਕਰਦਾ ਏਂ ਜਨਮ ਖੁਆਰ ਆਪਣਾ। ਭੈਣਾਂ ਭਾਈਆਂ 'ਤੇ ਮਾਣ ਨਾ ਕਰੀਂ ਬੀਬਾ, ਭੈਣ ਭਾਈ ਤੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਯਾਰ ਆਪਣਾ। ਅੰਦਰੋਂ ਖੁਸ਼ਕ ਨੇ ਮੇਵੇ ਦੇ ਵਾਂਗ ਸਾਰੇ, ਉਤੋਂ ਉਤੋਂ ਜਤਾਉਂਦੇ ਨੇ ਪਿਆਰ ਆਪਣਾ। ਡਰ ਡਰ ਕੇ ਕਾਸ ਨੂੰ ਮਰੀ ਜਾਨਾ, ਅਣਖ ਨਾਲ ਜੀਉਣ ਦਾ ਵਲ ਸਿੱਖ ਲੈ। ਅਣਖ ਰੱਖੀ, ਅਕੜਾ ਕੇ ਧੌਣ ਚੱਲੀ, ਤਣ ਕੇ ਤੁਰੀਂ ਨਾ ਕੱਢੀ ਗਰੂਰ ਦਿਲ 'ਚੋਂ। ਨਾਲੇ ਸਿੱਖ ਮਜ਼ਬੂਰ ਦੀ ਪੀੜ ਹਰਨੀ ਫੱਟ ਜਿਗਰ ਦੇ ਸੀਣ ਦਾ ਵਲ ਸਿੱਖ ਲੈ।

-ਮਾਸਟਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ

ਮਾਰੂਥਲ ਤੇ ਚਸ਼ਮਾ

ਮਾਰੂਥਲ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ, ਪਾਣੀ ਦਾ ਚਸ਼ਮਾ ਚਲਾ ਦਿਉ। ਤਪਸ਼ ਸੱਸੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ, ਕੋਈ ਤਾਂ ਘਟਾ ਦਿਉ। ਪੈੜ ਸੱਸੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ, ਰੇਤ ਤੋਂ ਮਿਟ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਚਾਹੇ,

ਉਠਾਂ ਦੀ ਪੈੜ ਵੇਖ ਹੀ, ਕੋਈ ਯਾਦ ਪੱਥਰ ਲਾ ਦਿਉ। ਅੱਜ ਬੰਦੇ ਦੀ ਸੋਚ ਵੀ, ਤਪਦੇ ਮਾਰੂਥਲ ਵਾਂਗ ਹੋਈ, ਪਿਆਰ ਭਰੇ ਸੀਨੇ ਸਾੜਦਾ, ਜ਼ਰਾ ਰੋਕੋ ਤੇ ਸਮਝਾ ਦਿਉ। ਸੇਜ ਸੱਸੀ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ, ਸਾੜਤੀ ਉਠਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ, ਬਲੇਚਾਂ ਤੋਂ ਪੁੰਨਣ ਨੂੰ, ਇਕ ਰਾਤ ਲਈ ਛੁਡਾ ਦਿਉ। ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਤੇ, ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਨਾ ਕਿਤੇ, ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਮਾਰੂਥਲ 'ਤੇ ਹੀ, ਜੱਜ ਕੋਈ ਬਿਠਾ ਦਿਉ। ਕੁਝ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਨੇ ਮਾਰੂਥਲ 'ਤੇ ਰੁੱਖ ਲਾਏ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ, ਪਾਣੀ ਜਰਾ ਕੁ ਪਾ ਦਿਉ। ਸੱਸੀ ਤੇ ਤਰਸ ਕਰਦਾ ਏ ਦਿਲੋਂ, ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ 'ਕਮਲ', ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਸੱਸੀ-ਪੁੰਨੂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਮਿਲਾ ਦਿਉ।

-ਕਮਲ ਬੰਗਾ, ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ

ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰਪਾਟੀ ਦੇ ਅਨੁਯਾਈ-ਭਾਈ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਕਈ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਬੜੇ ਹੀ ਨਿਖੇ ਤੇ ਮਿਲਣਸਾਰ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਮਾਲਕ ਭਾਈ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਚਿਆਰ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਸੁੱਧ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੁਦਰਤ ਵੱਲੋਂ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਬੁਲੰਦ ਟੁੰਬਣ ਵਾਲੀ ਰਸਨਾ ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਗਤਾਂ 'ਤੇ ਗਹਿਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੁਰ-ਤਾਲ-ਘਰ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਵਿਸਰਾਮ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕੰਨ ਕਰਕੇ ਅਰਥ ਸਮਝਣੇ, ਵਕਤ ਦਾ ਰਾਗ ਅਤੇ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ

ਮੌਕੇ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਹੈ। ਭਾਈ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਚਿਆਰ ਦਾ ਜਨਮ ਜਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮਹਿਤਪੁਰ ਵਿਚ ਪਿਤਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ 1957 ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਅੱਜ ਕਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੰਤੀ ਸਾਜ (ਦਿਲਰੂਬਾ) ਤੇ ਸਾਬ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਭਾਈ ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਤੇ ਤਬਲੇ 'ਤੇ ਸੰਗਤ ਭਾਈ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੇਸ਼ ਹਨ, ਭਾਈ ਸਚਿਆਰ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼:

ਸਵਾਲ:ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੀ ਮੁਢਲੀ ਵਿੱਦਿਆ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਤਾਲੀਮ ਬਾਰੇ ਦਸੋ।

ਜਵਾਬ:ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸੰਗੀਤਕ ਸਫਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਘਰ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਗੀਤਕ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਅਸਰ ਸੀ ਕਿ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਛੋਟੀ ਉਮਰੇ ਹੀ ਨਿੱਤ-ਨੇਮ ਨਾਲ ਗੁਰੂਘਰ ਜਾਇਆਂ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਚੇਟਕ ਲੱਗ ਗਈ। ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਆਲਮ ਛਾਇਆ ਕਿ ਹਰ ਪਹਿਰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਖੁਮਾਰੀ 'ਚ ਤਨ, ਮਨ ਰੰਗਿਆ ਰਹਿਣ ਲਗਿਆ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਹੀ ਗਿਆਨੀ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਿੱਤਰ ਪਾਸੋਂ ਮੈਂਡੋਲੀਅਨ ਸਾਜ ਸਿੱਖਿਆ। ਰਾਮਗਤੀਆ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁਧ ਪਾਠ ਕਰਨ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸੰਥਿਆ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੇਦਾਤੀ, ਗਿਆਨੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪਰਵਾਨਾ, ਗਿਆਨੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਦਕੀ, ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ ਆਦਿ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।

ਸਵਾਲ:ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਸਚਿਆਰ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਜੁੜਿਆ?

ਜਵਾਬ:ਸਾਡਾ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਬਾ ਜੋਧ ਦੇ ਵੰਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੱਤਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਏ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦੱਸਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕਲਗੀਧਰ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਰਬਾਰ

ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਵਲੋਂ ਹੀ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਸਚਿਆਰ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿੱਖੀ ਬਖਸ਼ੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੜ ਲਾਇਆ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਵਡਿਆਈ ਬਖਸ਼ੀ।

ਸਵਾਲ:ਹੋਰ ਉਚੇਰੀ ਤਾਲੀਮ ਕਿਥੋਂ ਲਈ?

ਜਵਾਬ:ਇਸ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਨਕੋਦਰ ਵਿਖੇ ਸਾਲਾਨਾ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦਿਆਂ ਗਿਆਨੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿਦਕੀ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣੇ ਆ ਕੇ ਕੀਰਤਨ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਦਕਾ ਮੈਂ ਲੁਧਿਆਣੇ ਆ ਕੇ ਰਤਨ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਬੀ.ਏ. ਕੀਤੀ। ਮਾਸਟਰ ਹਰੀ ਦੇਵ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਹੇਠ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਬਰੀਕੀਆਂ ਸਿੱਖੀਆਂ। ਗਿਆਨੀ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸੰਥਿਆ ਲਈ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਹੋਰ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।

ਸਵਾਲ:ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕੀਰਤਨੀਏ ਭਾਈ ਚਤਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਾਥ ਕਿਵੇਂ ਬਣਿਆ?

ਜਵਾਬ:ਗਿਆਨੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿਦਕੀ ਸਦਕਾ ਮੇਰਾ ਮੇਲ ਭਾਈ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਗੀਲਾ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬਾਈਲੈਂਡ, ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਤੇ ਬੈਂਕਾਕ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਬੈਂਕਾਕ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਵਿਚ ਭਾਈ ਚਤਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਹੋਇਆ ਤੇ ਉਹ ਮੇਰੀ ਕਲਾ ਤੋਂ ਮੁਤਾਸਿਰ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਂਡੋਲੀਅਨ ਸਾਜ ਵਜਾਉਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿੱਖਿਆ। ਇਕ ਆਦਰਸ਼ਕ ਕੀਰਤਨੀਏ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਗੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਖ-ਪ੍ਰਚਾਰ ਹਿਤ ਲਗਪਗ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਭ੍ਰਮਣ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। 1984 ਦੇ ਟੂਰ ਵਿਚ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ 1989 ਵਿਚ ਅਪਣਾ ਜਥਾ ਬਣਾ ਕੇ ਇੰਗਲੈਂਡ, ਕੈਨੇਡਾ ਆਦਿ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ।

ਸਵਾਲ:ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਫਿਲਮੀ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਅਸਰ ਕਾਫੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਰਾਗੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ

ਫਿਲਮੀ ਧੁਨਾਂ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿਚ ਹਨ। ਸਰੋਤ ਬਣਾਉਣ ਲਗਿਆਂ ਇਹ ਜਿਹਨ 'ਤੇ ਅਸਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਹਨ?

ਜਵਾਬ:ਇਕ ਕੀਰਤਨੀਏ ਨੂੰ ਫਿਲਮੀ ਤਰਜਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਗਾਉਣ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੀ ਬਾਣੀ ਹੀ ਰਾਗਾਂ ਅਤੇ ਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਲਿੱਖੀ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਕੀਰਤਨੀਏ ਨੂੰ ਅਭਿਆਸ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਜਿਸ ਰੰਗ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਾਣੀ ਉਚਾਰੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਗਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ 31 ਰਾਗ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਾਇਨ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰੁੱਤਾਂ ਵੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹਨ। ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੀਰਤਨ ਕੇਵਲ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੱਚੀ ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸੱਚੀ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਹੀ ਸਹਿ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਪਰਮਪੱਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਹੀ ਉੱਤਮ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਸੋਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਉਚਿਆਂ ਚੁਕਣ ਦੇ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਕਦਮ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਚ ਉਜਾਗਰ ਹੋਈ ਹੈ।

ਸਵਾਲ:ਆਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਤੇ ਭਾਈ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ ਕੀਤੀ ਪਰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਵਿਚ ਖੜੋਤ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਡੀ ਕੀ ਰਾਏ ਹੈ?

ਜਵਾਬ:ਪੁਰਾਤਨ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਕੋਲ ਜੋ ਸੀਨਾ ਬਸੀਨਾ ਰੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਬੰਦਸ਼ਾ ਚਲਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿੱਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਲਿਪੀ ਵਿਚ ਕਲਮ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਵਾਲ:ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਯਾ ਵਿਦਿਆਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦਸੋਗੇ?

ਜਵਾਬ:ਪੰਥ ਵਿਚ ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਨਾਮਵਾਰ ਕੀਰਤਨੀਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਪੁਰਾਤਨ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ ਵਿਚੋਂ ਭਾਈ ਜਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚੋਂ ਭਾਈ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁਰਾਤਨ ਰੀਤਾਂ ਲਿਖਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੁਰਾਤਨ ਸੰਗੀਤ ਵਿਦਿਆਲਾ ਰਕਾਬਗੰਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ

ਸਾਗਰ ਨਾਮ ਤੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਦੇਣ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵਲੋਂ ਵੀ ਸਹੀਦ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਖੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸੋਝੀ (ਸਿਖਲਾਈ) ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਖੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਲੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ ਵਲੋਂ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਅਕੈਡਮੀ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਵਾਲ:“ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਦਾ -ਸਾਜ ਗੁਰੂ ਦੇ” ਰਾਜ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ

ਸਮਾਗਮ ਬੋਸਟਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਬੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ ਜਥੇ ਤੰਤੀ ਸਾਜਾਂ ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਹਰਮੋਨੀਅਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੀ ਕੀਰਤਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਤੰਤੀ ਸਾਜਾਂ ਦਾ ਕੀ ਸਥਾਨ ਹੈ?

ਜਵਾਬ:ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜਦੋਂ ਜਗਤ ਜਲੰਦੇ ਨੂੰ ਨਾਰਨ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਤੋਂ ਚਲਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨੇ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜੋ ਰਬਾਬ ਵਜਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਰਬਾਬ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

“ਰਬਾਬ ਪਖਾਵਜ ਤਾਲ ਘੁੰਘਰੂ ਅਨਹਦ ਸ਼ਬਦ ਬਜਾਵੈ।”

ਰਬਾਬ ਇਕ ਪੁਰਾਣਾ ਤੰਤੀ ਸਾਜ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਇਲਾਹੀ ਬਾਣੀ ਉਚਾਰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਰਬਾਬ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਇਕ

ਅੰਗਮੀ ਰਸ ਭਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਲਿਖਦੇ ਹਨ “ਫਿਰਿ ਬਾਬਾ ਗਇਆ ਬਗਦਾਦ ਨੇ ਬਾਹਿਰ ਜਾਇ ਕੀਆ ਅਸਥਾਨਾ, ਇਕ ਬਾਬਾ ਅਕਾਲ ਰੂਪੁ ਦੂਜਾ ਰਬਾਬੀ ਮਰਦਾਨਾ”।

ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਨੇ ਵੀ ਸਾਰੰਦਾ ਇਜਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਭਾਈ ਪਾਪਾਂ ਜੀ, ਭਾਈ ਬੂਲਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਸਨ।

“ਪਾਪਾ ਬੂਲਾ ਜਾਣੀਐ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾਇਣੁ ਲੇਖਾਰੀ।”

ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਖੁਦ ਸਾਰੰਦਾ ਵਜਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਪੁਰਾਤਨ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨੀਏ ਤੰਤੀ ਸਾਜਾਂ ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਆਪ ਤੰਤੀ ਸਾਜਾਂ ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਅਜ ਵੀ ਮੰਡੀ ਹਿਮਾਚਲ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਸਾਰੰਦਾ ਸ਼ਸੋਭਿਤ ਹੈ ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਰਮੋਨੀਅਮ ਰਾਗੀ ਸਿੰਘਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੰਤੀ ਸਾਜਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲਗੀ। ਫਿਰ ਕੁਝ ਪੰਥਦਰਦੀਆਂ -ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਜਖਮੀ, ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਦਿਲਰੂਬਾ, ਰਬਾਬ ਆਦਿ ਸਾਜਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਅਜ ਕਲ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਤੰਤੀ ਸਾਜਾਂ ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤੰਤੀ ਸਾਜਾਂ ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਪੀੜੀ ਵਿਚ ਸ਼ੌਕ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤੰਤੀ ਸਾਜਾਂ ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸਵਾਲ:ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ, ਰਾਗੀਆਂ ਦਾ ਰੋਲ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

ਜਵਾਬ:ਸਿੱਖ-ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਸ਼ੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਨਘੜਤ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੇ ਕਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਯੋਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਪਨੀਰੀ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀਆਂ ਸਹੀਦੀਆਂ, ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਸੋਧ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਪਾਂ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਰੋਜਾਨਾ ਹੀ ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ “ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਖਾਲਸਾ ਸਾਹਿਬ ਤਹਾਂ ਤਹਾਂ ਰੱਛਿਆ ਰਿਆਇਤ” ਸੋ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਇਸ ਪੰਥ ਨੂੰ ਸਦਾ ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਕਲਾਂ ਵੱਲ ਲਿਜਾਣਗੇ।

ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਤੁਹਾਡਾ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਸ਼ੁਕਰੀਆ!

ਹੌਲੀ ਉਮਰੇ ਨਾਂ ਕਮਾਇਆ ਗਾਇਕਾ ਦਵਿੰਦਰ ਦਿਓਲ ਨੇ

ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਕੈਸਿਟ ‘ਨਾਗਣ ਬਣਜੂ’ ਰਾਹੀਂ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੈਰਾਂ ਸਿਰ ਹੋਈ ਗਾਇਕਾ ਦਵਿੰਦਰ ਦਿਓਲ ਇਨ੍ਹੀ ਦਿਨੀਂ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਆਪਣੇ ਸ਼ੋਅ ਕਰਨ ਆਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਉਹ 2005 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਸ਼ੋਅ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀਆਂ ਛੇ ਕੈਸਿਟਾਂ ਆ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ‘ਨਾਗਣ ਬਣਜੂ’, ‘ਲਵ’, ‘ਦਿਲ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਿਆ’ ਅਤੇ ‘ਦਿਲ ਜਾਨੀਆ’ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੋਲੇ ਕੈਸਿਟਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਡਿਊਟ ਕੈਸਿਟ ‘ਜਸ਼ਨ-2005’ ਅਤੇ ‘ਜਸ਼ਨ-2009’ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਗਾਇਆ ਹੈ। ਦਵਿੰਦਰ ਦੀ ਪਲੇਠੀ ਕੈਸਿਟ ‘ਨਾਗਣ ਬਣਜੂ’ ਦਾ ਟਾਈਟਲ ਗੀਤ ਕਾਫੀ ਮਕਬੂਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਖਾਸਕਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਜ਼ੀਰਕਪੁਰ, ਮੁਹਾਲੀ, ਰੋਪੜ, ਪਟਿਆਲਾ, ਡੇਰਾਬਸੀ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ‘ਤੂੰ ਬਣ ਕੇ ਸਪੇਰਾ ਕਿਤੋਂ ਆ, ਵੇ ਮੈਂ ਨਾਗਣ ਬਣਜੂ’ ਬਹੁਤ ਵੱਜਿਆ। ਇਸ ਗੀਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਦੀਆਂ ਹੋਰਨਾਂ ਕੈਸਿਟਾਂ ਦੇ ਗੀਤ ‘ਵੰਗਾਂ...ਵੰਗਾਂ’, ‘ਜਿਉਣਾ ਮੌਤ’, ‘ਚਿੰਨੀਆਂ ਪਿਆਰ ਵਾਲੀਆਂ’, ‘ਦਿਲ ਜਾਨੀਆ’, ‘ਵਿਰਸਾ’, ‘ਤੂੰ ਭੰਗਤੇ ਦਾ ਕੈਪਟਨ’, ‘ਮੁੰਡਿਆ ਸੰਧੂਰੀ ਪੱਗ ਵਾਲਿਆਂ’,

‘ਜੁੱਤੀ ਚੁੰ ਚੁੰ ਕਰਦੀ ਆ’, ‘ਦਿਲ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਿਆ’ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਹੋਰ ਗੀਤ ਚਰਚਿਤ ਹੋਏ ਤੇ ਇਸ ਨਵੀਂ ਉਭਰਦੀ ਗਾਇਕਾ ਦਾ ਨਾਂ ਬਣਨ ਲੱਗਾ। ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਵਿਚ ਮਕਬੂਲ ਹੋਏ ਦਵਿੰਦਰ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਤੋਂ ਸਹਿਜੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪੁਲਾਘਾਂ ਪੁੱਟ ਗਈ ਹੈ।

ਦਵਿੰਦਰ ਦਿਓਲ ਆਪਣੇ ਸੁਰੀਲੇ ਗਲੇ, ਰਿਆਜ਼ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਾਇਕਾਵਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਆ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੌਲੀ ਉਮਰੇ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਪਿਤ ‘ਚ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਫਲ ਗਾਇਕਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਦਰਜ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜੂਝ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਲ 2005 ਵਿਚ ਈ.ਟੀ.ਸੀ. ਚੈਨਲ ਅਤੇ ਜੀ-ਪੰਜਾਬੀ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ‘ਬੈਸਟ ਫੀਮੇਲ ਫੋਕ ਵੋਕਲ’ ਐਡਾਰਡ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ। ਸਾਲ 2008 ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ‘ਬੈਸਟ ਫੀਮੇਲ ਪੌਪ ਵੋਕਲ’ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਮਿਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਸੰਗੀਤ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਸੁਖਪਾਲ ਸ਼ੁੱਖ ਦੀ ਸ਼ਾਗਿਰਦੀ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੁਖਪਾਲ ਸ਼ੁੱਖ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਨੂੰ ਹੋਰ

ਨਿਖਾਰਿਆ ਤੇ ਸੰਵਾਰਿਆ ਹੈ। ਉਂਜ ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਨੂੰ ਸਰੋਤਿਆਂ/ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਣ ਲਈ ਗੀਤਕਾਰ ਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰ ਗੁਰਮੇਲ ਸੈਣੀ ਨੇ ਉਚੇਚਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿਤਾ। ਦਿਓਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਸਿਟ ਕਲਚਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿਸੇ ਗਾਇਕ ਦੀ

ਪਛਾਣ ਤਦ ਹੀ ਵਧੇਰੇ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉਸ ਦੀ ਕੈਸਿਟ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚ ਆਵੇ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਮੇਲ ਸੈਣੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਕੇਵਲ ਮਾਲੀ ਇਮਦਾਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਪਾਸਿਓਂ

ਬਣਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਵੀ ਦਿੱਤਾ- ਭਾਵੇਂ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲਿਆਂ 'ਚ ਗਾਉਣਾ ਹੋਵੇ, ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚ ਸ਼ੋਅ ਕਰਨੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੈਸਿਟਾਂ ਗੁਰਮੇਲ ਸੈਣੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਹੀ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਖਾਸ ਹੈ ਕਿ ਦਵਿੰਦਰ ਦਿਓਲ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਕੈਸਿਟਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗੀਤ ਗੁਰਮੇਲ ਨੇ ਹੀ ਲਿਖੇ। ਦੋਵੇਂ ਕੈਸਿਟਾਂ ਕਾਫੀ ਚੱਲੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਮੇਲ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਵੀ ਗੂੜ੍ਹੀ ਹੋਈ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਜੰਮੀ-ਪਲੀ ਇਸ ਗਾਇਕਾ ਨੇ ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ

ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੀ ਸੁਰ-ਸਾਧਨਾ ਕੀਤੀ। ਦਵਿੰਦਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲਜ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਮੈਡਮ ਸੁਧਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰੋ. ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਤੇ ਜਤਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਉਸ ਦੇ ਗਾਇਕਾ ਬਣਨ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਸਿੱਧ ਹੋਈ। ਦਵਿੰਦਰ ਦਾ ਜਨਮ ਸਵਰਗੀ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਾਤਾ ਦਲਬੀਰ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗਾਇਕ ਬਣਨ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਪੂਰਨ ਸਹਿਯੋਗ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗੁਰਮੇਲ ਸੈਣੀ: ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇੜੇ ਸ਼ਹਿਰ ਜ਼ੀਰਕਪੁਰ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਅਧੀਨ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡ ਬਰਟਾਣਾ ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਗੁਰਮੇਲ ਸੈਣੀ ਕਿੱਤੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਡੀਲਰ ਹੈ ਪਰ ਗੀਤ ਰਚਣੇ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਉਸ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਵੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਵਿੰਦਰ ਦਿਓਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗਾਇਕ ਨਾਜਰ ਮਾਰੀ ਤੇ ਗਰਿੰਦਰ ਗਿੰਦਾ ਦੀਆਂ ਕੈਸਿਟਾਂ ਵੀ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀਆਂ।

ਮਿਲਾਪੜੇ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲਾ ਗੁਰਮੇਲ ਕੋਈ ਵੀਹ ਕੁ ਵਰ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਪੰਚਾਇਤ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਜ਼ੀਰਕਪੁਰ ਦਾ ਕੌਂਸਲਰ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ

ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਕੈਲਮਜੂ ਦੇ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲੇ ਨੇ ਕਰਾਈ ਬੱਲੇ ਬੱਲੇ

ਕੈਲਮਜੂ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ (ਰੋਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ): ਪੰਜਾਬੀ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਜਾਣ ਉੱਥੇ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣੇ ਧਰਮ, ਵਿਰਸੇ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਹੀ ਲੜੀ ਅਧੀਨ ਇਸ 25 ਅਪਰੈਲ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਮਿਡਵੈਸਟ, ਕੈਲਮਜੂ ਨੇ ਚੌਥੇ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲੇ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਰੰਗੀਨ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਬਿਜਨਸਮੈਨ ਸ੍ਰੀ ਡੀ.ਐਸ. ਮਾਂਗਟ ਨੇ ਸਟੇਸ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਦਿਆਂ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੰਤ “ਦੇਹ ਸ਼ਿਵਾ ਬਰ ਮੋਹੈ ਇਹੈ ਸੁਭ ਕਰਮਨ ਤੇ ਕਬਹੂ ਨਾ ਟਰੇ” ਸ਼ਬਦ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ। ਇਸ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸਨ ਸ. ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ।

ਇਸ ਸੰਗੀਤਮਈ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਆਈਟਮ ਭੰਗੜਾ ਨੰਨੇ ਬੱਚੇ ਕਰਨ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਅਗਲੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗੱਭਰੂ ਗਰੁੱਪ ਵਲੋਂ ‘ਜੱਟ ਪੰਜਾਬੀ ਦੋਸਤੋ ਸਾਨੂੰ ਮਾਣ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣ ਦਾ’। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੀਟ ਵਾਲੇ ਗੀਤ ‘ਢੋਲ ਜਗੀਰੇ ਦਾ’ ‘ਤੇ ਭੰਗੜਾ ਪਾ ਕੇ ਵਾਹਵਾ ਖੱਟੀ। ਮਿਸ ਡੌਲੀ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਡਾਂਸ ਵੀ ਵਧੀਆ ਸੀ। ਕੈਲਮਜੂ ਦੀ ਟੀਮ ‘ਪੰਜਾਬੀ ਗੱਭਰੂ’ ਨੇ ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਨੱਚਣ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਤੋਂ ਉਚੇਰੇ

ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਨਵੇਂ ਉੱਭਰ ਰਹੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਰਾਹੁਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਬਦੁਲ ਸੈਫ ਨੇ ਵੀ ਸਾਰੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਭਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਾਣੇ ਸੁਣਾ ਕੇ ਝੂਮਣ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਡਿਟਰਾਇਟ ਤੋਂ ਫਿਲਮ ਅਤੇ ਟੀ. ਵੀ. ਕਲਕਾਰ ਬਾਬ ਖਹਿਰਾ ਵਲੋਂ ਦਿਖਾਏ ਜਾਦੂ ਦਾ ਅਸਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ‘ਤੇ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਰਹੇਗਾ। ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਫਾਂਸੀ ਵਾਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ ਅਤੇ ਮਿਸ ਸਿਮਰਤ ਗਿੱਲ ਨੇ ਗੀਤ ਰਾਹੀਂ ਦਿਖਾ ਕੇ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਣ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ

‘ਤੇ ਨ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨੱਚਣ ਲਾ ਲਿਆ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ, ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚੀ ਚੌਦਾਂ ਮੈਂਬਰੀ ਟੀਮ ‘ਗਿੱਧੇ ਵਿਚ ਪੈਣੀਆਂ ਨੇ ਤਾਤ ਤਾਤ ਤਾਤੀਆਂ’ ਅਤੇ ‘ਕਿੱਕਲੀ’ ਨਾਚ ਕਰਕੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਖਿੱਚਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੀ। ਇਹ ਟੀਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਬੋਪਾਰਾਏ ਅਤੇ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ। ਡਿਟਰਾਇਟ ਤੋਂ ਆਈ ਭੰਗੜਾ ਟੀਮ “ਸ਼ਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ” ਨੇ ਵੀ ਭੰਗੜਾ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦੇ ਜ਼ੋਹਰ ਦਿਖਾਏ।

ਕੈਲਮਜੂ ਦੀਆਂ ਸੁਆਣੀਆਂ ਨੇ “ਗਿੱਧਿਆਂ ਦੀ ਰਾਣੀ” ਟਾਈਟਲ ਹੇਠ ਫੁਲਕਾਰੀ ਤੇ ਕਸੀਦਾ ਕੱਢਣ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸਾਜ ਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਭੰਗੜਾ ਫੌਜ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਆਈਟਮ ਵੀ ਠੀਕ ਹੀ ਸੀ। ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ, ਓਹਾਇਓ ਦੀ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭੰਗੜਾ ਟੀਮ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਸੀ। ਸ਼ੇਰ ਪੁੱਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ, ਰੌਣਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ, ਮਲਵੀ ਗਿੱਧਾ ਅਤੇ ਇੰਡਿਆਨਾ ਤੋਂ ਆਈ ਟੀਮ ਦੇ ਭੰਗੜੇ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦੇ ਜ਼ੋਹਰ ਦਿਖਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ।

ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਕੈਲਮਜੂ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ. ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਗਵੰਤ ਸੰਧੂ, ਸਕੱਤਰ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਔਜਲਾ, ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਮੁਖਤਾਰ ਖਹਿਰਾ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਡੀ.ਐਸ. ਮਾਂਗਟ, ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਗਰੇਵਾਲ, ਮੁਕੰਦ ਮਾਂਗਟ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਗਿੱਲ,

ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਠ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਨੀਪਾਲ ਅਤੇ ਭਲਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੀ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਮੇਲਾ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਸਕਿਆ।

ਡੀ.ਐਸ. ਮਾਂਗਟ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲੇ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਨਵੀਂ ਪਨੀਰੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰਸਤੇ ਲਿਆਉਣ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਹ ਉਦਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਪਹਿਲੀ ਵੇਰ ਇਸ ਮੇਲੇ ਵਿਚ 20 ਕੁ ਆਈਟਮਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਕਰੀਬ ਚਾਰ ਕੁ ਸੌ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਨੱਚ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਡੀ ਜੇ ਵਲੋਂ ਸੰਗੀਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬੈਟਲਕਰੀਕ ਨੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ।

ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਸ. ਭਗਵੰਤ ਸੰਧੂ, ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਔਜਲਾ, ਲਵਲੀਨ ਖਹਿਰਾ ਅਤੇ ਨੀਨੂੰ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਰਜੀਨੀਆ ਤੋਂ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਸ਼ਾਨੀ ਚਾਹਲ ਅਤੇ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਉਚੇਚਾ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਭੁੱਲਰ ਸਵੀਟਸ ਵਿੰਡਸਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਮਠਿਆਈ ਦਿੱਤੀ। ਚੰਨੀ ਸੈਫਰਾਨ ਦਾ ਖਾਣਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੁਆਦ ਸੀ। ਰੈਡ ਬੁੱਲਜ਼ ਵਲੋਂ ਇਨਰਜੀ ਡਰਿੰਕਸ ਵੀ ਮੁਫਤ ਵੰਡੀ ਗਈ।

ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਇਨਾਮ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਕੈਲਮਜੂ ਨੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਇੰਡਿਆਨਾ, ਮਿਸ਼ਵਾਕਾ, ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੰਦਰ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਨੀਪਾਲ, ਸਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਯੂਥ ਕਲੱਬ ਆਫ ਇੰਡਿਆਨਾ, ਰਤਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਬਾਬ ਖਹਿਰਾ, ਆਈ.ਡੀ. ਰਾਠੌਰ, ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ ਸ਼ਿਕਾਗੋ,

(ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ ਜਾਰੀ)

ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਜ਼ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ ਆਫ ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ ਓਹਾਇਓ, ਨਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਐਂਬਲਿਉਟ ਭੰਗੜਾ ਗਰੈਡ ਰੈਪਿਡਜ਼, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਪਾਲ ਖਲੀਲ, ਲੈਨਸਿੰਗ ਦੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਮਿਲ ਕੇ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਲਈ 500 ਡਾਲਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ: ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਕੈਲਮਜੂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ/ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਚੋਣ ਮੁਤਾਬਕ ਸਾਲ 2009-10 ਲਈ ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੋਧਾਰਾਏ-ਚੇਅਰਮੈਨ, ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ-ਪ੍ਰਧਾਨ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ-ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਰਣਬੀਰ ਧਾਲੀਵਾਲ-ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਹੋਣਗੇ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ ਡੀ.ਐਸ. ਮਾਂਗਟ, ਬਲਦੇਵ

ਸਿੰਘ, ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਭਗਵੰਤ ਸੰਧੂ, ਕੁਲਦੀਪ ਗਿੱਲ, ਮੁਖਤਾਰ ਖੇਹਰਾ, ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮੁਕੰਦ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਸਹਾਇਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਨੀਪਾਲ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਬਾਨ ਅਤੇ ਭਲਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਨ।

ਜਸਪਾਲ ਘੋਤੜਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਯੂਥ ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ

ਕਰਾਊਨ ਪੁਅਟਿੰਟ, ਇੰਡੀਆਨਾ: ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਯੂਥ ਕਲੱਬ ਦੀ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਘੋਤੜਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ, ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ। ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ ਧਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖੱਟੜਾ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੂਰ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੱਤਾ ਅਤੇ ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖੱਟੜਾ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਘੋਤੜਾ (765-337-5151), ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (219-880-6163) ਜਾਂ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ (708-655-3274) ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਤੇ ਸਰਵਿਸ ਵੀ ਵਧੀਆ
Lowest Air Fares For INDIA

AB TRAVEL SERVICES
Ph.847-630-2096

SINGH

PINLESS COMMUNICATION

www.singhpinless.com

NO Hidden Charges
Connection Fee
Monthly Fee
Rental Fee
Other Charges

ਸੋਲ ਫੋਨ, ਘਰ ਦੇ ਫੋਨ ਅਤੇ ਕੰਮ ਵਾਲੇ ਫੋਨ ਤੋਂ ਵੀ ਕਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਹੋਰ ਵੀ ਜਿੰਨੇ ਮਰਜ਼ੀ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਐਡ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।

\$100 ਵਿੱਚ 79 ਘੰਟੇ
2.1¢ Per Minute

ਇੰਡੀਆ ਸੈਲ ਫੋਨ ਤੇ ਗੱਲ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇੰਡੀਆ ਲੈਂਡ ਲਾਈਨ ਤੇ 2.4 ਸੈਂਟ (69 ਘੰਟੇ 30 ਮਿੰਟ)

ਇਕ ਮਿੰਟ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੇ ਇਕ ਮਿੰਟ ਹੀ ਕੈਟਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗਣ ਤੇ ਪੂਰੀ ਕਾਲ ਹਿਸਟਰੀ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਆਪਣੇ ਭੈਣਾਂ, ਭਰਾਵਾਂ, ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸਰਤੀਆ ਸਸਤੀ ਫੋਨ ਕੰਪਨੀ

ਕਾਲ ਕਰੋ
661-889-1927

American SPORTS

We Will Beat Any Deal

Hotel POS System

Wright Express
Voyager
Fuelman
Fleetscards

On a Discounted Rate for
Credit Card and ATM
Processings Best Deal for all
Business Owners Save Money

Credit Card
Loans
ATM

INSURANCE

Check Guaranteed

Credit Card Advance Funding

Need Financing?

We do Financing for
Hotel/Motels, Gas Stations,
and other Commercial Properties

Call Mr. Amrit Patel
ATM Credit Card Services
1-877-ATM-0003

ਫਲ ਫਰੂਟਾਂ ਦੇ ਜਾਣੇ

ਇੰਨੀ ਕੁ ਬਾਤ

ਡਾਇਨਿੰਗ ਟੇਬਲ 'ਤੇ ਪਏ ਫਰੂਟ ਬੋਰੇ ਤੋਂ ਬੋਰੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਤਾਂ ਗਲਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਕੋਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਲੇ ਧੱਸਣ ਲੱਗੇ ਹੋ ਤੇ ਸੇਬਾਂ ਵਿਚ ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਟਾਕੀਆਂ। ਅੰਗੂਰ ਢਿੱਲੇ ਪੈ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਸੰਤਰੇ ਪਿਚਕਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਵਿਚ ਲੁਕੇ ਦੱਬੇ ਕੁਚਲੇ ਫਲਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਬਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਚਾਅ ਨਾਲ ਲਿਆਂਦੇ ਇਹ ਫਲ ਫਰੂਟ ਹੁਣ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਭਿੰਨੀ ਭਿੰਨੀ ਵਾਸਨਾ ਦੀ ਥਾਂ ਮੰਦ ਮੰਦ ਮੁਸਕ ਛੱਡਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਅਗਲਾ ਪੜਾਉ ਸਤਿਹਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਡੰਪਸਟਰ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਆਵਾਂ।

ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ

ਆਖਰ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਖਾਧੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨਗੇ, ਹਫ਼ਤਾ ਤਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਇੰਝ ਮਸਤ ਪਿਆਂ ਨੂੰ। ਅਕਸਰ ਇਵੇਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਫਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਏ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਜਹਾਨ ਭਰ ਦੇ ਭਾਂਤ ਸਭਾਤੇ ਫਲ ਜਿਵੇਂ ਨੈਕਟਰੀਨ, ਕਿਵੀ, ਗਰੇਪਫਰੂਟ, ਲੋਗਨ, ਐਵੋਕੇਡੋ, ਸਟਰਾਬੈਰੀ, ਏਸ਼ੀਅਨ ਪੀਅਰ ਆਦਿ ਲਿਆ ਲਿਆ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਅੱਗੇ ਧਰੇ ਹਨ ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿਤੇ ਇਹ ਫਰੂਟ ਭਿਟੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਮਜ਼ਾਲ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਝਾਕ ਵੀ ਜਾਣ। ਬਹੁਤੀ ਕੁਤੇਖਾਣੀ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਕ ਅਧ ਚੈਰੀ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾ ਲੈਣਗੇ, ਜੀ ਭਰਕੇ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਕਾਲਜੇ ਵਿਚ ਨੰਡ ਪਵੇ ਤੇ ਪੇਸ਼ੇ ਮੁੜਦੇ ਲੱਗਣ। ਇਸ ਨਿਆਮਤ ਦੇ ਲਾਭ ਦੱਸ ਦੱਸ ਕੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਸਿਰ ਠੀਕਰੀਆਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਕੱਖੋਂ ਹੌਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹਾਂ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਟੀਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੀਦਿਆਂ ਤੋਂ ਕਦੇ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਇੰਟਰਨੈਟ ਦਾ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਚਲਦਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਗੱਲ ਕੀ ਹਰ ਦਮ ਗਿਆਨ, ਵਿਗਿਆਨ, ਅਭਿਗਿਆਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਖੋਲ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੇਲੀਆ ਬੁਧੀ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਅਟਕਦੀ ਕਿ ਫਲ ਫਰੂਟ ਸਾਡੇ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਸਰੀਰਕ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਸੰਤੁਲਿਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਵਿਟਾਮਿਨਾਂ, ਲੂਣਾਂ ਤੇ ਫਾਈਬਰ ਦੀ ਖਾਣ ਹਨ। ਏਨਾ ਖੋਹ ਸੁਆਹ ਜੇ ਖਾਈਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਮਨਫੀ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਫਲਾਂ ਵਿਚਲੇ ਐਂਟੀ-ਆਕਸੀਡੈਂਟ ਹੀ ਨਕਾਰਦੇ ਹਨ। 'ਇੱਕ ਸੋਬ ਰੋਜ਼ ਖਾਓ ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਭਜਾਓ' ਦਾ ਮਹਾਂ ਕਥਨ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਬੇ ਆਦਮ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੱਵਾ ਸਮੇਤ ਖੁਦ ਤਾਂ ਸੋਬ ਤੋੜਨ ਸਦਕਾ ਬਹਿਸ਼ਤ ਵਿਚੋਂ ਛੇਕਿਆ ਹੀ ਗਿਆ ਸੀ, ਆਪਣੀ ਸੰਤਾਨ-ਦਰ-ਸੰਤਾਨ ਨੂੰ ਭੀ ਸਦੀਵੀ ਕੰਮ ਦੇ ਸਰਾਪ ਵਿਚ ਫਸਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਂਜ ਇਹ ਨਿਆਣੇ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਪੈਕੇਟ ਉੱਤੇ ਲਿਖੇ ਇਨਗਰੈਡੀਐਂਟ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਣਗੇ।

ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ ਮੇਰੇ ਵੀ ਪਿਉ ਹਨ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਛਕਦਾ ਇਹ ਨਿਆਮਤ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਕੀ ਦੱਸਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇਰ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਅਸਾਂ ਫਰੂਟ ਦੀ ਏਨੀ ਡੰਡ ਲਾਹ ਛੱਡੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਸ ਦੀ ਨਾ ਮਨ ਵਿਚ ਲਾਲਸਾ ਰਹੀ ਹੈ ਨਾ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਲੋੜ। ਫਰੂਟ ਖਾ ਖਾ ਕੇ ਮਨ ਸਹਿਜ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਸਰੀਰ ਸੰਬਰਕਤਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੱਚ ਪੁੱਛੋ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਪਲਿਆ ਹੀ ਫਲ ਫਰੂਟਾਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ 'ਤੇ ਹਾਂ। ਕੀ ਹੋਇਆ ਜੇ ਘਰਦੇ ਬਾਹਲਾ ਫਰੂਟ ਲੈ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੰਦੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੈ ਸਕਦੇ। ਜ਼ਰਾ ਸੋਚੋ ਉਹ ਜਮਾਨਾ ਦੁਧ ਘਿਉ ਦਾ ਸੀ। ਫਲ ਫਰੂਟ ਤਾਂ ਬੀਮਾਰਾਂ ਲਈ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜਾਂ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਵਾਂ ਲਈ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਤੇ ਵਿਤ ਮੁਜਬ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਮਹੀਨੀਂ ਸਬਜ਼ੀ ਵੇਚਣ ਆਏ ਖੁਸ਼ੀਏ ਤੋਂ ਇਕ ਅਧਾ ਕੋਲਾ ਛੱਲੀ, ਸੁੰਡੀਆਂ ਵਾਲਾ ਜੀਵੰਤ ਅਮਰੂਦ, ਜਾਂ ਢਿਲਾ ਮੱਠਾ ਸੰਤਰਾ ਜਿਸ ਦੀ ਇਕ ਅੱਧੀ ਫਾਤੀ ਹੀ ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਸੀ, ਲੈ ਹੀ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਬਰਸਾਤ ਦੀ ਬਰਸਾਤ ਇਕ ਅਧਾ ਟਪਕਾ ਅੰਬ ਵੀ ਨਸੀਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਉਂਜ ਇੱਕ ਅੰਬ ਦਾ ਵੀ ਆਪਾਂ ਪੂਰਾ ਕਚੁਮਰ ਕਢਦੇ ਸਾਂ। ਜਦ ਸਾਰਾ ਰਸ ਤੇ ਗੁੱਦਾ ਚੁਪ ਹੋ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਗਿਟਕ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਭੋਂ ਭੋਂ ਕੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਚੂਸੀ ਜਾਣੀ, ਉਸਨੂੰ ਛੱਲੀ ਦੇ ਗੁੱਲ ਵਰਗਾ ਚਿੱਟਾ ਤੇ ਖੁਸਰੇ ਦੀ ਅੱਡੀ ਵਰਗਾ ਮੁਲਾਇਮ ਕਰ ਛੱਡਣਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਪਾਂ ਸੁਣਿਆ

ਹੋਇਆ ਸੀ “ਆਮ ਕੇ ਆਮ ਗੁਠਲੀਓਂ ਕੇ ਦਾਮ” ਜਦ ਗੁਠਲੀਆਂ ਦੇ ਹੀ ਦਾਮ ਹਨ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਅਸਲੀ “ਆਮਿਓਂ ਰਸ” ਇਸ ਦੀ ਗਿਟਕ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ ਗੁਠਲੀ ਵਿਚ ਹੀ ਵਿਦਮਾਨ ਹੈ ਜੋ ਵੱਡੀ ਤਰਕੀਬ ਤੇ ਲਗਨ ਨਾਲ ਹੀ ਝਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹੀ ਅੰਬ ਹਨ ਜਿਸਦੇ ਵੱਡੇ ਗੁਣਾਂ ਸਦਕਾ ਇਸ ਨੂੰ ਹਥਿਆਉਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਵੀ ਹੱਥ ਪੈਰ ਮਾਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕੁਰਬਾਨ ਜਾਊ ਇਸ ਕੀ ਨਜ਼ਾਕਤਾਂ ਪਰ, ਇਹ ਜਹਾਜ਼ੇ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੀ ਝੁਰਤ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਇਸੇ ਦੇ ਅਚਾਰ ਨਾਲ ਰੋਟੀ ਦੇ ਕੇ ਤੋਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਲੁਗਾਨ ਵਰਗਾ ਚੱਨੂ ਜਿਹਾ ਫਲ। ਕਿਆ ਬਾਤ ਸੀ ਉਸ ਦੀ ਵੀ। ਸਾਡਾ ਫਰਾਖ-ਦਿਲ ਨਾਨਾ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਲੁਗਾਨਾਂ ਦਾ ਭੁਰਾ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ਾ ਮਲਕ ਦੇਣੀਂ ਸਾਡੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਫੜਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਫਲ ਦੀ ਬੰਟੇ ਜਿੰਡੀ ਲਾਖੀ ਗਿਟਕ ਦੁਆਲੇ ਨਹੁੰ ਮਾਤਰ ਗੁੱਦਾ ਤਾਂ ਜਾਣੋਂ ਇਸਦੇ ਕੋਝੇ ਰੰਗ ਨੂੰ ਲਕੋਣ ਲਈ ਹੀ ਸੀ। ਲਾ ਪਾ ਕੇ ਪੂਰੇ ਲਿਫਾਫ਼ੇ

ਰੋਮ ਖੁਲ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤਾਜ਼ਗੀ ਦਾ ਪਰਵੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਮਾਸਟਰਾਂ ਦੇ ਖੋਫ਼ ਦਾ ਨਿਕਾਸ। ਚਿੱਕੜ ਚੁਭੜ ਵਿਚ ਲਿੱਬੜੀਆਂ, ਲੋਟ ਪੋਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਮੱਝਾਂ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਪਰਮ ਅਨੰਦ ਨੂੰ ਜਾਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ

ਮਿੱਟੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬਕ ਅਸੀਂ ਏਥੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖੇ। ਉਂਜ ਵੀ ਅਸੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਸਬਕ ਸਕੂਲ ਵੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਕੂਲੋਂ ਭੱਜ ਕੇ ਸਿੱਖੇ ਹਨ। ਮਜ਼ਬੂਤ ਇਮਿਊਨ ਸਿਸਟਮ ਬਣਨਾ ਯਾਨਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੀ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਤਾਕਤ ਇਥੋਂ ਹੀ ਆਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ।

ਖੁਬ ਨਹਾ ਨਹੂ ਕੇ ਤੇ ਗਲੁਕੇਜ਼/ਫਰੈਕਟੋਜ਼ ਦੀ ਭੁਖ ਚਮਕਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਨਹਿਰ ਤੋਂ ਜ਼ਰਾ ਹਟਕੇ ਉਗੀ ਲਸੂਤੀ ਵੱਲ ਅਹੁਲ ਪੈਂਦੇ ਸਾਂ। ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਹਰੇ ਕਚੂਰ ਪੱਤਿਆਂ ਵਾਲੀ ਤੇ ਸੈਕਸੀ ਲੁਕ ਵਾਲੀ ਲਸੂਤੀ ਜਿਵੇਂ ਸਾਨੂੰ ਬੁਲਾਵਾ ਦੇ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੇ ਕਿਧਰੇ ਇਹ ਦਰਖਤ ਤੱਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਕਾਹਨੂੰ ਅਸਮਾਨੀਂ ਚੁਕਦਾ

ਦੇ ਦਰਖਤ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਉਗੇ ਪਏ ਸਨ। ਲਸੂਤੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਇਕ ਦੋ ਹੀ ਸਨ, ਨਿੰਮਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਬਹਾਰ ਸੀ। ਪਰ ਢਾਬ ਦੇ ਕੰਢੇ ਵਾਲੀ ਫਲਾਂ ਲੱਦੀ ਨਿੰਮ ਸਾਡੀ ਮਨ-ਪਸੰਦ ਸੀ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਬੋਰ ਜਿੰਡੀਆਂ ਨਮੋਲੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਪੀਲੀਆਂ, ਗੱਠੀਲੀਆਂ ਤੇ ਰਸੀਲੀਆਂ ਸਨ। ਨਮੋਲੀਆਂ ਅਸੀਂ ਕਦੀ ਬਲਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੀ

ਚੁਗੀਆਂ। ਦਰਖਤ ਦੇ ਸਿਖਰ ਤੱਕ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ। ਨਾਲੇ ਇਸ ਦੀ ਕੀਟਾਣੂਮਾਰ ਅਰੋਗਤਾ-ਬਖਸ਼ ਹਵਾ ਭਖੀ ਜਾਣੀ ਨਾਲੋਂ ਇਸਦਾ ਉਮਦਾ ਫਰੂਟ ਟੁੱਕੀ ਜਾਣਾ। ਖਾਂਦੇ ਖਾਂਦੇ ਅਸੀਂ ਗਿਟਕਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਾਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਂ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਖੇਡ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਖੇਡ ਖੇਡ ਵਿਚ ਖਾਂਦੇ ਸਾਂ ਤੇ ਖਾਂਦੇ ਖਾਂਦੇ ਖੇਡਦੇ ਸਾਂ। ਨਮੋਲੀਆਂ ਦਾ ਕੁੜਾਗਾਪਣ ਇਸ ਦੀ ਮਿਠਾਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਉਘਾੜਦਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸਦੀ ਕੁੜੱਤਣ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਔਸਧਿਕ ਗੁਣ ਸਨ ਤੇ ਮਿਠਾਸ ਵਿਚ ਜੀਭ-ਰਸ। ਇਹ ਜਾਣੋਂ ਮਿੱਠੇ ਨਾਲ ਲਪੇਟੀ ਕੌੜੀ ਗੋਲੀ ਸਨ। ਬਚਪਨ

ਖੱਬੇ ਬੋਹੜ ਦਾ ਦਰਖਤ, ਉਪਰ ਬੋਰ, ਹੇਠਾਂ ਲਸੂਤਾ

ਬੋਰ ਤੇ ਇਹਦੀਆਂ ਗੋਲਾਂ

ਨਿੰਮ ਦੀਆਂ ਨਮੋਲੀਆਂ

ਵਿਚ ਇਕ ਗਾਜਰ ਜਿੰਨਾ ਖਾਣਯੋਗ ਮਾਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮਾਂ ਨੇ ਟੱਪ ਟੱਪ ਕੇ ਕਹਿਣਾ, 'ਦੇਖੋ ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਨਾ ਫਲ ਫਰੂਟ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ, ਜ਼ਰਾ ਉਸ ਦੇ ਨਹਾਉਣ ਦਾ ਤੇ ਨਸੇ ਪੱਤੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੋ!'

ਪਰ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਫਲ ਫਰੂਟ ਦੀ ਹਵਾਸ ਬੜੀ ਪਰਬਲ ਸੀ। ਚੱਤੋ ਪਹਿਰ ਢਿਡ ਵਿਚ ਮਿੱਠੇ ਦੀ ਹੁੜਕ ਹੀ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਆਪਣਾ ਕਾਜ ਆਪ ਸੁਆਰਨਾ ਨਿੱਕੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖ ਗਏ ਸੀ। ਇਹ ਬੱਚੇ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਏਧਰ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਆਪ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਕਮਾਉਂਦੇ ਤੇ ਖਾਊ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰਾ ਲੰਗੋਟੀਆ ਯਾਰ ਅਮਰਜੀਤ ਨੇਲਾ, ਅਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਸਕੂਲੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਬਸਤਾ ਡਿਊਢੀ ਵਿਚ ਵਗਾਹ ਮਾਰਨਾ ਤੇ ਗਲੁਕੇਜ਼ ਤੇ ਫਰੈਕਟੋਜ਼ ਯਾਨਿ ਫਲਾਂ ਦੇ ਮਿੱਠੇ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਪਿੰਡੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ। ਮਾਪੇ ਸਾਨੂੰ ਕਹਿਰਵਾਨ ਮਾਸਟਰਾਂ ਦਾ ਹੀ ਦੂਜਾ ਰੂਪ ਲਗਦੇ ਸਨ ਤੇ ਪਿੰਡ ਜੇਲ੍ਹ ਰੂਪੀ ਸਕੂਲ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ। ਇਸ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜੂਹ ਛੱਡ ਦੂਜੇ ਪਿੰਡ

ਲਾਗੇ ਵਗਦੀ ਨਹਿਰ ਵੱਲ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਜਾਣਾ। ਕੱਪੜੇ ਲਾਹ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹਿਰ ਵਿਚ ਇਕ ਦੋ ਗੋਤੇ ਮਾਰ ਕੇ ਪਿੰਡਾ ਗਿੱਲਾ ਕਰਨਾ ਤੇ ਫਿਰ ਨਹਿਰ ਦੀ ਪਟੜੀ ਦੀ ਬਲਦੀ ਬਲਦੀ ਧੁੰਦਲ ਵਿਚ ਖੁਬ ਲਿਟਣਾ। ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼ ਹੋ ਕੇ ਨਹਿਰ ਵਿਚ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਨੀਆਂ ਤੇ ਤਾਰੀਆਂ ਲਾਉਣੀਆਂ। ਇਹ ਐਕਸ਼ਨ ਅਸੀਂ ਵਾਰ ਵਾਰ ਕਰਦੇ ਸਾਂ। ਗਰਮ ਸਰਦ ਤੇ ਸਰਦ ਗਰਮ ਹੋ ਕੇ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੇ

ਕਾਲੀ ਕਰੂਟੀ ਕਿੱਕਰ ਨੂੰ! ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਡਿਗੀਆਂ ਲਸੂਤੀਆਂ ਤੇ ਧਾਵਾ ਬੋਲਣਾ। ਮਿੱਟੀ ਲੱਗੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ, ਝੱਗਾ ਕਾਹਦੇ ਲਈ ਹੈ? ਪੁੰਝ ਪਾਝ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮੋਟੀ ਮੋਟੀ ਭੁਖ ਲਾਹੁਣੀ। ਫਿਰ ਦਰਖਤ ਦੇ ਉਪਰ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ। ਗਾਚਨੀ, ਸੁਰਬਤੀ ਤੇ ਸੰਧੂਰੀ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਲੁਸ ਲੁਸ ਕਰਦੀਆਂ, ਭਰੀਆਂ ਭੁਕੰਨੀਆਂ ਲਸੂਤੀਆਂ ਦੇ ਗੁੱਛਿਆਂ ਦੇ ਗੁੱਛੇ ਸਾਡੇ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਪੇਸ਼ ਸਨ। ਜਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਾੜ੍ਹੀ ਚੀਪ ਮੂੰਹ ਦੀਆਂ ਲਾਲਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਮਿਕ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਸ ਰਸਾਇਣੀ ਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਤਨ ਮਨ ਸੁਆਦ ਸੁਆਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ; ਚੀਪੋ-ਚੀਪ ਹੋਇਆ ਸਾਡਾ ਅੰਦਰ ਬਾਹਰ ਇਕ ਅਥਾਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਸੂਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਬੜੇ ਉਦਾਰਚਿਤ ਸਾਂ, ਖਰਾਬ ਖਰਾਬ ਲਸੂਤੀਆਂ ਅਸੀਂ ਬੜੀ ਬੇਦਿਲੀ ਨਾਲ ਅਹੁ ਮਾਰਨੀਆਂ। ਚੰਗੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਕੁਝ ਖਾਣੀਆਂ, ਕੁਝ ਟੁੱਕਣੀਆਂ, ਕੁਝ ਜੇਬੇ ਭਰ ਕੇ ਘਰ ਲੈ ਆਉਣੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੀਪ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਫਟੇ ਹੋਏ ਪਤੰਗ ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਕੂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਕਾਪੀਆਂ ਜੋੜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਲੈਂਦੇ ਸਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦਾ ਤਾਂ ਕਦੇ ਨਾ ਖੁਲ੍ਹਣ ਕਰਕੇ ਵਾਲ ਵੀ ਵਿੰਗਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ।

ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਕਾਦਰ ਨੇ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬੜੇ ਲਾਸ਼ਾਨੀ ਫਲ ਫਰੂਟਾਂ ਦੀ ਵੀ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਦਾਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਐਸ ਦੇਸ ਵਿਚੋਂ ਕਿੰਨ੍ਹ ਪੱਟਕੇ ਲਾ ਦਿਤੇ ਤੇ ਐਸ ਦੇਸ ਵਿਚੋਂ ਮਾਲਟੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਥਾਂ ਪੁਰ ਥਾਂ ਜੱਦੀ ਫਰੂਟਾਂ

ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਐਨੀਆਂ ਨਮੋਲੀਆਂ ਖਾਧੀਆਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਖੂਨ ਰਹਿੰਦੀ ਉਮਰ ਤਾਈਂ ਸਾਫ਼ ਤੇ ਨਰੋਆ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਫਾਇਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਕਦੇ ਕਿੱਲ, ਮੁਹਾਸੇ, ਛਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਗੁੜ ਖਾਣ ਤੇ ਰਾਵ ਪੀਣ ਅਤੇ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਫਿਰਨ ਨਾਲ ਹੋਏ ਫੋਤੇ ਤਾਂ ਨਾਲੇ ਨਾਲ ਸੁੱਕ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਏਧਰ ਏਹ ਅਮਰੀਕਾਜ਼ਾਦੇ ਦੇਖੋ, ਬੂਥਿਆਂ ਤੇ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਦੀਆਂ ਕਰੀਮਾਂ, ਆਇੰਟਮੈਂਟਾਂ, ਮਾਸਕ ਤੇ ਫੇਸ ਪੈਕ ਲਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਢੀਨ ਫਿਣਸੀਆਂ ਇਧਰੋਂ ਹਟ ਕੇ ਖੁੰਭ ਵਾਂਗ ਉਧਰ ਫੁਟ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਤਾਂ ਨਿੰਮ ਦੇ ਵੀ ਹੱਥ ਧੋ ਕੇ ਪਿੰਡ ਪਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਦਰਖਤਾਂ ਦੇ ਫਲ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਇਵੇਂ ਹੁੰਝ ਲਿਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਵੇਲੇ ਉਪਲਬਧ ਫਰੂਟਾਂ ਵਿਚ ਵੰਨਗੀ ਵੀ ਬੜੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਦੁਰਲੱਭ ਫਰੂਟਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹੱਥ ਮਾਰ ਲਈਦਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਕ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਗਿੱਦੜਾਂ ਦੀ ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਭਾਵ ਬੋਹਰ ਨੂੰ ਲਗਦੇ ਫਲ ਗੁੰਮੀਆਂ ਤੋਂ ਹੈ। ਲਗਦਾ ਹੈ ਇਸ ਫਰੂਟ ਦਾ ਨਾਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂ ਭੁਲ ਗਏ ਹੋਵੋਗੇ। ਪੱਛਮੀ ਦੇਸਾਂ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਦੇਸ ਦਾ ਚੰਗਾ ਭੁੱਲ ਜਾਵੋਗੇ। ਤੁਸੀਂ ਹੋ ਕੈਕਟਸ-ਬੈਰੀ ਦੇ ਸੁਆਦਾਂ-ਪੱਟੇ, ਨਿਮਾਣੀਆਂ ਗੁੰਮੀਆਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਚੇਤੇ 'ਚੋਂ ਗੁੰਮ ਹੋਣੀਆਂ ਹੀ ਹਨ। ਕੋਕਾ ਕੋਲਾ ਰੰਗ ਦਾ ਇਹ ਕੰਡਿਆਲਾ ਫਲ ਮਸਾਂ ਹੀ ਲਭਦਾ ਸੀ। ਸਾਇੰਸ ਮੁਰੱਬੇਬੰਦੀ ਨੇ ਧੁੰਦਲ ਭਰੇ ਚੌੜੇ ਚੌੜੇ ਡਾਂਡੇ ਮੀਡੇ ਰਾਹ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤੇ, ਟਿਡੀਆਂ ਤੇ

ਬੀਡੀਆਂ ਦੇ ਗਲੇ ਘੁੱਟ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਭੜੀਆਂ ਤੇ ਉਗੇ ਬੋਰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਰਹਿੰਦੀ ਕਸਰ ਦੁਆਬੇ ਵਿਚ ਸੁੰਗੜਦੀ ਜਮੀਨ ਕਾਰਨ ਚੱਪਾ ਚੱਪਾ ਭੋਇ ਕਾਸ਼ਤ ਹੋਣਾ ਲਿਆਉਣ ਨੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਕਿਤੇ ਇੱਕੜ ਦੁੱਕੜ ਰਹਿ ਗਏ ਬੋਰ ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਫਲ ਫਰੂਟ ਸ਼ਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਲੁਕੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਕੰਡੇਦਾਰ ਬੋਰਾਂ ਦੀਆਂ ਝਾੜੀਆਂ ਵਿਚ ਹੱਥ ਵਾੜ ਕੇ ਵੱਡੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ ਨਾਲ ਇਹ ਗੁੱਲੀ ਜਿੱਭੇ ਫਲ ਤੋੜ ਲਿਆਉਂਦੇ। ਖੱਟੇ ਮਿੱਠੇ ਤੇ ਚੀੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਕੰਕਰਾਂ ਵਰਗੇ ਬੀਜਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਇਹ ਫਲ ਹਲਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰਦੇ ਹੀ ਪੇਟ ਵਿਚ ਚੁਭਣ ਲਗਦੇ ਅਤੇ 'ਕਰਕ ਕਲੇਜੇ ਮਾਹਿ' ਛੇੜ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਪਚਾਉਣੇ ਸੌਖੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਗੁੱਲੀ ਡੰਡਾ ਤੇ ਜੰਗ ਪਲੰਗਾ ਖੋਲ ਕੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਜ਼ਮ ਕਰਦੇ।

ਅਸੀਂ ਇੱਕੋ ਫਲ ਕਈ ਨਸਲਾਂ ਅਤੇ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਵੀ ਖਾਧੇ ਹਨ ਜਾਣੀ ਤਕਨੀਕੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਵਿਵਿਧਮਈ ਫਲ। ਤੁਤੀਆਂ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੰਬਰ ਹੈ। ਤੁਤ ਤੁਤ ਦੀਆਂ ਤੁਤੀਆਂ, ਕੋਈ ਉਂਗਲ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਤੇ ਕੋਈ ਪੋਟੇ ਜਿੰਨੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ। ਚਿੱਟੀਆਂ, ਲਾਲ, ਜਾਮਨੀ ਅਤੇ ਕਾਲੀਆਂ ਤੁਤੀਆਂ ਬੱਸ ਰੰਗ ਹੀ ਲਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਖਣ ਵਿਚ ਕੀੜੀਆਂ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਸ਼ਰੀਕਾ ਸੀ। ਉਹ ਤੁਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਟਾਂ ਵਿਚ ਲੁਕੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਹਾਬੜਿਆਂ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਕੀੜੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਤੁਤੀਆਂ ਹੀ ਚੱਥ ਸੁਟਣੀਆਂ। ਫਿਰ ਕੀ ਹੋਇਆ ਇਹ ਕੀੜੀਆਂ ਵੀ ਤੁਤੀਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਜੰਮੀਆਂ ਪਲੀਆਂ ਸਨ। ਨਾਲੇ ਮਾਸ ਨਾਲੇ ਬਨਸਪਤੀ, ਨਾਲੇ ਪਰੋਟੀਨ ਨਾਲੇ ਵਿਟਾਮਿਨ। ਤੁਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਤੁਤ ਮੈਂ ਏਧਰ ਵੀ ਦੇਖੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਕੀੜੀਆਂ ਮਲੂਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਮੂੰਹ ਲਾਈਆਂ ਇਹ ਤੁਤੀਆਂ!

ਜੇਠ ਹਾੜ ਦੀਆਂ ਲੋਆਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਿਆਣੇ ਛੱਪੜ ਕੰਢੇ ਉਗੇ ਬੋਹੜਾਂ ਦੀ ਬੁਕਲ ਵਿਚ ਜਾ ਲੁਕਦੇ। ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਦੇਖੋ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਾੜ ਜਿੱਥੇ ਬਿਰਖਾਂ ਨੂੰ ਫਲ ਲਾਏ ਹਨ ਚੂਹੇ ਦੇ ਸਿਰ ਜਿੱਥੇ! ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਖਤਾਂ ਦੇ ਸਿਖਰ ਪੁੱਜਣ ਲਈ ਕਈ ਪਹੁੰਚ ਮਾਰਗ ਸਨ। ਕੁਤਬ ਦੀ ਲਾਨ ਵਰਗੇ ਮੋਟੇ ਸਾਰੇ ਮੁਖ ਤਣੇ ਉਪਰ ਚੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ; ਧਰਤੀ ਤਕ ਪਹੁੰਚੇ ਤੇ ਉਸਦੇ ਸਮਾਨਅੰਤਰ ਫੈਲਦੇ ਮੋਟੇ ਡਾਹਣਿਆਂ ਉਪਰ ਛਲਾਂਗ ਮਾਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਸਾਧੂ ਦੀਆਂ ਜਟਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਲਮਕਦੀਆਂ ਦਾਹੜੀਆਂ ਨਾਲ ਲਟਕਦੇ ਹੋਏ। ਆਪਣਾ ਕੱਦ ਜੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸੂਦ ਭਰ ਵਡਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਉਮਰ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੋਹੜ ਦੀਆਂ ਦਾਅੜੀਆਂ ਤੇ ਲਟਕਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੈ। ਬੋੜਾਂ ਉਪਰ ਚੜ੍ਹਕੇ ਜੰਗ ਪਲੰਗਾ ਖੇਡਣਾ ਤਾਂ ਇਕ ਬਹਾਨਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਮੋਟੇ ਪੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਲੁਕਕੇ ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਅੱਖ ਬਚਾ ਕੇ ਬੋਹੜ ਦਾ ਚੀਨੀ-ਕਮ ਤੋਂ ਕਿਰਮਚੀ-ਵੰਨਾ ਫਲ ਯਾਨਿ ਗੋਲ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਂ।

ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਦੇ ਡਾਹਣਾਂ ਵਿਚ ਗੋਲ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਰਦੇ ਕਾਂ ਚੋਰ-ਅੱਖੀਂ ਸਾਨੂੰ ਦੇਖਦੇ, ਜ਼ਰੂਰ ਲਾਹਣਤਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਰਦ-ਜਾਏ ਨਿਮਾਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਅਹਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ। ਕਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਪੰਛੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿੱਠਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੀਜ ਖੂਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਹਿਲਾਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਵਿਰਲਾਂ, ਖੋਲਿਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਟੀਸੀ ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਤੇ ਖਿਲਾਰਦੇ ਤੇ ਨਵੇਂ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਬੋੜ ਉਗਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਸਿਆਣਿਆਂ ਵਹਿਮ ਪਾ ਦਿਤਾ ਕਿ ਗੋਲ੍ਹਾਂ ਖਾਣ ਨਾਲ ਢਿਡ ਵਿਚ ਬੋੜ ਉਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਡਰਦਿਆਂ ਸਾਨੂੰ ਗੋਲ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਤੋੜਾ ਤਾਂ ਕਰਨੀ ਪਈ ਪਰ ਇਸ ਫਰੂਟ ਤੋਂ ਵੰਚਿਤ ਤੇ ਵਰਜਿਤ ਹੋ ਕੇ ਸਾਡੇ ਮਨ 'ਤੇ ਕੀ ਬੀਤੀ ਉਹ ਤਾਂ ਕਾਂ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ!

ਖੂਹ ਦੀ ਆਡ ਜਾਂ ਅਡਾਹੀ 'ਚ ਉਗੇ ਮਕੋਅ ਦੇ ਫਲ ਭਗੋਲਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੈ। ਲਾਲ ਪੀਲੇ ਮੋਤੀਆਂ ਵਰਗੇ ਇਹ ਫਲ ਅਸੀਂ ਲਭਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਂ। ਮਾਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੁਰਜੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਾਕ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਪਰ ਅਸੀਂ ਹਤਿਆ ਹੋਇਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰੁੰਢ ਕੇ ਚਗਲ ਸੁੱਟਣੇ। ਇਹ ਫਲ ਮਿੱਠੇ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮਿੱਠਾ ਸਮਝ ਕੇ ਖਾਈਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਸੀ। ਇਹ ਵੱਡੇ ਹਾਜ਼ਮੇਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਭਗੋਲਿਆਂ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਸਾਡੇ ਹਾਜ਼ਮੇ ਅਜੇ ਤਕ ਕਾਇਮ ਹਨ।

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 29 'ਤੇ)

ਉੱਜੜੇ ਹਿੰਦੂ/ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਪਨਾਹ ਮਿਲੀ

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ :

ਔਰਾਕਜ਼ਈ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਘਰ ਢਾਹੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਖੇਤਰੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉੱਜੜੇ ਸਿੱਖਾਂ/ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ਼ਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬੇ ਅਤੇ ਕਬਾਇਲੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਫੌਜ ਅਤੇ ਔਰਾਕਜ਼ਈ ਦਰਮਿਆਨ ਲੜਾਈ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ 150 ਤੋਂ ਵਧ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਆਸਰਾ ਲੈਣ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਪੁੱਜੇ ਹਨ। ਔਰਾਕਜ਼ਈ ਖੇਤਰ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਆਸਿਫ਼ ਹਾਸ਼ਮੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੁਨੇਰ, ਸਵਾਤ ਅਤੇ ਔਰਾਕਜ਼ਈ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਹਸਨ ਅਬਦਾਲ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਵਿਖੇ ਪੁੱਜੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਖਾਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਵੀ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਥਿਤ 5 ਮੁੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹਾਸ਼ਮੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਿੱਕਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤਕ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬੇ ਜਾਂ ਕਬਾਇਲੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ, ਉਦੋਂ ਤਕ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਾਂਗੇ। ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਉਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਸਾਡੇ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ ਤੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਦਸਤਖ਼ਤ ਹੈ ਕਿ ਬੁਨੇਰ ਅਤੇ ਸਵਾਤ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਵਲੋਂ ਤਾਲਿਬਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਛੇਤੀ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣਾ ਘਰ-ਬਾਰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਤਾਲਿਬਾਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰ

ਜ਼ਬੀਆ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 50 ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਅਪਣੇ ਘਰ-ਬਾਰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸ. ਸੁਰੰਗ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਹੈ, ਜੋ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਸੁਰੰਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੱਦੀ ਕਸਬੇ ਬੁਨੇਰ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਂਝੀ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਤਾਲਿਬਾਨੀ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰ ਜ਼ਬੀਆ ਨਾ ਵੀ ਲਗਾਉਂਦੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਸਣੇ ਇਹ ਖੇਤਰ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਥੇ ਵਸਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵੀ ਆਪਣਾ ਸੱਭ-ਕੁਝ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂ ਵਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਘਰ-ਬਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣਗੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਫੌਜ ਅਤੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਗੋਲਾਬਾਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।" ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਬਰ ਜ਼ਬੀਆ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਸਰਾਸਰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਤਾਲਿਬਾਨ ਲੜਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮ ਕਾਤਲ ਕਰਾਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਰਾਬਰਟ ਵੁੱਡ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਬਰ ਜ਼ਬੀਆ ਵਸੂਲਣ ਬਾਰੇ ਖ਼ਬਰਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ (ਤਾਲਿਬਾਨੀ) ਬੇਰਹਿਮ ਕਾਤਲ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਾਲਿਬਾਨੀ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਅਫ਼ਗ਼ਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਜਮਹੂਰੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅਸ਼ਾਂਤ ਔਰਾਕਜ਼ਈ ਕਬਾਇਲੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਇਹ 11 ਘਰ ਤਹਿਰੀਕ ਏ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬੈਤੁੱਲਾ ਮਹਿਸੂਦ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਹਕੀਮੁੱਲਾ ਮਹਿਸੂਦ

ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ਰੀਅਤ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਰੀਅਤ 'ਚ ਸਾਰੇ ਗ਼ੈਰ ਮੁਸਲਿਮਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰ ਜ਼ਬੀਆ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੱਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੋਰੋਜ਼ਈ ਦੇ ਕੋਲ ਫਿਰੋਜ਼ਖੇਲ ਖੇਤਰ 'ਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਜ਼ਬਰ ਜ਼ਬੀਆ ਦੇਣ ਲਈ ਦਬਾਅ

ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਦੋ ਮਕਾਨ ਖੋਹ ਲਏ ਸਨ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਖ਼ਦਸ਼ਿਆਂ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੁਝ ਪਰਿਵਾਰ ਦੂਜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਿਸ਼ਾਵਰ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਬਰ ਜ਼ਬੀਆ ਦੀ ਰਕਮ ਨਾ

ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰ ਜ਼ਬੀਆ ਲਗਾਉਣ ਤੇ ਹੋਰ ਬੰਦਿਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਤਬਾਹ ਹੋ ਰਹੇ ਘਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਚੁੱਪ ਤੋੜਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਤੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਜ਼ਬਰ ਜ਼ਬੀਆ ਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ 11 ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਇਕ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੋਈ ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ। ਉਧਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅਸ਼ਾਂਤ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਘਰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਰ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹਾਂ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਅਬਦੁੱਲ ਬਾਸਿਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿੱਖ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਨਾਲ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਕਲਿਆਣ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਲੰਬੀ 4 ਮਈ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਪ੍ਰੋ. ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਮਲਹੋਤਰਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਇਕ ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਵੀ ਸੌਂਪਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੰਗੀ।

ਨੌਜਵਾਨ ਤਾਲਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਉਜੜੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਤਬਾਹ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਜ਼ਬਰ ਜ਼ਬੀਆ ਦੇਣ। ਮੀਡੀਆ 'ਚ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਖ਼ਬਰਾਂ ਆਈਆਂ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਬਰ ਜ਼ਬੀਆ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸੂਰਤ 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਛੱਡਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਜ਼ਬਰ ਜ਼ਬੀਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ

ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਵਲੋਂ 11 ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰ ਢਾਹ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਅਤਿ ਘਿਨਾਉਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਰਾਂ ਭੇਜ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਮਾਮਲਾ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ

ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਹੱਲ ਆਯੁਰਵੈਦ ਦੇ ਸੰਗ

ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਲਈ ਸਿਹਤ ਰੀਯੋਗ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ ਤਿੱਲਾ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ)

ਇਕ ਹਫ਼ਤਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਜੀਵਨ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ-ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਰਨ।

ਹਿਰੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ

ਮੋਟਾਪਾ ਘਟਾਓ

ਸਿਹਤ ਬਣਾਓ

ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਝੜਨਾ

ਸ਼ੂਗਰ ਕੰਟਰੋਲ

ਇਸਤਰੀ ਰੋਗ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਸਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ) ਤੇਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਜਵਾਨੀ ਵਰਗੀ ਤਾਕਤ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰੋ।

ਪੂਰਾ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

ਡਾ. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਓਬਰਾਏ
ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਰਤਨ
ਰਜਿ. ਨੰ. 59/AY/PB.

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਔਰਤ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਸ਼ਾਨੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣਾ, ਖੂਨ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਖਾਂਦਿਆਂ ਪੀਂਦਿਆਂ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਤਮਾਮ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਮਾਈ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਤੇਲ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਸੁਪਨਦੋਸ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਗਏ ਗੁਜ਼ਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

Surajvanshi Pharmacy (R)

MANUFACTURE & EXPORTER OF HERBAL PRODUCTS

25, New Model Town, Jalandhar (Punjab) INDIA.

Contact : Dr. Shweta Oberoi E-mail : shweta077@yahoo.com

Mobile : 98155-33933 Fax : 0091-181-5062627

PUNJAB AUTO WERKS Akai Transport Corp

1930 W. Hubbard St., Chicago, IL

For Excellent Auto Body Work, Taxi Cab
Leasing, 24 Hours Towing, Complete Auto
Repair of Domestic & Foreign Cars

ਅਮਰੀਕਨ ਅਤੇ ਇੰਪੋਰਟਡ ਕਾਰਾਂ ਦੀ
ਰਿਪੇਅਰ ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਅਤੇ ਵਾਜਬ
ਭਾਅ ਉਤੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

ਟੈਕਸੀ ਕੈਬ ਵੀ
ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ

Call
Gurcharn Singh Jhaj
Jaidev Singh Bhattal
Sukhraj Singh Takhar

Tel. 312-243-3344, 312-243-2255

Fax: 312-243-2277

ਤੀਜੇ ਗੇੜ ਦੌਰਾਨ 50 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਿੰਗ, ਘੱਟ ਵੋਟਿੰਗ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ

ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ 30 ਫੀਸਦੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿੱਕਮ 'ਚ 65 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਿੰਗ। ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ 45 ਫੀਸਦੀ, ਬਿਹਾਰ 'ਚ 48 ਫੀਸਦੀ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ 'ਚ 43-45 ਫੀਸਦੀ, ਗੁਜਰਾਤ 'ਚ 49-50 ਫੀਸਦੀ, ਬੰਗਾਲ 'ਚ ਰਿਕਾਰਡ 64 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ 'ਚ 57 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਿੰਗ ਦਰਜ

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਸਖਤ ਗਰਮੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਰਹੇ ਚੋਣ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦਰਮਿਆਨ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਤੀਜੇ ਗੇੜ ਦੀ ਵੋਟਿੰਗ ਲੰਘੀ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਅਮਨ ਅਮਾਨ ਨਾਲ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹ ਗਈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਗੇੜ ਦੌਰਾਨ ਤਕਰੀਬਨ 50 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਇਕ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਉਪ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਰ ਬਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੇਸ਼ 'ਚ 49 ਤੋਂ 50 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਿੰਗ ਹੋਈ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ 30 ਫੀਸਦੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿੱਕਮ 'ਚ 65 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਿੰਗ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ 45 ਫੀਸਦੀ, ਬਿਹਾਰ 'ਚ 48 ਫੀਸਦੀ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ 'ਚ 43-45 ਫੀਸਦੀ, ਗੁਜਰਾਤ 'ਚ 49-50 ਫੀਸਦੀ, ਬੰਗਾਲ 'ਚ ਰਿਕਾਰਡ 64 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ 'ਚ 57 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਿੰਗ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਹਾਰ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ 'ਚ ਇੱਕ-ਦੋਹਾ ਹਿੱਸਾ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੋਟਿੰਗ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਰਹੀ। ਤੀਜੇ ਗੇੜ ਦੀ ਵੋਟਿੰਗ 'ਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ, ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਐਚ.ਡੀ. ਦੇਵਗੌੜਾ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਕਈ ਵੱਡੇ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਬੰਗਾਲ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਵੋਟਿੰਗ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਪੂਰਲੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵੀਰਮਾਡੀਗ 'ਚ ਇਕ ਵੋਟਿੰਗ ਬੁਥ ਨੇੜੇ ਸ਼ੱਕੀ ਨਕਸਲੀਆਂ ਨੇ ਧਮਾਕਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਧਮਾਕੇ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਅਰਧ ਸੈਨਿਕ ਦਸਤਿਆਂ ਦੇ ਦੋ ਜਵਾਨ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਕਟਿਹਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮੋਂਗਰਾ ਖੇਤਰ 'ਚ ਦੋ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਝੜਪ ਹੋ ਗਈ। ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਇਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਪਥਰਾਅ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਹੇਠ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਨੀਚਾਰਜ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ। ਉਪ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮੁਤਾਬਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਚ ਕਰੀਬ-ਕਰੀਬ ਹਰ ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਵੋਟਿੰਗ ਹਲਕੀ ਰਹੀ। ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਇਥੇ ਵੋਟਰਾਂ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੂਰੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ 'ਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਵੋਟਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਬਸਪਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਮਾਰੀ ਮਾਇਆਵਤੀ

ਨੇ ਲਖਨਊ 'ਚ ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਵੋਟ ਪਾਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਲਖਨਊ 'ਚ ਹੀ ਆਪਣਾ ਵੋਟ ਭੁਗਤਾਇਆ। ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਵੋਟਿੰਗ ਦੀ ਗਤੀ ਬੇਹੱਦ ਧੀਮੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਵੋਟਿੰਗ ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਤਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਗੁਜਰਾਤ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ 'ਚ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਭੁਗਤਾਈ।

ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਘਟਦੇ ਵੋਟ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ : ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਤੀਜਾ ਗੇੜ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ 7 ਮਈ ਤੇ 13 ਮਈ ਨੂੰ 2 ਗੇੜ ਹੋਰ ਹੋਣੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਵੋਟਿੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਘੱਟ ਰਿਹਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਚ ਭਾਰੀ ਚਿੰਤਾ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਈ ਥਾਈਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰਾਜਨੇਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਕਈ ਥਾਈਂ ਧਮਾਕਿਆਂ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਨਹੀਂ ਆਏ।

ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਦੀ ਦੇ ਅਨੰਤਨਾਗ ਚੋਣ ਹਲਕੇ 'ਚ ਵੱਖਵਾਦੀ ਹੁਰੀਅਤ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦੇ ਸੱਦੇ ਅਤੇ ਚੋਣ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ ਕਾਰਨ ਕਰਫਿਊ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ-ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤਕ ਬਣੀ ਰਹੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਸ ਹਲਕੇ 'ਚ ਸਿਰਫ 26 ਫੀਸਦੀ ਤਕ ਪੋਲਿੰਗ ਹੋਈ।

ਇਥੇ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਰਹੀ ਕਿ ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਮੁਫਤੀ ਮੁਹੰਮਦ ਸਈਦ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਿਬੂਬਾ ਮੁਫਤੀ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਨਹੀਂ ਪਾਈਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਹਿਬੂਬਾ ਸੂਬੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਗਈ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਫਤੀ ਸਈਦ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ 'ਚ ਰੁਝੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ 'ਤੇ ਫਾਰੂਕ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੇ ਤਿੱਖੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਮੁਫਤੀ ਅਤੇ ਮਹਿਬੂਬਾ ਵਲੋਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਵੋਟ ਨਾ ਪਾਉਣ ਕਰਕੇ ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦੋਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਈ ਹੈ।" ਮਤਲਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਚੋਣ ਵੀ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਵੋਟ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਉਹ ਹੁਰੀਅਤ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦੇ ਸੱਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹਮਾਇਤ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਹੋਏ ਅੱਤਵਾਦੀ

ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਸੀ ਅਤੇ ਉਥੇ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਦਯੋਗ, ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਵਲੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਥੇ ਪੋਲਿੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਸਿਰਫ 43.5 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਹੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਆਏ

ਜਦਕਿ 2004 'ਚ ਇਹ 47.5 ਫੀਸਦੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈ ਹੋਰਨੀਂ ਥਾਈਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੋਲਿੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਘੱਟ ਰਿਹਾ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਰਹੀ ਕਿ 10 ਕਰੋੜ ਨਵੇਂ ਨੌਜਵਾਨ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣ 'ਤੇ ਵੀ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਵਧਿਆ ਹੈ।

ਪੋਲਿੰਗ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ 'ਚ ਕਮੀ ਦੇ ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਸਥਾਨਕ ਕਾਰਨ ਰਹੇ, ਉਥੇ ਹੀ ਕੁਝ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਘੱਟਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਸਮਝੌਤੇ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸੋਝਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲਾ ਯੂ.ਪੀ.ਏ., ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲਾ ਰਾਜਗ, ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲਾ ਤੀਜਾ ਮੋਰਚਾ ਅਤੇ ਲਾਲੂ-ਮੁਲਾਇਮ-ਪਾਸਵਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲਾ ਚੌਥਾ ਮੋਰਚਾ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਹਨ। ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਅਤੇ ਰਾਜਗ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਤੀਜੇ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨੇਤਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਬਣ

ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕ ਉਲਝਣ 'ਚ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ।

ਅੱਜ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨੇਤਾ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਤੇ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਕਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਫਰ ਕਰਕੇ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ, ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਵਲੋਂ ਘਰ-ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਰਵੱਈਏ ਕਾਰਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਨੇਤਾ ਤੇ ਵਰਕਰ ਨਿਰਾਸ਼ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਚੋਣਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ 'ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਓ ਅਤੇ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਡਟ ਜਾਓ' ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਮਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਬਰਸਾਰ ਤਕ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ।

ਜਦੋਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਨੇਤਾ ਆਪਣੀਆਂ ਔਲਾਦਾਂ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਬਾਹਰਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲੋਕਾਂ, ਅਭਿਨੇਤਾਵਾਂ, ਖਿਡਾਰੀਆਂ, ਧਨਾਢਾਂ ਤੇ ਬਾਹੂਬਲੀਆਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਬਾਹੂਬਲੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦੇ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਪੁਰਾਣੇ ਵਰਕਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਦਾ।

ਦੋਹਾਂ ਹੀ ਵੱਡੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਫਾਈਵ ਸਟਾਰ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਅਪਣਾ ਲਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਚੋਣ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕਈ ਐਮ.ਪੀ. ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕਾ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਨੂੰ ਹੀ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਕਈਆਂ 'ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸ਼ੁਰੂ-ਸ਼ੁਰੂ 'ਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨੇਤਾ ਤੇ ਵਰਕਰ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਅੱਜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵੋਟਰ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ 'ਚ 12 ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਕੇ 300 ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਦਲਦਲ ਕਾਰਨ ਵੀ ਵੋਟਰ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਭਰਮ 'ਚ ਪਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਆਮ ਆਦਮੀ ਸਸਤੀ ਪੜ੍ਹਾਈ, ਸਸਤੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ 'ਚ ਹੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਫ-ਸੁਥਰਾ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸਪਲਾਈ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਹੁੰਦਿਆਂ ਦੀ ਹੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਉਹ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਜਨੇਤਾ ਉਸ ਨਾਲ ਲੰਮੇ-ਚੌੜੇ ਵਾਅਦੇ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਘਟਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਧਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਨੇਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰ ਲੈਣ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

ਚੋਣਾਂ ਵੀ ਦਿਨੋਂ-ਦਿਨ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ 2 ਤੋਂ 5 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ 1 ਤੋਂ 2 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਧਨਾਢਾਂ ਤੇ ਬਾਹੂਬਲੀਆਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰੀ ਗਰਮੀ, ਫਸਲ ਦੀ ਵਾਢੀ, ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਕੂਲਾਂ 'ਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਅਤੇ ਵਿਆਹਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਵੋਟ ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ 'ਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਦਿਨੋਂ-ਦਿਨ ਵਿਗਾੜ ਆਉਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਚ ਵੀ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ 110 ਕਰੋੜ ਆਬਾਦੀ 'ਚ 70 ਕਰੋੜ ਵੋਟਰ ਹਨ ਤੇ 50 ਫੀਸਦੀ ਔਸਤ ਪੋਲਿੰਗ ਅਨੁਸਾਰ 35 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਵੋਟ ਪਾਉਣਗੇ। ਇਸ 'ਚ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਇਕ-ਤਿਹਾਈ ਮਤਲਬ 11.20 ਕਰੋੜ ਵੋਟਾਂ ਮਿਲਣਗੀਆਂ। ਇਸ 'ਚ ਵੀ ਜੇ ਗਠਜੋੜ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਮੁੱਖ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ 5 ਜਾਂ 6 ਕਰੋੜ ਵੋਟਾਂ ਹੀ ਮਿਲਣਗੀਆਂ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 110 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 5 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹੀ ਕਰਨਗੇ।

ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਏਕਤਾ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਸਕਦਾ ਸੱਤਾ ਵਾਲਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਚੌਥੇ ਗੇੜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੱਤਾ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਬਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਫਰਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਮ 'ਤੇ ਬਹੁਮਤ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗਠਜੋੜ ਪੰਦਰਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦਾ ਵੀ ਸੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਨਵਾਂ ਗਠਜੋੜ ਕਿੱਦਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨਾਲ ਬਣੇਗਾ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਜੂਝ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੌਣ ਕਰੇਗਾ। ਰਾਜਨੀਤਿਕ-ਅੰਤ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨਾਲ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸੰਭਾਵੀ ਸੱਤਾ ਦਾ ਆਕਾਰ ਉਭਰੇਗਾ।

ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਕਈ ਮੰਨੇ-ਪ੍ਰਮਾਣੇ ਚੋਣ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਮੰਨ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ, ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 275 ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਪਹੁੰਚੇ। ਪ੍ਰੋ. ਮਹੇਸ਼ ਰੰਗਰਾਜਨ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਜਿਹੜੇ ਹਾਲਾਤ ਨਜ਼ਰ ਆ

ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸ ਵਿਚ ਦੋਨਾਂ ਦਲਾਂ ਦੇ ਸਾਂਸਦਾਂ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਗਿਣਤੀ ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 270-75 ਵਿਚਾਲੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸੀ.ਐਸ.ਡੀ.ਐਸ. ਦੇ ਚੋਣ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਡਾ. ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸੂਰਤੋਂਹਾਲ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸਾਂਸਦਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਦਾ 290 ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਜਾਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਕੁਝ ਕੁ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 280 ਤੱਕ ਹੀ ਸਿਮਟ ਜਾਵੇਗੀ।

ਜੇਕਰ ਇਹੀ ਸੂਰਤੋਂ ਹਾਲ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਗੈਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਭਾਜਪਾਈ ਖੋਮੇ ਦੇ ਸਾਂਸਦਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 250 ਤੋਂ 260 ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੱਧੇ ਦਰਜਨ ਦਲਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕੋਈ ਮੈਤਰੀ-ਸੰਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਲਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਖੇਤਰੀ-ਸਥਾਨਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ

ਅਕਸ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ

ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ

ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ

ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਦਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਦੀ ਦਰਕਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਘੱਟੇ ਘੱਟ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਤਾਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ

ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਦੀ ਨੇਤਾ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਾਲਣਗੇ?

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਾਂ ਟਿਕਾਈ ਬੈਠੀ ਹੈ, ਪਰ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਨਾਲ ਨਿਤੀਸ਼ ਦਾ ਸਾਥ ਕਿੱਦਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ? ਕਾਂਗਰਸ ਜੇਕਰ ਬਸਪਾ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ ਤਾਂ ਸਪਾ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੋ.ਜ.ਪ.। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਨਾਦ੍ਰਮੁਕ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹੀ ਪੁਰਾਣਾ ਸਹਿਯੋਗੀ ਗਠਜੋੜ ਦ੍ਰਮੁਕ ਛੁੱਟ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਚੋਣ ਰਣਨੀਤਿਕ ਜੈਰਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਮੁਤਾਬਕ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿਚ ਪੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਉਦੋਂ

ਕਾਂਗਰਸ ਦ੍ਰਮੁਕ ਨੂੰ ਕਿੱਦਾਂ ਸੰਭਾਲੇਗੀ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਅਸਾਮ, ਝਾਰਖੰਡ, ਆਂਧਰਾ

ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਘਾਟਾ ਹੁੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਹਿਤ ਕੁਝ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਸਕੋਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲ ਵਰਗੇ ਕੁਝ ਸੂਬੇ ਤੀਜੇ ਜਾਂ ਚੌਥੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮੀਕਰਣ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਆਧਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਣਗੇ। ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਡੇ ਵਾਧੇ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਲਗਾਈ ਬੈਠੀ ਹੈ।

ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਾਧਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਤਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਵੋਟ ਤਾਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਕੁਝ ਸੀਟਾਂ ਵੀ ਵਧ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਚਮਤਕਾਰਿਕ ਵਾਧੇ ਦੇ ਆਸਾਰ ਫਿਲਹਾਲ ਘੱਟ ਹਨ। ਉਥੇ ਫਾਇਦੇ ਵਿਚ ਰਹੇਗਾ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ)। ਆਂਧਰਾ ਵਿਚ ਟੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਅਤੇ ਪ੍ਰਜਾਰਾਜਯਮ ਵਿਚਾਲੇ ਨੌਕ-ਝੋਕ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਤਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਫਰੀਮਾਨਟ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਉਘੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਇਕ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਸਦੇ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਡੱਟ ਕੇ ਮਦਦ ਕਰਨ। ਛੋਟੇ ਬਾਦਲ ਨੇ ਇਸ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਆਪਣੇ ਸਕੇ ਸਬੰਧੀਆਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਕਿ ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ)-ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪਾ ਕੇ ਭਾਰੀ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਜਿਤਾਉਣ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਜਿੱਤ ਸਮੂਹ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਐਨ ਡੀ ਏ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਨਵੇਂ ਰਸਤੇ ਖੁਲ੍ਹਣਗੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਪਨਾਹ ਦਿਵਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਅਤੇ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਦਫਤਰ ਹਨ। ਉਹ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਅਮੈਰਿਕਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਐਂਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦੇ ਚੀਫ ਪੈਟਰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਅਮੈਰਿਕਨ ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ

ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਸੋਸ਼ਲ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਚੀਫ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਵੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਇਕ ਨਾਟਕ 'ਗੁਰੂ ਮਾਨਿਓ ਗ੍ਰੰਥ' ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨਾਟਕ ਉੱਤੇ ਜਲਦ ਹੀ ਇਕ ਟੈਲੀਫਿਲਮ ਵੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਜਿਤਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਚੋਣਾਂ 7 ਮਈ ਅਤੇ 13 ਮਈ ਨੂੰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੋਂ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ, ਜਬਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਾਠ, ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ, ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਖੱਟੜ, ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੰਡਿਆਲੀ, ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ, ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੁਭਾਨਪੁਰ, ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਸੂਹਾ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਹੋਰੀ ਗਿੱਲ, ਅਵਤਾਰ ਗਿੱਲ, ਚੁਹਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆਗੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂੰ ਨੇ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੇਸ 8 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਖੁਲਵਾਇਆ

ਫਰੀਮਾਨਟ: ਅਟਾਰਨੀ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ ਨੇ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੇਸ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਆਰਡਰ ਲੱਗਣ ਤੋਂ 8 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਖੁਲਵਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂੰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਉਸਦੀ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ 8 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ (ਅਗਸਤ 21, 2000) ਨੂੰ ਪੱਕੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਡਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਭਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂੰ ਨੇ "ਫੋਇਆ" ਅਧੀਨ ਯਕਲਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾਈ ਅਤੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੂਰੀ ਫਾਈਲ ਭੇਜਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਫਾਈਲ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂੰ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਬੀ.ਆਈ.ਏ. ਬ੍ਰੀਫ ਉਸਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵੱਜੋਂ ਬੀ.ਆਈ.ਏ. ਨੇ ਉਸਦਾ ਕੇਸ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂੰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸ਼ਰਣ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ ਰੋਕਣ ਵਾਸਤੇ ਅਰਜੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰੰਤੂ 21 ਅਗਸਤ, 2000 ਨੂੰ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਵਿਖੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਬੋਰਡ ਆਫ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ

ਅਪੀਲਜ਼ ਅਤੇ 9 ਸਰਕਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਉਸਦੇ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲੇ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੇਸ ਵਿਚਲੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਉਸਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਕੇਸ ਮੁੜ ਤੋਂ ਖੁਲਵਾਉਣ ਲਈ ਅਰਜੀ ਤੇ ਅਰਜੀ ਪਾਉਣੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪ੍ਰੈਲ 30 2001 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਲੇਬਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ' ਦੀ ਅਰਜੀ ਪਾਈ ਹੋਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਮੰਨਜੂਰ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਮਨਜੂਰ ਹੋਈ ਆਈ-140 ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਸਟੇਟਸ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਅਟਾਰਨੀ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕੇਸ ਖੁਲਵਾਉਣ ਦੀ ਅਰਜੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦਾ

ਮੌਕਾ ਖੁੰਝ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਗਸਤ 2000 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕੇਸ ਵਿਚਲੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਘੋਖੇ ਕੇਸ ਮੁੜ ਤੋਂ ਖੁਲਵਾਉਣ ਦੀਆਂ 6 ਅਰਜੀਆਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ।

ਸ੍ਰੀ ਪੰਨੂੰ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜੋ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਸੰਜੀਦਾ ਸਲਾਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤੋਂ ਵੀ ਰਾਇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਣ। ਪਰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਤੱਥ ਜਾਣਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਫਾਈਲ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ "ਫੋਇਆ" ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਗਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹੋਣ।

ਵੱਖ ਵੱਖ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ 'ਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਡੇ ਮਨਾਇਆ

ਡੈਲਸ, ਟੈਕਸਸ (ਰਾਣਾ ਇਕਬਾਲ): ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਰਿਚਰਡਸਨ ਵਿਖੇ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜਾ ਬੜੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਾਹੀਂ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਇਲਾਹੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ।

ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮੈਰਿਕਾ ਨੇ ਇਸ ਦਿਹਾੜੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖਣ ਦਾ ਦਿਨ ਵੀ ਮਨਾਇਆ। ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਈ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜੇ ਵਾਅਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਉਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰੇ ਨਾ ਕੀਤੇ ਸਗੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਜਰਾਇਮ ਪੇਸ਼ਾ ਕੌਮ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਿਖਰ ਉੱਚੇ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ 1984 ਵਿਚ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਬਲੂ ਸਟਾਰ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 26 ਜਨਵਰੀ 1986 ਦੇ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸੇ ਵਿਚ ਇਹ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣਾ ਘਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰਹਿ ਸਕਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰ ਸਕਣ। 29 ਅਪਰੈਲ, 1986 ਨੂੰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੋਸ਼ੀਲੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਫੌਜ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਵਿਚ ਪੈਰ ਧਰੇਗੀ, ਉਸੇ ਦਿਨ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਨੀਂਹ

ਪੱਥਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੋ, ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਖਾਤਕੂ ਲਹਿਰ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਭਰਵੀਂ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ 1984 ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਦੀ 25ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮੌਕੇ

ਜਥੇ ਨੇ ਮਨੋਹਰ ਕੀਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ। ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਈ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੁੰਦੀ ਆਈ ਹੈ। ਹਰ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ

ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਭਾਈ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ 29 ਅਪਰੈਲ, 1986 ਦੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਪੰਥਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਹ ਐਲਾਨਨਾਮਾ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵੱਲ ਵੱਡਾ ਕਦਮ ਹੈ। ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਘਰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਹਾਲੀਆ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ

ਭਾਈ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ 1984 ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆ ਵੱਸੇ ਜੋ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਜੂਝ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਾਇਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਸਾਡਾ ਇਹੋ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਇਸ ਪਾਸੇ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਈਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਜੂਝ ਰਹੇ ਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕੈਲਮਜੂ ਵਿਚ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ. ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਹਰ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਪਾਠ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੈਲਮਜੂ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: 29 ਅਪਰੈਲ, 1986 ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਐਲਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਇਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕੈਲਮਜੂ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਡੇ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਲੰਘੇ ਐਤਵਾਰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਮੌਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਰਸਭਿੰਨੇ ਕੀਰਤਨ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੰਤ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਹੀਂ ਭਾਈ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਹੀਂ

CUSTOM CARPENTRY

ਪਿਛਲੇ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

ਸ਼ਿਕਾਗੋਲੈਂਡ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਘਰ, ਰੂਮ ਅਡੀਸ਼ਨ, ਨਵੀਂ ਕਿਚਨ, ਨਵੇਂ ਵਾਸ਼ਰੂਮ, ਸਾਈਡਿੰਗ ਤੇ ਰੀਕਰੀਏਸ਼ਨ ਰੂਮ, ਨਵੀਂ ਡੈਕੋਰੇਸ਼ਨ ਵਗ਼ੈਰਾ ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਇੰਸੋਰੈਂਸ ਕਲੇਮ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

GIAN SINGH SEEHRA Ph: 630-841-6537

ਸਿੰਘ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

ਕਾਰ ਚਲਾਉਣੀ ਸਿੱਖੋ

ਹਿੰਦੀ-ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰੋ
ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ-847-791-9331

Singh Driving School

473-W, Northwest Highway, Palatine-IL-60067

ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰੌਣਕ ਮੇਲਾ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ
ਇੰਟਰਨੈਟ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੇਲੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

www.Raunakmela.com

Enjoy Live Radio Show
Every Sun: 9am-9.30am
(Central Time)
on 1590AM

or on Internet.

Since 1983

ਮੇਜ਼ਬਾਨ: ਪੰਮੀ ਗਿਲ

Loose Weight Feel Great!

Fast Weight Loss

*Natural *Guaranteed

*Doctor Recommended

ਕੁਦਰਤੀ ਹਰਬਲ Products ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਭਾਰ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ Side Benefits ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਘਟਾ ਜਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ

IQBAL KAUR

Ph: 708-444-0554

ਕਾਕਾ ਧਾੜਾਂ ਤੇ ਲੁਟੇਰਾ ਲਸ਼ਕਰ ਨੇ ਇਸ ਵਾਰ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਸਾਰ

—ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ

ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਾ ਸੁਭਾਵਕ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਕਿਹੜਾ ਮੋਰਚਾ ਜਿੱਤੇਗਾ ਤੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਕਈ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੋਟਾਂ ਪੈਣ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਪੜਾਅ ਲੰਘ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਰੁਚੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ।

ਚੋਣ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਬਹਾਲੀ ਰਤਕਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਰਾਜ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਧਿਰਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਉੱਤੇ ਚਿੱਕੜ ਦੇ ਬੁੱਕ ਸੁੱਟਣ ਨੂੰ ਹੀ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਈ ਫਿਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਚਿੱਕੜ ਦਾ ਬੁੱਕ ਦੂਜਿਆਂ 'ਤੇ ਸੁੱਟਣ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਵੀ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਦੀ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਪਹਿਲੀ ਮਈ ਦੇ ਦਿਨ ਫ਼ਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਹਲਕੇ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ। ਉਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਭਾਸ਼ਣ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਲਿਬੜਾ ਵਲੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਛੱਡ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਬਣ ਜਾਣ ਨੂੰ ਹੀ ਵੱਡਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਕਹਿਣ ਵੇਲੇ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਏਥੋਂ ਤੱਕ ਕਹਿ ਗਏ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਛੱਡ ਕੇ ਦੂਜੀ ਵਿਚ ਚਲਾ ਜਾਵੇ? ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਆਖੀ, ਹਾਲੇ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਪੁਰਾਣਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਬੀਰ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਨਾਲ ਬੈਠਾ ਸੀ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਇੰਜ ਨੀਵਾਂ ਕਰੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਪੁੰਨੀ ਨਾਲ ਨੱਕ ਲਾ ਕੇ ਵੇਖਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਜਲਸਾ ਮੁੱਕਦੇ ਸਾਰ ਇਹੋ ਸਥਿਤੀ ਖ਼ੁਦ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਬਣ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੁੱਛ ਲਿਆ ਕਿ ਫ਼ਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜਦੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੀ ਸਿਰਫ਼ ਟਿਕਟ ਖ਼ਾਤਰ ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਉਹਦੇ ਬਾਰੇ ਕੀ ਖਿਆਲ ਹੈ? ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮੌਕਿਆਂ ਲਈ ਜਾਣੀ-ਪਛਾਣੀ ਮੁਸਕਣੀ ਨਾਲ ਕਾਰ ਵਲ ਤੁਰ ਗਏ।

ਐਨ ਇਹੋ ਸਥਿਤੀ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡ ਕੇ ਗਏ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਾਲਿਬ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰ 'ਦਲ-ਬਦਲੂ' ਕਹਿ ਕੇ ਭੰਡਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਟੇਜੋਂ ਉਤਰਦੇ ਸਾਰ ਕੋਈ ਪੱਤਰਕਾਰ ਪੁੱਛ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਚੋਂ ਆਏ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਲਿਬੜਾ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਹਦੇ ਬਾਰੇ ਕੀ ਖਿਆਲ ਹੈ ਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਕੀ ਖਿਆਲ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਈ ਸਾਲ ਅਕਾਲੀ ਰਹਿ ਕੇ ਫੇਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਣ ਬਣਿਆ ਸੀ? ਕੀ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਸੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਚੋਣ ਮੁੱਦਾ ਮੰਨ ਲਈਏ? ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਿਰ ਵਿਚ ਸੋਚਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਏਦਾਂ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ।

ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ, ਭੁੱਖ ਵੀ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ, ਓਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਡੰਗਰਾਂ ਦਾ ਗੋਰਾ

ਚੁੱਕਣਾ ਵੀ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਿਹਾਰ ਦਾ ਅਸਲੀ ਲੀਡਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਹੈ? ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਹੈ। ਉਥੋਂ ਦੋਵੇਂ ਵੱਡੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾ ਤਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਨਾ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ, ਸਗੋਂ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਤੇ ਬੀਬੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਖ਼ੁਦ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮੁੱਦੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੇ ਗੁੰਡੇ ਪਾਲ ਰੱਖੇ ਹਨ ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਕੋਲ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬਾਹੂਬਲੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਰਜਨਾਂ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੋ-ਦੋ, ਚਾਰ-ਚਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਹੈ। ਲੜਾਈ ਉਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਗੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਬਹੁ-ਬਲ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਵਧ ਲੱਠ-ਮਾਰ ਹੋਏ, ਉਹ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦੋ-ਚਾਰ ਰਾਜ, ਕੇਰਲਾ ਵਰਗੇ, ਹਾਲੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਬਾਕੀ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮਾਮਲਾ 'ਜਿਸ ਕੀ ਲਾਠੀ, ਉਸ ਕੀ ਭੈਸ' ਵਾਲਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਰਾਜ ਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਜੇ ਵੀ ਵਾਪਰ ਜਾਵੇ, ਸਭ ਠੀਕ ਹੀ ਠੀਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵੇਖਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਦੇ ਇਕ ਰਾਜ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਈ ਖ਼ਬਰ ਪੜ੍ਹ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸੈਂਕੜੇ ਪੋਲਿੰਗ ਬੂਥ ਹਨ, ਜਿਥੇ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਾਂ ਭੁਗਤ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਭੁਗਤਣਾ ਓਥੋਂ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸੂਝ ਦਾ ਪੱਧਰ ਵਧ ਜਾਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਖ਼ਬਰ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਅੱਠ ਸੌ ਬਾਈ ਵੋਟਾਂ ਕੁੱਲ ਹਨ, ਪਰ ਓਥੇ ਗਿਆਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਛਿਆਨਵੇਂ ਵੋਟਾਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਪੌਣੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਵਧ ਵੋਟਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਾੜੇ-ਮਾਰਾਂ ਨੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਮਸ਼ੀਨ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਕਰ ਕੇ ਬਟਚਨ ਦੱਬਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਹੀ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਰਨ। ਇਕ ਪੋਲਿੰਗ ਬੂਥ ਤਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਵੀ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਕੁੱਲ ਵੋਟਰ 196 ਸਨ ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਭੁਗਤ ਗਈਆਂ 302, ਭਾਵ ਕਿ ਇਕ ਸੌ ਚਾਰ ਵੋਟਾਂ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ। ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਵੋਟ ਤਾਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਸਾਇਦ ਭੁਗਤ ਜਾਂਦੀ ਹੋਵੇ, ਇਹ 'ਪ੍ਰਾਪਤੀ' ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਹਾਨ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਏਥੇ ਸੌ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਕ ਸੌ ਚਰਵੰਜਾ ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਾਂ ਵੀ ਭੁਗਤ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਏਦਾਂ ਦੇ ਪੋਲਿੰਗ ਬੂਥ ਇਕੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ 'ਚ ਉਨੰਜਾ ਨਿਕਲੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ!

ਚੱਲਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਦਿਨ

ਇਹ ਕੌੜਾ ਸੱਚਾ ਵੀ ਬੇਪਰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਬੁੱਢੇ ਨਾਲੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਗੰਦਾ ਵਹਿਣ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦਾ ਵਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇਰੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣੇ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਲੈਂਦਾ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਲ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਅਫ਼ਸਰ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਇੱਕ-ਮੁੱਠ ਹੋ ਖੜੋਤੇ।

ਓਧਰ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਨੇ ਇਹ ਸੱਚ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰ

ਹੁਣ ਅਸੀਂ 'ਸੱਭਿਆਕ' ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਸਰਹੱਦਾਂ ਉੱਤੇ ਜੰਗ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਬਾਕਾਇਦਾ ਫੌਜ ਹੀ ਲੜਨ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਲਸ਼ਕਰ ਨਹੀਂ ਜੋੜੇ ਜਾਂਦੇ। ਪਰ ਉਹ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਤਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਅੰਦਰੋਂ ਨਹੀਂ ਗਈ। ਹੁਣ ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਵੱਡੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੀ 'ਕਾਕਾ-ਧਾੜ' ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੀ ਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਕੋਈ ਕਰਦੀ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਹੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ 'ਕਾਕਾ ਧਾੜ' ਨੂੰ ਅੱਜ ਦਾ 'ਲੁਟੇਰਾ ਲਸ਼ਕਰ' ਮੰਨ ਲਵੋ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਓਂ ਕੋਈ ਤਨਖ਼ਾਹ ਤਾਂ ਮਿਲਣੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਇਹ ਲਾਰਾ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਵਾਲੇ ਅੱਖ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਬਠਿੰਡੇ ਵਾਲਾ ਕਿਲ੍ਹਾ' ਫਤਹਿ ਕਰਵਾ ਦਿਓ, ਫੇਰ ਭਾਵੇਂ ਮੋਢੇ ਪਾਉਂਦੇ ਫਿਰਿਓ।

ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਵਲੋਂ ਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਬਾਰੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਕੋਲ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਵੀ ਪੱਕੇ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਕਾਲੀ ਕਮਾਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 'ਉਪਰ ਤੱਕ' ਕਿੰਨੀ-ਕਿੰਨੀ ਵੰਡੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 'ਉਪਰ ਤੱਕ' ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾਲ ਇਹ ਮੰਗ ਉੱਠ ਪਈ ਕਿ ਇਸ਼ਾਰਾ ਮਾਲ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਵਲ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜਾਂਚ ਤਦੇ ਹੀ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ

ਮੰਤਰੀ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਵੇ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਗੱਲਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਤੇ ਕੇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਸਾਹਮਣੇ ਤੀਹ ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਦਿਨ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਉਹ ਕੁਝ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸੁਫ਼ਨਾ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਆ।

ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਦਰਜ

ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਵਜੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਚੌਥਾ ਹਿੱਸਾ (ਲਗਭਗ ਇਕ ਲੱਖ ਸਾਢੇ ਸੱਤਾਸੀ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਸਟਾਫ਼ ਨੂੰ ਵੰਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰੋਜ਼ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸੁਮੇਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰਜਰ ਨੂੰ, ਪੰਝੱਤਰ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਰੋਜ਼ ਕਮਲਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਬਰਾੜ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਰੋਜ਼ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਮੋਹਨ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰੋਜ਼! ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਕੰਮ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜੇ ਬਾਈ ਮੰਨ ਲਈਏ ਤਾਂ ਇਕ ਕਰੋੜ ਪੈਂਹਠ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਮਾਈ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਚੁਤਾਲੀ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ 'ਉਤਲੀ' ਆਮਦਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕਹੀ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕਹੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੇ ਚਾਹੀਂ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਚੁਤਾਲੀ ਲੱਖ ਉਗਰ੍ਹਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਦੇ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲਦੇ ਦਸਵੰਧ ਨਾਲ ਉਹ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਨਾ ਟੱਪਦਾ ਹੋਵੇਗਾ?

ਇਹ ਹਾਲਤ ਇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਵੱਡੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਵਧ ਕਮਾਈ, ਛੋਟੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਘੱਟ, ਪਰ ਸੁੱਕੇ ਸੰਘ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਬਾਰੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਪੈਣਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪੱਖ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਥੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸੁਣਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੀਡੀਆ ਵਾਲੇ ਵੀ ਬੈਠੇ ਹਨ।

ਸੰਸਦੀ ਹਲਕਾ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਮਰਦ, ਔਰਤ ਅਨੁਪਾਤ ਲਗਭਗ ਬਰਾਬਰ

ਤਰਨਤਾਰਨ : ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਚ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਵੋਟਰਾਂ ਵਿਚਲਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਅਨੁਪਾਤ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਆਦਮੀ-ਔਰਤ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਸਮਝਣ ਵਲ ਇਕ ਸਾਰਥਕ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਦੀ ਕੁਲ ਵੋਟ 116255 ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਔਰਤ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 57512 ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਇਥੇ ਮਰਦ ਵੋਟਰ 58743 ਹਨ। ਇਸ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਅੰਦਰ ਜਿਥੇ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਅੰਦਰ ਮਰਦ-ਔਰਤ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ, ਉਥੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਿਚ ਇਹ ਅਨੁਪਾਤ ਬਾਕੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਇਥੇ ਕੁਲ ਵੋਟਰ 148583 ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 71567 ਔਰਤ ਵੋਟਰ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ 77016 ਮਰਦ ਵੋਟਰ ਹਨ।

ਕਪੂਰਥਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ

ਆਖਰ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਕੀਲ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪੱਖ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ? ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਚੋਣ-ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ। ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਪਰਦਾ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੀ ਹੈ, ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਮੁੱਖ ਧਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹੋ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 'ਰਾਜ ਦੀ ਰੀਤ' ਜੁ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਗਾੜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਵੱਡੀਆਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਧਿਰਾਂ ਅੱਖ ਵਿਚ ਅੱਖ ਪਾ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ।

ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੈਂ ਸਾਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਅੰਦਰਲਾ ਸਮੇਂ ਦਾ ਸੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਗੁਸਤਾਖੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਜੰਗਾਂ ਮੌਕੇ ਦੋ ਕਿਸਮ ਦੀ ਫੌਜ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਕ ਤਨਖ਼ਾਹਦਾਰ ਫੌਜ, ਜਿਹੜੀ ਰਾਜੇ ਤੋਂ ਤਨਖ਼ਾਹ ਲੈਂਦੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮਿਥੇ ਹੋਏ ਜਰਨੈਲ ਦੀ ਕਮਾਨ ਹੇਠ ਲੜਦੀ ਤੇ ਬੰਧੋਜ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਜਿੱਤਣਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਬੰਧੋਜ-ਬੁੱਧ ਫੌਜ ਥੋੜ੍ਹੀ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਉਦੋਂ ਲੁਟੇਰਾ ਲਸ਼ਕਰ ਜੋੜ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਲਸ਼ਕਰ ਨੂੰ ਤਨਖ਼ਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਣੀ ਹੁੰਦੀ, ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਉੱਤੇ ਲੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਜਿੱਤ ਗਏ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੂਰੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਲੁੱਟ ਸਕਦੇ ਹੋ ਲੁੱਟਦੇ ਰਹੋ। ਉਹ ਮੱਧ-ਯੁੱਗ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕਈ ਸਦੀਆਂ ਤੱਕ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਹੁਣ ਅਸੀਂ 'ਸੱਭਿਆਕ' ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਸਰਹੱਦਾਂ ਉੱਤੇ ਜੰਗ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਬਾਕਾਇਦਾ ਫੌਜ ਹੀ ਲੜਨ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਲਸ਼ਕਰ ਨਹੀਂ ਜੋੜੇ ਜਾਂਦੇ। ਪਰ ਉਹ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਤਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਅੰਦਰੋਂ ਨਹੀਂ ਗਈ। ਹੁਣ ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਵੱਡੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੀ 'ਕਾਕਾ-ਧਾੜ' ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੀ ਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਕੋਈ ਕਰਦੀ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਹੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ 'ਕਾਕਾ ਧਾੜ' ਨੂੰ ਅੱਜ ਦਾ 'ਲੁਟੇਰਾ ਲਸ਼ਕਰ' ਮੰਨ ਲਵੋ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਓਂ ਕੋਈ ਤਨਖ਼ਾਹ ਤਾਂ ਮਿਲਣੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਇਹ ਲਾਰਾ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਵਾਲੇ ਅੱਖ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਬਠਿੰਡੇ ਵਾਲਾ ਕਿਲ੍ਹਾ' ਫਤਹਿ ਕਰਵਾ ਦਿਓ, ਫੇਰ ਭਾਵੇਂ ਮੋਢੇ ਪਾਉਂਦੇ ਫਿਰਿਓ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ 'ਬਠਿੰਡੇ ਵਾਲਾ ਕਿਲ੍ਹਾ' ਕਹਿੰਦੇ ਤਾਂ ਗੱਲ ਬਠਿੰਡੇ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਹਰ ਉਸ ਹਲਕੇ ਦੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜਿਥੇ 'ਤਖ਼ਤ ਜਾਂ ਤਖ਼ਤ' ਵਰਗੀ ਲੜਾਈ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗੱਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਜਿੰਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਵੇ, ਚੋਣ-ਮੁੱਦਾ ਕਿਵੇਂ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ 'ਕਾਕਾ ਧਾੜ' ਵਾਲੇ ਅੱਜ ਦੇ ਲਸ਼ਕਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਰੁਚੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ?

ਹੁਣ ਅਡਵਾਨੀ ਦਾ ਨਵਾਂ ਸ਼ੋਸ਼ਾ, ਅਖੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਮਿਆਦਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ

ਗਾਂਧੀ ਨਗਰ : ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲ.ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਕਰਾਈਆਂ ਜਾਣ।

81 ਸਾਲਾ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਮਗਰੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ 'ਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦਾ ਸ਼ਾਸ਼ਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਪਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਵਾਰਾਂ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਡਵਾਨੀ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ

ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਨਹੀਂ ਵੀ ਰਹਿੰਦੀ, ਤਾਂ ਸਦਨ ਭੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਬਲਕਿ ਬਦਲਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੋਂਦ 'ਚ ਲੈ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਗਰਮੀ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੇਸ਼ ਆਉਣੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਰਮੀਆਂ 'ਚ ਵੋਟਾਂ ਘੱਟ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਫਰਵਰੀ 'ਚ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੋਟ ਪਾਉਣੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਕਰਕੇ ਵੋਟਿੰਗ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਇਕੱਲੀ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਜੇਤੂ ਰਹੇਗੀ ਤੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੀ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਸਰਕਾਰ ਬਣੇਗੀ।

ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਵੋਟ ਪਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਚੋਣਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ

ਉੱਡਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪੈੜ 'ਚ...

ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਕ੍ਰਿਸਮੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਕ ਦੋਰ ਦੇ ਹਿੰਦੀ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਸਲਮਾ ਆਗਾ ਦੇ ਗੀਤ 'ਆਪ ਜੈਸਾ ਕੋਈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਮੇਂ ਆਏ' ਨਾਲ ਤਰਬੱਲੀ ਮਚੀ, 'ਰਾਮ ਤੇਰੀ ਗੰਗਾ ਮੈਲੀ' ਵਿਚਲੇ ਗੀਤ 'ਸੁਨ ਸਾਹਿਬਾ ਸੁਨ ਪਿਆਰ ਕੀ ਧੁਨ' ਨਾਲ ਹਰ ਮਾੜੇ-ਧੀੜੇ ਦੇ ਬੁੱਲਾਂ 'ਤੇ ਗੀਤ ਚੰਬੜਿਆ ਰਿਹਾ ਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਦੇ ਗੀਤ 'ਯੇਹ ਈਲੂ ਈਲੂ ਕਿਆ ਹੈ-ਆਈ ਲਵ ਯੂ' ਨਾਲ ਡੂਫਾਨ ਆਇਆ ਰਿਹਾ। ਇਵੇਂ 'ਸਾਹਿਬਾਂ ਬਣੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ' ਨਾਲ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਗਾਇਕੀ 'ਚ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਫਿਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ 'ਜਿਉਣਾ ਮੌਤ' ਬਲੈਕ ਵਿਚ ਵਿਕਿਆ, 'ਮੈਨੂੰ ਖਿੱਚ ਲੈ ਚੁਬਾਰੇ ਵਿਚੋਂ ਬਾਂਹ ਫੜ ਕੇ' ਨਾਲ ਮੁਹੰਮਦ ਸਦੀਕ ਤੇ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਸਿਖਰ ਕੀਤੀ, 'ਮਾਮਲਾ ਗਤਬਤ ਹੈ' ਨਾਲ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ 'ਤੇ ਛਾ ਗਿਆ। 'ਟਕੁਏ' 'ਤੇ ਟਕੁਆ ਖੜਕੇ' ਨਾਲ ਚਮਕੀਲਾ ਨਿਤਰਿਆ, ਫਿਰ ਬਿੰਦਰਖੀਆ, ਸਰਦੂਲ, ਨੂਰੀ, 'ਆਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਕਾਹਦੀ ਜਿੰਦਗੀ' ਨਾਲ ਹੰਸ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਵਿਰਕ ਤੇ ਫਿਰ ਹਰਜੀਤ ਹਰਮਨ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਹੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਧਮਾਕੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਇਕ ਸਮਾਂ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਆਇਆ, ਜਦੋਂ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਲੱਗਾ ਕਿ ਦੋ-ਗਾਣਿਆਂ ਦਾ ਯੁੱਗ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਦੋ-ਗਾਣਿਆਂ ਦੀ ਪੰਜਾਲੀ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਨਾਂ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸੁਦੇਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ, ਪ੍ਰਵੀਨ ਭਾਰਤਾ ਤੇ ਨੇਹੀਆਂ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੀ ਮਿਸ ਪੂਜਾ। ਜਿਵੇਂ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਦੇ ਸ਼ੋਅ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਿੰਗੀ ਟਿਕਟ ਖਰਚ ਕੇ ਵੀ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਪੰਜਾਬੀ ਸਹਿਜੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ 'ਬਈ ਪੂਆਂ ਕੱਢ ਤਾ, ਸੁਆਦ ਲਿਆਤਾ, ਰੂਹਾਂ ਰਾਜੀ ਕਰਤੀਆਂ। ਇਵੇਂ ਪੂਜਾ ਦੇ ਸ਼ੋਅ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਸੁਣਿਐ, "ਬਈ ਮਾੜਕੁ ਜਿਹੀ ਕੁੜੀ ਕਿਆ ਕਮਾਲ ਐ।" ਲੁਧਿਆਣੇ 'ਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਹਾਕਾ ਕੁ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਮੇਲਾ ਦੇਖਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹਦੇ ਮੂਹਰੇ ਇਕ ਵਾਰ

ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਐਵਰੈਸਟ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਵੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਿਚ ਸਿਰ ਨੀਵਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਮੈਚ ਤੁਸੀਂ ਇਕੱਲੇ ਖੇਡੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਬਣਾਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੈਜੀ ਬੈਂਸ ਨੇ ਜਦੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ 'ਘੁੰਗੀਆਂ ਦੇ ਜੋੜੇ' ਵੇਲੇ ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸ਼ੌਂਕੀ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੋਚਦਾ ਸਾਂ ਸਿਰਜਿਆ ਉਹ ਇਤਿਹਾਸ ਹਾਲੇ ਮੇਰੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਹੈ। ਸੱਚ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਦੋਂ ਬੀਬੀ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਮਾਂਚ ਸੰਚਾਲਕਾ ਬਣੀ ਸੀ। ਉਦੋਂ 1994 ਵਿਚ ਗੁਰਦਾਸ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਰ ਗਵਾਈਆ ਸਣੇ ਚਰਨਜੀਤ ਅਹੁਜਾ ਉਥੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਸ਼ੌਂਕੀ ਮੇਲੇ ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਜੈਜੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜੈਜੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਅੰਦਾਜ਼ ਨੇ ਦੁਆਬੇ ਦੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੀਵਾਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਪੁੱਠੀ ਟੋਪੀ ਲੈ ਕੇ ਅਣਜਾਣਾਂ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਵੇਖਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਆਨੰਦ ਸੀ ਤੇ ਗਾਇਕੀ 'ਚ ਤੀਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਗਹਿਗੱਚ ਹੋ ਕੇ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਇਹ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਕਿ ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਫੁੱਲ ਜਿਹੀ ਇਕ ਕੁੜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਿੱਠੇ ਪ੍ਰਸੰਸਕਾਂ ਦਾ ਕਿੱਡਾ ਵੱਡਾ ਕਾਫਲਾ ਜੋੜ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੁਆਦਲਾ ਭੋਜਨ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵਧ ਖਾਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੀਭ ਨੇ ਸੁਆਦ ਲੈਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ। ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਜੇ ਹੱਸਣਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਮੁਸਕਰਾਓ ਜ਼ਰੂਰ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਸਕਾਹਟ ਹੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਭ ਸੁੱਖ ਸਾਂਦ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਕੁੜੀ ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਦੀ ਲੰਬੀ ਗੱਲ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਢੰਗ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਹੈ। ਲੋਕ ਪੂਜਾ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਹੇ ਇਹ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣੋ ਜਾਂ ਉਹ?

ਗੰਗਾ ਨਗਰ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਹਾਲ ਨੱਕੋ-ਨੱਕ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਖਾਸ ਗੱਲ ਕੀ ਸੀ? ਜੈਜੀ ਬੈਂਸ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਸੀ, ਅਮਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ ਵੀ, ਗੀਤਾ ਜੈਲਦਾਰ ਨਵਾਂ ਮੁੰਡਾ ਸੀ ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਫਰਾਂਸ ਨੇ ਬੁੱਲਾਂ ਦੀ ਮੁਸਕਾਹਟ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੋਹਣਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲਿਪਸਟਿਕ ਦਾ ਤੋਹਫਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀ ਗਾਇਕੀ 'ਚ ਤੋਹਫੇ ਵਰਗੀ ਕੁੜੀ ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੇ ਸੁਣਨ ਲਈ ਉਪਰੋਂ ਬਲੀ ਹੋਏ ਪਏ ਸਨ।

ਪੁੱਠੀ ਟੋਪੀ ਲੈ ਕੇ ਅਲੱਗ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਮੈਂ ਸੁਣੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਬੋਡੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਇਕ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਕੁੜੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ 'ਮਾਂ ਜਲਦੀ ਚੱਲੋ ਨਾ ਪੂਜਾ ਗਾ ਹਟੇਗੀ।'

ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਛੱਡ ਲਈਏ ਤਾਂ ਇਸ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਾਰੇ ਜੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵਜੋਂ ਰਾਏ ਦੇਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹੋ ਕਹਾਗਾ ਕਿ 'ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇਖਣ ਆਏ ਨੱਥੇ ਫੀਸਦੀ

ਜਿੰਨੇ ਪੂਜਾ ਨੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਗਾਏ ਨੇ ਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਇਕ ਖਾਸ ਵਰਗ ਵਿਚ ਉਹ ਸਾਰੇ ਹਿੱਟ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਵਰਲਡ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਸਦੀਕ-ਰਣਜੀਤ ਦੀ ਜੋੜੀ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਕਮਾਏ ਹੋਣਗੇ, ਉਨੇ ਉਸ ਨੇ ਕਮਾ ਵੀ ਲਏ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਗਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਮਰਦ ਗਾਇਕ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਪੂਜਾ ਨੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਚਮਕੀਲੇ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗੀਤ 'ਤਲਵਾਰ ਮੈਂ ਕਲਗੀਧਰ ਦੀ ਹਾਂ' ਵਾਂਗ ਪੂਜਾ ਦੇ ਕਈ ਪ੍ਰਸੰਸਕ ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਣੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨੇ ਵੀ ਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ 'ਜੇ ਕੋਲ ਹੁੰਦਾ ਨਨਕਾਣਾ ਤਾਂ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਜਾਣਾ ਸੀ।' ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਦੇ ਕਈ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਜਪੁ ਜੀ ਸਾਹਿਬ' ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਆਰੰਭ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਵੇਲੇ ਵੀ ਪੂਜਾ ਦਿਸਦੀ ਹੈ। ਪੂਜਾ ਦੇ ਇਸ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਜਿੰਨੇ ਗੀਤ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹਦੇ 'ਚੋਂ 80 ਫੀਸਦੀ ਵਿਚ ਪੂਜਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਹੋਰ ਵਧ ਜਾਵੇਗੀ।

ਜਿਥੇ ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਨੇ ਪ੍ਰਸੰਸਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬੇਹਿਸਾਬ ਹੋ ਉਥੇ ਉਸਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਵਲੋਂ ਗਾਏ ਹਲਕੇ-ਫੁਲਕੇ ਕਈ ਗੀਤ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾੜੇ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਦੋਸਤਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਸੰਭਵ ਹੋਈ। ਪੂਜਾ ਆਖਦੀ ਹੈ:-

-ਉਹਨੇ ਪੰਦਰਾਂ ਸੌ ਤੋਂ ਵਧ ਗੀਤ ਗਾ ਲਏ ਹਨ।

-ਹਾਲੇ ਤੀਕਰ ਉਹਨੇ ਸਿਰਫ ਸੱਤ ਸਫਲ ਸਟੇਜ ਸ਼ੋਅ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਰਜਨਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਗਾ ਕੇ ਵੀ, ਇਕ ਵੀ ਅਖਾੜਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ।

-ਉਹ ਬੈਂਕ ਅਫਸਰ ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੈਂਥ ਤੇ ਮਾਂ ਸਰੋਜ ਬਾਲ ਦੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ 'ਚੋਂ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਬਾਂ 'ਤੇ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਐਮ.ਏ.ਬੀ.ਐਡ. ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਵੋਕਲ ਤੇ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਐਮ.ਏ. ਵਾਲੀ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

-ਉਹਦੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕਾ ਹੈ ਤੇ ਭਰਾ ਜੋ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਆਇਆ ਹੈ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਤੇ ਗਾਉਂਦੇ।

-ਗਾਇਕਾ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਨਾਲ ਬਣੀ ਹੈ।

-ਰਾਜਪੁਰੇ (ਪਟਿਆਲੇ) 'ਚ ਉਹਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ।

-ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਤੇ ਦੀਦਾਰ ਸੰਧੂ ਵਾਂਗ ਉਹ ਘੱਟ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਦੀ ਹੈ ਤੇ ਦਸ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਇਕ ਉੱਤਰ ਦੇਂਦੀ ਹੈ।

-ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਨਾਵਾਕਿਫ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਉਹ ਥਾਂ ਬਣਾ ਲਈ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਉਹਦੇ ਪ੍ਰਸੰਸਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ 'ਚ ਨਹੀਂ ਲੱਖਾਂ 'ਚ ਹੈ।

-ਉਹਦਾ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ।

ਗੱਲੀ-ਬਾਤੀ

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਫੋਨ: 925-752-8025

ਲਿਖੇ...', 'ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਚਾਹੀਦੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ ਮਾਏ ਮੇਰੀਏ...' ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਅਮਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ ਨੇ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮੇਲਾ ਭਰਿਆ।

ਜੈਜੀ ਆਪਣੀ ਖਿੱਚ ਤੋਂ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਫਾਰਮੈਂਸ 'ਚ ਨਿਖਾਰ ਆਇਆ। 'ਰੋਮੀਓ ਬਣਾ ਕੇ ਮੁੰਡੇ ਰੱਖਤੇ...', 'ਜੱਟ ਮੌਜਾਂ ਕਰਦਾ ਏ...' ਆਦਿ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਛਾ ਗਿਆ।

ਸੋਹਣਿਆ ਨਾਲ ਨੱਚਣ ਤੇ ਤੁਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਤਾਂ ਛਪਾਰ ਦਾ ਮੇਲਾ ਤੇ ਜਗਰਾਵਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਮੱਧਮ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਚਮਕੀਲੇ ਨੇ ਜਦੋਂ ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਨੱਚਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਡੀਆਂ ਦੀ ਧਮਕ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਵਨ ਕੰਬਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਹੋਮਗਾਰਡੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਤੱਕ ਲੁੱਡੀਆਂ ਪੈਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਗਵਰਨਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਨਾਥ ਆਇਆ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਵਨ ਸੁੰਗੜ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ ਨੇ ਬਾਹਰ ਆਂਗਣ ਵਿਚ ਵੱਖਰਾ ਅਖਾੜਾ ਲਗਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਵਨ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਸਾਰੇ ਰਾਹ ਇਸ ਮੇਲੇ ਦੇ ਸ਼ੌਂਕੀਨਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਮੇਲੀਆਂ ਵਿਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ

ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚਾਅ ਇਹੋ ਸਨ ਕਿ ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਤੇ ਵੇਖਣਾ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸੰਸਕ ਦਾ ਖਿਆਲ ਸੁਣੋ 'ਅੱਜ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬਿਨਾਂ ਪੀਤੀ ਹੋਏ ਕੋਈ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੇਖਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਪੂਜਾ ਨੂੰ ਵੇਖ ਅਤੇ ਸੁਣ ਕੇ ਪਹਿਲੇ ਤੌੜ ਦੀ ਵਰਗਾ ਨਸ਼ੇ ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲਦੀਆਂ।'

ਸਲਾਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੂਜਾ ਨੂੰ ਬੇਰ ਖਾਣ ਵਰਗੇ ਗੀਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਯੋਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦੇ।

ਸਾਇਦ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੀ ਕਿ ਗਾਇਕੀ 'ਚ ਕ੍ਰਿਕਟ ਵਾਂਗ ਅੰਕੜੇ ਸੰਭਾਲਣ ਤੇ ਕੱਢਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਨਹੀਂ। ਜਗਮੋਹਨ ਕੌਰ ਨੇ ਉਨੇ ਗੀਤ ਚਾਲੀਆਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਗਾਏ,

ਚੰਗੇ ਗੁਣ ਪੈਦਾ ਹੀ ਵਿਰੋਧ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

-ਉਹ ਕਮਲਜੀਤਪੁਰੀ ਦੀ ਰਿਣੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਗੀਤਾ ਜੈਲਦਾਰ 'ਕੱਲਾ ਵੀ ਧੰਨ ਧੰਨ ਕਰਵਾ ਗਿਆ।' ਪੂਜਾ ਤੇ ਗੀਤੋ ਨੇ ਜਦੋਂ 'ਸੀਟੀ ਮਾਰ ਕੇ ਬੁਲਾਉਣੋਂ ਹਟ ਜਾ...ਨੀਂ ਤੂੰ ਵੰਗਾਂ ਛਣਕਾਉਣੋਂ ਹਟ ਜਾ' ਗਾਇਆ ਤਾਂ ਖਚਾਖੱਚ ਭਰੇ ਹਾਲ ਵਿਚ ਲੋਕ ਉਠ ਕੇ ਨੱਚਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਸਕਿਉਰਟੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਪਿਆ 'ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖੋ ਵਰਨਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।'

'ਕਿਤੇ ਮਿਲੇ ਉਹ ਕੁੜੀ..ਕੋਈ ਤਾਂ ਪੈਗਮ

ਹਾਲ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਸਾਰੇ ਬਾਗੋ-ਬਾਗ ਸਨ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਇਕ ਵਿੰਗੇ ਟੇਡੇ ਵਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਉੱਚੀ ਦੇਣੀ ਕਿਹਾ 'ਨੱਕ 'ਚ ਗਾਉਂਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾ ਨਾ, ਪਰ ਦੋ ਤਿੰਨ ਐਕਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਜਾਨ ਕੱਢ ਲਈ ਐ।'

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇਉਂ ਲੱਗਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਜੁੱਤੀ ਸਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਚਲੇ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤੇ ਪੂਜਾ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਇਉਂ ਰਹੀ, 'ਕਈ ਪਹਾੜ ਨੇੜਿਓਂ ਵੀ ਚੰਗੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ।'

Visit us on the web:

punjabtimesusa.com

To Advertise with us call: 847-359-0746

NirpalKaur.com

ਨਿਰਪਾਲ ਕੌਰ ਡਾਟ ਕੌਮ

A WEBSITE SHOWCASING THE TASTE OF PUNJABI FOOD

ਪੰਜਾਬਣ ਦੀ ਰਸੋਈ

ਖਿੱਚੇ ਇਸ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋਈ

VISIT : WWW.NIRPALKAUR.COM

HOME COOKING, FASHION AND HEALTH

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਾਣੀ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਬ-ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਅਤੇ ਪੂਜਣਯੋਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਬਾਣੀ।

ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਗਤੀ ਮਾਰਗ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨੁਕਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ ਇਥੇ ਮੁਨਾਸਬ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਗਤੀ ਮਾਰਗ ਦੀ

ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ

ਗੱਲ ਅਸਲ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬੀਜ ਪੁਰਾਤਨ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਕਈ ਵਿਦਵਾਨ ਭਗਤੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਆਰੰਭ ਨੂੰ ਵੈਦਿਕ ਯੁੱਗ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ। ਕਈਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਗਤੀ ਧਾਰਾ ਦਾ ਜਨਮ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਗਤੀ ਮਾਰਗ ਦੇ ਉਦਗਮ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕਥਨ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ :

ਭਗਤੀ ਦਰਾਵਤ ਉਪਜੀ ਲਾਏ ਰਾਮਾਨੰਦ।

ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਆ ਕਬੀਰ ਨੇ ਸਪਤ ਦੀਪ ਨਵ ਖੰਡ।

ਅਰਥਾਤ ਭਗਤੀ ਮਾਰਗ ਦਾ ਜਨਮ ਦਰਾਵਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਰਾਮਾਨੰਦ ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਲਿਆਏ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਭਗਤੀ-ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਕਬੀਰ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪਰ ਅੱਜ ਇਥੇ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਦੌਰ ਦੀ ਭਗਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਭਗਤੀ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਐਸੀਆਂ ਖਾਸੀਅਤਾਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਭਗਤੀ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਖਰਾ ਕਰ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਭਗਤਾਂ ਦਾ ਭਗਤੀ ਮਾਰਗ, ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਭਗਤੀ ਧਾਰਾ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੀ ਇਕ ਨਿਵੇਕਲੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾਉਂਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ, ਭਗਤੀ ਧਾਰਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਰਮ-ਸੱਤਾ ਦੀ ਭਾਲ ਦਾ ਮਾਰਗ ਹੈ। ਪਰ ਉਸਦੀ ਵੱਡੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮ ਸੱਤਾ ਦੀ ਭਾਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਗਰੂਕ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਅਨਿਆਈ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਕਰੂਰ ਵਿਵਸਥਾ ਤੋਂ ਬੇਖਬਰ ਨਹੀਂ।

ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ-ਤਕਲੀਫਾਂ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਭਗਤੀ ਧਾਰਾ ਸਮਾਜਕ ਨਿਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਗੱਲ ਉਹ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਵਿਚ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਵਾਲਾ (Vertical) ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਕਸਾਰ ਫੈਲਾਅ ਵਾਲਾ (Horizontal) ਹੈ।

ਭਗਤੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦਾ ਟੀਚਾ ਕੇਵਲ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਅਧਿਆਤਮਕ ਕਲਿਆਣਤਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਉਸ ਦਾ ਸਰਬ-ਪੱਖੀ ਕਲਿਆਣ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਧੀਕੀ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦੁਆਉਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਨਿਜ਼ਾਤ ਦੇ ਸਾਧਨ ਜੁਟਾਉਣਾ ਭਗਤੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਬੜੀ ਬਾਈ ਭਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਰਹੱਸਵਾਦ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਅਧਿਆਤਮਵਾਦ ਦੇ ਘੇਰੇ ਨੂੰ ਲੰਘ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਦੁੱਖ ਦਰਦ ਵੰਡਾਉਣ ਲਈ ਤੱਤਪਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਸਾਰੇ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਜੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਹੋਰ ਨਿਵੇਕਲੇ ਤੱਥ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਚਨਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਜ਼ਹਬ, ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਕਿੱਤੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਇਸ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਰਚਨਾਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਹਿੰਦੂ-ਜੈ ਦੇਵ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸੂਫੀ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਭਾਵੇਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ

ਪਰਮਾਨੰਦ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨੀਵੀਂ ਜਾਤੀ ਦਾ ਕਰੋ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਰਵਿਦਾਸ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਨਾਮਦੇਵ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬਨਾਰਸ ਦਾ ਭਗਤ ਕਬੀਰ।

ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਚਾੜ੍ਹੀ ਗਈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਇਸ ਇਨਕਲਾਬੀ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਕੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ? ਇਹ ਸੁਆਲ ਵੀ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਹਨ। ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਿਖਤ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਧਿਆਨਯੋਗ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਜਗਤ ਨੂੰ ਇਕ ਸੁਮਤਿ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅੱਡ-ਅੱਡ ਮਤਾਂ ਤੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਬੰਦੇ ਪਰਸਪਰ ਵਿਰੋਧ ਨਾ ਕਰਨ, ਧਰਮ ਕੀਹ ਤੇ ਦਵੈਸ਼ ਕੀਹ? ਆਪ ਨੇ ਸਿਖਲਾਇਆ ਕਿ ਹਰ ਮਤ ਵਿਚੋਂ ਸੱਚ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰੋ।

ਕਿਸੇ ਮਤ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਨਾ ਕਰੋ। ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਪੱਕੇ ਰਹੋ, ਆਪਣੇ ਇਸ਼ਟ ਦੇਵ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਰਹੋ ਤੇ ਉਸਦੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਉਪਦੇਸ਼, ਬਾਣੀ ਤੇ ਧਿਆਨ ਪ੍ਰੀਤ ਆਸਰੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਏਕਾਗਰ ਕਰੋ ਤੇ ਸਾਂਈਆਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਲੱਖਤਾ ਤਕ ਅੱਪੜ ਪਵੇ। ਇਹ ਸੁਮਤਿ ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਉਸ ਦੀ ਅਸਲੀ ਤਸਵੀਰ ਖਿੱਚ ਵਿਖਾਈ ਆਪਣੇ ਚਲਾਏ ਸਿੱਖੀ ਮਾਰਗ ਦੀ ਰਾਹਨੁਮਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ, ਕਿ ਆਪਣੇ ਸਿਵਾ ਹੋਰਨਾਂ ਮਜ਼ਹਬਾਂ, ਜਾਤੀਆਂ ਤੇ ਖਿਆਲਾਂ ਦੇ ਵੱਡਕਿਆਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਉਸ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ।

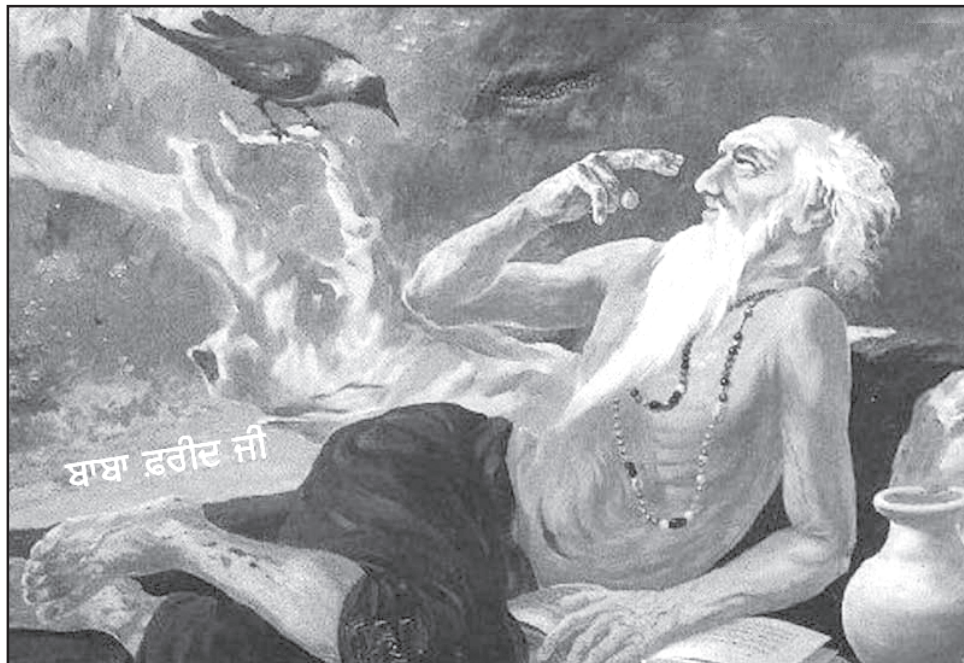
ਮੁਸਲਮਾਨ, ਹਿੰਦੂ, ਸ਼ੈਵ, ਵੈਸ਼ਨਵ, ਸੂਫੀ, ਹਰ ਭਲੇ ਪੁਰਖ ਦੀ ਬਾਣੀ ਲਈ। ਜਿਸ ਜਿਸ ਨੂੰ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਮਤ ਦਾ ਸੀ, ਅਖੀਰ ਨਿਰਗੁਣ ਪ੍ਰਭ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋ ਗਈ, ਉਸ-ਉਸ ਦੀ ਬਾਣੀ ਲੈ ਲਈ। ਉਸ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਵਸਥਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਲੱਗਾ, ਉਸ ਦੀ ਸਾਧਨ ਕਾਲ ਦੀ ਅਵਸਥਾ, ਉਸ ਦੇ ਈਸ਼ਵਰ ਲੱਖਤਾ ਵਿਚ ਅੱਪੜ ਕੇ ਉਚਾਰੇ ਵਾਕ ਲੈ ਲਏ।

ਪਰ ਇਥੇ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਉਚੇਚਾ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਹੀ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਸੂਲਾਂ, ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਤਰਜ਼ੇ-ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਮੁਦੱਈ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਗੁਰੂ ਪਰੰਪਰਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਰਵਾਇਤੀ ਲਿਖਤਾਂ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕਾਹਨਾ, ਛੱਜੂ, ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ, ਪੀਲੂ ਆਦਿ ਸਮਕਾਲੀ ਕਵੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਪਾਸ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੁਕਰਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸਰਬ-ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਹਵਾਲੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਉਪਰ ਉਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਸਿੱਖ ਪਰੰਪਰਾ ਇਕ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਅਥਾਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਮਨੁੱਖ-ਮਨੁੱਖ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਕਦਾਚਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ। ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਇਹ ਭਰਪੂਰ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮ-ਕਾਂਡ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਪਰਮ-ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋ

ਜਾਣ ਦੀ ਤਰਬੀਅਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਪਰੰਪਰਾ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਰਚਨਾਕਾਰ ਸੰਤ-ਭਗਤ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਮੁਦੱਈ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਹੀ ਪ੍ਰੋਤਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 15 ਹੈ। ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਗਤਾਂ ਦਾ 12ਵੀਂ ਸਦੀ ਤੋਂ 15ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚਕਾਰ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ

ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਭਗਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ 5 ਸਦੀਆਂ ਤਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸੰਤ-ਭਗਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੂਗੋਲਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਖੇਤਰ ਦਾ ਘੇਰਾ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸੀ।

ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਵੀ ਸਮਝਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਰਵਾਇਤੀ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਹੈ। ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਿਚਰਨ ਵਾਲੇ ਇਹ ਲਿਖਾਰੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਲਈ ਤਾਂ ਭਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਆਣ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੂਖਮ ਰੂਹਾਂ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਲਜੁਗੀ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਉਧਾਰ ਲਈ ਜਿਹੜਾ ਗ੍ਰੰਥ ਤੁਸੀਂ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਉਸ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਵੀ ਬਾਣੀ ਦਰਜ ਕਰੋ। ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਕਰਤਾ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਬੜੇ ਰੌਚਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ 15 ਭਗਤਾਂ, ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਪਾਸ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਪਰ ਬਾਣੀ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਾਖੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਲਪਨਿਕ ਕਹਾਣੀ ਕਦਾਚਿਤ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ। ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਾਂਝ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਰਤੱਖ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੁਸਤੁਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਆਪ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਮਲ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਥੇ ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਦੋ ਮਿਸਾਲਾਂ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਫਰੀਦ ਜੀ ਦਾ ਇਕ ਸਲੋਕ ਹੈ-

ਪਹਿਲੇ ਪਹਰੈ ਫੁਲਤਾ

ਫਲੁ ਭੀ ਪਤਾ ਰਾਤਿ॥

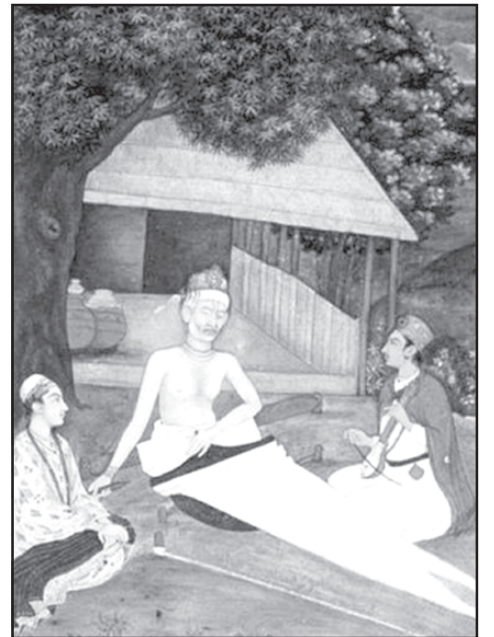
ਜੇ ਜਾਗੰਨਿ ਲਿਹਿਨ

ਸੋ ਸਾਈ ਕੰਨੋ ਦਾਤਿ॥

ਅਰਥਾਤ ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠ ਬਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਾਗ ਕੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਜੁੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਹੀ ਮਿਹਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਦਾਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਇਸੇ ਸਲੋਕ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਇਕ ਸਲੋਕ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਜਗਿਆਸੂ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕਰਦੇ

ਨਾਲ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਰਥ ਇਹੋ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸੁਚੇਤ ਯਤਨ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਗਲੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਵੀ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ।

ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਇਥੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬਾਣੀਕਾਰ ਸੰਤਾਂ-ਭਗਤਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਇਕ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਗਿਣਾਏ ਹਨ ਅਤੇ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਖਾਸ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਧੁਰਨੀਆਂ ਨਾਲ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਕਸਦ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤ-ਗੋਤਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਭਗਤੀ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਰੁਤਬਾ ਵੱਡਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਇਸੇ ਲਈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਰਚਨਾਕਾਰ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਆਤਮਿਕ ਅਵਸਥਾ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਬਿੰਦ ਸੰਗਿ ਨਾਮਦੇਉ ਮਨੁ ਲੀਣਾ॥

ਆਢ ਦਾਮ ਕੇ ਛੀਪਰੇ

ਹੋਇਓ ਲਾਖੀਣਾ॥

ਬੁਨਨਾ ਤਨਨਾ ਤਿਆਗਿ ਕੈ,

ਪ੍ਰੀਤਿ ਚਰਨ ਕਬੀਰਾ॥

ਨੀਚ ਕੁਲਾ ਜੋਲਾਹਰਾ ਭਇਓ

ਗੁਨੀਯ ਗਹੀਰਾ॥

ਰਵਿਦਾਸੁ ਢੁਵੰਤਾ ਢੋਰ ਨੀਤਿ

ਤਿਨਿ ਤਿਆਗੀ ਮਾਇਆ॥

ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਆ ਸਾਧਸੰਗਿ

ਹਰ ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ॥

ਸੈਨੁ ਨਾਈ ਬੁਤਕਾਰੀਆ ਓਹੁ

ਘਰਿ ਘਰਿ ਸੁਨਿਆ॥

ਹਿਰਦੇ ਵਸਿਆ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ

ਭਗਤਾ ਮਹਿ ਗਨਿਆ॥

ਇਹ ਬਿਧਿ ਸੁਨਿ ਕੇ ਜਾਣਰੇ

ਉਨਿ ਭਗਤੀ ਲਾਗਾ॥

ਮਿਲੇ ਪ੍ਰਤਾਪਿ ਗੁਸਾਈਆ

ਧੰਨਾ ਵਡਭਾਗਾ॥

ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤਾਂ-ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਇਕ ਇਨਕਲਾਬੀ ਕਦਮ ਸੀ। ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਮੁਹਿੰਮ ਧਾਰਮਿਕ ਬਹੁਲਵਾਦ ਨੂੰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸਰਬ ਭਾਰਤੀ ਮੁਹਿੰਮ ਬਣ ਗਈ ਸੀ।

ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਇਕ ਪਾਸੇ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੀ ਸਦੀਵ ਕਾਲ ਲਈ ਸਾਂਝ-ਸੰਭਾਲ ਹੋ ਗਈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਿੱਖ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਹੋਰ ਨਿਖਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਈ।

ਪਾਸ਼ ਬਾਰੇ ਬਹਿਸ: ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ

ਚਰਚਾ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀ ਦੀ ਦੁਹਰਾਅ ਵਾਲੀ ਟਿੱਪਣੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਹੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਬਹਿਸ ਦਾ ਹੁਣ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਦੋ ਲੇਖਾਂ ‘ਪਾਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ’ ਅਤੇ ‘ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਮਕਸਦ’ ਵਿਚ ਮੈਂ ਜੋ ਨੁਕਤੇ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਰਾਹੀ ਉੱਕਾ ਹੀ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਮੈਂ ਜੋ ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਉਹ ਰਾਹੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਅਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੀ ਉਸ ਬੁਨਿਆਦ ਦੇ ਤੁੰਬੇ ਉਡਾਉਂਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ

ਜਸਵੀਰ ਸਮਰ

ਉਸ ਨੇ ਪਾਸ਼ ਅਤੇ ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਉਤੇ ਹੱਲਾ ਬੋਲਣ ਦਾ ਅਸਫ਼ਲ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸੀ ਜੋ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਂ ਥੱਲੇ ਆਪਣੀ ਹੱਟੀ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਹਿਲ, ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਨੱਤ ਅਤੇ ਗੁਰਬਚਨ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰਾਂ, ਸਿਧਾਂਤ, ਧਰਮ, ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ, ਵਿਰਸੇ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਮੁੜ ਕੇ ਗੱਲ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਧੜੇ ‘ਤੇ ਲੈ ਆਂਦੀ ਗਈ। ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਤਾਂ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਗੁਬਾਰਾ ਕੱਢਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਰੱਤੀ ਭਰ ਵੀ ਸੰਜੀਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਕ ਤਾਂ ਰਾਹੀ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖਦਾ, ਦੂਜੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿਚ ਮਰੇਜ਼ੀਆਂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸਿੱਧੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ।

ਜਦੋਂ ਮੇਰਾ ਪਹਿਲਾ ਲੇਖ ‘ਪਾਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ’ ਛਪਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਰਾਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਫੋਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਂਪਸ ਵਿਚ ਅਚਾਨਕ ਮਿਲਣ ਮੌਕੇ ਮੈਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਸੀ— ਅਖੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਬਹਿਸ ਸਿਆਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸੀ, ਹੁਣ ਸਾਹਿਤਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਮੇਰੇ ਇਸ ਲੇਖ ਦਾ ਜਵਾਬ ਛਪਿਆ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੀ ਹੋਰ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਬੀਮਾਰ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਮੇਰੀ ਇਹ ਗੱਲ ਰਾਹੀ ਨੇ ਆਪੇ ਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਘਚੇਲਾ ਦਰਅਸਲ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਿਸਾਲ ਹੋਰ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਕਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੁ-ਬ-ਹੁ ਐਤਕੀਂ ਰਾਹੀ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਛਪ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਹੁਣ ਵੀ ਰਾਹੀ ਦੀ ਥਾਂ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਕੇ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਵਾਲੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੱਲ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਜੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਪਾਸ਼-ਰਾਹੀ ਵਾਲੀ ਬਹਿਸ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਗੜਬੜ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਖਾਸ ਨੁਕਤਾ-ਨਿਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉੱਠੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਕਿ ਇਹ ਨੁਕਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਕਿੰਨੇ ਡੂੰਘੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਈਰਖਾਲੂ ਤੇ ਸਤੀਅਲ ਬੰਦੇ ਦੇ ਮਗਜ਼ ਅੰਦਰ ਕੁਰਬਲ ਕੁਰਬਲ ਕਰਦੇ ਜਿਰਮ ਨਹੀਂ ਜਿਵੇਂ ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਗਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕੁਰਬਲ ਕੁਰਬਲ ਕਰਦੇ ਜਿਰਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਲਈ ਇਕ ਹੰਡਲਾ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਕਤਾਰੇ ਡੀਕ ਲਏ ਅਤੇ ਡਕਾਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਤਾਂ ਸਟੇਟ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲੜਾਈ ਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸੰਗਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਕਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਕਰਾਂਗਾ ਪਰ ਵੀਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਗੱਲ ਕਹਿਣੀ ਹੈ ਕਿ ਬਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦਿਸਦਾ ਪੰਜਾਬ ਹੋਰ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਹੈ ਜੋ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਵਰਗਿਆਂ ਦੀਆਂ ਐਨਕਾਂ ਬਾਣੀ ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕ ‘ਇਹ ਸੇਵਾ’ ਕਰਨ ਦੀ ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਕੀਮਤ ਵਸੂਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸ ਬਾਬਤ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਕਤ ਦੌਰਾਨ ਕਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਵੇ।

ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਤਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਜੁੜੇ। ਪਹਿਲੇ,

ਰਾਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ‘ਜਿਥੇ ਪਾਸ਼ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ’ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਛਿੜੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਬਹਿਸ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿਚ ਹੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਸਵੀਰ ਸਮਰ ਦੀ ਇਹ ਲਿਖਤ ਅਸੀਂ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਇਕ ਸਮਕਾਲੀ ਅਖਬਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਛਾਪਣਾ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਪਰ ਜਸਵੀਰ ਸਮਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਬਹਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਈਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਾਰੀ ਬਹਿਸ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਇਕ ਮੰਚ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਨਾਲ ਹੀ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਦਾਰੇ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਨਾ ਅਸੀਂ ਇਕ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦੂਜੀ ਦੇ। —ਸੰਪਾਦਕ

ਜਿਹੜੇ ਧਾਰਮਿਕ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ‘ਬਿਖੜਾ ਪੈਂਡਾ’ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਉਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣਦੇ ਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਬਲ ਉੱਠੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵਾਹੋ-ਦਾਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ ਵਰਗੇ ਸੈਕੜੇ ਨਿਰਮਲ ਦਿਲ ਜੀਆ-ਜੰਤ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਦੂਜੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਉਤੇ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਜੀਆਂ ਉਤੇ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਢਾਹਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪੈਰ ਇਕ ਵਾਰ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਪਿਆ ਕਿ ਮੁੜ ਵਾਪਸੀ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀ। ਤੀਜੇ, ਜਿਹੜੇ ਬੌਧਿਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦੇ ਸਨ। ਆਪਣੇ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਮੁਤਾਬਕ ਚੱਲਣ ਦੇ ਇਹ ਮਾਹਿਰ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਡੁੱਲ੍ਹੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਕਾਇਆ—

ਜਦੋਂ ਮੇਰਾ ਪਹਿਲਾ ਲੇਖ ‘ਪਾਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ’ ਛਪਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਰਾਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਫੋਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਂਪਸ ਵਿਚ ਅਚਾਨਕ ਮਿਲਣ ਮੌਕੇ ਮੈਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਸੀ— ਅਖੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਬਹਿਸ ਸਿਆਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸੀ, ਹੁਣ ਸਾਹਿਤਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਮੇਰੇ ਇਸ ਲੇਖ ਦਾ ਜਵਾਬ ਛਪਿਆ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੀ ਹੋਰ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਬੀਮਾਰ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਮੇਰੀ ਇਹ ਗੱਲ ਰਾਹੀ ਨੇ ਆਪੇ ਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਘਚੇਲਾ ਦਰਅਸਲ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਿਸਾਲ ਹੋਰ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਕਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੁ-ਬ-ਹੁ ਐਤਕੀਂ ਰਾਹੀ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਛਪ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਹੁਣ ਵੀ ਰਾਹੀ ਦੀ ਥਾਂ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਕੇ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗਾ।

ਕਲਪ ਕਰਨ ਵਿਚ ਰੁਝੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਗੱਲ ਦੱਸ ਕੇ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਪਵਾਂਗਾ...

ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਲੰਮੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਉਤੇ ਹਮਲੇ ਵੇਲੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰ ਵਿਚ ਇਕੱਲਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਸਮਝਣ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਦੋਸ਼ ਉਹ ਪਾਸ਼ ਉਤੇ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਉਤੇ ਐਨ ਫਿਟ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ ਵਾਂਗ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੱਲ ਚਾਲੇ ਨਾ ਪਾਉਂਦਾ ਪਰ ਸੰਦੀਪ ਵਾਂਗ ਉਹ ਉਦੋਂ ਦਰਦ ਨਾਲ ਵਿੰਨ੍ਹਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਗਿਆ। ਉਦੋਂ ਉਹ ਧਰਮ ਅਤੇ ਕੌਮ (ਪੰਜਾਬੀ) ਦੀ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਰਕੇ ਵੀ ਦੇਖਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਲੋੜਾਂ ਸਨ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਪਾਸੇ ਮੱਲੋ-ਜ਼ੋਰੀ ਖਿੱਚ ਤੁਰੀਆਂ। ਇੱਥੇ ਉਸ ਦੇ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦ ਬਿਆਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਪਾਠਕ ਆਪੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾ ਲੈਣ ਕਿ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਸਰੋਕਾਰ ਹੈ...?

28 ਜੁਲਾਈ, 1988 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਅਜੇ ਪਾਸ਼ ਦੇ ਕਤਲ ਨੂੰ 4 ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਹੋਏ ਸਨ, ਕਾਮਰੇਡ ਚਾਰੂ ਮੌਜੂਮਦਾਰ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਨ ਮੌਕੇ ਜਾਰੀ ਪੈਂਡਲਿਟ ‘ਖਾਤਕੂ ਸਿੱਖ ਲਹਿਰ ‘ਤੇ ਪੜਚੋਲਵੀਂ ਝਾਤ-ਕੁਝ ਕੀਮਤੀ ਸਬਕ ਤੇ ਸਿੱਟੇ’ ਵਿਚ ਉਹ ਲਿਖਦਾ ਹੈ: ਇਹ (ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀ) ਲਹਿਰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਨਹੀਂ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਲਹਿਰ ਦੀ ਇਸ ਮੂਲ ਮਰਜ਼ ‘ਚੋਂ ਹੀ ਉਹ ਸਭ ਗ਼ਲਤ ਨੀਤੀਆਂ, ਪੈਂਤੜੇ ਤੇ ਅਮਲ ਜਨਮ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਹਿਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ, ਸਗੋਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸਿਆਸੀ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾੜੇ ਰੁਖ਼ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। (ਪੰਨਾ 13)

ਸਿੱਖ ਖਾਤਕੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧਾਰਮਿਕ ਤੰਗਨਜ਼ਰੀ ਤੇ ਅਣਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਸਦਕਾ, ਕੇਂਦਰੀ ਹਾਕਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਪਣੀ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੀ ਬਣਾ ਛੱਡਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਸਿੱਖ ਖਾਤਕੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਤੇ ਨੀਤੀ ਅੰਦਰ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਹਾਕਮਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਨ-ਸਧਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਖੇੜਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਭਾਵ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਜਾਣ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ

ਹਾਕਮਾਂ ਦੀ ਹਿੰਦੂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਸੋਚਣੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਅੰਦਰ ਹਿੰਦੂ ਵਰਗ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕਾਈ ਤੇ ਕੌਮੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੇਂਦਰੀ ਹਾਕਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਤਿੱਖੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਰੁਖ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਤੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ‘ਚੋਂ ਨਿਖੇੜਨ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਕੌਮੀ ਇਲਾਕਾਈ ਲਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਜੋਂ ਟਿੱਕਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਹਾਕਮਾਂ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਅੰਦਰ ਅੰਨ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੂ ਜਨੂੰਨ ਭੜਕਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ। (ਪੰਨਾ 15)

ਇਕੱਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ , ਸੁਤੰਤਰ ਰਿਆਸਤ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਤੇ ਨਾਅਰਾ ਤਰਕਸ਼ੀਲ (ਰੈਸ਼ਨਲ) ਅਤੇ ਨਿਆਈਂ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਇਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਸਿਖਿਆਵਾਂ

ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਦਰੁਸਤ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰੀ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਗ਼ੁਲਾਮੀ ਦੇ ਜੁਲੇ ਨੂੰ ਲਾਹ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਇਕ ਨਿਆਈਂ ਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਅੰਦਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਪੂਰੀ-ਸੂਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਨਿੱਘ ਮਾਨਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਵੀ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕੇਗਾ, ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗ਼ੈਰ ਸਿੱਖ ਵਸੋਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਹਿਸਿਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਉਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਆਂਚ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ। (ਪੰਨਾ 17-18)

ਇਸੇ ਪੈਂਡਲਿਟ ਵਿਚ ਉਹ ਪਾਸ਼ (ਲਿਖਿਆ ਹੈ—ਪਾਸ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਜਨੂੰਨ ਤੇ ਬੇਸਮਝੀ ‘ਚੋਂ’ ਕਤਲ ਕਰਕੇ ਇਕ ਬੱਜਰ ਗੁਨਾਹ

ਬੁੱਢੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬੀ ਬਹਿਸ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਪਰ ਬੌਧਿਕ ਬਹਿਸਾਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਛਿੜਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਂ ਜੇ ਛਿੜਦੀਆਂ ਵੀ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਮੱਖੀ ਤੇ ਮੱਖੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਸਟਾਇਲ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਮੁੱਕ-ਮੁਕਾ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਪੰਨਿਆਂ ਉਪਰ ਫੈਲਿਆ ਬਾਸੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਪੁੰਨਾ ਇੰਨਾ ਦਮਘੋਟੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਪਾਠਕ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਹਿਸਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਝਟ ਦੇਣੇ ਪੇਜ ਪਲਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਪਾਠਕ ਯਾਨਿ ਬੌਧਿਕ ਗਿਆਨ ਦੀ ਕਸਤੂਰੀ ਲੱਭਣ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਨਿਆਂ ਉਪਰ ਮਜ਼ਬੂਰੀਵਸ਼ ਗੇੜਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕੱਢਦੇ ਨੇ ਪਰ ਹੱਥ-ਪੱਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਬਹੁਤ ਰਸਮੀ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਬੱਸ ਡਿਊਟੀ ਵਜਾ ਦਿੰਦੇ ਨੇ, ਪਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਗੰਭੀਰ ਗੱਲਾਂ ਲੱਭਣ ਜਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਦੀ ਆਦਤ ਨਹੀਂ ਰਹੀ।

ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬਹਿਸ-ਮੁਬਾਹਸੇ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ? ਜਵਾਬ ਹੈ—ਕਿਤਾਬੀ ਬਹਿਸਾਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੌਧਿਕ-ਲਾਣੇ ਨੂੰ

ਕਰ ਮਾਰਿਆ ਹੈ) ਦੀਆਂ ਟੁਕਾਂ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਦੀ ਤਹਿ ਲਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਦਾ ਹੈ (ਪੰਨਾ 21-22)। ਇੱਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ, ਵਿਸ਼ਵ ਨਾਥ ਤਿਵਾੜੀ ਬਾਬਤ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ (ਪੰਨਾ 16)।

ਮੇਰਾ ਇਸ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਦਾ ਇਕ ਹੀ ਮਕਸਦ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਬਹਿਸ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੂਤਰਧਾਰਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਨਜ਼ਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜੇ ਹਰ ਵਾਰ ਪਰਦੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪਣੀ ਹੱਟੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦੇਗਲੇਪਣ ਅਤੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠੇ ਬਗ਼ੈਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਉਸ ਘੁੰਮਣਘੇਰੀ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਫਸਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚ

ਚੁੱਕੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ‘ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉਹ ਅੰਦਰ ਹੀ ਅੰਦਰ ਘੁਲਦਾ ਖਾਮੋਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਇਉਂ ਹਰ ਵਾਰ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚੋਂ ਭੱਜਣ ਬਾਬਤ ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਨੱਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਖੂਬ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ ਇਸ ਬਹਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪੁਖਤਾ ਆਧਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਬਹਿਸ ਦੇ ਸੂਤਰਧਾਰ ਬਣੇ ‘ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਹੀ ਛਾਪਦੇ। ਉਹ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਥਾਂ ਦਿੰਦੇ। ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਾਂ ਜੀ ਆਪ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਪਹੁੰਚ ਦੇ

ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬੀ ਬਹਿਸਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਭੁੱਲਾ ਹੈ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਉਹ ਮੁੱਦੇ/ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਲੱਭਦੇ ਨੇ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ/ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲੱਭਦੇ ਨੇ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਉਹ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਜੁਲਮ ਲੱਭਦੇ ਹਨ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਸਲੀ ਹਮਦਰਦ ਐਲਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਿਰਫ਼ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ-ਅਸਲੀਅਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ।

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੋ ਮਹਾਨ ਕਵੀਆਂ ਪਾਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਦੀ ਅਸਲੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਬਹਿਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਰੋਖਾ-ਚਿੱਤਰ ਉਲੀਕਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਹਿਸਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਲਈ ਸੂਤ ਬੈਠਦੇ ਹਨ। ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਢਕਵੰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਲੀਲ ਇਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਸਭ ਇਸ ਲਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦੀ ਮਕਬੂਲੀਅਤ ਫਿੱਕੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਕੀ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ਼ ਅਤੇ ਉਦਾਸੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਕਥਾਕਾਰ ਦੀ ਲੋੜ

ਬੜੇ ਖ਼ੈਰਖਵਾਹ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀ ਅਤੇ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਬੋਥਵੀਆਂ ਕਾਰਨ ਉਹ ਵੀ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਧਿਰ ਤਸੱਵਰ ਕਰ ਬੈਠੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲ ਤੇ ਪਰਮਜੀਤ ਦੇਹਲ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਡੱਕ ਲਈਆਂ। ਫਿਰ ਮੇਰੀ ਲੰਮੀ ਚਿੱਠੀ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ। ਇਹ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੀ ਗੋਸਟਿ ਰਚਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਰਵਾਇਤ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਸੀ। ਕੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਚੋਣਵੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਛਾਪਣ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ ਉਤੇ ਪੁੱਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਨਤੀਜਾ...ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਪਹੁੰਚ ਵੀ ਦਮ ਤੌੜ ਗਈ।

ਆਖ਼ਰੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾਲ ਪੁਲੀਸ ਲਾਈਨ ਵਿਚਲੀ ‘ਪਾਸ਼ ਯਾਦਗਾਰੀ ਲਾਇਬਰੇਰੀ’ ਬਾਰੇ ਤੱਥ ਤੌੜ-ਮਰੌੜ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਨਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਬਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਇਹ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਡਾ. ਚਮਨ ਲਾਲ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ ‘ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਕਰਨਾਲ ਪੁਲੀਸ ਲਾਈਨ ਵਿਚ 31 ਮਈ ਕੰਪਲੈਕਸ ਹੈ ਜੋ 31 ਮਈ 1992 ਨੂੰ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਕਰਨਾਲ ਵਿਚ ਹੋਏ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੌਰਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ 4 ਪੁਲੀਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਇਕ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਵਕਤ ਦੇ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਵਿਕਾਸ ਨਰਾਇਣ ਰਾਏ ਨੇ ਬਣਵਾਈ। ਇਹ ਉਹ ਸ਼ਖ਼ਸ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਸ਼ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਬਰਸੀ ਮੌਕੇ 23 ਮਾਰਚ 1989 ਨੂੰ ਸਮਾਗਮ ਲਈ ਸੱਦਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਰਨ? ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਿਤਕ ਮੱਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ‘ਪਹਿਲ’ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋ ਕੇ ਛਪੀਆਂ ਪਾਸ਼, ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਿਲ ਤੇ ਹੋਰ ਇਨਕਲਾਬੀ ਕਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਅਨੁਵਾਦ ਅਮਰਜੀਤ ਚੰਦਨ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ 20 ਫਰਵਰੀ 1993 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸੇ ਸਾਲ (1993) ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਪੁਲੀਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਵਰਾਜਬੀਰ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਛਪਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਸੀ ‘23 ਮਾਰਚ’ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਸ਼ ਬਾਰੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਕੀ ਕਿਸੇ ਪੁਲੀਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੰਢਲੇ ਨੂੰ ਸਟੇਟ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ? ਇਹ ਸਵਾਲ ਸਿੱਧਾ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਲਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਸੁਰਖਰੂ ਹੋਣ ਲਈ ਸੂਬੇ ਦੇ ਪੁਲੀਸ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰ (ਜੋ ਸਟੇਟ ਦੇ ਬੜੇ ‘ਪੁਖਤਾ ਪੌਛੇ’ ਵਜੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਿਹਾ ਹੈ) ਦੀ ਪਨਾਹ ਲਈ। ਅਜੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਵਕਤ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪਰਦਾ ਉਠਿਆ, ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕੌਣ ਕੌਣ ਸਟੇਟ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤਿਆ।

ਹੈ? ਇਹੋ ਤਾਂ ਕਿਤਾਬੀ ਬਹਿਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਨਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਤਣ-ਪੱਤਣ ਲੱਗਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਆਖ਼ਿਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਮੁੱਦੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦੇ, ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਾਹ-ਰਗ ਨੂੰ ਦੱਬੀ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਕੂਲ ਕਬਾੜਖਾਨੇ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ, ਨਾ ਉਥੇ ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬੱਚੇ। ਸਿਹਤ-ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਕਿਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਟਰੈਫਿਕ ਪੌਥੋਂ ਛੋਟੇ ਸ਼ਹਿਰ ਤੇ ਕਸਬੇ ਨਰਕ ਸਮਾਨ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਨੇ। ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀਆਂ ਹੁਣ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਵੀ ਖਾਰੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਨੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਯੂਰਪੀ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਸਾਭੇ ਜਾ ਰਹੇ।

ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਜ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਿਬ ਹੋਣ। ਲਾਇਬਰੇਰੀਆਂ ਚੱਟ ਚੱਟ ਕੇ ਪਹਿਲਵਾਨ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਉਪਰ ਕੀਤੀਆਂ ਕੁਸ਼ਤੀਆਂ ਨਾ ਤਾਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਸੁਆਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਦਿਮਾਗੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਗਰੇਡ ਉਚਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

—ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਰਾਓ

ਪਿਤਾ

ਬਲਬੀਰ ਪਰਵਾਨਾ

ਅੱਜ ਮੁੜ ਉਸ ਚੁਰਾਹੇ 'ਤੇ ਆਣ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ, ਜਿਥੋਂ ਇਕ ਰਾਹ ਚੁਣਨਾ ਹੀ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਇਕ ਰਾਹ ਉਹ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵਹਿਣ ਨੂੰ ਸੋਚਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਲਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੀਉਣਾ ਚਾਹਿਆ ਸੀ ਤੇ ਇਕ ਰਾਹ, ਜਿਹੜਾ ਸਿਮਰਨ ਨੇ ਚੁਣ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਉਸ ਵਹਿਣ 'ਤੇ ਵਹਿ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੈਂ ਕਦੀ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਥੋਂ ਤੱਕ ਮੇਰੀ ਕਲਪਨਾ ਜਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦੀ। ਮੈਂ ਜਿਸ ਚੁਰਾਹੇ ਤੋਂ ਖੜ੍ਹੇ ਕੇ ਕਦੀ ਵਖਰੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਤੁਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਉਸ ਚੁਰਾਹੇ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾਦੇ ਦੀ ਵੀ ਸੀਮਾ ਸੀ। ਏਨਾ ਪੈਂਡਾ ਤੁਰਿਆ ਰਿਹਾ, ਉਸ ਰਾਹ 'ਤੇ...ਸਭ ਕੁਝ ਵਿਚਰੇਗੀ, ਸਭ ਕੁਝ ਬਗ਼ਾਵਤ ਸਮਝ ਕੇ। ਪਰ ਅੱਜ ਮੇਰੀ ਹੀ ਬੇਟੀ ਮੈਨੂੰ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ, ਪੁਰਾਣੀ ਸਦੀ ਦਾ ਦਕਿਆਨੂਸੀ ਬਾਪ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ।

“ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਤੂੰ ਕੀ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ?” ਏਨਾ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ, ਏਨਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕੈਰੀਅਰ ਬਣਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਰਖੇਲ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿਣਾ....ਸਿਮਰਨ ਤੂੰ ਸਭ ਕੁਝ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੋਚ...।”

“ਪਾਪਾ, ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਰਖੇਲ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸਾਡਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਦੋਹਾਂ ਦਾ....ਜਦ ਤਕ ਚਾਹਤ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਰਹਾਂਗੇ....ਜਦੋਂ ਬੇਬੇ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਲੱਗੇ, ਸਹਿਜ ਨਾਲ ਵੱਖ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗੇ?” ਉਸਦੇ ਬੋਲਾਂ 'ਚ ਕਿਸੇ ਸਮਝੋਤੇ ਦੇ, ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਮੁੜਨ ਦੇ ਕੋਈ ਆਸਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਉਹ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ...ਮੈਂ ਡਾਵਾਂਡੋਲਤਾ 'ਚ ਫਸ ਗਿਆ ਹਾਂ, ਦੁਬਿਧਾ 'ਚ। ਕੀ ਕਰਾਂ, ਕੀ ਨਾ ਕਰਾਂ? ਅੱਜ ਮੁੜ ਆਪਣਾ ਬਾਪ ਯਾਦ ਆਇਆ ਹੈ, ਪਿੰਡ ਵਾਲਾ ਘਰ ਯਾਦ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਸਮਾਜ, ਉਹ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ, ਮਰਿਆਦਾਵਾਂ... ਤੇ ਆਪਣਾ ਉਹ ਵਿਚਰੇਗੀ ਵੀ...।

ਬਾਪ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਸਕੂਲ ਮਾਸਟਰ ਸੀ, ਨੇੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ 'ਚ। ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸਕੂਲ ਜਾਂਦਾ। ਘਰ ਦੀ ਪੰਜ ਕਿੱਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਖੇਤੀ ਵੀ ਆਪ ਕਰਾਉਂਦਾ। ਵਾਹੀ ਕਿਸੇ ਦੇ ਟਰੈਕਟਰ ਤੋਂ ਕਰਾ ਲੈਂਦਾ ਸੀ, ਗਹਾਈ-ਕਟਾਈ ਵੇਲੇ ਵੀ ਬਰੈਸਰ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲੈ ਲੈਂਦਾ। ਸਵੇਰੇ ਪੰਜ ਵਜੇ ਉਸ ਦਾ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਸਕੂਲੋਂ ਆ ਕੇ ਵੀ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਉਹ ਕੰਮ ਧੰਦੇ ਲੱਗਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਵਿਚ-ਵਿਚਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਜਬੇਬੰਦੀ ਦੇ ਵੀ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਭੱਜ ਨੱਠ ਕਰ ਲੈਂਦਾ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਅਕਸਰ ਹੀ ਛੇੜਦੇ, “ਮਾਸਟਰਾ, ਕਿਉਂ ਏਨਾ ਟੁਟਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਐ?...ਝੁੱਗੇ 'ਚੋਂ ਦੋ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਨਿਆਣੇ ਐ! ਐਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਆ ਕਰ...।” ਤਾਂ ਬਾਪ ਅੱਗੋਂ ਹਸ ਪੈਂਦਾ, “ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਲਵਾਉਣਾ ਕਿਤੇ ਸੌਖਾ ਐ! ਉਹ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਗਏ ਕਿ ਦਸਵੀਂ ਕਰ ਕੋਈ ਕੋਰਸ ਕਰੋ ਤਾਂ ਰੋਟੀ ਜੋਗੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸੀ...ਹੁਣ ਤਾਂ ਬੀ.ਏ., ਐਮ.ਏ. ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ, ਕੋਰਸ, ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤਾਂ ਵੱਖਰੀਆਂ...।”

ਪਿੰਡ 'ਚੋਂ ਕਾਲਜ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮੈਂ ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੰਡਾ ਨਹੀਂ ਸਾਂ, ਪਰ ਅਗਲੇ ਹੀ ਸਾਲ ਜਦੋਂ ਰਵਿੰਦਰ ਪਲੱਸ-ਟੂ ਕਰਕੇ ਦਾਖਲ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਹ ਪਿੰਡੋਂ ਕਾਲਜ 'ਚ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਕੁੜੀ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਸਵੇਰੇ ਦੋਵੇਂ ਭੈਣ ਭਰਾ, ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਹਾਜੀਪੁਰ ਪਹੁੰਚਦੇ ਤੇ ਉਥੋਂ ਬੱਸ ਬੈਠ ਮੁਕੇਰੀਆਂ। ਸ਼ਰੀਕੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ 'ਚ ਰਵਿੰਦਰ ਦੇ ਕਾਲਜ ਜਾਣ ਨੂੰ ਬੜਾ ਹੀ ਹੋਰ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਦਾਦੇ ਨੇ ਹੀ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ, “ਬਾਬੂਵੀਂ ਕਰ ਗਈ ਐ, ਇਹੀ ਬਹੁਤ ਐ....ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਉਹਲੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਈਦਾ, ਜ਼ਮਾਨਾ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਐ....।”

ਮਾਮਾ ਤੇ ਮਾਸਤਰ ਵੀ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਸਿਰਫ ਇਸੇ ਲਈ ਆਏ ਸਨ, ਬਾਪ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਣ, “ਅਠਾਰਾਂ ਉਨੀਆਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਐ ਰਵਿੰਦਰ...ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਲਜ 'ਚ ਕੌਣ ਭੇਜਦਾ, ਉਥੋਂ ਦਾ ਮਾਹੌਲ....ਜਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੇ ਲਾਉਣੇ ਐ, ਇਸ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰ ਦੇ...ਘਾਲੂਆਲ ਵਾਲੇ ਮੰਨਦੇ ਵੀ ਐ। ਮੁੰਡਾ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੋਇਆ, ਸੁਹਣਾ ਜਵਾਨ ਐ...ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੋਰਡ ਟਰੈਕਟਰ ਵੀ ਲੈ ਲਿਆ।”

“ਪਰ ਮੁੰਡਾ ਆਪ ਕੀ ਕਰਦਾ? ਹੋਰ ਚਹੁੰ ਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਤਿੰਨੇ ਭਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਣ, ਜ਼ਮੀਨ ਤਾਂ ਉਹੀ ਪੰਜ ਕਿੱਲੇ ਹਿੱਸੇ ਆਉਣੀ ਐ ਨਾ!” ਬਾਪ ਦਾ ਆਪਣਾ ਤਰਕ ਸੀ।

“ਐਸ ਵੇਲੇ ਜਿੰਨਾ ਕੰਮ ਐ, ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਣਗੇ ਨਾ! ਤੇ ਨਾਲੇ ਵੰਡ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜ ਕਿੱਲਿਆਂ ਤੋਂ ਵਧ ਆਉਣੀ ਵੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਐ ਹੁਣ....ਇਹ ਵੀ ਕਦੀ ਸੋਚਿਆ!”

“ਉਹੀ ਤਾਂ ਸੋਚਦਾ! ਮੈਂ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਸਿਰ ਖੜੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ...ਵਿਆਹ ਦੀ ਬਾਅਦ 'ਚ ਦੇਖੀ ਜਾਵੇਗੀ।” ਉਂਜ ਕਦੀ ਕਦੀ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਰਵਿੰਦਰ ਦਾ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਕਾਲਜ ਜਾਣਾ ਚੁੱਭਦਾ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਕਰਕੇ ਕਾਲਜ 'ਚ ਆਪਣੀ ‘ਖੁੱਲ ਖੇਡ’ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਮਿਲਦਾ, ਇਕ ਬੰਧੇਜ ਜਿਹੇ ‘ਚ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ। ਉਂਜ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਜਦੋਂ

ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਉਸ

ਦੇ ਜਿਸਮ ਦਾ ਐਕਸਰੇ ਕਰਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਮਰਨਹਾਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸਾਂ! ਹਰ ਇਕ ਨਾਲ, ਹਰ ਵੇਲੇ ਲੜਿਆ ਵੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਏਡੇ ਵੱਡੇ ਕਾਲਜ 'ਚ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਬਾਰੇ 'ਚ ਜਾਨਣ ਵਾਲੇ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ? ਤੇ ਜਿਹੌਂ ਜਿਹੀ ਹਵਾ ਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ, ਅਨਜਾਣ ਤਾਂ ਪਿੱਛੇ ਸੈਨਤਾਂ ਵੀ ਕਰਦੇ, ਇਸ ਦਾ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਫੇਰ ਸ਼ਾਇਦ ਅਸੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਲਈ ਬਹਾਨਾ ਬਣਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸਾਇੰਸ ਦੀ ਕਲਾਸ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਪੀਰੀਅਡ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤੇ ਮੇਰੀ ਆਰਟਸ ਕਲਾਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੋਨੋਂ ਪੀਰੀਅਡ ਵਿਹਲੇ ਸਨ।

ਬੀ.ਏ. ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਲ ਕੁ ਵਿਹਲਾ ਰਹਿ ਕੇ ਮੈਂ ਇਧਰ ਉਧਰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਟੈਸਟ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ।

ਜਦੋਂ ਕਿਧਰੋਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਾ ਬਣਦੀ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਆਉਂਦੇ ਸਾਲ ਰਵਿੰਦਰ ਤੇ ਮੈਂ, ਇਕੱਠਿਆਂ ਬੀ.ਐਡ 'ਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਥੇ ਸਾਡਾ ਵਾਹ ਪਿਆ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨਾਲ। ਰਾਜਵੰਤ ਸਾਡਾ ਜਮਾਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਬੇਹੱਦ ਤੇਜ਼-ਤਰਾਰ। ਹਰ ਮਸਲੇ 'ਚ ਮੋਹਰੀ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਾਲਜ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਤੱਕ...ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਝਿਜਕ ਦੇ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿਚਕਚਾਹਟ ਦੇ, ਜਿਥੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਗਲਤ ਲੱਗਦਾ, ਉਹ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਡਟ ਜਾਂਦਾ, “ਅਸੀਂ ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਾਣ ਦਾ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਤਾ ਜਿਹੜੀ ਲੁਟੇਰਿਆਂ, ਨੱਗਾਂ, ਬਲਾਤਕਾਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਪਿੱਛੋਂ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੱਤਾ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਪਨਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਸਰਾਭੇ ਨੇ ਸੁਪਨਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਸਾਡੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਹੋਰ ਅਣਗਿਣਤ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੇ ਸੁਪਨੇ ਲਏ ਸਨ...।” ਉਹ ਕਾਲਜ ਗੇਟ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਵਹਾ 'ਚ ਘੱਟਾ ਘੱਟਾ ਰੈਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਪਰ ਨਾ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ 'ਚ ਸੁਸਤੀ ਆਉਂਦੀ ਤੇ ਨਾ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਮੁਕਦਾ। ਹੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਸਮਾਜਕ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਸਮਾਜ 'ਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ...ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਖੜੇ ਜਾਂਦੀ ਪੂਰੀ ਕਲਾਸ, ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕਾਲਜ ਹੀ।

ਘਰੋਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਿਹਤਮੰਦ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਸਮਾਜੀ-ਸਿਧਾਂਤਕ ਸੂਝ ਕਾਰਨ, ਅਸੀਂ ਉਸਦੇ ਕੱਟੜ ਹਮਾਇਤੀਆਂ 'ਚੋਂ ਸਾਂ, ਮੈਂ ਤੇ ਰਵਿੰਦਰ ਦੋਵੇਂ ਹੀ। ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਸਾਡੀਆਂ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਨਾ ਮੁਕਦੀਆਂ। ਇਸ ਵਿਚਾਲੇ, ਕਦੇ ਤੋਂ ਉਹ ਰਾਜਵੰਤ ਨਾਲ ਭਾਵੁਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਜੁੜਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਅਹਿਸਾਸ ਹੀ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਸਿਰਫ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਉਦੋਂ, ਜਦੋਂ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁੱਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰਵਿੰਦਰ ਨੇ ਬੜਾ ਸਾਫ਼ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛ ਲਿਆ ਸੀ, “ਵੀਰ ਵੇਖ, ਆਪਾਂ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਵੀ ਹਾਂ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜਲੇ ਦੋਸਤ ਵੀ...ਜੇ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੀ ਹਾਂ, ਜੇ ਗਲਤ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰ ਦੇਵੀਂ...ਮੈਂ ਮੁੜ ਉਧਰ ਮੂੰਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੀ... ਗਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਤੇ ਰਾਜਵੰਤ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਚਾਹੁਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਾਂ। ਜੇ ਮੈਂ ਰਾਜਵੰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ-ਸਾਥੀ ਵਜੋਂ ਚੁਣਾ ਤਾਂ

ਤੈਨੂੰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਲੱਗੇਗਾ।”

ਸੁਣ ਕੇ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਧੌਂਕਾ ਲੱਗਿਆ ਸੀ। ਅਵਾਕ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸਾਂ ਮੈਂ। ਦੋ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤੇ ਲੱਗ ਗਏ ਸਨ ਨਾਰਮਲ ਹੋਣ ਨੂੰ। ਪਰ ਫਿਰ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖਲੋਣ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰ ਦਿੱਤੀ। ਘਰ 'ਚ ਵੀ ਗੱਲ ਮੈਂ ਹੀ ਤੋਰੀ। ਬਾਪ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ‘ਹੁੰ-ਹੁੰ’ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੁੰਡਾ ਤਰਖਾਣਾਂ ਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਕਾ ਹੀ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, “ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ! ਸਾਡਾ ਘਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਹਿੰਦੇ-ਕਹਾਉਂਦੇ ਘਰਾਂ 'ਚੋਂ ਹੈ ਤੇ ਇਥੇ ਤਖਾਣ ਸਿਹਰੇ ਬੰਨ ਕੇ ਢੁੱਕੂ...ਨਹੀਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ।”

ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਘਰ 'ਚ ‘ਕੈ-ਕੈ’ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਰਿਹਾ। ਮੇਰੇ ‘ਤੇ ਵੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਉਂਠਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਮੈਂ ਡੋਲਿਆ ਨਾ। ਸਗੋਂ ਜਿੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਾ-ਵੇਲਾ ਉਂਠਦਾ ਗਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮੈਂ ਰਵਿੰਦਰ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ।

ਬਾਪ ਦੇ ਜ਼ਬਾਨੀ-ਕਲਾਮੀ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਤਾਏ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਸੁਣਿਆ, “ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਨੂੰ ਵੱਢ ਕੇ ਦਰਿਆ 'ਚ ਨਹੀਂ ਰੋੜ੍ਹ ਹੁੰਦਾ!” ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੂਹਰਿਓਂ ਖੁਲਮ-ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, “ਵਿਆਹ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਉਥੇ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ਪਿੰਡ 'ਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਿਰ 'ਤੇ ਕੱਢਣ ਬੰਨ ਕੇ ਰੋਕਣ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।”

ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਬੇਹੱਦ ਸਾਦਗੀ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ 'ਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਬਾਪ ਨੂੰ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਮਸਾਂ ਬੱਧੇ-ਰੁਧੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਿਆ ਸਾਂ। ਭਾਵੇਂ ਪੰਜ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਸੰਬੰਧ ਕੁਝ ਆਮ ਜਿਹੇ ਤਾਂ ਹੋ ਗਏ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਬਾਪ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਕੌੜ ਨਾ ਜਾਂਦੀ, ‘ਸਾਲਾ ਤਖਾਣ’। ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਰਵਿੰਦਰ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕਿਹੜਾ ਮੈਚ ਆਪਣੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ 'ਚ ਕਿਤੇ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਇਕੋ ਕਿੱਤੇ 'ਚ। ਫਿਰ ਰਾਜਵੰਤ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸੂਰਤੋਂ ਹੀ ਸਗੋਂ ਸੀਰਤੋਂ ਵੀ ਵਧੀਆ ਮੁੰਡਾ ਸੀ। ਪਰ ਬਾਪ ਆਪਣੇ ਅੰਤਲੇ ਸਾਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿਤੇ ਅੰਦਰੋਂ ਰਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਿਆ, ‘ਰਵਿੰਦਰ, ਮੇਰੀ ਦਿੱਤੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਾ ਤੂੰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਲਿਆ।” ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਕਦੀ ਕਦੀ ਖੌਲਦੇ ਬੋਲ ਨਿਕਲਦੇ।

ਤੇ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਸ਼ਾਇਦ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਮਨ 'ਚ ਕਿਤੇ ਅਟਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਵਿਚਰੇਗ ਦਾ ਕੋਈ ਟੁਕੜਾ ਕਿ ਮੈਂ ਸਿਮਰਨ ਦੇ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਹਰ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ, ਉਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਾਡੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਸ ਨੇ ਮੈਡੀਕਲ ਦੀ ਥਾਂ ਏਅਰ ਹੋਸਟੈਸ ਨੂੰ ਕੈਰੀਅਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਹੀ ਮੰਨਿਆ, ‘ਠੀਕ ਹੈ ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਇੰਜ ਠੀਕ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ....।’

ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਨੌਕਰੀ ਜੁਆਇਨ ਕਰ ਲਈ ਤਾਂ ਇਕ ਵਾਰ ਘਰ ਛੁੱਟੀਆਂ ਬਿਤਾਉਣ ਆਈ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਵੇਖ ਸਿਮਰਨ ਤੂੰ ਹੁਣ ਸਾਥੋਂ ਵਧ ਪੜ੍ਹ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਵਧ ਦੁਨੀਆਂ ਵੀ ਵੇਖ ਲਈ ਹੈ... ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਤੇਰੀ ਜੇ ਵੀ ਪਸੰਦ ਹੋਵੇ, ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇ...ਨਾ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਜਾਤ ਗੇੜ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਦੇਸ਼ ਧਰਮ ਦਾ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ....ਤੇਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਖਾਤਰ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਹਾਂ। ਫੈਸਲਾ ਤੇਰਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਵਿਆਹ ਅਸੀਂ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ, ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵੀ ਤੂੰ ਚਾਹੇਗੀ। ਸਾਦਾ, ਕੋਰਟ ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਪੂਰੀ ਜੁਮ-ਧਾਮ ਨਾਲ....।”

“ਵੇਖੀ ਜਾਵੇਗੀ ਪਾਪਾ, ਅਜੇ ਮੈਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।”

“ਸਾਲ, ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਠਹਿਰ ਕੇ ਸਹੀ ਪਰ ਤੂੰ ਹੁਣ ਕਰਵਾ ਲੈ। ਵਿਆਹ ਦੀ ਵੀ ਇਕ ਉਮਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ....ਬਾਕੀ ਸਿਆਣੀ ਹੈ।” ਇੰਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਮਾਅਰਕਾ ਮਾਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਇਨਕਲਾਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਜ਼ਿਹਨ 'ਚ ਮੇਰਾ ਬਾਪ ਸੀ। ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਉਸ ਬਾਪ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੈਂ ਵਿਚਰੇਗ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਤੌਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਣ ਦਾ ਹਾਂ, ਖੜੋਤ 'ਚ ਨਹੀਂ....ਵਹਿੰਦਾ ਵਹਿਣ ਹਾਂ। ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸੋਚਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਮਨ ਹੀ ਮਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਦੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਵੀ ਸਿਮਰਨ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਜਾਹਰ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਗੱਲਦਾ ਨਾ।

ਪਰ ਰਾਹੁਲ ਨਾਲ...ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਰਾਹੁਲ ਨਾਲ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕੁੱਲ ਮਨਾਲੀ ਸੀ, ਪਰ ਰਾਹੁਲ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇਖਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, “ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆ ਜਾਈਏ।” ਫੋਨ ਮੈਂ ਹੀ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ ਤੇ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, “ਬੇਟੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿਉਂ ਹੋਵੇਗਾ? ਸਗੋਂ ਏਸੇ ਬਹਾਨੇ ਮਿਲ ਗਿਲ ਲਵਾਂਗੇ।”

ਸਚਮੁੱਚ ਹੀ ਅੰਦਰੋਂ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ ਸਾਂ ਕਿ ਚਲੇ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਤਾਂ ਲਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਇਕ ਫ਼ਿਕਰ ਸੀ, ਉਹ ਮੁਕਦਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਬਹਾਨੇ ਨਾਲ ਰਾਹੁਲ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਲਿਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਪਸੰਦ, ਨਾ ਪਸੰਦ ਜਾਨਣ ਲਈ। ਹੋਰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੀ? ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਕੱਠੇ ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਚੰਗਾ ਸਗੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਇਕ ਗੱਲ ਚੁੱਥੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਕਿ ਇਥੋਂ ਫਿਰ ਉਹ ਕੁੱਲ ਮਨਾਲੀ ਹਫ਼ਤੇ ਲਈ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦੋਵੇਂ! ਪਰ ਇਸ ਚੁੱਭਣ ਨੂੰ ਮੈਂ ਟੀਸ ਨਾ ਬਨਣ ਦਿੱਤਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਓ-ਭਗਤ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਦੋ ਕੰਮ-ਵਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਦਿਹਾੜੀ ਲਾ ਕੇ ਘਰ ਦੀ ਹਰ ਨੁੱਕਰ-ਖੂੰਜੇ ਦੀ ਝਾੜ-ਪੁੰਝ ਕੀਤੀ। ਪਰਦੇ ਧੋਤੇ ਗਏ, ਕੁਝ ਬਦਲੇ ਵੀ ਗਏ। ਸੋਫ਼ਾ-ਸੈਂਟ ਨਵਾਂ ਲਿਆਂਦਾ, ਕੁਝ ਹੋਰ ਫਰਨੀਚਰ ਵੀ। ਫੁਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਆਰੀਆਂ ਸਾਫ਼ ਕੀਤੀਆਂ, ਕੁਝ ਗਮਲੇ ਨਵੇਂ ਲਿਆਂਦੇ। ਦੋਵੇਂ ਦਿਨ ਇੰਜ ਰੁਝੇ ਰਹੇ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਜਿਵੇਂ ਵਿਆਹ ਵਾਲਾ ਘਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਫਿਰ ਚਾਰ ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਭ ਕੁਝ ਸਜ-ਸੰਵਾਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਸਾਂ।

ਗੇਟ ਮੁਹਰੇ ਕਾਰ ਆ ਕੇ ਰੁੱਕੀ ਤਾਂ ਗੇਟ ਖੋਲ੍ਹਦਿਆਂ ਮਨ 'ਚ ਕਈ ਕੁਝ ਅਗਿਆਤ ਜਿਹਾ ਧੜਕੂ ਸੀ। ਗੁਜਰਾਤੀ ਹੈ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ? ਜਚਦਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਹੀਂ? ਪਰ ਜਦੋਂ ਸਿਮਰਨ ਨਾਲ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸੀਟ ਤੋਂ ਰਾਹੁਲ ਨੂੰ ਉਤਰਦਿਆਂ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਮਨ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਚਾ, ਲੰਮਾ, ਸੁਹਣਾ। ਲੱਗਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਅੰਦਰ ਲੰਘਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਸ਼ਗਨ ਕੀਤਾ। ਬੂਰੇ 'ਤੇ ਤੇਲ ਚੋਇਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਾਹੁਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿਮਰਨ ਵੀ ਕੁਝ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਜਿਹੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ‘ਓ ਮੰਮਾ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਬਸ...।’ ਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਰਾਹੁਲ ਦੇ ਕੰਨ ਕੋਲ ਅੱਗੇਰੇਜ਼ੀ 'ਚ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਮੁਸਕਰਾ ਪਏ ਸਾਂ।

ਚਾਹ ਪੀਂਦਿਆਂ ਰਾਹੁਲ ਨਾਲ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਉਹ ਘੱਟ ਬੋਲਦਾ, ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਸਿਮਰਨ ਹੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰ ਦੱਸਦੀ ਰਹੀ। ਕੁਝ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਵਿਚਕਾਰ ਬੋਲੀ ਵੀ ਰੁਕਾਵਟ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਘੱਟ ਜਾਣਦਾ ਸੀ, ਬੋਲ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਕਦਾ। ਕੁਝ ਹੀ ਸ਼ਬਦ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਾਇਦ ਸਿਮਰਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਖਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਚਾਹ ਵਗੇਗਾ ਪੀ ਕੇ ਵਿਹਲੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਪਏ ਸਨ।

“ਹੁਣੇ ਹੀ! ਕੱਲ੍ਹ ਸਵੇਰੇ ਚਲੇ ਚਲਾਂਗੇ....ਅੱਜ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਘਰ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਵਗੈਰਾ ਕਰਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ....।” ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜਿਉਂ ਸ਼ਹਿਰ ਇਹ ਘਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਪਿੰਡ ਹੁਣ ਹਫ਼ਤੇ ਦਸੀਂ ਦਿਨੀਂ ਹੀ ਜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਸਲ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਵਢਾਈ ਦੇ ਮੌਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਹਫ਼ਤਾ, ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਪਿੰਡ ਵੀ ਰਹਿ ਲਈਦਾ ਹੈ, ਛੁੱਟੀਆਂ ਲੈ ਕੇ। ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ 'ਚ ਫਸਲ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਗੁਲੂ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਫਸਲ ਦੀ ਫਸਲ ਉਸ ਨੂੰ ਦਾਣੇ ਦੇ ਦਈਦੇ ਹਨ। ਉਸਦੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਪੌਨਾ ਦੱਬਾ ਵੀ ਖੇਤਾਂ 'ਚੋਂ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਹਫ਼ਤੇ ਦਸੀਂ ਦਿਨੀਂ ਘਰ ਦੀ ਸਾਫ਼-ਸਫ਼ਾਈ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਟੱਬਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਕੋਈ ਜੀਅ ਬਰਾਡੇ 'ਚ ਆ ਪੈਂਦਾ।

“ਨਹੀਂ, ਸਵੇਰੇ ਛੇ ਸੱਤ ਵਜੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਮਨਾਲੀ ਲਈ ਨਿਕਲਾਂਗੇ।”

ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਗੁਲੂ ਨਾਲ ਦੇ ਘਰ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਵਗੈਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਭਾਵੇਂ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਗਏ, ਰਾਹੁਲ ਰਾਹ 'ਚ ਰੁੱਖਾਂ, ਫਸਲਾਂ, ਥਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਂਦਾ/ਪੁੱਛਦਾ ਰਿਹਾ।

ਫਿਰ ਵੀ ਵੀਹਾਂ ਕੁ ਮਿੰਟਾਂ 'ਚ ਪੁੱਜ ਗਏ। ਪੈਂਡਾ ਵੀ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਤੇਰਾਂ ਚੌਦਾਂ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਕਾਰ ਮੂਹਰੇ! ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਧੇ ਖੇਤਾਂ 'ਚ ਹੀ ਗਏ। ਘੁੰਮ ਫਿਰ ਕੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਘਰ 'ਚ ਪੁੱਜੇ ਤਾਂ ਗੁਲੂ ਦਾ ਟੱਬਰ ਅਜੇ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਸਫ਼ਾਈ 'ਚ ਲੱਗ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਾਰ 'ਚੋਂ ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਰਾਹੁਲ ਨੂੰ ਉਤਰਦਿਆਂ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਅੱਧੇ ਨੇ ਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਜਾਨਣ ਦੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਮਿਲਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਆਉਣੇ ਕਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ, “ਕੁੜੀ ਸੁੱਖ ਨਾਲ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦੇਖੀ ਐ।” ਸ਼ਰੀਕਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਸਿਮਰਨ ਨਾਲ ਕਰਦੀਆਂ, ਪਰ ਝਾਕਦੀਆਂ ਬਹੁਤਾ ਰਾਹੁਲ ਵਲ ਸਨ।

“ਕਿਤੇ ਸਿਮਰਨ ਨੂੰ ਸਾਥੋਂ ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ ਮੰਗ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ...।” ਤਾਏ ਦੀ ਨੂੰਹ ਨੇ ਰਾਹੁਲ ਵਲ ਵੇਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ। ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਸਿੱਧਾ ਪੁਛਣੇ ਝੱਕ ਗਈ ਸੀ।

“ਹਾਂ” ਸ਼ਾਇਦ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਸੁਆਲਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਤੇ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੀ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਇਕ ਦੇ ਨਾਲ ਦੂਜੀ ਲੜੀ ਜੁੜਦੀ ਅਗਾਂਹ ਹੀ ਅਗਾਂਹ ਵਧਦੀ ਗਈ। ਸਿਮਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਰਾਹੁਲ ਨੂੰ ਵੀ ‘ਪਿਆਰ’ ਮਿਲਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਠੀਕ ਸਨ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੀ ਕਿ ਮਿਲਾਉਣ ਹੀ ਤਾਂ ਲਿਆਏ ਹਨ...ਤੇ ਜੇ ਨਾ ਸ਼ਗਨ ਦਿੱਤਾ!...ਸ਼ਰੀਕੇ 'ਚ ਇਹੀ ਵਾਰੀ ਦੇ ਵੱਟੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤੇ ਗੱਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਿਮਰਨ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ-ਅੰਦਰੀ ਵੱਟ ਚੜ੍ਹਦਾ ਰਿਹਾ। ਰਾਹੁਲ ਵੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਸੀ।

ਮੁੜਦਿਆਂ ਲਗਭਗ ਉਹ ਘੁੱਟੇ-ਵੱਟੇ ਹੀ ਆਏ। ਘਰ ਪੁੱਜਦਿਆਂ ਹੀ ਰਾਹੁਲ ਤਾਂ ਥੱਕੇ ਹੋਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਕਰ ਉੱਪਰ ਸੌਣ ਲਈ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਸਿਮਰਨ ਆਪਣੀ ਮੰਮੀ 'ਤੇ ਵਰ ਪਈ, “ਮੰਮੀ, ਇਹ ਕੀ ਤਮਾਸ਼ਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਤੂੰ ਪਿੰਡ...ਆਉਦਿਆਂ ਹੀ ਸ਼ਗਨ ਕਰਨ....ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ....।”

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 29 'ਤੇ)

ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਦਰਿਆ

ਲੜੀਵਾਰ ਨਾਵਲ

ਭਾਗ - 1

ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁੱਸਾ

ਘਰ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਸ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਵੇਖਿਆ, ਹਨੇਰਾ ਬਿਲਕੁਲ ਪਸਰ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਨਿੱਕੀ ਨਿੱਕੀ ਰੌਣਕ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਖਿੜਕ ਖੜਕਿਆ—“ਵੇ ਪਾਲ, ਤੇਰਾ ਕਾਲਜ ਹੁਣ ਮੁੱਕਿਆ?”

ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਪਤਲੇ ਮੈਲੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਰਾਣੀ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਲ ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਉਸਦਾ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਹਾਸਾ ਨਿਕਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਰਾਣੀ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਲ ਵੇਖਿਆ।

“ਨਿੱਤ ਦੇ ਘੰਟੇ ਤੇਰੀ ਚੌਂਕੀ ਭਰਕੇ ਜਾਨੀ ਆਂ। ਤੂੰ ਮਸਾਂ ਕਾਲਜੀਏਟ ਹੋਇਐ। ਤਾਂ ਹੀ ਖਾਉ ਪੀਏ ਘਰ ਮੁੜਦੈ।”

“ਐਵੇਂ ਬੱਸ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ‘ਨੇਰੂ’ ਹੋ ਗਿਆ!”

ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਲ ਪੁਲਾਘ ਪੁੱਟਣ ਦੀ ਤਾਘ ‘ਚ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹਨੇ ਆਖਿਆ, “ਬੱਸ, ਆ—ਜਾ।”

“ਕਿਉ?” ਉਹਨੇ ਹੱਥ ‘ਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰ ਕੇ ਗੂਠਾ ਵਿਖਾਉਂਦਿਆਂ, ਨੱਕ ਮਰੋੜਿਆ, “ਆਹ ਆਉਂਦਾ ਮੇਰਾ! ਤੇਰੇ ਅਸੀਂ ਬੱਧੇ ਆਂ। ਆਪ ਨਬਾਬ ਦਿਨ ਛਿਪੇ ਘਰ ਪੈਰ ਪਾਉਂਦੈ। ਫੇਰ ਸਰਦਾਰੀ ਵੀ ਵਿਖਾਉਂਦੈ।”

“ਤੂੰ ਤਾਂ ਦਸ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਵੀ ਪੇਂਡੂ ਦੀ ਪੇਂਡੂ ਰਹੀ।”

“ਤੂੰ ਵੇਖ ਖਾਂ ਵੱਡਾ ਸ਼ਹਿਰੀਆ,” ਉਸਨੇ ਉਸੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਜਿਹੇ ਵਿਚ ਆਖਿਆ, “ਸ਼ਹਿਰੀਆ ਤਾਂ ਆਪੇ ਹੋਇਐ। ਸਾਰੀ ਦਿਹਾੜੀ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ‘ਚ ਕੁੱਤੇ ਭਕਾਈ ਕਰਕੇ ਆਬਣੇ ਘਰ ਆ ਵੜਦੈ, ਅਖੇ ਅਸੀਂ ਕਾਲਜੋਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਆਏ ਆਂ। ਅੱਜ ਮੈਂ ਮਾਸੀ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਕੁਸ਼ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ, ਬਈ ਇਹ ਗਿੰਦੜ ਪਿੰਡੀਏ ਲਫੰਡਰ ਜਿਹੇ ਨਾਲ ਫਿਰਦਾ ਰਹਿੰਦੈ।”

“ਫੇਰ ਮਾਸੀ ਨਾਲੇ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਫਾਹੇ ਲਾ ਦਿਉਂਗੀਆਂ!”

ਹਰਖ ਵਿਚ ਸਾਈਕਲ ਖੜਕਾਉਂਦਾ, ਖਿੜਕ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਉਹ ਅੰਦਰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਬੀਹੀ ਵਿਚ ਕੱਚੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਸਰੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਰਾਣੀ ਦਾ ਅੰਦਰ ਹੱਸਿਆ, ਪਰ ਉਸ ਜਾਹਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਣੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਗਈ ਰਾਤ ਤੱਕ ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਹੋਰਾਂ ਕੋਲ ਬੈਠੀ ਰਹਿੰਦੀ, ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਛੱਡ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਉੱਠਦੀ, “ਕੋਈ ਨਾ ਮਾਸੀ, ਐਨਾ ਨੇਰੂ ਨੂੰ। ਮੈਂ ਚਲੀ ਜਾਉਂ। ਨਾਲੇ ਅਜੇ ਪਾਲ ਕੋਠੜੀ ‘ਚ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੈ।”

ਅੰਦਰਲੀ ਸਬਾਤ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀ ਤੇ ਕੋਠੜੀ ਵਲ ਝਾਕਦੀ। ਮੋਟੀਆਂ ਵਿਰਲਾ ਵਾਲੇ ਤਖਤਿਆਂ ਵਿਚ ਦੀ ਚਾਨਣ ਦੀਆਂ ਲਗਰਾਂ ਬਾਹਰ ਵਿਹੜੇ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਖਿੜਕ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਰਤਾ ਕੁ ਪੈਰ ਮਲ ਲਿਆ, ਖਿੜਕ ਉਪਰ ਦੀ ਬਾਹਰ ਵੇਖਿਆ, ਨੀਵੇਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਕਣਕਾਂ ਦੇ ਪਰਾਂ ‘ਤੇ ਰਾਤ ਹੋਰ ਗੂੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਪਈ ਸੀ, ਫੇਰ ਉਸ ਸਬਾਤ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਬੂਹਾ ਬੰਦ ਸੀ। ਉਸ ਮਲਕ ਦੇ ਕੇ ਭੜਿਆ ਬਾਰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਅੰਦਰ ਝਾਕਦਿਆਂ, ਲਿਸ਼ਕਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ, ਤਖਤਿਆਂ ਦੀ ਚੂਕ ਸੁਣ ਕੇ ਪਾਲ ਨੇ ਨੰਗਾ ਸਿਰ ਕਿਤਾਬ ਤੋਂ ਉਤਾਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਵੇਖਿਆ। ਰਾਣੀ ਨੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੁਕਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ, “ਵੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਨੈ?”

“ਕਿਉ?”

“ਐਡੀ ਰਾਤ ਹੋਗੀ ਸੋਵੇਂਗਾ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ!” ਪਾਲ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਹਾਸਾ ਨਿਕਲਿਆ। ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਪਟਿਆਂ ਵਿਚ ਹੱਥ ਮਾਰ ਕੇ ਉਹਦੇ ਵਲ ਦੇਖਿਆ। ਉਹ ਹਾਲੇ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੁੱਕੀ ਖਲੋਤੀ ਸੀ।

ਰਾਣੀ ਨੇ ਝੱਟ ਤਖਤਾ ਛੱਡ ਕੇ ਅੰਦਰ ਪੈਰ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਪੌਣ ਮੋੜ ਕੇ ਬਾਹਰ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ, ਉਥੇ ਕਾਲੀ ਕੱਟ ਰਾਤ ਸਾਂ ਸਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਕੱਚੀ ਕੰਧ ਨਾਲ ਡੱਠੇ ਪਏ ਮੰਜੇ ਉੱਤੇ ਬਹਿ ਗਈ ਤੇ ਨੰਢ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਪੱਟਾਂ ਵਿਚ ਘੁੱਟਦਿਆਂ, ਪੈਰ ਜੋੜ ਕੇ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਬੂਟਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਤੂੰ ਤਾਂ ਭਾਈ ਪੰਨ ਐਂ। ਜਿਹੜਾ ਵੱਡੀ ਰਾਤ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਦਾ ਰਹਿੰਦੈ। ਚਲ ਚੰਗਾ!”

ਪਾਲ ਫੇਰ ਉਹਦੇ ਵਲ ਝਾਕ ਕੇ ਮੁਸਕਰਾਇਆ। ਉਸਨੂੰ ਜਾਪਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਰਾਣੀ ਉਹਨੂੰ ਐਵੇਂ ਨੌਂ ਤਰੀਕ਼ ਈ ਸਮਝ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਕੁਝ ਸੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਿਹਾ। ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਵਲ ਦੇਖਿਆ, ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਐਵੇਂ ਹੀ ਪੁੱਛਿਆ, “ਤੈਨੂੰ ਨੰਢ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ। ਪਤਲੇ ਜਿਹੇ ਸਾਲ ‘ਚ ਤੁਰੀ ਫਿਰਦੀ ਐਂ?”

“ਫੇਰ ਤੈਨੂੰ ਕੀ?” ਪਾਲ ਝੋਂਪ ਗਿਆ।

“ਤੂੰ ਨਿੱਤ ਸ਼ਹਿਰ ਫਿਰਦਾ ਰਹਿੰਦੈ। ਕਦੇ ਇਉਂ ਨੀ ਆਇਆ ਬਈ ਰਾਣੀ ਲਈ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਈ ਖਰੀਦ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂ।”

“ਚੀਜ਼ ਮੈਂ ਕਾਹਦੀ ਖਰੀਦ ਲਿਆਵਾਂ? ਘਰੋਂ ਪੈਸੇ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਗਿਣਕੇ ਤਿੰਨ ਰੁਪਈਏ ਮਿਲਦੇ ਐਂ।” ਪਾਲ ਨੇ ਉਸ ਵਲ ਸੰਘਣੀ ਝਾਤ ਮਾਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, “ਜੇ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਹੈਗੇ ਐ ਤਾਂ ਲਿਆ ਫੜਾ, ਜੇ ਆਖੇਗੀ, ਓਹੀ ਲਿਆਕੇ ਦੇਵਾਂ। ਬੋੜੇ ਬਹੁਤੇ ਮੈਂ ਆਪ ਵੀ ਵਰਤ ਸਕਦਾਂ?”

“ਹੱਛਿਆ, ਬੋਹੜਾ ਤੂੰ ਤੈਨੂੰ ਮੈਂ ਲੱਭੀ ਆਂ।”

“ਇਹ ਕੋਈ ਬੋਹੜ ਐ?”

ਮੰਜੇ ਤੋਂ ਹੁਬਕਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਰਾਣੀ ਨੇ ਨਹੋਰੇ ਨਾਲ ਆਖਿਆ, “ਉਹ ਵੱਡਾ ਪਾਤੁਰ ਬਣਿਐ ਫਿਰਦੈ। ਗੱਲ ਤੈਨੂੰ ਕਰਨੀ ਨੀ ਆਉਂਦੀ ਵੇ। ਮਰ ਜਾਣੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਤੈਨੂੰ ਆਹੀ ਕੁਸ਼ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਐਂ? ਉਹ ਆਖੂ, ਉਥੇ ਤਾਂ ਲੋਕ ਮੁੱਲ ਦਾ ਬੋਲਦੇ ਐਂ। ਜੀ ਆਖਦੇ ਐਂ, ਜੀ ਅਖਵਾਉਂਦੇ ਐਂ। ਤੇ ਤੂੰ...?”

“ਤੂੰ ਲੜਾਈ ਸਵੇਰੇ ਕਰ ਲਈਂ, ਚਲ ਤੈਨੂੰ ਛੱਡ ਆਵਾਂ।”

“ਕਿਉ ਮੈਂ ਬੇਰ ਆਂ, ਜੀਹਨੂੰ ਕੋਈ ਮੂੰਹ ‘ਚ ਪਾਲੂ।”

ਕੋਠੜੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਾਹਵਾ ਤੇਜ਼ ਸੀ। ਪਰ ਉਸਨੇ ਹੌਲੀ ਕੁ ਦੇ ਕੇ ਬਾਰ ਖੋਲ੍ਹਦਿਆਂ, ਇਕ ਦਮ ਚੁੱਪ ਵੱਟ ਲਈ। ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਈ। ਹਰਪਾਲ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਬਿਸਤਰੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ, ਦੇਸੀ ਜੁੱਤੀ ਪੈਰਾਂ ‘ਚ ਅੜਾ ਕੇ ਘਸੀਟਦਾ ਬੂਹੇ ਵਲ ਆਇਆ। ਖਿੜਕ ਦੇ ਉਪਰ ਦੀ ਦੇਖਿਆ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਚੁਗਨ ਵਿਚ ਉਸਨੂੰ ਇਕ ਅਕਾਰ ਅਗਾਂਹ ਵਧਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇਆ। ਪਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹਉਕਾ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਬਾਰਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਹਿੱਕ ਘੁੱਟਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸਰੀਰ ਦਾ ਨਿੱਘ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ। ਮੁੰਡੇ ਜਦ ਕਦੇ ਉਹਨੂੰ ਰਾਣੀ ਬਾਰੇ ਛੇੜਦੇ, ਉਸਦੇ ਅੰਦਰ ਖਲਬਲੀ ਮੱਚ ਜਾਂਦੀ, ਸਰੀਰ ਹਿੱਲ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਐਸੀ ਅੱਚਵੀਂ ਲਗਦੀ ਸਾਰੇ ਬਦਨ ‘ਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰਦਿਆਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਦਿਸ ਸੁਆਦ ਵਿਚ ਗੁਆਚ ਜਾਂਦਾ। ਮਨ ਵਿਚ ਪੱਕੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ, ਅੱਜ ਉਹ ਗੱਲ ਨਿਬੇੜ ਲਵੇਗਾ, ਪਰ ਸਾਹਮਣੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸਰੀਰ ਇਕ ਅੰਗੜਾਈ ਲੈਂਦਾ ਤੇ ਮੁੜ ਢਿੱਲਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ। ਮਨ ਵਿਚ ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਦੀ ਗੱਲ ਆ ਜਾਂਦੀ, ਜਦ ਉਹ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮੜਿੱਕਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਖਦੀ—“ਐਵੇਂ ਨਾ ਲੜਿਆ ਕਰੋ, ਫੇਰ ਬੋਨੂੰ ਸਰਦਾ ਵੀ ਨੀ ਹੁੰਦਾ ਦੋਹਾਂ ਭੈਣ ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ।”

ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਜਦੋਂ ਹਾਲੇ ਸੂਰਜ ਨੇ ਠਾਰੀ ਭੰਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਮੁੜ ਵਿਹੜੇ ਆ ਧਮਕੀ। ਹਰਪਾਲ ਉਦੋਂ ਤੱਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਡੋਲੂ ਲੈ ਕੇ ਨਲਕੇ ਕੋਲ ਖੜਾ ਮੂੰਹ ਹੱਥ ਧੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰਾਣੀ ਦੀਆਂ ਉਸ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਹਰਪਾਲ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਤੁਪਕੇ ਅਟਕੇ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹ ਬੁੱਲ੍ਹ ਮੀਚ ਕੇ ਹੱਸ ਪਈ। ਫੇਰ ਉਹਨੇ ਅੱਖਾਂ ਉਗਾਸ ਕੇ ਸਾਰੇ ਘਰ ਵਿਚ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰੀ, ਅੰਦਰੋਂ ਦੁੱਧ ਰਿੜਕਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਵੱਡੀ ਭਾਬੀ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਮੂਹਰੇ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਕੰਧੇਲੀ ਵਿਚ ਰੱਖੀਆਂ ਮੋਰੀਆਂ ਵਿਚਦੀ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਪਾਲ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਤਾੜ ਲਿਆ।

“ਨਾਹ ਕੇ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਕਾਲਜ ਨੂੰ?”

ਝੁਕੇ ਹੋਏ ਪਾਲ ਨੇ ਮੂੰਹ ਧੋਂਦਿਆਂ ਉਹਦੇ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਕੱਚੀ ਜਿਹੀ ਹਾਸੀ ਹੱਸੀ, “ਐਨੀ ਨੰਢ ‘ਚ ਨਾਹ ਕੇ ਮਰਨਾ!”

“ਹੱਛਿਆ!” ਉਹਦਾ ਇਕ ਹੱਥ ਖਿੜਕ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

“ਹੇਠਾਂ ਕੱਟੀਆਂ, ਉੱਤੇ ਪੱਟੀਆਂ! ਮੂੰਹ

ਕਿਵੇਂ ਚੋਪੜ ਕੇ ਤੁਰ ਜਾਨਾ ਏਂ!”

ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਜਿਹੇ ਤੌਲੀਏ ਨਾਲ ਚਿਹਰਾ ਸਾਫ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਦੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ।

“ਜਿਸ ਦਿਨ ਰਾਣੀ ਤੂੰ ਜੰਮੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇਠ ਹਾੜ ਦਾ ਕੋਈ ਤਪਦਾ ਦਿਨ ਈ ਹੋਵੇਗਾ।” ਤੇ ਉਸ ਇਕ ਅੱਖ ਨਾਲ ਕੁੜੀ ਵਲ ਚੋਰ ਝਾਤ ਮਾਰੀ। ਰਾਣੀ ਨੇ ਉਸਦੇ ਤੌਲੀਏ ਨਾਲ ਰਗੜੇ ਲਾਲ-ਸੂਰੇ ਚਿਹਰੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਇਕ ਪਲ ਤਾਂ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਗਈ।

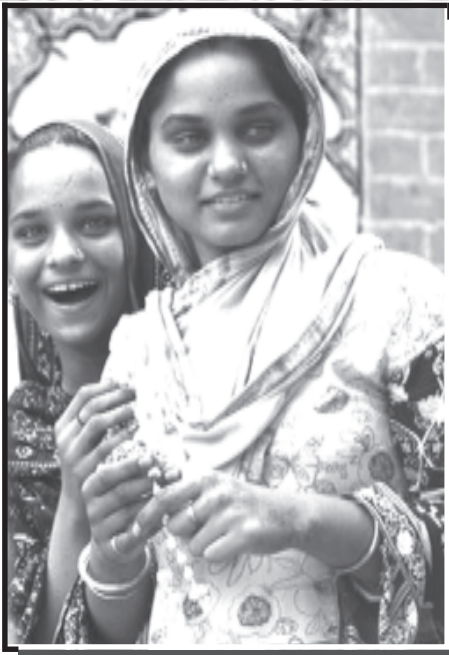
“ਤੇ ਹੋਰ...” ਉਸ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਪਾਲ ਦੀਆਂ ਗੋਡਿਆਂ ਤੋਂ ਉਤਾਰ ਪਜਾਮਾਂ ਚੜਾਈਂ ਲੱਤਾਂ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਸਿੱਧੀਆਂ ਸਲੋਟ ਗੋਰੀਆਂ ਗੱਠਵੀਆਂ ਪਿੰਜਣੀਆਂ ਵੇਖਕੇ ਉਹਨੂੰ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ। ਪਰ ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਪਜਾਮਾਂ ਥੱਲੇ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਗਾਜਰਾਂ ਵਰਗੇ ਪੈਰ ਚਪਲਾਂ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਸੋਚਦੀ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਬਈ ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰੇ ਜਾ ਕੇ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਛੇੜਾਂ। ਉਹ ਰਾਣੀ ਮੈਨੂੰ ਸੱਕ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂਦਾ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੈਨੂੰ ਕੋਈ ਆਹਡਾ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਹੋਣਾ, ਤੈਨੂੰ ਤਾਂ ਅਫਰੇਵਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ?”

ਕੁੜੀ ਨੇ ਗਹਿਰੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅੱਗ ਬਰਸਾਈ ਤਾਂ ਪਾਲ ਨੀਵੀਂ ਪਾਉਂਦਾ ਮੁਸ਼ਕਣੀਏ ਹੱਸਦਾ, ਤੌਲੀਆ ਚੁੱਕ ਕੇ ਚੱਪਲਾਂ ਘਸੀਟਦਾ ਸਬਾਤ ਵਲ ਹੋ ਲਿਆ। ਵਿਹੜੇ ਦੇ ਅੱਧ ਵਿਚਕਾਰ ਉਸ ਪੌਣ ਭੰਵਾ ਕੇ ਰਾਣੀ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਉਹ ਹਾਲੇ ਖਿੜਕ ਕੋਲ ਹੀ ਤਾਮ ਤੜਕ ਹੋਈ ਖਲੋਤੀ ਸੀ।

ਵੱਡੀ ਭਾਬੀ ਨੇ ‘ਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ, “ਕੁੜੇ ਆ ਜਾ ਰਾਣੀ!”

ਕੁੜੀ ਨੇ ਸਬਾਤ ਅੰਦਰ ਗਏ ਪਾਲ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਫਿਰ ਨਾਸਾਂ ਰਾਹ ਇਕ ਫੁੱਕਾਰਾ ਮਾਰਦਿਆਂ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਭਾਬੀ ਨੇ ਪੌਣ ਵਧਾ ਕੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਝਾਕਦਿਆਂ ਫੇਰ ਮੋਹ ਭਿੰਜੇ ਬੋਲ ਨਾਲ ਆਖਿਆ, “ਮਖ ਆ ਜਾ! ਕੀ ਗੱਲ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਐ?”

ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਭਾਬੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਓਪਰਾ ਜਾਪਿਆ, “ਬੋਡਾ ਵੀ ਭੈਣ ਭਾਈ ਦਾ ਇੱਟ-ਖੜਿੱਕਾ ਈ ਐ! ਉਹ ਤਾਂ ਬੋਨੂੰ ਸਰਦਾ ਵੀ ਨੂੰ।”

ਰਾਣੀ ਨੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਅੱਖਾਂ ਭਰ ਲਈਆਂ, ਸਿਰ ਉਤਲੇ ਘਸਮੇਲੇ ਲਾਲ ਸ਼ਾਲ ਨਾਲ ਉਸ ਅੱਖਾਂ ਪੂੰਝਦਿਆਂ, ਭਾਬੀ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਅੰਦਰੋਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਾ ਬਣੀ, ਭਾਬੀ ਨੇ ਪਾਲ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, “ਤੂੰ ਵੀ ਫੇਰ ਇਹਦੇ ਐਵੇਂ ਕੰਮ ਜੇ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਐਂ, ਬੱਕਰੇ ਨੂੰ ਦੇ ਚਾਰ ਦਿਨ ਬੁਲਾ ਨਾ! ਜੇ ਬੁਲਾਉ ਮੁਹਰਿਉਂ ਜੁੱਤੀ ਖੋਹਲ ਲਈਂ।”

ਪਾਲ ਨੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ ਆਖਿਆ, “ਨਾ ਬੁਲਾਵੇ, ਮੈਂ ਕਿਹੜਾ ਇਹਦੀਆਂ ਮਿੰਨਤਾਂ ਕਰਦਾ ਆਂ!”

ਰਾਣੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਛੱਲ ਉਭਰੀ। ਭਾਬੀ ਦਾ ਮਨ ਪਸੀਜ ਗਿਆ, ਉਸ ਪਾਲ ਨੂੰ ਮਿੱਠੀ ਘੁਰਕੀ ਦਿੱਤੀ, “ਬੁਰਛਿਆ, ਕੱਲ ਤੇਰੀ ਬੈਠਕ ਸੰਭਰ ਸੂਹਰ ਕੇ ਗਈ ਐ! ਤੂੰ ਇਹਦਾ ਭੋਰਾ ਤਾਂ ਮਾਣ ਤਾਣ ਰੱਖ!”

ਪੱਗ ਚੁੱਕ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਿਆਂ ਪਾਲ ਨੇ ਫੇਰ ਹਾਸੇ ਨਾਲ ਆਖਿਆ, “ਮਾਣ ਤਾਣ ਨੂੰ ਹੁਣ ਮੈਂ ਇਹਦੇ ਤੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਝਾਲ ਚੜ੍ਹ ਦਿਆਂ।”

“ਜਾਹ ਟੁੱਟ ਜਾਣਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ!” ਭਾਬੀ ਨੇ ਹੱਸ ਕੇ ਰਾਣੀ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਰਾਣੀ ਵੀ ਏਨੇ ਵਿਚ ਸੰਭਲ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਭਾਬੀ ਵਲ ਅੱਖਾਂ

ਫੇਰ ਕੇ ਸੁਣਾਇਆ, “ਚੱਲ, ਛੱਡ ਭਾਬੀ, ਇਹਨੂੰ ਬਲੱਜ ਨੂੰ ਕੀ। ਬਿੰਦ ਕੁ ਨੂੰ ਦੰਦ ਕੱਢ ਲੂ।”

ਛੇਤੀ ਦੇ ਕੇ ਪਾਲ ਚੌਂਕੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, “ਰਾਣੀ ਤੂੰ ਗੁੱਸਾ ਕਰ ਲਿਆ? ਮੈਂ ਤਾਂ ਹੱਸਦਾ ਸੀ। ਸਹੁੰ ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੀ।”

ਭਾਬੀ ਨੇ ਪਾਲ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਗੁੱਝਾ ਮੁਸਕਰਾਇਆ, ਪਾਲ ਨੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਰਾਣੀ ਦਾ ਭਰਤਾਇਆ ਬੋਲ ਸੁਣ ਕੇ ਅਤੇ ਫੇਰ ਉਹਦਾ ਹੰਝੂ ਭਿੰਜਿਆ ਚਿਹਰਾ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹਦਾ ਅੰਦਰ ਮੋਮ ਵਾਂਗ ਪੰਘਰ ਗਿਆ।

“ਰਾਣੀ, ਤੂੰ ਤਾਂ ਹਾਸੇ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਵੀ ਗੁੱਸਾ ਮੰਨ ਜਾਨੀ ਐਂ।”

“ਜੇ ਇਹ ਹਾਸਾ ਐ! ਤਾਂ ਬਈ ਮੰਨਗੇ ਬੋਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆਂ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ।”

“ਤੂੰ ਰੋਟੀ ਪਕਾਉਣੀ ਐ ਤਾਂ ਪਕਾ! ਬੈਠੀ ਹੋਰ ਈ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਐ!”

“ਵੇ ਜਾਹ ਪਰ੍ਹੇ!” ਭਾਬੀ ਨੇ ਮਰੋੜਾ ਜਿਹਾ ਮਾਰ ਕੇ ਗੋਹਾ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ, “ਗੱਲਾਂ ਮਾਰ ਮਾਰ ਅਸਮਾਨ ਪਾੜ ਦੂ, ਵਿਚੋਂ ਮਘੇਰਾ!”

ਪਾਲ ਨੂੰ ਭਾਬੀ ‘ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਆਇਆ, ਪਰ ਬੋਲਿਆ ਕੁਝ ਨਾ। ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਪੱਗ ਦਾ ਇਕ ਲੜਾ ਰਾਣੀ ਵਲ ਕਰਿਆ, ਉਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੈਠੀ ਰਹੀ।

ਭਾਬੀ ਨੇ ਆਖਿਆ, “ਕਰਾਣੀ ਨਾ ਪੂਣੀ” ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਕਹਿਰੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ, “ਇਹ ਕਿਤੇ ਤੇਰੇ ਵਰਗੀਐ ਦਿਲ ਦੀ ਖੋਟੀ।”

ਭਾਬੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਥੱਲੇ ਸੀ। ਰਾਣੀ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਬੁੱਝੀ ਅਤੇ ਦੱਸੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਗਹਿਰ ਭਰ ਕੇ ਪਾਲ ਵਲ ਤੱਕਿਆ, ਉਹਦਾ ਲੜ ਵਾਲਾ ਹੱਥ ਅੱਗੇ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਹੱਸ ਕੇ ਪੂਣੀ ਕਰਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਰਾਣੀ ਬੋਲੀ, “ਚੱਲ ਭਾਬੀ, ਇਹਦੇ ਬਲੱਜ ਵਰਗੀ ਆਪਾਂ ਕਾਹਤੋਂ ਕਰਨੀ ਐਂ!”

ਭਾਬੀ ਨੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ‘ਤੇ ਤਦਾ ਰੱਖ ਕੇ ਤੌਣ ਨਾਲੋਂ ਆਟਾ ਤੋੜਦਿਆਂ ਗਰਦਨ ਨੂੰ ਨਖਰੇ ਜਿਹੇ ਨਾਲ ਮਰੋੜਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, “ਭੈਣੋਂ ਸਾਨੂੰ ਕੀ, ਬੋਡੀ ਭੈਣ ਭਾਈ ਦੀ ਗੱਲ ਐ!”

ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਪੂਣੀ ਦੀ ਤਹਿ ਬਿਠਾਉਂਦਿਆਂ ਭਾਬੀ ਵਲ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਸੋਕ ਭਰਕੇ ਵੇਖਿਆ, ਪਰ ਆਖਿਆ ਕੁਝ ਨਾ। ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀਆਂ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਡੱਕੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਭੈਐ ਆਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸਗੋਂ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਸਿੰਬਲੀ ਫੁੱਲ ਵਰਗੀ ਭਾਅ ਮਖਣ ਲਗ ਪਈ। ਪਾਲ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਪੱਗ ਲੈ ਕੇ ਅੰਦਰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਅੰਦਰ ਮਾਧਾਣੀ ਖੜਕਣੇ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਇਧਰ ਉਧਰ ਪੜਤਾਲਵੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ, ਰਾਣੀ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਰੋਣ ਕਾਰਨ ਮਧੇਲਿਆ ਪਿਆ ਸੀ।

“ਕੁੜੇ ਤੈਨੂੰ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ?”

“ਬੇ ਜੀ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੁੰਦੈ।”

“ਪਾਲ ਨੇ ਫੇਰ ਕੁਸ਼ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਹੋਣਾ ਐ!” ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਖੜਵੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਸਬਾਤ ਵਲ ਭੰਵਾਈਆਂ।

“ਨਹੀਂ!” ਰਾਣੀ ਨੇ ਨੀਵੀਂ ਵਿਚੋਂ ਆਖਿਆ।

ਪਰ ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਉਹਦੀ ਨਹੀਂ ਵਲ ਤਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਹੀ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਫੇਰ ਬਾਹਰੋਂ ਹੀ ਦਬਕਾ ਮਾਰ ਕੇ ਪਾਲ ਨੂੰ ਘੁਰਿਆ।

“ਮੁੰਡਿਆ, ਤੂੰ ਹੁਣ ਐਡਾ ਬੁਝ ਵਲੇਟ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਸਿੰਗੜੀਆਂ ਛੇੜਨੇ ਨੀ ਹਟਦਾ! ਕੀ ਆਖਿਆ ਤੂੰ ਕੁੜੀ ਨੂੰ?”

“ਮੈਂ ਕੀ ਆਖਿਆ ਬੇਜੀ ਇਹਨੂੰ!” ਉਹ ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ ਪੱਗ ਦੇ ਪੇਚਾਂ ‘ਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰਦਿਆਂ ਚੱਕਵੀਂ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਬੋਲਿਆ

“ਨਾ ਵੇ!” ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਕੁੜੀ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਸਬਾਤ ਵਲ ਤੁਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰੀ ਕੰਨਿਆ! ਅੱਤਰਿਆ, ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਨਾਲ ਤਾਂ ਪਾਪ ਲਗਦਾ ਹੁੰਦੇ ਐ! ਉੱਖਲਾ! ਵੇ ਚੱਜ ਵਾਹਰਿਆ!”

“ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਇਹਨੂੰ ਕੁਸ਼ ਆਖਿਆ ਈ ਨਹੀਂ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਭਾਬੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਲੈ।” ਉਹਨੇ ਸੁਹਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਰਤਾ ਕੁ ਹਾਸਾ ਭਰ ਕੇ ਆਖਿਆ।

ਬਾਹਰੋਂ ਭਾਬੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ, “ਵੇ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਐਵੇਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਬਣਾਉਨਾ! ਕੁੜੀ ਦੀ ਆਤਮਾ ਤਪਾ ਕੇ ਹੁਣ ਬੇਈਮਾਨ ਸੱਚਾ ਬਣਦੈ।”

ਪਾਲ ਖੀਂ ਖੀਂ ਕਰਕੇ ਹੱਸਿਆ, ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਮੂੰਹ ਮਰੋੜ ਕੇ ਬਣਾਉਣੀ ਗੁੱਸਾ ਜਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਚਪੇੜ ਚੁੱਕੀ, “ਖਬਰਦਾਰ! ਜੇ ਕੁੜੀ ਦੇ ਮੁੜ ਕੇ ਠੋਲਾ ਲਾਇਆ ਤਾਂ।”

“ਬੇ ਜੀ, ਠੋਲਾ ਤਾਂ ਕਿਧਰੇ ਰਿਹਾ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹਨੂੰ ਉਹ ਵੀ ਕੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ।”

ਕਪੜੇ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਚੌਤੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਰਾਣੀ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਉਹ ਗੋਡਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿਰ ਦੇਈ ਬੈਠੀ ਸੀ। ਪਾਲ ਨੇ ਭਾਬੀ ਨੂੰ ਐਵੇਂ ਮਰਦਉ ਰੰਘੜਉ ਵਿਖਾਇਆ, “ਰੋਟੀ ਤਾਂ ਪਾ ਦਿੰਦੀ! ਬੈਠੀ ਉਂਗਲਾਂ ਲਾਈ ਜਾਨੀ ਐਂ!”

“ਵੇ ਤੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿਆਰ ਤਾਂ ਹੋ!”

“ਮੈਂ ਤਾਂ ਤਿਆਰ ਮਗਰੋਂ ਹੋ ਜੂੰ, ਤੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਰਦ ਨੂੰ ਮਾਤ ਪਾ।”

“ਵੇ ਜਾਹ ਵੇ ਪਰ੍ਹੇ।” ਉਸ ਬਾਲ ਚੁੱਕ ਕੇ ਰਾਣੀ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਉਹ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਵਾਂਗ ਉੱਠ ਕੇ ਦਵਾ ਦਵ ਖਿੜਕ ਵਲ ਤੁਰ ਗਈ, ਹਰਪਾਲ ਦਾ ਢਿੜ ਹੱਸਿਆ, ਪਰ ਭਾਬੀ ਦੇ ਮੂੰਹ ‘ਤੇ ਉਦਾਸੀ ਚੜ੍ਹ ਗਈ। ਉਹਨੇ ਬੱਗੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਪਾਲ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਉਹ ਕੇਸੂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਵਾਂਗ ਖਿੜਿਆ ਝਾਕ ਚਿਹਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਬਾਹਰ ਆ ਗਈ, ਫੇਰ ਉਹ ਪਾਲ ਨੂੰ ਘੁਰਨ ਲੱਗ ਪਈ। ਭਾਬੀ ਨੇ ਗੱਲ ਟਾਲਣੀ ਚਾਹੀ!

“ਪਤਾ ਨੂੰ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਐਵੇਂ ਈ ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ ਗੱਲ ਪਿੱਛੇ ਅੱਖਾਂ ਭਰ ਲੈਂਦੀ ਐਂ।”

“ਬੇ ਜੀ ਇਹਦੇ ‘ਤੇ ਬੋਤੀ ਜਿਹੀ ਸਖਤੀ ਕਰ, ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਲੜਾਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਐਂ!”

“ਨਹੀਂ ਗੱਲ ਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੋਰ ਐ।” ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਮੂੰਹ ਮਰੋੜ ਕੇ ‘ਵਾ ਵਿਚ ਹੱਥ ਮਾਰਿਆ,

“ਰੋਣ ਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੁਣ ਬਹਾਨਾ ਈ ਭਾਲਦੀ ਐ! ਬੋਨੂੰ ਨਿਆਣਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਐ! ਭਰਾ ਭਰਜਾਈ ਮੂੜੀ ਦਿੰਦੇ ਐ, ਇਹਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕੇ ਪਰ੍ਹੇ ਕਰ! ਮੁੰਡਾ ਵੇਖਿਐ ਕਿਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਐ। ਪਰ ਬਾਹ ਇਕ ਐ! ਉਮਰ ਵੱਡੀ ਦੱਸਦੇ ਐਂ!”

“ਫੇਰ ਇਹ ਨਾ ਕਰਨਾ।” ਭਾਬੀ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਗਈ।

ਰੋਟੀ ਫੜਦਿਆਂ ਪਾਲ ਨੂੰ ਘੁਮੇਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹੋ ਗਈ। ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ, “ਮਾਂ ਤਾਂ ਬਬੇਰਾ ਰੋਂਦੀ ਆਂ। ਪਰ ਉਹਨੂੰ ਪੁੱਛਦਾ ਕੌਣ ਐ? ਚਲਦੀ ਤਾਂ ਚੁਮੱਖੇ ਜੇ ਦੀ ਐ! ਕੱਲ੍ਹ ਐਥੇ ਮਣ ਮਣ ਹੋ ਕੇ ਗਈ ਐ! ਆਹਦੀ ਮਰਦੀ ਮਰ ਜੂੰ ਪਰ ਟੁੰਡੇ ਦੇ ਨੀ ਜਾਣਾ।”

“ਬੇ ਜੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਬਾਹਨ ਐ। ਨਾ ਕਰਨਾ।”

“ਵੇ ਤੂੰ ਤਾਂ ਯਭਲੀਆਂ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਜਾਨੈਂ।” ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਹੱਥ ਹਿਲਾ ਕੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਅਕਲ ਉੱਤੇ ਅਫਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ।

“ਸੱਚੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਐ! ਦੂਜੇ ਤਾਂ ਤਿੰਨੇ ਆਪੇ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਕੇ ਅੱਡ ਹੋ ਗੇ! ਨਾਲ ਵਾਲਾ ਕੁੜੀ ਕੱਲਾ ਕਿੱਥੋਂ ਵਿਆਹ ਦੇਵੇ। ਇਹਦਾ ਤਾਂ ਘਰ ਕੁੱਲਾ ਵਿਕ ਜੂ! ਭਜਨ ਕੁਰ ਆਪ ਈ ਦੱਸਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਆਹਦੇ, ਅਸੀਂ ਬੋਡਾ ਪੋਲਾ ਨੂੰ ਖਰਚਾਉਂਦੇ, ਸਭ ਕੁਝ ਆਪ ਕਰਕੇ ਹੀ ਲੈ ਜਾਂ ਗੇ।”

“ਸਾਕ ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੀ ਨੂੰ ਚੜਦਾ ਹੋਣਾ!”

“ਜੇ ਚੜਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂ ਆਖਣ!”

“ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਰਾਣੀ ਨਾਲ ਬੋਡਾ ਹਾਸਾ ਤਮਾਸ਼ਾ ਈ ਕਰ ਲੈਂਦੇ।”

“ਨਾ!” ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਚਪੇੜ ਚੁੱਕ ਕੇ ਆਖਿਆ, “ਆ ਸਮਝ ਕਰ ਮੁੰਡਿਆ ਤੂੰ ਹੁਣ ਨਿਆਣਾ ਐਂ? ਮੂੰਹ ਤੇਰੇ ਤੇ ਦਾੜ੍ਹੀ ਆਈ ਹੋਈ ਐ। ਐਵੇਂ ਵਿਚਾਰੀ ਦੀ ਆਤਮਾ ਤਪਾਉਣੀ।”

ਹਰਪਾਲ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਉਦਾਸ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਹਨੇ ਸੋਚਿਆ ਅੱਜ ਆ ਕੇ ਉਹ ਰਾਣੀ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਲਵੇਗਾ। ਸਗੋਂ ਇਸ ਨਰੜੂ ਤੋਂ ਉਸ ਦਾ ਖਹਿੜਾ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ, ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੋਈ, ਜਲੋਕੀ ਖਾਂ ਈ ਚੱਕ ਕੇ ਲੈ ਜਾਵੇ।

ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਉਸਦਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਜੀਅ ਨਾ ਲੱਗਿਆ, ਅੱਜ ਬਰਾਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਂਗ ਹੀ ਬੰਗਾਲੀ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ‘ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਤੀਜੇ ਪੀਰੀਅਡ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਚਾਹ ਪੀਂਦੇ, ਚਾਹ ਤਾਂ ਉਹ ਐਸੀ ਵੈਸ

ਦੜ ਵੱਟ, ਜ਼ਮਾਨਾ ਕੱਟ, ਭਲੇ ਦਿਨ ਆਵਣਗੇ

ਰੰਗ-ਬੇਰੰਗ

‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੇ ‘ਲਿਖਤਮ’ ਕਾਲਮ ‘ਚ ਸੰਪਾਦਕ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮਹਿਮਾਨ ਲੇਖ ‘ਕਮਲਿਆਂ ਦਾ ਟੱਬਰ’ ਪੜ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ ਦੀਆਂ ਕੌੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਮਿੱਠੀਆਂ ਗਾਲ਼ਾਂ ਯਾਦ ਆ ਗਈਆਂ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ, ਡਾ. ਤਿਵਾੜੀ, ਅਮਿਤੋਜ, ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ ਅਤੇ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵੇਲੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ 8-9 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੇਰੇ ਵੇਲੇ ਦੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ

ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰੋਮਾਣਾ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਹੀ ਰਹੇ ਸਾਂ ਕਿ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਵਿਚੋਂ ਟੋਕ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਮੈਂ ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਫੋਨ ‘ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣਨੀਆਂ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਤੁਸੀਂ ਲਿਖਕੇ ਭੇਜੋ।” ਮੇਰੀ ਝਿਜਕ ਸੀ ਅੱਜ ਤੋਂ 40 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣ ਲੱਗਿਆਂ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਨਹੀਂ ਬਣਨੀ। ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ‘ਕਮਲਿਆਂ ਦਾ ਟੱਬਰ’ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਦਿਨ ਚੇਤੇ ਆਏ ਹਨ, ਤੁਹਾਡੀ ਲਿਖਤ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੋਰ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਆਉਣਗੇ। ਸੋ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਇਹ ਗੱਲਾਂ 1968-70 ਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਿਰਫ 29 ਸੈਕਟਰਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸੈਕਟਰ 13 ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਹੁਣ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ 25 ਸੈਕਟਰ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਉਦੋਂ ਅੱਜ ਵਾਂਗ ਝੁੱਗੀਆਂ ਝੱਪੜੀਆਂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਸ਼ਹਿਰ 27 ਸੈਕਟਰਾਂ ਦਾ ਹੀ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰ ‘ਚ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਝੁੱਗੀਆਂ ਝੱਪੜੀਆਂ ਜਾਂ ਕੋਈ ਰੇੜ੍ਹੀ ਬਜ਼ਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਸਨ, ਇਕ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋਣਾ, ਦੂਜਾ ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਦਾ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹੋਣਾ। ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਤੋਹਫੇ ਵਜੋਂ ਮਿਲੀ ਆਪਣੀ ਮਰਸਿਡੀ ਕਾਰ ‘ਤੇ ਹਰ ਸ਼ਾਮ ਜਾਂ ਸਵੇਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ‘ਚ ਚੱਕਰ ਮਾਰਦਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ‘ਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਸ਼ੂ ਰੱਖਣ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਕੁਝ ਕਰਕਟ ਦੇ ਢੇਰ ਲੱਗਣ ਦਿੱਤੇ। ਇਥੋਂ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਹ ਖੇਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦਾ ਵੀ.ਸੀ. ਵੀ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਥਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਬੜੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਉਤਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ‘ਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਲਈ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਬਣਵਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਧੜਾ ਧੜਾ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਭਾਗ ‘ਚ ਭਰਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਸੁੰਦਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਥੋਂ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਫੁੱਲਾਂ ਬੂਟਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰ ‘ਚ ਹਰ ਕੋਈ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਰੰਧਾਵਾ ਸਫਾਈ, ਸੁੰਦਰਤਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਸ਼ੈਦਾਈ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਨ ਉਸਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ‘ਚ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ ਦੀ ਕੰਟੀਨ ‘ਤੇ ਪੂਰੀਆਂ ਰੋਣਕਾਂ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੰਟੀਨ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਵਿਭਾਗ ‘ਚ ਜਮਾਤੀ ਸਰਬਜੀਤ ਵਿਰਕ (ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਚਰਚਿਤ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਰਿਹਾ) ਅਤੇ ਜਗਮੋਹਨ ਕੰਗ (ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ‘ਚ ਮੰਤਰੀ ਰਿਹਾ) ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ “ਚਾਚਾ ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਅੱਜ ਵਾਲੇ ਫੰਕਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਰੰਧਾਵੇ ਨੇ ਕਰਨੀ ਐ, ਜੇ ਕਿਧਰੇ ਫੰਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਕੰਟੀਨ ‘ਤੇ ਕਰਾਕਰੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਸਫਾਈ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚੋਂ ਛੱਡ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ.ਸੀ. ਕੋਲ ਜਾਣਾ ਐ ਤੇ ਇਥੋਂ ਤੇਰਾ ਪੱਤਾ ਸਾਫ ਕਰਵਾ ਦੇਣਾ ਐ।”

ਚਾਚਾ, ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹਿਸਟਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ‘ਚ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਕੈਡਮੀ ਵਾਲੇ ਦਿਓਲ ਦੀ ਲੜਕੀ ਰੂਪਨ ਦਿਓਲ (ਜੋ ਗਿੱਲ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਚਰਚਿਤ ਅਫਸਰ ਬਣੀ) ਵੀ ਸੀ, ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਪੁੱਤਰੇ ਮੇਰਾ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰੋ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਦਿਓਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਕੈਡਮੀ ‘ਚ ਚਾਹ ਬਣਾਉਣ ਲੱਗ ਪੈਣਾ ਐ। ਪਰ ਜੇ ਇਹੋ ਵੀ.ਸੀ. ਚਾਚਾ ਕਹਿ ਕੇ ਨਾ ਵਾਪਸ ਲਿਆਵੇ ਤਾਂ ਆਖਣਾ। ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗੇ

28 ਮਾਰਚ ਦੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਲਿਖਤਮ ਕਾਲਮ ਹੇਠ ਮਹਿਮਾਨ ਲੇਖ ਵਜੋਂ ‘ਕਮਲਿਆਂ ਦਾ ਟੱਬਰ’ ਛਪਿਆ ਤਾਂ ਕਈ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਫੋਨ ਆਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਦਿਨ ਚੇਤੇ ਆ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਪਾਠਕ ਵੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪ ਵੀ ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ ਦੀ ਚਾਹ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਥੇਰੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰੋਮਾਣਾ ਵੀ ਸਨ। ਪ੍ਰੋ. ਰੋਮਾਣਾ ਨੇ ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ ਦੀ ਚਾਹ ਪੀਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਮੰਤਰੀ ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਅਤੇ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫਸਰ ਰੂਪਨ ਦਿਓਲ ਬਜਾਜ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਗਿਣਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਵੀ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਈ ਪਾਠਕ ਉਹ ਵੀ ਲੱਭ ਲਵੇ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਵਿਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਟੀ ਬਿਨਾਂ ਸਾਂਝੂ ਕੌਣ?”

ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੀ ਰਮਣੀਕ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਾਚਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਚੌਧਰਾਣੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, “ਚਾਚਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗੜੇ ਨਾ ਕਹਿ ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਊ ਮੁੰਡੇ ਆ। ਬਾਕੀ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰ ਕਿਸੇ ਰੰਧਾਵੇ ਤੇ ਵੀ.ਸੀ. ਦਾ, ਮੈਂ ਜੋ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਆਂ।” ਸਾਰੇ ਹਾਸਤ ਪੈ ਗਈ।

ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਚਰਚਿਤ ਅਧਿਆਪਕ ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਬੀਏਟਰ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਘਰੋਂ ਸੱਦ ਕੇ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਤੋਂ ਮੁਖੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਅਮਰੀਕਨ ਪਤਨੀ ਜੀਨੀ ਆਮ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਜੀਨ ਪਹਿਨੀ 14 ਅਤੇ 15 ਸੈਕਟਰ ‘ਚ ਸਾਈਕਲ ‘ਤੇ ਬਰੈਡ, ਆਂਡੇ ਅਤੇ ਕੋਲਡ ਡ੍ਰਿੰਕਸ ਵਗੈਰਾ ਖਰੀਦਦੀ ਫਿਰਦੀ ਦਿਸਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਜੀਨੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਹ ਚਰਚਿਤ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕ ਉਸ ਨਾਲ ਈਰਖਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਅਧਿਆਪਕ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਮੂੰਹ ਮੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਹੋਡ ਬਣ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਵਿਭਾਗ ਨਿਰੋਲ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚਲਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ। ਮੁੰਡਿਆਂ ‘ਚੋਂ ਕੁਝ ਇਸ ਲਈ ਈਰਖਾ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਇਕ ਸ਼ੌਂਕੀ ਟੋਲੀ, ਕਿ ਇਕ ਮਧਰਾ, ਮੋਟਾ ਅਤੇ ਗੰਜਾ ਜਿਹਾ ਹਲਵਾਈ ਦੀ ਦਿੱਖ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਢੇ 5-5 ਫੁੱਟ ਲੰਬੀਆਂ, ਸੋਹਣੀਆਂ ਅਤੇ ਫੱਬਵੀਆਂ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ‘ਚ ਘਿਰਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਨੁਪਮ ਖੇਰ, ਕਿਰਨ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ (ਕਿਰਨ ਖੇਰ), ਰਾਣੀ ਬਲਵੀਰ, ਅਨਮੋਲ ਜੌਹਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਨੀਤ ਸੰਧੂ ਵਰਗੀਆਂ ਅੱਜ ਦੇ ਬੀਏਟਰ ਦੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਗਾਰਗੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਨ। ਉਸ ਨਾਲ ਈਰਖਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਮਲਵਈ ਸ਼ੌਂਕੀਆਂ ਦੀ ਟੋਲੀ ਨੇ ਇਕ ਦੋ ਵਾਰ ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਰਸਲ ‘ਚ ਜਾ ਕੇ ਹੁਲੜਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਗਾਰਗੀ ਨੇ ਕਦੇ ਨਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ।

ਡਾ. ਵਿਸ਼ਵਾਨਾਥ ਤਿਵਾੜੀ ਵੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕੈਂਪਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹਸਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਲੰਬਾ ਉੱਚਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚਲਾ ਜੋਸ਼ ਅਤੇ ਨਿੱਘ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਭੁਲਦਾ। ਉਹ ਅਕਾਦਮਿਕ ਨਾਲੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਖੇਤਰ ‘ਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਰਗਰਮ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜੇ ਵਾਂਗ ਜ਼ਹੀਨ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾਵਾਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਲਾਵੇ ‘ਚ ਲੈਣ ਲਈ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੱਤਪਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਮਨਮੋਹਨ ਦੀਪਕ, ਅਮਿਤੋਜ, ਹਲਵਾਰਵੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਨਾਥ ਵਰਗੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਉਸ ਨੇ ਮਦਦ ਅਤੇ ਸੁਪਰਸਤੀ ਕੀਤੀ। ਅੱਜ-ਕੱਲ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਐਮ.ਪੀ. ਦੀ ਚੋਣ ਲੜ ਰਿਹਾ ਮੁਨੀਸ਼ ਤਿਵਾੜੀ ਡਾ. ਵਿਸ਼ਵਾਨਾਥ ਤਿਵਾੜੀ ਦਾ ਲੜਕਾ ਹੀ ਤਾਂ ਹੈ। ਮਾਹੌਲ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ‘ਤੇ ਛਾ ਜਾਣ ਦੀ ਡਾ. ਤਿਵਾੜੀ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਦਤ ਵੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਕੈਂਪਸ ‘ਚ ਇਕ ਵਾਰ ਇਕ ਵੱਡੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਵਾਈ ਤਾਂ ਭੂਸ਼ਨ ਪਿਆਨਪੁਰੀ ਦਾ ਇਹ ਲੜੀਫਾ ਬੜਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਿਵੇਂ ਰਹੀ ਤਾਂ ਅੱਗੋਂ ਜਵਾਬ ਸੀ ਕਿ ਉਥੇ ਤਿੰਨ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹੀ ਬੋਲਬਾਲਾ ਰਿਹਾ ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦਾੜੀ, ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਦੀ ਸਾੜੀ ਤੇ ਡਾ. ਵਿਸ਼ਵਾਨਾਥ ਤਿਵਾੜੀ।

ਜੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਯੂਬੋਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ‘ਚ ਹਿੰਦੀ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵੀਅਤਨਾਮ ‘ਚ ਹੋ ਚੀ ਮਿੰਨ

ਗੁਰੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਗਹਿਗੱਚ ਜੰਗ ਲੜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਯੂਬੋਧ ਲੰਬੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਹਰ ਵੇਲੇ ਗਲੇ ‘ਚ ਰੱਸੀ ਨਾਲ ਇਕ ਪੰਜ-ਛੇ ਇੰਚ ਲੰਬੀ ਚੌੜੀ ਜਾਨਵਰ ਦੇ ਮੂੰਹ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਾਲੀ ਹੱਡੀ ਪਾਈ ਕੈਂਪਸ ‘ਚ ਘੁੰਮਦਾ ਸੀ। ਗਲ ‘ਚ ਇਹ ਹੱਡੀ ਪਾ ਕੇ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਰੁਧ ਆਪਣਾ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਬੜੇ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਵਾਰ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਲਦ ਹੀ ਚੀਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਠੀਕ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਉਥੇ ਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਪਿਛੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਚੀਨ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਦਿੱਲੀ ਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਅਮਰਜੀਤ ਚੰਦਨ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ‘ਚ ਮੇਰਾ ਜਮਾਤੀ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਸਟਲ ‘ਚ ਗਵਾਂਢੀ ਵੀ। ਮੇਰਾ ਕਮਰਾ 1/33 ਤੇ ਉਸ ਦਾ 1/36 ਸੀ। ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਲੈਸ, ਚਿੱਟੀ ਪੇਚਦਾਰ ਪੱਗ, ਮੋਟੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੀਆਂ ਐਨਕਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਕੀਨੀਆਈ ਸਿੱਖ ਦਿਸਣ ਵਾਲਾ ਲੰਬਾ ਤੇ ਪਤਲਾ ਇਹ ਮੁੰਡਾ ਬੜੀ ਸੰਖੇਪ ਤੇ ਸਪਸ਼ੱਟ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ‘ਚ ਇਕ ਸੈਮੀਨਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ‘ਚ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬਾਬਾ ਬੂਝਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੰਧਰਵ ਸੇਨ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਕਵੀ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਿਲ ਉਸੇ ਦੀ ਲੱਭਤ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਹ ਅੰਡਰ ਗਰਾਊਂਡ ਪਰਚਾ ‘ਦਸਤਾਵੇਜ਼’ ਕੱਢਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚੋਂ ਛੱਡ ਕੇ ਗੁਪਤਵਾਸ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲਿਆਂ ‘ਚ ਉਸਨੇ ਦੂਜੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ‘ਚ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਕਵਿਤਾ,

‘ਚਾਚਾ ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਅੱਜ ਵਾਲੇ ਫੰਕਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਰੰਧਾਵੇ ਨੇ ਕਰਨੀ ਐ, ਜੇ ਕਿਧਰੇ ਫੰਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਕੰਟੀਨ ‘ਤੇ ਕਰਾਕਰੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਸਫਾਈ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚੋਂ ਛੱਡ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ.ਸੀ. ਕੋਲ ਜਾਣਾ ਐ ਤੇ ਇਥੋਂ ਤੇਰਾ ਪੱਤਾ ਸਾਫ ਕਰਵਾ ਦੇਣਾ ਐ।’ ਚਾਚਾ, ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹਿਸਟਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ‘ਚ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਕੈਡਮੀ ਵਾਲੇ ਦਿਓਲ ਦੀ ਲੜਕੀ ਰੂਪਨ ਦਿਓਲ (ਜੋ ਬਾਅਦ ‘ਚ ਗਿੱਲ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਚਰਚਿਤ ਅਫਸਰ ਬਣੀ) ਵੀ ਸੀ, ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਪੁੱਤਰੇ ਮੇਰਾ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰੋ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਦਿਓਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਕੈਡਮੀ ‘ਚ ਚਾਹ ਬਣਾਉਣ ਲੱਗ ਪੈਣਾ ਐ। ਪਰ ਜੇ ਇਹੋ ਵੀ.ਸੀ. ਚਾਚਾ ਕਹਿ ਕੇ ਨਾ ਵਾਪਸ ਲਿਆਵੇ ਤਾਂ ਆਖਣਾ। ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗੇ ਵਿਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਟੀ ਬਿਨਾਂ ਸਾਂਝੂ ਕੌਣ?”

ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਲੇਖਾਂ ਦਾ ਕਾਫੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਪਰਚਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਹੋਮ ਜਥੇਤੀ, ਰੋਹਲੇ ਬਾਣ, ਸਿਆੜ, ਸਰਕਲ ਆਦਿ ‘ਚ ਆਮ ਹੀ ਛਪਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਅਨੁਵਾਦਿਕ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਉਹ ਪੂਰੇ ਨਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅ.ਚੰ. ਲਿਖਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹਲਵਾਰਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ‘ਚ ਅੰਡਰ ਗਰਾਊਂਡ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਕਾਡਰ ਹਲਵਾਰਵੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਅਨੁਵਾਦਕ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਲਿਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅ.ਚੰ. ਹੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕੀ ਐ ਇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ? ਹਲਵਾਰਵੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਕੀ ਲਿਖੇ ਇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਈ ਅਨੁਵਾਦ ਚੰਦ ਐ।

ਟੀ.ਵੀ. ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੋਫਿਊਸਰ ਹਰਜੀਤ ਵੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਹੋਸਟਲ ਦੀ ਬਜਾਏ 15 ਸੈਕਟਰ ‘ਚ ਹੋਸਟਲ ਦੇ ਕਮਰੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਛੋਟੀ ਰਸੋਈ ‘ਚ ਕਿਰਾਏ ‘ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਅਤੇ ਅੱਪ-ਬਣੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਪੇਟਿੰਗਾਂ ਨਾਲ ਇੰਨੀ ਭਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਸੌਂਦਾ ਕਿਥੇ

ਹੋਣਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਮੂਲ ਰੂਪ ‘ਚ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਇਕ ਪੇਂਟਰ ਹੀ ਸਮਝਦਾ ਸਾਂ। ਅਮਿਤੋਜ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਹਰਜੀਤ ਤਾਂ ਇਕ ਟੀ.ਵੀ. ਪ੍ਰੋਫਿਊਸਰ ਹੈ ਤਾਂ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਮਿਤੋਜ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਇਕ ਸਾਲ ਪਿਛੋਂ ਕੈਂਪਸ ‘ਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਸੇ ਸਾਲ ਡਾ. ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਮੁਸ਼ਾਇਰਾ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਅਮਿਤੋਜ ਨੇ ਇਕ ਕਵਿਤਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹੀ ਸੀ ਜੋ ਬਾਅਦ ‘ਚ ਬੜੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਈ ਸੀ। ਕਵਿਤਾ ਸੀ:

ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ,

ਮੇਰਾ ਇਕ ਕਮਰਾ ਨੰਬਰ ਹੈ।

ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਨਾਂ ਨਹੀਂ,

ਮੇਰਾ ਇਕ ਰੋਲ ਨੰਬਰ ਹੈ।

ਕਵਿਤਾ ਕੀ ਪੜ੍ਹੀ ਕਿ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਅੱਸ-ਅੱਸ ਕਰ ਉਠਿਆ ਤੇ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਉਨ ਕੇ ਅਮਿਤੋਜ ਨੂੰ ਕਲਾਵੇ ‘ਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਉਹ ਫੁੱਲਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਮਾਉਂਦਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਇਹ ਮੁੰਡਾ ਇੰਨਾ ਵਧੀਆ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾ. ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਆਖਿਰ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਤਿਵਾੜੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਥਾਂ ਨਿੱਠ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰੇ, ਪਰ ਅਮਿਤੋਜ ਨੂੰ ਟਿਕਾਅ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ਾਇਰ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਨਾ ਰਿਸਰਚ ‘ਚ ਮਨ ਲੱਗਾ, ਨਾ ਟੀ.ਵੀ. ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ‘ਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬੀਏਟਰ ਵਿਭਾਗ ‘ਚ। ਇਕ ਵਾਰ ਮੈਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅੱਜ-ਕੱਲ ਬੀਏਟਰ ਵਿਭਾਗ ‘ਚ Creative Writer ਦੀ ਅਸਾਮੀ ‘ਤੇ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਕਰਦਾ ਕੀ ਹੈ? ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ

ਲੋਕ ਵੀ ਕੁਝ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਉਥੋਂ ਵੀ ਜਲਦੀ ਛੱਡ ਕੇ ਵਾਪਸ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਰਾਬ ਤੇ ਸਿਗਰਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਲੈ ਬੈਠੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ‘ਚ ਆਰਟਸ ਦੇ ਕੁਝ ਵਿਭਾਗਾਂ ‘ਚ ਵੀ ਦਾਖਲਾ ਮੈਰਿਟ ‘ਤੇ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਇਕਨਾਮਿਕਸ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਰੋਣਕ ਕਾਇਮ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੋਸਟਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਤੋਂ ਬੱਸਾਂ ‘ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਇਕ ਵਾਰ 22 ਸੈਕਟਰ ਜ਼ਰੂਰ ਚੱਕਰ ਮਾਰਦੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਇਕ ਵਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ‘ਚ ਜ਼ਰੂਰ ਗੇਤੀ ਲਾਉਂਦੇ ਸਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਲਾਅ ਅਤੇ ਹਿਸਟਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ। ਵਿਭਾਗ ਤੀਜੀ ਮੰਜਿਲ ‘ਤੇ ਸੀ। ਇਹ ਲੋਕ ਅਗਲੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹਦੇ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਟਹਿਲਦੇ ਟਹਿਲਦੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਜਾ ਉਤਰਦੇ ਤੇ ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ ਦੀ ਕੰਟੀਨ ਨੂੰ ਜਾ ਰੰਗ ਭਾਗ ਲਾਉਂਦੇ। ਚਾਚੇ ਦੇ ਇਹ ਪੱਕੇ ਗਾਹਕ ਸਨ। ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਸ਼ੌਂਕੀਨ ਕਹਿੰਦਾ

ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਲਵਈ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਆਪਣੀਆਂ ਪਟਿਆਲਾਸ਼ਾਹੀ ਪੱਗਾਂ ਨਾਲ ਮੈਚ ਕਰਦੀਆਂ ਕਮੀਜ਼ਾਂ, ਤਲਵਾਰ ਮਾਰਕਾ ਕਰੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਜੁਮੈਟਰੀਕਲ ਮੁੱਛਾਂ ਅਤੇ ਦਾੜ੍ਹੀ ਦੇ ਖੜਾਂ ਕਰਕੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ‘ਚੋਂ ਜਰਾ ਕੁ ਵੱਖਰੇ ਦਿਸਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਲੀਡਰ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ‘ਚ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀ ਸੁਨੱਖੀ ਅਤੇ ਸੁੱਚਜੀ ਰਮਣੀਕ ਜੌਹਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੰਡਾਸੇ ਸੱਦਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਬੀਏਟਰ ਵਿਭਾਗ ਵਾਲੀ ਕਲਾਕਾਰ ਅਨਮੋਲ ਜੌਹਲ ਦੀ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਸੀ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਟਿੱਚਰ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਗੁੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ। ਜੇ ਕਦੇ ਕਲਾਸ ਲਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਚਾਹ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾ ਲੈਂਦੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ। ਉਹ ਵਧੀਆ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਸੀ ਤੇ ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਕਲਾਸ ਦੇ ਨਿਜੀ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਆਪ ਹੀ ਖਿਚਦੀ ਤੇ ਆਪ ਹੀ ਬਣਵਾ ਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਕਾਪੀਆਂ ਵੰਡਦੀ ਫਿਰਦੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਭਾਗ ‘ਚ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੋਂ ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਅਤੇ ਸਾਊ ਮੁੰਡਾ ਸੀ ਉਹ। ਉਸ ਦੇ ਦੰਦ ਜ਼ਰਾ ਉਚੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਸਨੂੰ ਕਾਫੀ ਅਹਿਸਾਸ ਏ ਕਮਤਰੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਾਡੇ ਵਿਭਾਗ ‘ਚ ਕੋਈ ਗਰੁੱਪ ਫੋਟੋ ਜਾਂ ਵੈਸੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ‘ਤੇ ਫੋਟੋ ਹੋਣੀ ਤਾਂ ਉਸ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਕੇ ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਢਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਜਿਸ ‘ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਉਸਨੂੰ ਮਖੌਲ ਵੀ ਝਲਣੇ ਪੈਂਦੇ। ਰਮਣੀਕ ਆਮ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਗੁਰਮੇਲ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ‘ਦੇਖੀਂ ਗੁਰਮੇਲ ਕਿਤੇ ਡਿੱਗ ਨਾ ਪੈਣ, ਸੰਭਾਲੀ’ ਤੇ ਫੇਰ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ‘ਰੈਡੀ’ ਬੋਲਦੀ। ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਮਣੀਕ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਗੁਰਮੇਲ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਨਾਂ ਗੋਲਾ ਹੈ। ਬਸ ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਮੌਕਾ ਵੇਖਕੇ ਇਹ ਲਾਈਨ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਬੋਲਣੀ : “ਮਾਏ, ਅਜੇ ਗੋਲਾ ਤੇਰਾ ਗੋਲੀਆਂ ਖੇਡੇ।” ਇਹ ਪੰਜ ਸੱਤ ਅਜਿਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਬਣਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

ਗੱਲ ਨਵੰਬਰ 2007 ਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇੰਡੀਆ ਜਾਣ ਲਈ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ‘ਚ ਐਲ.ਏ. ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ‘ਤੇ ਐਂਟਰੀ ਗੇਟ ਨੇੜੇ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਉਡਾਣ ਚੱਲਣ ‘ਚ ਅਜੇ ਦੋ ਘੰਟੇ ਬਾਕੀ ਸਨ। ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਚੀਨੀਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਸੀ। ਅਚਾਨਕ ‘ਸੱਤ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ’ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਕੰਨਾਂ ‘ਚ ਪਈ। ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਔਰਤ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ। ‘ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ’ ਕਹਿ ਕੇ ਮੈਂ ਵੀ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। ‘ਪਛਾਣਿਆ ਨਹੀਂ?’ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਹਾਸੀ ਹਸਦੀ ਹੋਈ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਹੱਸਣ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਤੋਂ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣ ਲਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਹੱਸਣ ਨਾਲ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ‘ਰਮਣੀਕ’। ‘ਹਾਂ ਤੇ ਉਧਰ ਦੇਖ।’ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਸ਼ੌਂਕੀਨਾਂ ਦੀ ਟੋਲੀ ਦਾ ਆਗੂ ਹਰਮੀਤ ਸਰਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਮੈਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਸਾਂ ਕਿ ਕਾਲਜ ਵੇਲੇ ਉਹ ਅਕਸਰ ਸਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਆਪਣੀ ਭੂਆ ਕੋਲ ਕਈ ਕਈ ਦਿਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਤਿੰਨੋਂ ਜਣੇ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਬਿਨਾਂ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹੀ ਹਸਦੇ ਰਹੇ। ਫਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਦਾਸਤਾਂ ਗੰਗਾ ਤੋਂ ਮਿਸੀਸਿਪੀ ਤੱਕ ਦੇ ਸਫਰ ਦੀ। ਮੇਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਮਿਲੇ ਕਿਵੇਂ ਤੇ ਕਿਸ ਨੇ ਮਿਲਾਏ ਤਾਂ ਹਰਮੀਤ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਗੁਲਾਟੀ ਵਰਗੇ ਚਾਚੇ ਦਾ ਕਾਰਨਾਮਾ ਹੈ। ਚਾਚੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹੀਏ ਦਾ, ਭਾਵ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੀਰ ਦਾ।

ਹਰਮੀਤ ਨੇ ਲਾਅ ਕਰਕੇ ਇਕ ਸਾਲ ਤੀਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਬਤੌਰ ਜੂਨੀਅਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਦੋ ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਸ ਦੋਸਤ ਕੋਲ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਵੱਖਰੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਇਸ ਚਾਚੇ ਕੋਲ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਘੰਟਾ ਦੇ ਘੰਟੇ ਉਸ ਦੇ ਲੜੀਫਿਆਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਜ਼ਰੂਰ ਮਾਣਦੇ ਸਨ। ਰਮਣੀਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸਤ ਵੀ ਸਨ ਤੇ ਗਵਾਂਢੀ ਵੀ। ਬਸ ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ ਹਾਸੇ ਹਾਸੇ ‘ਚ ਚਾਚੇ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਲੜ ਫੜ ਕੇ ਗੰਢ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਜੋ 28 ਸਾਲ ਤੋਂ ਕਾਇਮ ਹੈ।

ਗੱਲਾਂ ਗੱਲਾਂ ‘ਚ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਹਰਮੀਤ ਦੀ ਭੈਣ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ‘ਤੇ 2003 ‘ਚ ਆਪਣੇ ਦੋ ਲੜਕਿਆਂ ਸਮੇਤ ਅਮਰੀਕਾ ਆਏ ਸਨ। ਲੜਕੇ ਲੇਟ ਪੈਦਾ ਹੋਏ

ਸਨ, ਸੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਕੇ ਹੀ ਸਕੂਲ ਗਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਦੋ ਦਿਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਹਰਮੀਤ ਪੰਜਾਬ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ 'ਚ 28 ਸਾਲ ਪ੍ਰੋਕਟਿਸ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰਮਣੀਕ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਇੰਟਰ ਕਾਲਜ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਮਿਲਿਆ, ਤਾਂ ਵੀਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਚਾਈਂ ਚਾਈਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਥੇ ਆਣ ਪਹੁੰਚੇ। ਮੈਂ ਗੱਲ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਹਰਮੀਤ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, “ਤੈਨੂੰ ਪਤੈਂ ਰਮਣੀਕ ਹੁਰੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਟੋਲੀ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ?” ਤਾਂ ਹਰਮੀਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, “ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਗੰਡਾਸੇ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਜੰਬ ‘ਚ ਮੇਰੇ ਬੇਲੀ ਵੀ ਸਾਰੇ ਸਨ ਤੇ ਇਹਦੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਵੀ ਸਾਰੀਆਂ, ਖੂਬ ਤਮਾਸ਼ਾ ਹੋਇਆ। ਦਾਰੂ ਚੰਗੀ ਪੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਬਹਾਨੇ ਚੰਗੇ ਲਲਕਾਰੇ ਮਾਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਮਿਲ ਗਈ। ਇਹਦੀ ਭੈਣ ਅਨਮੋਲ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਬਲਵੀਰ ਹੁਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੋ ਵਾਰ ਲੰਘਦੀ ਟੱਪਦੀ ‘ਗੰਡਾਸੇ’ ਕਹਿ ਗਈ। ਬਸ ਫੇਰ ਜਦੋਂ ਦਾਰੂ ਦਾ ਦੌਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਰਮਣੀਕ ਨੂੰ ਮਲਵਣੀ ਵਿਆਹੁਣ ਆਏ ਨੇ। ਫੇਰ ਅਨਮੋਲ ਤੇ ਪ੍ਰਨੀਤ ਹੁਰੀਂ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਲੱਭੀਆਂ।”

ਰਮਣੀਕ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸੁਣ ਵੀ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਹੱਸ ਵੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, “ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲੱਗਾ ਜਦੋਂ ਅੰਕਲ ਤੀਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਲੈ ਕੇ ਆਏ। ਪਰ ਅੰਕਲ ਹੁਰਾਂ ਗਰੇਟੀਆਂ ਵੀ ਬੜੀਆਂ ਲਈਆਂ ਤੇ ਤਰੀਫਾਂ ਵੀ ਬੜੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਜੋ ਸੱਚ ਨਿਕਲੀਆਂ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ ਨੂੰ ਮਨਿਆਈ ਵੀ ਦੇਣ ਗਏ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕੋਟੀਨ ਦੀ ਚਾਹ ਵੀ ਪੀ ਕੇ ਆਏ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਇਥੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਇਕ

ਵਾਰ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਦੁਖਦੀ ਰਗ ‘ਤੇ ਹੱਥ ਧਰਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਫਿਰ ਰਮਣੀਕ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ “ਪਹਿਲੇ 9-10 ਮਹੀਨੇ ਤਾਂ ਬਸ ਜਦੋਂ ਯਾਦ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਲੈ ਕੰਡੇ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਏ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਸਟਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਤੁਸੀਂ ਬੋਝੀਆਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਲੈ ਲਵੋ। ਦੱਸੋ, ਇਸ ਉਮਰ ‘ਚ ਅਸੀਂ ਕੀ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਸਾਂ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਕੌਰੇ ਸੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਈਸੈਸ ਵੀ ਜਲਦੀ ਮਿਲ ਗਏ, ਪਰ ਕੰਮ ਦੀ ਬੜੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ ਇਥੇ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਕੰਮ ਮਿਲਦੇ ਨੇ। ਭਾਰਤ ‘ਚ ਜਦੋਂ ਡਾਕਟਰਾਂ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋ-ਦੋ, ਚਾਰ-ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਇਥੋਂ ਜਾਣ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੀ ਕਰਦਾ। ਅਖੀਰ ‘ਤੇ ਮੈਂ ਇਕ ਸਬ-ਵੇ ‘ਤੇ ਕੰਮ ਸਿੱਖਣ ਲਗ ਪਈ ਤੇ ਸਰਾਂ ਸਾਹਿਬ ਇਕ ਗਰੇਸਰੀ ਸਟੋਰ ‘ਤੇ। ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਬ-ਵੇ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਲਕ ਭਾਈ ਕੀ ਸੀ, ਨਿਰੀ ਬਲਾ। ਉਸ ਨੇ ਅੰਦਰ ਵੜਨਾ ਤੇ ਐਂ ਹੱਥ ਪੈਰ ਮਾਰਦੇ ਆਉਣਾ, ਜਿਵੇਂ ਪਿੱਛੇ ਡੂਮਣਾ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ। ਆਹ ਮੇਜ਼ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ। ਐਂਹ ਸੋਚਾ ਡੁੱਲਿਆ ਪਿਆ ਐ, ਐਂਹ ਚਿਪਸ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ। ਐਂਹ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਆਹ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੀਕ ਹੋਣਾ। ਕਦੇ ਮੈਂ ਸੋਚਣਾ ਕਿ ਇਸ ਭਾਈ ਨੂੰ ਸਫਾਈ ਦਾ ਫੋਬੀਆ ਹੋ ਗਿਆ ਐ। ਭਾਵੇਂ ਨਵਿਆਂ ਨਵਿਆਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਵੀ ਐਂਥਾ ਲਗਦਾ ਸੀ ਤੇ ਇਕ ਉਮਰ ਵੀ 55 ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਉਹਦੀ ਹਰ ਵੇਲੇ ਦੀ ਚੈਂ-ਚੈਂ ਤੋਂ ਦਿਲ ਢਾਡਾ ਦੁਖੀ ਸੀ। ਅਪਾਰਟਮੈਂਟ ਜਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਰੋਣੇ ਮੇਰੀ ਝੋਲੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਬੈਠੇ ਹੋਇਆ ਕਰਨ। ਸੱਪ ਦੇ ਮੂੰਹ ਕੋੜ੍ਹ ਕਿਰਲੀ ਆਈ ਪਈ ਸੀ।

ਕੋਲ ਬੈਠਾ ਹਰਮੀਤ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਦੇਖ ਲਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਾਈਫ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਵਾਂਗ ਗੁਜ਼ਾਰੀ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਕਾਲਤ ਵੀ ਠਾਠ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਤੇ ਆਹ ਨਿਆਇਆਂ ਲਈ ਇਥੇ ਦਸੰਟੋ ਕੱਟਣ ਲਈ ਆ ਗਏ ਆਂ। ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ

ਕਰਨ ਜੋਗੇ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਇਥੇ, ਨਾ ਉਥੇ। ਅਗਲਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਭਵਾ ਕੇ ਮੂੰਹ ‘ਤੇ ਮਾਰੇਗਾ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਅੱਥ ਚੁਪਣ ਆਏ ਓ, ਜਿਹੜੇ ਓਥੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਮਿਲਦੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਥੇ ਮੈਂ 10-11 ਮਹੀਨੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਐ ਜੇ ਮੈਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲਾ ਦਿਆਂ ਤੈਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਬੰਦਾ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਈਡਸੈਟ ਦਾ ਮਾਲਕ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਉਂਦਿਆਂ ਈ ਪਹਿਲਾ ਫਿਕਰਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਹੀ ਹੋਣਾ, ‘ਐਹ ਕੀ ਜੀ ਸੇਲ ਸੂਲ ਬੜੀ ਹੇਠਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੀ ਜਾਂਦੀ ਆ। ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨਿੰਗ ਸ਼ਾਰਨਿੰਗ ਮਾਰਿਆ ਕਰੇ, ਨਾਲੇ ਟੈਨਸ਼ਨ ਵੈਨਸ਼ਨ ਰਿਹਾ ਕਰੇ। ਵਿਹਲੇ ਵੇਲੇ ਬਰਫ ਸ਼ਰਫ ਬਣਾਈ ਜਾਇਆ ਕਰੇ।’ ਇਹ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਉਸਨੇ ਇਕੋ ਸਾਰੇ ਕਰ ਦੇਣੀਆਂ ਨੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੇਖਣਾ ਕਿ ਸੁਨਣ ਵਾਲਾ ਕੱਚਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਸਟੋਰ ‘ਚ ਐਵੇਂ ਈ ਭਲਵਾਨੀ ਗੋਤਾ ਦੇਣਾ। ਵਿਖਾਵਾ ਇਹ ਕਰਨਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸਟੋਰ ਦੀ ਰਗ ਰਗ ਦਾ ਪਤਾ ਐ। ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਨੇ ਆਮ ਤੌਰ ਇਹੋ ਕਹਿਣਾ ਕਿ “ਅਸੀਂ ਤਾਂ 20 ਸਾਲ ਖੇਤਾਂ ‘ਚ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਲੈ ਦੇ ਕੇ ਇਹੋ ਸਟੋਰ ਬਣਾਇਆ ਏ ਭਰਾਵਾ, ਜ਼ਰਾ ਧਿਆਲ ਰੱਖ। ਆਪਣੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਇਥੋਂ ਹੀ ਚਲਣੀਆਂ।” ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਈ ਕਿ ਅਸਲ ‘ਚ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਦਾ ਉਸ ਦਾ ਭਾਵ ਅਰਥ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਦੋ ਗੋਤੇ ਵਧ ਲਾਉਣ ਜੋਗਾ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਉਹ ਏਨਾ ਕੁਝ ਕਹਿ ਕੇ ਇਉਂ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਹੌਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਰਮਣੀਕ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, “ਇਹ ਤਾਂ ਚੰਗੇ ਕਰਮ ਈ ਸਮਝੋ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਇਕ ਦਿਨ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਾਲਾ ਆਪਣਾ ਕਲਾਸ ਫੈਲੇ ਗੁਰਮੇਲ ਮਿਲ ਪਿਆ। ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਗਰੇਸਰੀ ਖਰੀਦ ਰਹੇ ਸਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਤੇ ਉਹਦੀ ਵਾਈਫ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆ ਗਏ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਦਾੜੀ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਬਾਬੂ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਦੰਦ ਵੀ ਗਾਇਬ ਸਨ। ਨਕਲੀ ਦੰਦ ਨਾਲ ਉਹ ਗੁਰਮੇਲ ਤਾਂ ਲਗਦਾ ਈ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਕਾਫੀ ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਤੇ ਫਿਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਉਹ ਤੇ ਉਹਦੀ ਪਤਨੀ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਗਏ। ਉਹ ਓਨਾ ਈ ਚੰਗਾ ਤੇ ਸਾਊ ਐ ਜਿੰਨਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕੇ.ਐਮ.ਵੀ. ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਐਮ.ਏ. ਹੈ ਅਤੇ ਬੜੀ ਸੁਘੜ ਤੇ ਸੁੱਚਜੀ ਔਰਤ ਐ। ਉਹ 1975 ‘ਚ ਈ ਇਥੇ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਇਕ ਵੇਅਰ ਹਾਊਸ ਹੈ ਤੇ ਇਕ ਸਬਵੇਅਰ। ਉਸ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਬੜੇ ਸਿਆਣੇ ਨੇ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਇਕ ਦਿਨ ਚੰਗੀ ਜੌਬ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਬਹਿੰਦੇ ਉਠਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਹੁਣ ਉਸ ਕੋਲ ਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਆਂ ਮੈਂ ਸਬਵੇਅਰ ‘ਤੇ, ਸਰਾਂ ਸਾਹਿਬ ਵੇਅਰਹਾਊਸ ‘ਚ।”

“ਇਥੇ ਆਪਣੇ ਵਰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਉਮਰ ‘ਚ ਕੰਮ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਪੈਣਾ ਐ, ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਗੁਰਮੇਲ ਕੋਲ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਚੈਨੀ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ। ਹੌਲੇ ਫੁਲ ਕੰਮ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਆ ਤੇ ਹੌਲੇ ਫੁਲ ਵਾਪਸ ਆਂਦੇ ਆਂ। ਉਹ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਐ। ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਚੰਗੀ ਕਿਸਮਤ ਨਾਲ ਹੁਣ ਘਰ ਵਰਗਾ ਮਾਹੌਲ ਮਿਲਿਆ ਐ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਐਟ ਹੋਮ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਹਰ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਧੂਰੇ ਅਧੂਰੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਰਹੀਦਾ ਐ।” ਹਰਮੀਤ ਅੰਦਰ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦਿਆਂ ਕੱਢਦਿਆਂ ਰੁਕ ਗਿਆ।

“ਅਮਰੀਕਾ ‘ਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗੁਰਮੇਲ ਤਾਂ ਰਾਖ ‘ਚੋਂ ਹੀਰਾ ਲੱਭ ਪਿਆ ਐ, ਸਰਾਂ। ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਜਾਣਦਾ ਆਂ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਸਾਊ ਈ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਇਮੋਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਐ। ਮੈਂ ਧਰਵਾਸ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਮਣੀਕ ਨੂੰ ਪੁਛਦਾ ਹਾਂ ਅਨਮੋਲ ਕਿੱਥੇ ਹੈ ਤੇ ਕੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।” ਉਹ ਮੌਜਾਂ ‘ਚ ਐ। ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਭਾਰੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਾਲ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਈ ਐ। ਅਜੇ ਵੀ ਕਦੀ ਕਦੀ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਸਕ੍ਰਿਪਟ ਲਿਖ ਦਿੰਦੀ ਐ। ਦਿੱਲੀ ‘ਚ ਰਹਿੰਦੀ ਐ। ਜੀਜਾ ਜੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਬਲਿਕ ਰਿਲੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਚੋਂ

ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਏ ਨੇ। ਸੰਪਾਦਕ/ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ। ਅਖ਼ਬਾਰ ‘ਚ ਕਾਲਮ ਲਿਖਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਇਕੋ ਲੜਕਾ ਦਿੱਲੀ ‘ਚ ਅਫਸਰ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਨੂੰਹ ਉਥੇ ਈ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਐ। ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ਮੌਜਾਂ ਈ ਮੌਜਾਂ। ਉਹ ਤਸੱਲੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਰਹੀ।

“ਰਮਣੀਕ, ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਦਿੱਲੀ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜਾਓਗੇ ਹੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਇਥੋਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣਗੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਦੱਸੋਗੇ ਤੇ ਕਿਵੇਂ।” ਵਿਚੋਂ ਈ ਹਰਮੀਤ ਬੋਲ ਪਿਆ, “ਲੈ ਅਸੀਂ ਕਿਤੇ ਪੈਰਾਂ ‘ਤੇ ਪਾਣੀ ਪੈਣ ਦੇਣੈ। ਅਸੀਂ ਇਥੋਂ ਦੀ ਸਾਫ ਆਬੋ ਹਵਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਾਂਗੇ, ਇਥੇ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੁੱਪਤਾ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗੇ, ਇਥੋਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦੇ ਸੋਹਲੇ ਗਾਵਾਂਗੇ। ਇਥੋਂ ਦੀ ਨਿਰਵਿਘਨ ਬਿਜਲੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਬਾਰੇ ਬੋਲਾਂਗੇ। ਇਥੋਂ ਦੀਆਂ ਸਾਫ ਸੁਥਰੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਸਖਤ ਟਰੈਫਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਆਮ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ‘ਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਾਂਗੇ। ਘਰਾਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਅਤੇ ਗੋਰਿਆਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਚੰਗੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਣ ਕਿਥੇ ਦੇਣਾ ਐ। ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਣੈ।” ਹਰਮੀਤ ਇਕੋ ਸਾਰੇ ਇਉਂ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਵੀ ਵਕੀਲਾਂ ਵਾਂਗ ਪੂਰਾ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।

ਫਿਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਕੁਲਵੰਤ, ਆਹ ਪੰਜ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੰਦਾਂ ਬੋਲੇ ਜੀਭ ਰੱਖ ਕੇ ਕੱਟ ਲੈਣੇ ਆ। ਫਿਰ ਮੂੰਡੇ ਕਮਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਖਾਣਗੇ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਵਾਪਿਸ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਚਲੇ ਜਾਵਾਂਗੇ ਤੇ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਰਿਟਾਇਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗੁਜ਼ਾਰਾਂਗੇ।” ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਫਲਾਈਟ ਦਾ ਟਾਈਮ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਅਸੀਂ ਲਾਈਨ ‘ਚ ਲੱਗ ਗਏ। ਪਿੱਛੇ ਖੜੇ ਹਰਮੀਤ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ‘ਸਰਾਂ, ਇਕ ਵਾਰੀ ਦੰਦਾਂ ਬੋਲੇ ਆਈ ਜੀਭ ਕਦੇ ਨਿਕਲਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਮੂੰਹ ‘ਚ ਗੰਗਾ ਜਲ ਪੈਣ ਵੇਲੇ ਭੈਣ ਭਾਈ ਦੰਦਲ ਤੋੜਕੇ ਈ ਕੱਢਦੇ ਨੇ।’ ਅਸੀਂ ਤਿੰਨੋਂ ਜਣੇ ਫਿਰ ਉਵੇਂ ਹੀ ਹੱਸੇ ਜਿਵੇਂ ਅਚਾਨਕ ਮਿਲਣ ਵੇਲੇ ਹੱਸੇ ਸਾਂ ਅਤੇ ਜਹਾਜ਼ ‘ਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਏ।

ਪਤੇ ਦੀ ਗੱਲ

—ਜੱਸੀ ਗਿੱਲ

ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਨਵੀਂ ਕਾਰ ਨਾ ਖਰੀਦੇ।

ਆਪਣੇ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਦੀ ਕਰੈਡਿਟ ਲਿਮਟ ਦੇ ਪੰਜਾਹ ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਦੇ ਵੀ ਚਾਰਜ ਨਾ ਕਰੇ।

ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਰੈਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਵਾਰ ਵਾਰ ਨਾ ਕੱਢਣ ਦਿਓ।

ਆਪਣੀ ਪੇਮੈਂਟ ਇਕ ਦਿਨ ਲਈ ਵੀ ਲੇਟ ਨਾ ਕਰੇ।

ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਅਕਾਊਂਟ ਬੰਦ ਨਾ ਕਰੇ।

ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ‘ਤੇ ਲਿਆ ਕਰਜ਼ਾ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਮੋੜੋ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਕਰੈਡਿਟ ਲਿਮਟ ਵਧੇਗੀ।

ਸਾਲ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਕਰੈਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਜ਼ਰੂਰ ਲਵੋ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਰਹੇ।

ਅਨਜਾਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸੋਸ਼ਲ ਸਿਕਿਊਰਿਟੀ ਨੰਬਰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਦਿਓ।

ਫਰੀ ਕਰੈਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾ ਦਿਓ।

ਕਦੇ ਵੀ ਤਲਣ ਵਾਲੇ ਤੇਲ ਨਾਲ ਭਰੀ ਕੜਾਹੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਭਾਂਡਾ ਓਵਨ ਵਿਚ ਨਾ ਰੱਖੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਗ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਫੋਨ ਉੱਤੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਦੇ ਵੀ ਚੱਲਦਾ ਸਟੋਵ ਛੱਡ ਕੇ ਨਾ ਜਾਵੋ।

ਆਪਣੀ ਕਿਚਨ ਵਿਚ ਅੱਗ ਬੁਝਾਊ ਯੰਤਰ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖੋ।

ਆਪਣੇ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰ ਤੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਕਦਮ ਦਾ ਫਾਸਲਾ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖੋ, ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਬਚੇ ਰਹੋਗੇ।

ਏਅਰਕੰਡੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਫਰਨੇਸ ਦੇ ਬਿਲਡਰ ਸਾਲ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਬਦਲੋ।

ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕਾਰ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਟਾਇਰ ਜ਼ਰੂਰ ਚੈਕ ਕਰੋ।

ਕਾਰ ਵੇਚਣ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਕਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡੀ.ਐਮ.ਵੀ. ਕਾਗਜ਼ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰੋ।

ਫਲ ਫਰੂਟਾਂ ਦੇ ਜਾਣੇ

(ਸਫਾ 18 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਹੁਣ ਆਈਏ ਫਰੂਟਾਂ ਦੇ ਸਿਰਤਾਜ਼ ਬੇਰਾਂ ‘ਤੇ। ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਮਲਿਆਂ ਦੇ ਬੇਰ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਖਾਧੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਤੇ ਇਸਦੇ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹੁੰਦੇ। ਕਾਰਨ ਮੁਰੱਬੇਬੰਦੀ ਅਤੇ ਦੁਆਬੀਆਂ ਦੀ ਸੁੰਗੜਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਆਦ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਮਾਣਿਆ ਹੈ। ਹਾਂ, ਉੱਚੀ ਬੇਰੀ ਵਾਲੇ ਬੇਰਾਂ ਦਾ ਲੁਤਫ਼ ਬੰਬੇਰਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਬੇਰਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰੀ ਟੁੱਕੇ ਹੋਏ ਹੀ ਮਿਲਦੇ ਸਨ, ਤੇ ਟੁੱਕੇ ਵੀ ਪੱਕੇ ਹੋਏ ਪਾਸਿਓ। ਇਹ ਕਾਰਾ ਦੇਜ਼ਖ ਜਾਣੇ ਤੋਂ ਤੇ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਟੁਕੇ ਹੋਏ ਬੇਰ ਵੀ ਛੱਡੀਏ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਚੰਗੇ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਸਾਬਤ ਬੇਰ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਫਲ ਦਾ ਸੁਆਦ ਏਧਰਲੇ ਕਿਸੇ ਫਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵੰਨੀ ਕਿਸੇ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਪਿਛਾਂਹ-ਵਧੂ ਦੇਸੀ ਬੰਦੇ ਨੇ ਬੇਰ ਉਗਾਏ ਹਨ ਪਰ ਭਾਂਤ ਸੁਭਾਂਤੀਆਂ ਬੈਰੀਆਂ ਦੇ ਸੌਂਕੀਨ ਗੋਰੇ ਇਸਦੇ ਗਾਹਕ ਨਹੀਂ ਬਣੇ। ਪਰ ਸਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ— ਗਧਾ ਕੀ ਜਾਣੇ ਗੁਲਕੰਦ ਦਾ ਸੁਆਦ?

ਭਲੇਮਾਣਸੇ ਬੈਰੀ ਕੀ ਹੋਈ ਬੇਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ। ਨਾਲੇ ਜਿਸ ਫਲ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਕੰਡੇ ਲਾਏ ਹਨ ਉਸ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਅਲੌਕਿਕ ਸੁਆਦ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ। ਬੇਰ, ਆਪਾਂ ਗੱਲ ਹੋਰ ਹੀ ਪਾਸੇ ਲੈ ਗਏ। ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਆਤਮੀ ਨੇਲੇ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਬੇਰੀ ਦੀ ਟੀਸੀ ‘ਤੇ ਪੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਲਾਲ ਸੂਹਾ ਬੇਰ ਦਿਸਿਆ, ਅਸਮਾਨ ਵਿਚ ਚਮਕਦੇ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਤਾਰੇ ਜਿਹਾ। ਅਸੀਂ ਕਿਧਰੋਂ ਢਾਂਗੀ ਚੁਕ ਲਿਆਏ ਪਰ ਉਹ ਢਾਂਗੀ ਟੀਸੀ ਤਕ ਨਹੀਂ ਸੀ

ਮਾਰ ਕਰਦੀ। ਹੌਸਲਾ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਹੀ ਬੇਰੀ

‘ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਚੁਭਵੇਂ ਕੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਬੇਰੀ ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਚੜ੍ਹਦਾ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਤੱਕ ਅੱਪੜ ਗਿਆ ਪਰ ਬੇਰ ਤਕ ਨਾ ਪਹੁੰਚ ਸਕਿਆ। ਟਾਹਣੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਨ ਤੇ ਕੰਡੇ ਥਾਂ ਪੂਰ ਥਾਂ। ਮੈਂ ਬੇਰ ਵਾਲੀ ਟਾਹਣੀ ਨੂੰ ਹਲੂਣਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸਰਕਰਦਾ ਬੇਰ ਸਰਰ ਸਰਰ ਕਰਦਾ ਹੇਠਾਂ ਜਾ ਡਿਗਿਆ। ਬਿੱਲੀ ਵਾਂਗ ਡਹਿ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਮੇਰੇ ਲੰਗੋਟੀਏ ਯਾਰ ਨੇਲੇ ਨੇ ਆ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਤਾਅ ਵੀ, ਤੇ ਯਕਲਖਤ ਬੇਰ ‘ਤੇ ਝਪਟ ਪਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਟੀਟਣਾ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਸੂਟ ਵੱਟੀ ਐਂਹ ਗਿਆ ਐਂਹ ਗਿਆ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਚੀਚੀਆਂ ਵਟਦਾ, ਗਾਲਾਂ ਕਢਦਾ ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਣਾਂ-ਮੂੰਹੀਂ

ਭਾਰ ਚੁਕਦਾ ਲਹੂ ਲਹਾਣ ਮੈਂ ਬੇਰੀ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਧੌਬੇਬਾਜ਼, ਲਾਲਚੀ, ਖੁਦਗਰਜ਼ ਦੋਸਤ ਤੇ ਬੜਾ ਗੁੱਸਾ ਅਇਆ। ਮੈਂ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਉਸ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ ਨਾ, ਤੇ ‘ਇਕ ਮੂੰਡਾ’ ਕਹਿ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਸੰਬੋਧਤ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਸਾਡਾ ਇਕੱਠਿਆਂ ਫਲ-ਇਕੱਤਰਣ ਦਾ ਕਿੱਤਾ ਤੇ ਸੁਗਲ ਨਿਰਵਘਿਨ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ।

ਮੇਰੇ ਬਚਪਨ ਦੇ ਫਰੂਟਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸੁਣਕੇ ਸਾਇਦ ਤੁਹਾਡੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਆ

ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਮੈਂ ਅਜੇ ਤੱਕ, ਬਗੂਤਿਆਂ, ਪੀਂਝੂਆਂ, ਫੁੱਟਾਂ, ਲਸੂਤਿਆਂ, ਜਾਮਣਾਂ, ਜਮੇਇਆਂ, ਚਿੱਬੜਾਂ ਅਤੇ ਸੰਘਾਤਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨੋਂ ਫਲਾਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮੇਰੇ ਕੁਝ ਦਲਿਤ ਬੇਲੀਆਂ ਨੇ ਮਾਣਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਲਾਂ ਦਾ ਸੁਆਦ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਠਹਿਰਿਆ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਭਵ ਵਾਲਾ ਲੇਖਕ। ਸੂਣੀ ਸੁਣਾਈ ਗੱਲ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਾਰੇ ਫਲ ਬੋਝੀ ਖਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਦੇ ਖਾਧੇ ਫਲਾਂ ਦਾ ਕਹਾਣਾ ਮੈਂ ਫਿਰ ਸੁਣਾਵਾਂਗਾ, ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਦੁਰਗਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਫਰੂਟਾਂ ਨੂੰ ਡੰਪਸਟਰ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਆਵਾਂ।

ਸਾਡੇ ਵੇਲੇ ਉਪਲਬਧ ਫਰੂਟਾਂ ਵਿਚ ਵੰਨਗੀ ਵੀ ਬੜੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਦੁਰਲੱਭ ਫਰੂਟਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹੱਥ ਮਾਰ ਲਈਦਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਕ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਗਿੱਦੜਾਂ ਦੀ ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਭਾਵ ਬੋਹਰ ਨੂੰ ਲਗਦੇ ਫਲ ਗੁੰਮੀਆਂ ਤੋਂ ਹੈ। ਲਗਦਾ ਹੈ ਇਸ ਫਰੂਟ ਦਾ ਨਾਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂ ਭੁਲ ਗਏ ਹੋਵੋਗੇ।

ਪਿਤਾ

“ਬੇਟੀ, ਰਾਹੁਲ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਇਆ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਕਿਵੇਂ ਵਾੜ ਲੈਂਦੀ ਘਰ....।”

“ਮੰਮੀ, ਜਿਵੇਂ ਦਾ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹੋ ਉਵੇਂ ਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ! ਰਾਹੁਲ ਮੇਰਾ ਦੋਸਤ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਦੋਸਤ... ਇਸ ਤੋਂ ਵਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ।”

“ਵੇਖ ਸਿਮਰਨ, ਨਾ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਧਰਮ ‘ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੋਰ ਕੋਈ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਤੇਰੀ ਚੋਣ ਹੀ ਸਭ ਅਰਥ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਸੋ ਤੂੰ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ....।”

“ਪਾਪਾ, ਮੈਂ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਦੋਸਤ ਹਾਂ। ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਦੀ ਸੋਚਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ!! ਅਜੇ ਇਹ ਕਦੀ ਮਨ ‘ਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ....।”

“ਕੀ?” ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਚੌਂਕਿਆ, “ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਦੱਸੀਏ? ਸਿਮਰਨ, ਇਹ ਯੌਰਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ‘ਚ ਰਹੀਏ ਉਸ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲਣਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।”

“ਕਿਹੜਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਪਾਪਾ? ਤੁਹਾਡੇ ਵੇਲੇ ਦਾ, ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਪਾ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਪਾ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦਾ! ਹੁਣ ਵੀ ਪਿੰਡਾਂ ‘ਚ ਲੋਕ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ‘ਚ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਹਾਂ ਨਗਰਾਂ ‘ਚ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ....ਤੇ ਇਕੋ ਪਿੰਡ ‘ਚ ਵੀ...ਹਰ ਘਰ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ, ਹਰ ਘਰ ਦਾ ਕਲਚਰ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਪਿੰਡ ‘ਚ ਭੂਆ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ...ਪਿੰਡ ‘ਚ ਹੋਰ ਕਿੰਨੇ ਘਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ‘ਚ ਕੁੜੀਆਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੂੰਹ ਵੀ ਖੋਲ੍ਹ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ, ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਬਾਰੇ...ਫਿਰ ਕਿਹੜੇ ਕਲਚਰ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਲਚਰ ਕਰੋਗੇ...ਜਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਫਿੱਟ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ ਕਰੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ...ਇਹ ਦੰਭ ਸਭ ਤੋਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੈ....।”

ਗੱਲਾਂ ‘ਚ ਨਾ ਉਸ ਬਾਰੇ ਆਉਣਾ ਸੀ ਨਾ ਆਈ, ਪਰ ਨਾ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਉਸਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਹਜ਼ਮ ਹੋ ਸਕੀਆਂ। ਰਾਤੀਂ ਦੋਰ ਤੱਕ ਇਹ ਬਹਿਸ—

ਮੁਬਾਹਸਾ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਫਿਰ ਅਚਾਨਕ ਚੁੱਪ ਵੱਟ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਵੱਖਰਾ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ, “ਰੋਟੀ ਬਣ ਗਈ ਐ...ਰਾਹੁਲ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦੇ ਖਾ ਲਏ ਆ ਕੇ....।”

ਉਹ ਉਪਰੋਂ ਜਾ ਕੇ ਮੁੜ ਆਈ, “ਉਹ ਅਜੇ ਸੁੱਤਾ ਹੋਇਆ। ਜਦੋਂ ਜਾਗਿਆ ਮੈਂ ਦੇ ਦਿਆਂਗੀ....ਤੁਸੀਂ ਖਾਓ।”

ਅੱਧੇ ਮਨ ਨਾਲ ਢਿੱਡ ਭਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਇਕ-ਅਧ ਰੋਟੀ ਸਾਇਦ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਖਾਧੀ। ਫਿਰ ਉਹ ਉਥੇ ਸੋਫੇ ‘ਤੇ ਹੀ ਪੈ ਗਈ। ਅੱਧੀ ਕੁ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੈਂ ਇਕ ਵਾਰ ਉੱਠ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਉਥੇ ਹੀ ਸੁੱਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਚਾਹ ਕੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਜਗਾ, ਬੈਠ ‘ਤੇ ਪੈਣ ਲਈ ਨਾ ਕਹਿ ਸਕਿਆ।

ਰਾਤੀਂ ਰਾਹੁਲ ਨੇ ਰੋਟੀ ਖਾਧੀ ਕਿ ਨਾ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਦੋਂ ਉਹ ਜਾਗ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਗਲ ਪਏ ਸਨ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ‘ਚ ਖੜਾਕ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੀ ਤਾਂ ਉਹ ਲਗਭਗ ਤਿਆਰੀ ‘ਚ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਚਾਹ ਬਣਾਈ। ਫਿਰ ਬੈਂਡਰੂਮ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, “ਤੁਹਾਡੀ ਚਾਹ ਏਥੇ ਹੀ ਦੇ ਜਾਵਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਐਥੇ ਆ ਕੇ ਪੀਓਗੇ.....ਸਿਮਰਨ ਹੋਰੀ ਤਾਂ ਤਿਆਰ ਐ ਜਾਣ ਲਈ....।”

“ਮੈਨੂੰ ਇਥੇ ਹੀ ਫੜਾ ਦੇ....।”

ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਮਰਨ ਅੰਦਰ ਆਈ। ਰਾਹੁਲ ਵੀ ਆਇਆ। “ਪਾਪਾ, ਮੁੜਦਿਆਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਾਹਲੀ ‘ਚ ਹੋਵਾਂਗੇ, ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਥਾਈਂ ਨਿਕਲਾਂਗੇ....ਇਧਰ ਨਹੀਂ ਆ ਹੋਣਾ।” ਉਸ ਨੇ ਰਸਮੀ ਜਿਹਾ ਕਿਹਾ। ਉਂਜ ਉਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੀ ਸੀ, ਇਥੇ ਵੀ ਕਿਹੜਾ ਬੜੀ ਚਾਹ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਉਡੀਕ ਹੋ ਰਹੀ ਹੋਣੀ ਹੈ, ਮਨ ਤੇ ਰੂਹ ਦੀ ਸ਼ਿੰਦਤ ਨਾਲ! ਕਿੰਨਾ ਫਰਕ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ ਰਾਤ ਵਿਚ ਹੀ! ਕਿੰਨੀ ਸ਼ਿੰਦਤ ਨਾਲ ਉਡੀਕ ਰਹੇ ਸਾਂ ਕੱਲ੍ਹ। ਪਲ ਪਲ ਕਰਕੇ ਧੜਕਦੇ ਹੋਏ ਦਿਲ ਨਾਲ। ਪਰ ਅੱਜ....।

“ਠੀਕ ਹੈ।” ਮੈਂ ਬੈਠ ਤੋਂ ਨਾ ਉੱਠਿਆ। ਉਂਜ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਸੁਲਾਹੀ ਹੋਈ ਕੁੜੀ ਦੀਪਿਕਾ

ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਫ਼ਿਲਮ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯਤਾ ਦੀ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਚੁੱਕੀ ਦੀਪਿਕਾ ਪਾਦੁਕੋਣ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਫ਼ਿਲਮ 'ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ ਟੂ ਚਾਈਨਾ' ਬਾਕਸ ਆਫਿਸ 'ਤੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਲਾਪ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯਤਾ 'ਚ ਘਾਟੇ ਨੇ ਦੀਪਿਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ 'ਚ ਹੋਰ ਵੀ ਵਾਧਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਅਸੀਂ ਦੀਪਿਕਾ ਤੋਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ

ਕੀ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੈ ਤਾਂ ਦੀਪਿਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਬੜੀ ਨਹੀਂ, ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਕੈਰੀਅਰ ਇਥੇ ਹੀ ਸਮੇਟਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਅਜੇ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਤੱਕ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਜੇ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਹੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਮੈਨੂੰ ਅਸਫਲਤਾ ਤੋਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਸੱਚਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਾਫੀ ਸੁਲਾਹੀ ਹੋਈ ਕੁੜੀ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਸਫਲਤਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਸਫਲਤਾ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।”

ਫਿਲਮੀ ਸਿਤਾਰਿਆਂ 'ਚ ਵਧਦੇ ਹੰਕਾਰ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਅਸਰ

ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਟਿੱਕੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਫ਼ਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵੀ ਵਕਤ ਦੇ ਨਾਲ ਬਦਲਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੈਟਰੀਨਾ-ਕਰੀਨਾ, ਸ਼ਾਹਰੁਖ-ਰਿਤਿਕ, ਵਿਦਿਆ ਬਾਲਨ-ਮਨੀਸ਼ਾ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਬਿਪਾਸ਼ਾ-ਕਰੀਨਾ, ਸੁਭਾਸ਼ ਘਈ-ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ ਆਦਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਬੜੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਹੁਣ ਦੋਸਤੀ ਵਿਚ ਬਦਲ ਗਈ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਜਿਥੇ ਕਈ ਲੋਕ ਦੁਸ਼ਮਣ ਤੋਂ ਦੋਸਤ ਬਣ ਗਏ ਹਨ, ਉਥੇ ਦੋਸਤ ਤੋਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਜੇ ਦੱਤ-ਅਰਸ਼ਦ ਵਾਰਸੀ, ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ-ਬੰਟੀ ਵਾਲੀਆ, ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ-ਹਰਮਨ, ਵਿਕਰਮ ਭੱਟ-ਅਮੀਸ਼ਾ ਪਟੇਲ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹਿਦ-ਕਰੀਨਾ ਸਣੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਾਂਗ ਤਿੜਕ ਗਏ ਹਨ। ਸਟਾਰਾਂ ਵਿਚ ਮਨ-ਮੁਟਾਵ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੰਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਮਿਰ ਖ਼ਾਨ ਅਤੇ ਸਲਮਾਨ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਅੱਧਾ ਦਹਾਕਾ ਜੂਨੀਅਰ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖਾਨ ਜਦੋਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਛਾਅ ਗਏ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਸੁਪਰ ਸਟਾਰ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੇ ਅਭਿਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਈਰਖਾ ਹੋਣੀ ਸੁਭਾਵਕ ਹੀ ਸੀ।

ਉਪਰੋਂ ਮੀਡੀਆ ਸਾਹਮਣੇ ਖੁਦ ਸ਼ਾਹਰੁਖ

ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਪਰ ਸਟਾਰ ਦੱਸਣ ਅਤੇ ਜਤਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਵਿਚ ਆਏ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਹੰਕਾਰ ਨੇ ਦੂਜੇ ਸਟਾਰਾਂ ਦੇ ਹੰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਜਗਾ ਦਿੱਤਾ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਆਮਿਰ ਆਪਣੇ ਕੁੱਤੇ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਰੱਖ ਕੇ ਉਸ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਚਟਾਉਣ ਲੱਗਿਆ। ਸਲਮਾਨ ਆਪਣੇ ਟੀ.ਵੀ ਸ਼ੋਅ 'ਦਸ ਕਾ ਦਮ' ਨੂੰ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਦੇ 'ਕੀ ਆਪ ਪਾਚਵੀਂ ਪਾਸ ਸੇ ਤੇਜ਼ ਹੈ' ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਫਲ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਹੱਥੋਪਾਈ 'ਤੇ ਉੱਤਰ ਆਇਆ। ਨਵੇਂ ਸੁਪਰ ਸਟਾਰ ਦੇ ਹੰਕਾਰ ਵਿਚ ਡੁੱਬੇ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਤਾਂ ਮਿਲੇਨੀਅਮ ਸੁਪਰ ਸਟਾਰ ਅਮਿਤਾਬ ਬੱਚਨ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਭੁੱਲ ਗਏ ਅਤੇ ਇਕ ਐਵਾਰਡ ਫੰਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਜਿਹੀ ਹਲਕੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਸਬੰਧ ਵਿਗਾੜਿਆ ਕਿ ਸੁਧਾਰਨ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਵਕਤ ਲੱਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀਰੋਇਨਾਂ ਵਿਚ ਕਰੀਨਾ ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਕਪੂਰ ਖਾਨਦਾਨ ਦੀ ਹੋਣ ਦਾ ਹੰਕਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਰਿਹਾ ਹੈ।

'ਅਜਨਬੀ' ਦੌਰਾਨ ਫ਼ੈਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਿਪਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬਿਪਾਸ਼ਾ ਨੇ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਹੀ

ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। 'ਮੁਝਸੇ ਦੋਸਤੀ ਕਰੋਗੇ' ਦੌਰਾਨ ਰਾਣੀ ਨਾਲ, 'ਏਤਰਾਜ਼' ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਨਾਲ, '36 ਚਾਈਨਾ ਟਾਊਨ' ਦੌਰਾਨ ਤਨੂਸ਼ੀ ਦੱਤਾ ਨਾਲ, 'ਦੋਸਤੀ-ਫ੍ਰੈਂਡਸ ਫਾਰ ਏਵਰ' ਦੌਰਾਨ ਲਾਰਾ ਦੱਤਾ ਨਾਲ, ਉਸਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਸਦਾ ਹੰਕਾਰ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਖੋਮੇਬਾਜ਼ੀ ਜਾਂ ਕੈਪਿੰਗ ਵੀ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣਾਉਣ-ਵਿਗਾੜਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਪਿਆਰ ਵੀ ਆਪਸੀ ਰੰਜਿਸ਼ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਲਮਾਨ, ਵਿਵੇਕ ਅਤੇ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਵਿਚਾਲੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਦੁਰੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਹੈ।

ਕਰੀਨਾ ਕਪੂਰ ਕਾਰਨ ਸੈਫ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹਿਦ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਬਿਪਾਸ਼ਾ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਡੀਨੋ ਮੋਰੀਆ ਅਤੇ ਜਾਨ ਅਬ੍ਰਾਹਮ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਦੋਸਤੀ ਟੁੱਟ ਗਈ। ਹੁਣ ਸੁਸ਼ਮਿਤਾ ਸੇਨ-ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮੁੱਦੱਸਰ ਅਜ਼ੀਜ਼, ਪ੍ਰਿਟੀ-ਨੇਸ ਆਦਿ ਦੇ ਕਥਿਤ ਰੂਪ ਨਾਲ ਟੁੱਟਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਰਿਤਿਕ ਰੋਸ਼ਨ-ਬਾਰਬਰਾ ਮੋਰੀ, ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ-ਸ਼ਾਹਿਦ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਹ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ।

ਕੁਣਾਲ ਸੋਹਾ ਦਾ ਨਵਾਂ ਪਿਆਰ

ਸੋਹਾ ਅਲੀ ਖਾਨ ਦੇ ਦਿਲ 'ਤੇ ਹੁਣ 'ਰੰਗ ਦੇ ਬਸੰਤੀ' ਫੇਮ ਸਿਧਾਰਥ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਾਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਿਧਾਰਥ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਸੋਹਾ ਨੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਛੁਪਾਇਆ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਝੂਠਲਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਹੀਂ, ਬਸ ਨਵਾਂ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਸੋਹਾ ਦੇ ਨਵੇਂ

ਆਸ਼ਕ ਕੁਣਾਲ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਮੋਹਿਤ ਸੂਰੀ ਦੀ ਉਸ ਬਰਥਡੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਹੋਇਆ, ਜਿਹੜੀ ਉਸ ਨੇ ਪੁਣੇ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਥੇ ਮੋਹਿਤ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਤੁਮ ਮਿਲੋ' ਦੀ ਹੀਰੋਇਨ ਸੋਹਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਣਾਲ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਬਾਕੀਆਂ ਦੀ ਮੰਨੀਏ, ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਕੁਣਾਲ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਸੋਹਾ 'ਤੇ ਹੀ ਟਿਕੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਉਹ ਸੋਹਾ ਨੂੰ ਇੰਪ੍ਰੈਸ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਮੌਕਾ ਗਵਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਵੈਸੇ ਇਹ ਲਵ ਸਟੋਰੀ ਇਕ ਤਰਫਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੋਹਾ ਦੀ ਵੀ ਅੱਖ ਵਿਚ ਕੁਣਾਲ ਲਈ ਕਸ਼ਿਸ਼ ਦੇਖੀ ਗਈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਬਸ ਇਹੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਿਆਰ ਦਾ ਅੰਜਾਮ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕੁਝ ਕੰਮ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਮੈਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ

ਸਾਂਵਲੀ ਸਲੋਨੀ ਬਿਪਾਸ਼ਾ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚਰਚਾ ਉਸ ਦੀ ਦਿੱਖ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਧੂਰੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਬੰਗਾਲੀ ਬਾਲਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਦੌਰ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਸਾ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਇਹੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਨਵੀਂ ਫ਼ਿਲਮ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਬਦਲੀ ਦਿੱਖ ਦੀ ਚਰਚਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਿਪਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੀਡੀਆ ਉਸ ਦੀ ਦਿੱਖ ਬਾਰੇ ਘੱਟ ਅਤੇ ਜਾਨ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ। ਪੰਜ ਸਿਤਾਰਾ ਹੋਟਲ ਤਾਜ ਲੈਂਡਸ ਐਂਡ ਵਿਚ ਹੋਈ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਤਾਜ਼ਾ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਬਿਪਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬੈਂਬ ਕੱਟ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਦਿੱਖ ਕਾਫੀ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਸੀ, ਫਿਰ ਅਚਾਨਕ ਇਸ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਕਿਉਂ? ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਮੈਂ ਰੋਹਿਤ ਸ਼ੈਟੀ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਆਲ ਦਿ ਬੈਸਟ' ਵਿਚ ਅਜੇ ਦੇਵਗਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਰੋਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ।

ਇਹ ਸੈਕਸੀ ਅਤੇ ਗਲੈਮਰਸ ਜਿਮ ਇੰਸਟ੍ਰਕਟਰ ਦਾ ਰੋਲ ਹੈ। ਇਸ ਕਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਬੋੜੀ ਵੱਖਰੀ ਦਿੱਖ ਦੇਣ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ। ਲੰਬੇ ਵਾਲ ਰੱਖਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਕਰੈਕਟਰ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਲੰਬੇ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਹਾਈਲਾਈਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਤੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਗੋਆ ਵਿਚ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਲੰਬੇ ਹੋਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਪੌਪ ਸਟਾਰ ਰਿਹਾਨਾ ਦੇ ਹੋਅਰ ਸਟਾਈਲ ਨੂੰ ਅਪਨਾਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਮੇਰੇ ਬੈਂਬ ਕੱਟ ਵਾਲ ਸਮਾਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ।

ਮੇਰੀ ਹੋਅਰ ਸਟਾਈਲਿਸਟ ਸਪਨਾ ਭਵਾਨੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਲਰ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਮਡ ਕਰੇਗੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਟਾਈਲ ਖੁਦ ਤੈਅ ਕਰਾਂਗੀ। ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਕਲਰ ਅਤੇ ਕਟ ਮੇਰੀ

ਪਸੰਦ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਰੇ ਵਾਲ ਕਾਲੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਬਦਲਾਅ ਮੈਂ ਅਕਸਰ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਟਾਈਲ ਨਾਲ ਅਕਸਰ ਤਜਰਬੇ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਦਿੱਖ ਵਿਚ ਖੁਦ-ਬ-ਖੁਦ ਬਦਲਾਅ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜੋ ਗਲੈਮਰ ਵਰਲਡ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖਿੱਚ ਭਰਪੂਰ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਦਿੱਖ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਹੁਤ ਚੌਕਸ ਰਹਿੰਦੀ ਹਾਂ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਆਪ ਕੁਝ-ਨ-ਕੁਝ ਤਜਰਬੇ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹਾਂ। ਅਕਸਰ ਫਿਲਮ ਦੇ ਕਰੈਕਟਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਾਰਨ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਇਹ ਨਵਾਂ ਹੋਅਰ ਸਟਾਈਲ ਪਸੰਦ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹਾਂ, ਜਾਨ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਾ ਵੀ ਆਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਬਦਲ ਲਵਾਂਗੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਦਿੱਖ ਵਿਚ ਇਸ ਬਦਲਾਅ ਕਾਰਨ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਦੂਜੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਤਾਂ ਕਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਕ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਕ ਫਿਲਮ

ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਨੂੰ ਹੀ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹਾਲੇ ਕਾਫੀ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਮੈਂ 'ਆਲ ਦਿ ਬੈਸਟ' ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ।

ਬਿਪਾਸ਼ਾ ਬਸੂ

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦੂਜੀ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਕਰਨੀ ਵੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਟਾਈਲ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

'ਆ ਦੇਖੋ ਜ਼ਰਾ' ਦੇ ਹੁੰਗਾਰੇ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ। ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਔਸਤਨ ਹਿੱਟ ਫ਼ਿਲਮ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਫਿਲਮ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਟ੍ਰੇਡ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 'ਆ ਦੇਖੋ ਜ਼ਰਾ' ਕਿਸੇ ਲਈ ਵੀ ਘਾਟੇ ਦਾ ਸੋਦਾ ਨਹੀਂ ਬਣੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਗਲੈਮਰ ਅਕਸਰ ਫਿਲਮ ਕੈਰੀਅਰ 'ਤੇ ਭਾਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਅੱਜ ਦੀ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਚੈਲੰਜ ਹੈ।

'ਅਪਹਰਣ' ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਸਾਥੀ ਬਿਪਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਮਾਰਕਿਟ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਮੇਰਾ ਗਲੈਮਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਛਾਇਆ ਰਹੇ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਲੈਮਰ ਛਵੀ 'ਤੇ ਕਦੇ ਖਿੱਝ ਵੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਖਿੱਝ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਮਿਲੇ। ਮੈਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਕੁਝ ਫਿਲਮਾਂ ਵੀ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਮਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਮਿਲੇ। 'ਪੰਖ', 'ਲਮਹਾ', 'ਸੋਬ ਚਰਿਤਰੋ ਕਾਲਪੋਨਿਕ' ਆਦਿ

ਕੁਝ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹੀ ਫਿਲਮਾਂ ਹਨ।

ਅਕਸਰ ਗਲੈਮਰ ਗਰਲ ਲਈ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਬਣਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸਾਬਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਉਹ ਤਾਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਥੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਹੀਰੋਇਨਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਧਾਰਨ

ਰੋਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬੇਹਦ ਚੈਲੰਜਿੰਗ ਰੋਲ ਤਕ ਦਾ ਸਫਰ ਤੈਅ ਕੀਤਾ।

ਮੈਂ ਕੋਈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ, ਪਰ ਮੇਰੀ ਇੱਛਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੀ ਯਾਦ ਕਰਨ। ਜਦੋਂ ਬਿਪਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹੋਰ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੋਗੇ? ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚਿਪਕੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਮੈਂ ਇਥੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਤੈਅ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਮ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਆਂਗੀ।

ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਫਿਰ ਵਿਆਹ ਕਰਕੇ ਤੁਸੀਂ ਘਰ ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ ਵਿਚ ਮਗਨ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਲਕੁਲ, ਪਰ ਇੰਡਸਟਰੀ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਤੋੜਨ ਦਾ ਖਿਆਲ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਗਲੈਮਰ ਵਰਲਡ ਨਾਲ ਕਿਸੇ-ਨ-ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਜੁੜੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ। ਕੁਝ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕੰਮ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪੂਰੇ ਮਨ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ।

ਜਦੋਂ ਬਿਪਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਆਹ ਕਦ ਤੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਵਾਬ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲੇ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਸਾਲ ਤਕ ਤਾਂ ਹਰਗਿਜ਼ ਨਹੀਂ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਹੇ, ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਾਹਿਤ ਜੀਵਨ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਬਿਪਾਸ਼ਾ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਰੁਝਾਨ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਕਰ ਲਵਾਂਗੀ। ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਆਪਸੀ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਵੀ ਅਕਸਰ ਆਉਂਦਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੇਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਹੱਥ ਵਟਾਈਏ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਦਾ ਪਿਆਰ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਸਾਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਹੁਣ ਵੀ ਮੌਕਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਮਾਂ ਦੀ ਪਸੰਦੀਦਾ ਡਿਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾ ਕੇ ਖਿਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।

Only on DISNEY

PUNJABI PACK \$19.99/mo.

**FREE
BRONZEHD**
with Classic Bronze 100 for 6 months.

Over 50 HD channels, including
Discovery Channel HD, Disney HD
Food Network HD
and more!
(with commitment)

PUNJABI TV now available on DISH Network (Channel 602)

call to subscribe TODAY

1-888-389-2518

Free Activation (a \$99 value) with commitment / **Free DVR Upgrade!** (\$5.98/mo DVR Service fee applies.)

6-Month Programming Credit: Requires participation in Digital Home Advantage with 24-month commitment and minimum qualifying programming. Customer receives a credit for each of the first 6 months. Credit amount will depend on programming package selected. After 6 months, equipment must qualify service. Equipment must be returned to DISH Network upon termination of qualifying service. Limit 4 users per account. Monthly package price includes an equipment rental fee of \$9.00 or \$7.00 net sales tax, based on selected model. A monthly equipment fee of \$10.00 or \$8.00 net sales tax applies.

DISH Network Local Channel: Available to customers who reside in the specified local Designated Market Area (DMA). Local channels may require additional dish antenna from DISH Network, installed free of any charges with subscription to local channels at time of initial installation.

DISH Network L.L.C. All rights reserved.

period, a cancellation fee equal to the lesser of \$300 or \$12.50 per cancelled month and monthly for each such receiver continuously connected to Customer's phone line. HD

ROMI TAHLI
presents

AMRINDER GILL

MISS POOJA

GEETA ZAILDAR

Saturday 16 May, 2009
At 7:30 pm

Madam Walker Theater
617 Indian Ave., Indianapolis IN 46202

For More Information Call Romi Tahli

Ph:718-679-7221